

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

84'üncü Birleşim 21 Nisan 2026 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	46
II.- GELEN KÂĞITLAR	47
III.- YOKLAMALAR	147,148,159,160,175,186, 197,206
IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	79,81,84
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	<i>79:80,81:83,84:86</i>
1.- Erzurum Milletvekili Kamil Aydın'ın, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı Parlamenter Asamblesi Terörle Mücadele Alt Komisyonu Başkanı olarak Şanlıurfa Siverek'teki ve Kahramanmaraş'taki okullarda meydana gelen saldırılara ilişkin gündem dışı konuşması	79:80
2.- İstanbul Milletvekili Şengül Karslı'nın, Şanlıurfa Siverek'te ve Kahramanmaraş'ta yaşanan elim olaylara ilişkin gündem dışı konuşması	81:83
3.- Yalova Milletvekili Tahsin Becan'ın, bireysel silahlanmanın artmasıyla yaşanan can kayıplarına ilişkin gündem dışı konuşması	84:86

V.- AÇIKLAMALAR

1.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, Şanlıurfa İl Millî Eğitim Müdürü Asım Sultanoğlu'na ilişkin açıklaması	80:81
2.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, Kahramanmaraş'ta ve Şanlıurfa'da meydana gelen olaylara ilişkin açıklaması	81
3.- Ankara Milletvekili Yüksel Arslan'ın, sağlık hizmetleri sevk zincirine ilişkin açıklaması	81
4.- Ağrı Milletvekili Sırrı Sakık'ın, Gülistan soruşturmasına ilişkin açıklaması	83
5.- Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'ın, Kahramanmaraş'taki okul saldırısında hayatını kaybeden Yusuf Tarık Gül'e ilişkin açıklaması	83
6.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, yurt dışı vize randevusu sistemine ilişkin açıklaması	83:84
7.- Bolu Milletvekili İsmail Akgül'ün, buğday alım fiyatlarına ilişkin açıklaması	84
8.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, gözaltına alınan maden işçilerine ilişkin açıklaması	84
9.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, Adana Yüreğir Belediye Başkanı Ali Demirçalı'ya ilişkin açıklaması	86
10.- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, deprem felaketinde zarar gören okulların yeniden yapımı için İslam Kalkınma Bankasından alınan kaynağa ilişkin açıklaması	86
11.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, geçimini ormandan sağlayan köylülerin taleplerine ilişkin açıklaması	86:87
12.- Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan'ın, gözaltına alınan maden işçilerine ilişkin açıklaması	87
13.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu'nun, mazot ve gübre fiyatlarındaki artışa ilişkin açıklaması	87
14.- Siirt Milletvekili Mervan Gül'ün, Siirt'te yaşanan sel felaketine ilişkin açıklaması	87
15.- İstanbul Milletvekili Yücel Arzen Hacıoğulları'nın, çocukları ve milleti ayağa kaldırmak için zil çaldığına ilişkin açıklaması	88
16.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu'nun, Ana Muhalefet Partisi Genel Başkanının ifadelerine ilişkin açıklaması	88
17.- Mersin Milletvekili Levent Uysal'ın, birlik ve beraberlik için sağduyu çağrılarına ilişkin açıklaması	88:89
18.- Sivas Milletvekili Rukiye Toy'un, Sivas'a ve Turizm Haftası'na ilişkin açıklaması	89
19.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, gözaltına alınan maden işçilerine ilişkin açıklaması	89

20.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, Silahlı Kuvvetlerin 15 yeni komando tugayı kurma planlamasına ilişkin açıklaması	89
21.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, faiz giderlerine ilişkin açıklaması	89:90
22.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Şırnak'ta sağlık alanındaki sorunlara ilişkin açıklaması	90
23.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, 23 Nisan Bayramı'na ve ülkedeki çocuklara ilişkin açıklaması	90
24.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Samsun'un Çarşamba ilçesinin Bayramlı Mahallesi'nde yaşanan su taşkınlarına ve sellere ilişkin açıklaması	90:91
25.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, eğitim sistemine ilişkin açıklaması	91
26.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Hatay Reyhanlı'da yağın dolunun yarattığı zarara ilişkin açıklaması	91
27.- İstanbul Milletvekili Celal Frat'ın, gözüaltına alınan maden işçilerine ilişkin açıklaması	91
28.- Kars Milletvekili Adem Çalkın'ın, Kahramanmaraş'ta yaşanan olaya ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'e ilişkin açıklaması	91:92
29.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıl'nın, Antalya Diplomasi Forumu'nda Tom Barrack tarafından sarf edilen sözlerle ilişkin açıklaması	92
30.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, Balıkesir Kepsut İlçe Millî Eğitim Müdürü Erdal Durmuş'a ilişkin açıklaması	92
31.- İstanbul Milletvekili Şengül Karslı'nın, Antalya Diplomasi Forumu'na ilişkin açıklaması	92:93
32.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, köylere doğal gaz getirilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması	93
33.- Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın'ın, Trabzon-Erzincan demir yolu meselesine ilişkin açıklaması	93
34.- Erzurum Milletvekili Kamil Aydın'ın, Erzurumspor'a ilişkin açıklaması	93
35.- Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz'ın, küçük esnafın ve nakliyeciler esnafların taleplerine ilişkin açıklaması	93:94
36.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, Gülistan Doku'ya ilişkin açıklaması	94
37.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, Ticaret Bakanı Ömer Bolat'a seslenmek istediğine ilişkin açıklaması	94
38.- Hatay Milletvekili Servet Mullaoglu'nun, Hatay'daki depremzede esnafa ilişkin açıklaması	94:95
39.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'ın, faili meçhul cinayetlere ilişkin açıklaması	95

40.- Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, tutuklu belediye başkanlarına ve Yüreğir Belediye Başkanı Ali Demirçalı'ya ilişkin açıklaması	95
41.- Yalova Milletvekili Tahsin Becan'ın, Türkiye'nin ilk kadın muhtarı Meliha Manço'ya ilişkin açıklaması	95
42.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, gözaltı işlemi yapılan işçilere, Gülistan Doku cinayetine, Saadet Partisi Çorum İl Başkan Yardımcısı hakkında açılan davanın duruşmasına ve TCK madde 217'ye ilişkin açıklaması	95:97
43.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, gözaltına alınan 110 maden işçisine, Gülistan Doku konusuna, Doktor Bülent Şık'ın yaptığı çalışmaya, yürürlüğe konulmaya çalışılan 15 yaşından küçük çocukların sosyal ağlardan hizmet alamaması konusuna ilişkin açıklaması	98:99
44.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Genel Kurulda görüşülmekte olan 263 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne, 5'inci Antalya Diploması Forumu'na, geçen hafta Şanlıurfa'da ve Kahramanmaraş'ta yaşanan hadiselerle ilişkin açıklaması	100:101
45.- Ağrı Milletvekili Nejla Demir'in, Şirvan Mikaili'ye ilişkin açıklaması	101
46.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, gözaltına alınan maden işçilerine ilişkin açıklaması	102
47.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, geçen hafta Siverek'te ve Kahramanmaraş'ta yaşanan olaylara ve kurulacak araştırma komisyonuna, gözaltına alınan madencilere ve Ataşehir Belediye Başkanı Onursal Adıgüzel'e ilişkin açıklaması	102:104
48.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, 23 Nisan Ulusal Egemenlik Haftası'na, belediyelere yönelik operasyonlara, Amerika'nın Ankara Büyükelçisinin konuşmasına, okulda şiddete, ara seçime ilişkin açıklaması	104:106
49.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, geçen hafta Siverek'te ve Kahramanmaraş'ta yaşanan hadiseler ve konuya dair bir araştırma önergesiyle bugün ortaklaşa bir irade ortaya koyacaklarına, Genel Kurulda görüşmelerine devam edilen kanun teklifine, 5'inci Antalya Diploması Forumu'na ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a ilişkin açıklaması	106:108
50.- Adana Milletvekili Sadullah Kısacık'ın, İzmir ilinin Torbalı ilçesine bağlı Kuşçuburun Mahallesi'nde kazalarla anılan yola ilişkin açıklaması	108
51.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Türkiye'deki gıda zehirlenmesi vakalarında görülen artışa ilişkin açıklaması	108
52.- Gümüşhane Milletvekili Musa Küçük'ün, Mehmet Seman Ağa'nın Kerkük Valisi olarak seçilmesine ilişkin açıklaması	115
53.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Meclis TV'ye ilişkin açıklaması	120

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**84,104,109****A) ÇEŞİTLİ İŞLER**

84,104

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Kütahya Dumlupınar Üniversitesi ve Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Zafertepe Kız Öğrenci Yurdu öğrencilerine “Hoş geldiniz.” denilmesi

84

2.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Ordu Üniversitesi Ünye İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi öğrencilerine “Hoş geldiniz.” denilmesi

104

B) ÖNERGELER

109:111

1.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan’ın, (2/3334) esas numaralı Ağırlaştırılmış Müebbet Hapis Cezasında Koşullu Salıverme Yasağının Kaldırılması ve 25. Yılda Koşullu Salıverme İmkânının Sağlanması Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi’nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/138)

109:111

VII.- ÖNERİLER**109****A) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ**

109

1.- Danışma Kurulunun, Genel Kurulun 21 Nisan 2026 Salı günü (bugün) birleşiminde (10/4004), (10/4005), (10/4006), (10/4007), (10/4008) ve (10/4009) esas numaralı Meclis Araştırması Önergelerinin görüşmelerinin birleştirilerek yapılmasına, bu görüşmelerde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin yirmişer dakika olmasına, bu sürenin en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilmesine ilişkin önerisi

109

VIII.- MECLİS ARAŞTIRMASI**112,115,121****A) ÖN GÖRÜŞMELER**

112:115,115:120,121:141

1.- İstanbul Milletvekili Suat Özçağdaş ve 20 Milletvekilinin, eğitim kurumlarında şiddet olaylarının nedenlerinin araştırılarak okullarda fiziksel ve sosyal güvenliği tesis edecek bütüncül politikaların geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4004)

112:115,115:120,121:141

2.- Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekilleri Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç ve Manisa Milletvekili Erkan Akçay tarafından eğitim kurumlarında dijital mecralarda bulunan içeriklerden kaynaklanan şiddet, istismar ve olumsuz etkilerin araştırılarak çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4005)

112:115,115:120,121:141

3.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkan Vekilleri Antalya Milletvekili Uğur Poyraz ve Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez tarafından Şanlıurfa ve Kahramanmaraş’ta bulunan okullarda meydana gelen silahlı saldırı olayları başta olmak üzere eğitim kurumlarında artış gösteren şiddet olaylarının nedenlerinin tüm boyutlarıyla araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4006)

112:115,115:120,121:141

4.- Halkların Eşitlik ve Demokratik Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekilleri Kars Milletvekili Gülistan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından suça sürüklenen çocukların durumunun tüm yönleriyle araştırılması ve çocuk odaklı bir koruma kanunu yapılması yolunda çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4007)

112:115,116:120,121:141

5.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen ve 19 Milletvekilinin, son dönemlerde eğitim kurumlarında yaşanan şiddet olaylarının nedenlerinin tüm boyutlarıyla araştırılarak okullardaki güvenliğin sağlanması için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4008)

112:115,116:120,121:141

6.- Sivas Milletvekili Abdullah Güler ve 58 Milletvekilinin, Çocukların dijital ortamda karşılaşabilecekleri risklerin çok boyutlu bir şekilde incelenerek mevcut durumun ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4009)

112:115,116:120,121:141

IX.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

121

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması

121

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

142,148,160,175,187,
198,206

A) KANUN TEKLİFLERİ

142:147,148:159,160:175,

175:186,187:197,198:205,

206:207

1.- Düzce Milletvekili Ercan Öztürk ve Antalya Milletvekili Tuba Vural Çokal ile 69 Milletvekilinin Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3566) ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 263)

142:147,148:159,160:175,

175:186,187:197,198:205,

206

2.- Hatay Milletvekili Adem Yeşildal ve Ardahan Milletvekili Kaan Koç ile 72 Milletvekilinin Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3466) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 250)

207

3.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Devleti Milli Birlik Hükümeti Arasında Kolluk İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3030) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 237)

207

XI.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

208

1.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, 2025'te iflas eden veya konkordato ilan eden şirket sayısına ilişkin sorusu ve Ticaret Bakanı Ömer Bolat'ın cevabı (7/42118)

208:209

- 2.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, harp araç ve gereçleri, silah, mühimmat ve askerî patlayıcı maddelerin ihracıyla ilgili yapılan bir düzenlemeye ilişkin sorusu ve Millî Savunma Bakanı Yaşar Güler'in cevabı (7/42309) 210:213
- 3.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Ege Denizi'nde statüsü belirli olmayan ada, adacık ve kayalıklara ilişkin sorusu ve Millî Savunma Bakanı Yaşar Güler'in cevabı (7/42310) 214:215
- 4.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, araç içi multimedya sistemleri alanında faaliyet gösteren işletmelere ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/42317) 216:219
- 5.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, NATO'nun Türkiye'de yeni bir çok uluslu karargâh kuracağı iddiasına ilişkin sorusu ve Millî Savunma Bakanı Yaşar Güler'in cevabı (7/42412) 220:221
- 6.- Düzce Milletvekili Talih Özcan'ın, NATO'nun Türkiye'de yeni bir çok uluslu karargâh kuracağı iddiasına ilişkin sorusu ve Millî Savunma Bakanı Yaşar Güler'in cevabı (7/42413) 222:223
- 7.- Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'nun, TBMM Başkanlığına gelen yasama dokunulmazlığının kaldırılması istemlerine ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/42452) 224:227
- 8.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, Katar'da şehit düşen Türk asker ve teknisyenleri için yapılan cenaze törenine ilişkin sorusu ve Millî Savunma Bakanı Yaşar Güler'in cevabı (7/42649) 228:229
- 9.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir soru önergesinin cevabına ilişkin sorusu ve Millî Savunma Bakanı Yaşar Güler'in cevabı (7/42651) 230:231
- 10.- İstanbul Milletvekili Namık Tan'ın, 17 Mart 2026 tarihli Cumhurbaşkanlığı Kararı kapsamında transit geçmesine izin verilen askerî malzemelere ilişkin sorusu ve Ticaret Bakanı Ömer Bolat'ın cevabı (7/42671) 232:234

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.06'da açıldı.

Başkanlık Divanı teşekkül etmediğinden, alınan karar gereğince, 21 Nisan 2026 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere 14.07'de birleşime son verildi.

Bekir BOZDAĞ

Başkan Vekili

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 130

**17.04.2026 Cuma
Milletvekili Teklifleri**

1.- İstanbul Milletvekili Özgül Saki'nin; Uluslararası İşgücü Kanununda ve Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3647) (İçişleri ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:15.04.2026)

2.- Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik'in; Irak Kürdistan Bölgesi'nde Kürt Halkına Yönelik Gerçekleştirilen Enfal Katliamlarının "Soykırım" Olarak Tanınması Hakkında Kanun Teklifi (2/3648) (Dışişleri ile İçişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:15.04.2026)

3.- Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grup Başkanvekilleri Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin; Enfal Katliamının Soykırım Olarak Tanınmasına Dair Kanun Teklifi (2/3649) (Dışişleri ile İçişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:15.04.2026)

Süresi İçinde Cevaplandırılmayan Yazılı Soru Önergeleri**Cumhurbaşkanı Yardımcısı (Cevdet YILMAZ)**

1.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Diyanet İşleri Başkanının yaptığı ziyaretlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/41898)

2.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, bir maç yayını sırasında TRT tarafından ekrana verilmeyen pankart görüntüsüne ilişkin yazılı soru önergesi (7/41899)

3.- Ankara Milletvekili Adnan Beker'in, bir maç yayını sırasında TRT tarafından ekrana verilmeyen pankart görüntüsüne ilişkin yazılı soru önergesi (7/41983)

4.- Aydın Milletvekili Evrim Karakoz'un, 2003 yılından bu yana TMSF tarafından el konulan veya özelleştirilen kuruluşlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/41984)

5.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, 1924'ten bu yana Diyanet İşleri Başkanlığına dair çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/41986)

6.- Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz'ın, tarihi yapıların bakımı ve restorasyonu amacıyla yetki verilen firmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/41987)

Adalet Bakanlığı

7.- Van Milletvekili Zülküf Uçar'ın, 28 Ocak 2026 tarihinde Van'da gözüaltına alınan bir kişinin kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/41901)

8.- Mersin Milletvekili Perihan Koca Doğan'ın, Mersin'in Toroslar ilçesinde bir çocuğun istismar edildiği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/41902)

9.- Mersin Milletvekili Perihan Koca Doğan'ın, İstanbul'da bir kadının hayatını kaybettiği olay ile ilgili iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/41903)

10.- Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, 1 Ocak-2 Şubat 2026 tarihleri arasında düzenlenen gösterilerde gözüaltına alınan kişilere kötü muamelele bulunduğu iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/41904)

11.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, Şanlıurfa T Tipi Kapalı Cezaevinde uyuşturucu kullanımı ve ticareti yapıldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/41905)

12.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir kişinin adil yargılanmadığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/41906)

13.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Buca Kırıklar Cezaevinde bulunan bir mahkumun adil yargılanmadığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/41907)

14.- Gaziantep Milletvekili Sevda Karaca Demir'in, depremler sonrasında kaybolan çocukların akıbetine ve ABD'de görülmekte olan bir çocuk istismarı davasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/41908)

15.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli 2 Nolu F Tipi Kapalı Cezaevinde intihar eden bir mahkuma ilişkin yazılı soru önergesi (7/41909)

16.- Adana Milletvekili Ayyüce Türkeş Taş'ın, Bakan'ın suça sürüklenen çocuklarla ilgili bir açıklamasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/41910)

17.- Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'nün, Bodrum S Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun tahliye edilmediği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/41911)

18.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, son beş yılda işlenen kadın cinayetlerine ve yürütülen yargılama süreçlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/41988)

19.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, adli ve idari yargıda davaların görülme sürelerinin kısaltılması için yapılan çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/41989)

20.- Bolu Milletvekili Türker Ateş'in, ceza infaz kurumlarında yardımcı hizmetler sınıfı kadrosunda çalışan personele görev tanımları dışında iş yaptırıldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/41990)

21.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, adliyelerde görev yapan yazı işleri müdürleri ile idari işler müdürlerinin ek göstergelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/41991)

22.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, Suluca 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/41992)

23.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Seydikemer Ceza İnfaz Kurumunda bulunan bir mahkumun nakil talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/41993)

24.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, dört kişinin öldürüldüğü bir olayla ilgili yürütülen soruşturmaya ilişkin yazılı soru önergesi (7/41994)

25.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kandıra 1 Nolu F Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun tahliye edilmediği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/41995)

26.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Sincan 3 Nolu L Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/41996)

27.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Bakırköy Kadın Kapalı Cezaevinde bulunan bir hükümlünün adil yargılanma talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/41997)

28.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Sincan Kadın Kapalı Cezaevinde bulunan bir hükümlünün nakil talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/41998)

29.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, 8 Şubat 2026 tarihinde Muğla'nın Milas ilçesinde bir kadının hayatını kaybettiği olay hakkında yürütülen soruşturmaya ilişkin yazılı soru önergesi (7/41999)

30.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Akçadağ T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun yargılanma sürecine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42000)

31.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, Silivri 6 Nolu Cezaevinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42001)

32.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İzmir 2 Nolu F Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun adil yargılanmadığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42002)

33.- İstanbul Milletvekili Zeynel Emre'nin, İstanbul'un Zeytinburnu ilçesinde ölü olarak bulunan bir anne ve kızına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42003)

34.- Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz'ın, 11. Yargı Paketi kapsamında yapılan infaz düzenlemesi ile tahliye edilen mahkumlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42004)

35.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, idare mahkemesi tarafından verilen bir kararın uygulanmadığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42134)

36.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Diyarbakır ve Van'da büyükşehir ve ilçe belediyeleri tarafından işten çıkarılan çalışanlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42135)

37.- Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'nün, Edirne F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/42136)

38.- Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü'nün, Van F Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/42137)

39.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, iyi halli olmadığı gerekçesiyle koşullu salıvermeden faydalanamayan mahkum sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42138)

40.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası alan kadın hükümlü sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42139)

41.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası alan mahkumlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42140)

42.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, hakkında tutuklama kararı bulunan ve yurt dışında olduğu tespit edilen firari bir kişiye ilişkin yazılı soru önergesi (7/42141)

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

43.- Diyarbakır Milletvekili Halide Türkoğlu'nun, İstanbul'da bir kadın ve kızının hayatını kaybettiği olay ile ilgili iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/41912)

44.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, İstanbul'da bir kadının hayatını kaybettiği olay ile ilgili iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/41913)

45.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, son beş yılda çocuk işçiliğiyle mücadele konusunda yapılan çalışmalara ve iş kazası geçiren çocuk işçilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/41914)

46.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, İzmir'de mevsimlik tarım işçiliği sebebiyle eğitimden kopan çocuklara ilişkin yazılı soru önergesi (7/41915)

47.- Antalya Milletvekili Aliye Coşar'ın, 2017-2026 yılları arasında Antalya ilinde sosyal yardım alan kişilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42005)

48.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, kadın sığınma ve konukevlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42006)

49.- İstanbul Milletvekili Zeynel Emre'nin, İstanbul'un Zeytinburnu ilçesinde ölü olarak bulunan bir anne ve kızına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42007)

50.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, kamuya ve özel sektöre ait huzurevi ve yaşlı bakım merkezlerine dair çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42008)

51.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, cinsel istismar vakalarının engellenmesi için yürütülen çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42009)

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

52.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Hakkari'deki bir maden ocağında hayatını kaybeden bir işçiye ilişkin yazılı soru önergesi (7/41916)

53.- İstanbul Milletvekili İskender Bayhan'ın, İstanbul Dudullu OSB'de faaliyet gösteren bir fabrikada yapılan toplu işten çıkarmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/41917)

54.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu'nun, 2016 yılından bu yana sahte sigortalılık nedeniyle emeklilik hakkı iptal edilen kişi sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/41918)

55.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, kamuda çalışan mühendislerin özlük haklarının iyileştirilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42010)

56.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu'nun, tekstil ve hazır giyim sektöründe yaşanan istihdam kaybına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42011)

57.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, diyabet hastalarının kullandığı tıbbi ürünlerin SGK tarafından karşılanması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42012)

58.- İstanbul Milletvekili Cengiz Çiçek'in, İstanbul'da faaliyet gösteren bir fabrikada çalışan bazı işçilerin haksız yere işten çıkarıldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42013)

59.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrasında Diyarbakır'da yürütülen enkaz kaldırma ve yeniden inşa çalışmaları sırasında yaşanan iş kazalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42014)

60.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'nin Dilovası ilçesindeki bir firmada iş güvenliğinin yok sayıldığı ve kaçak işçi çalıştırıldığı iddialarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42015)

61.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, 2018 yılından bu yana sosyal güvenlik sistemine yapılan usulsüz bildirimler nedeniyle haklarında işlem yapılan kişilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42016)

62.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Diyarbakır ve Van'da büyükşehir ve ilçe belediyeleri tarafından işten çıkarılan çalışanlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42142)

63.- Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, İstanbul'da faaliyet gösteren bir fabrikada çalışan bazı işçilerin haksız yere işten çıkarıldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42143)

64.- İstanbul Milletvekili Hasan Karal'ın, BAĞ-KUR prim borcu bulunan çiftçilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42144)

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı

65.- Konya Milletvekili Ali Yüksel'in, atık ithalatının zararlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/41919)

66.- İstanbul Milletvekili İskender Bayhan'ın, Çorum'da açılması planlanan bir taş ocağının çevresel etkilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/41920)

67.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, Kocaeli ilinde bulunan Derince Lisesinin taşınacağı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/41921)

68.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, hava kirliliğinin çocuk sağlığına etkilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/41922)

69.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, Ordu'nun Fatsa ilçesinde faaliyet gösteren taş ocaklarının çevresel etkilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/41923)

70.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, Ordu'da yapılması planlanan toplu konutlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/41924)

71.- Konya Milletvekili Ali Yüksel'in, ülkemizde bulunan sığınaklarla ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/41925)

72.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, Küre Dağlarında planlanan madencilik projelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/41926)

73.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, son 10 yılda Şanlıurfa'da imara açılan tarım arazilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42017)

74.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, Kahramanmaraş'ın Elbistan ilçesinde teslim edilen deprem konutlarında yaşanan sorunlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42018)

75.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, Çorum ili için yapılan TOKİ konut kurasının ertelenmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42019)

76.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin Çiftlik ilçesinde bulunan Azatlı kasabasının içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/42020)

77.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, Diyarbakır'da inşa edilen TOKİ konutlarında yaşanan sorunlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42021)

78.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'nin Gebze ilçesine bağlı Denizli köyünde dereye boşaltılan suyun sebep olduğu kirliliğe ilişkin yazılı soru önergesi (7/42022)

79.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İlk Evim İlk İş Yerim Projesi'nin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42023)

80.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Kocaeli'nin Kartepe ilçesinde yapılması planlanan çelik haddehane projesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42024)

81.- Manisa Milletvekili Şenol Sunat'ın, Manisa ilinde olası bir depreme karşı alınan önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42025)

82.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Manisa ilinde bulunan Demirköprü Barajı'ndan Marmara Gölü'ne su aktarılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42026)

83.- Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz'ın, ÇED başvurularına en geç 3 ay içinde görüş bildirilmediği için izin verilmiş sayılan başvurulara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42027)

84.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, Mersin ilinde bulunan sahillerde yaşanan kirliliğe ilişkin yazılı soru önergesi (7/42145)

85.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, Erzincan'ın İliç ilçesinde bulunan bir altın madeninin hisselerinin devredileceği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42146)

86.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, İzmir Körfezi'nden çıkarılan çamurun Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi yakınlarına döküldüğü iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42147)

87.- Antalya Milletvekili Mustafa Erdem'in, Antalya'nın Finike ilçesine bağlı Boldağ Mahallesi'nde yapılması planlanan taş ocağı projesinin çevresel etkilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42148)

88.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, olası bir nükleer felakete karşı alınan önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42149)

89.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, İzmir'in Konak ilçesinde bulunan Tarihi Elektrik Fabrikasının özelleştirilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42150)

Dışişleri Bakanlığı

90.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Birleşik Arap Emirlikleri'nde mahsur kalan bir Türk vatandaşına ilişkin yazılı soru önergesi (7/41927)

91.- İstanbul Milletvekili Özgül Saki'nin, Avrupa Parlamentosu tarafından kabul edilen Yeni Göç ve İltica Paktı'na ilişkin yazılı soru önergesi (7/41928)

92.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, 9 Mart 2026 tarihinde ABD Büyükelçiliği tarafından yapılan bir duyuruya ilişkin yazılı soru önergesi (7/42028)

93.- Adana Milletvekili Ayyüce Türkeş Taş'ın, 9 Mart 2026'da ABD Büyükelçiliği tarafından yapılan bir duyuruya ilişkin yazılı soru önergesi (7/42029)

94.- Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, ülkemizde faaliyet gösteren yabancı eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin mali ve özlük haklarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42151)

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

95.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, Erzincan'ın İliç ilçesinde bulunan bir altın madeninin bir şirkete devredileceği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/41929)

96.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, yüksek gerilim ve enerji nakil hatlarının çocuk sağlığına etkilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/41930)

97.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, Küre Dağlarında planlanan madencilik projelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/41931)

98.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, Ordu'nun Fatsa ilçesinde faaliyet gösteren taş ocaklarının çevresel etkilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/41932)

99.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, Hürmüz Boğazı'nın kapanması nedeniyle küresel enerji arzında yaşanan krizin ülkemize etkilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/41933)

100.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, Doğu Akdeniz'de bulunan ruhsat sahalarında planlanmış bir derin deniz sondaj faaliyeti olup olmadığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/41934)

101.- Çanakkale Milletvekili İsmet Güneşhan'ın, bir maden sahası için yürütülen ÇED sürecine ilişkin yazılı soru önergesi (7/41935)

102.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, Çorum'daki ruhsatlı maden sahalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42030)

103.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, 2020-2025 yılları arasında elektrik ve doğal gaz alımlarında uygulanan devlet desteklerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42031)

104.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde ilinde bulunan jeotermal kaynaklardan faydalanmak için yapılan çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42032)

105.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Soma Termik Santralinin Türkiye Kömür İşletmelerine olan borcuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/42033)

106.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, Erzincan'ın İliç ilçesinde bulunan bir altın madeninin hisselerinin devredileceği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42152)

Gençlik ve Spor Bakanlığı

107.- İstanbul Milletvekili Mustafa Demir'in, Kilis ilinde spor altyapısının geliştirilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42034)

108.- Bursa Milletvekili Hasan Öztürk'ün, Bakanlık tarafından yayınlanan faaliyet raporuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/42153)

Hazine ve Maliye Bakanlığı

109.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, bir kamu bankası hakkında ABD'de görülen davaya ilişkin yazılı soru önergesi (7/41937)

110.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, cari dengenin sürekliliğinin sağlanmasına yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42035)

111.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca'nın, Kamuda Tasarruf Tedbirleri Genelgesi kapsamında kiralık binalarla ilgili yapılan işlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42036)

112.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, küresel çapta petrol ve doğal gaz fiyatlarında yaşanan artışa karşı alınan önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42038)

113.- Yalova Milletvekili Tahsin Becan'ın, kredi kartı ve tüketici kredisi kullanımına dair çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42039)

114.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Türkiye Varlık Fonuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/42041)

115.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, son beş yılda kamu bankaları tarafından verilen kredilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42042)

116.- Düzce Milletvekili Talih Özcan'ın, ABD ve İsrail'in İran'a yönelik saldırılarının başladığı tarihten bu yana Merkez Bankasının rezerv politikasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42043)

117.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, kamu kurumlarının tasarruf tedbirlerine gösterdikleri uyuma ilişkin yazılı soru önergesi (7/42044)

118.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, son 20 yılda çıkarılan vergi affı ve yapılandırma düzenlemelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42046)

119.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, kamu bankalarının büyük ölçekli kredi verdiği şirketlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42048)

120.- Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz'ın, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerden etkilenen illerde bulunan seyahat acentelerinin aidat borçlarının silinmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42049)

121.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, kitap satışlarında uygulanan KDV istisnasında yapılan değişikliğe ilişkin yazılı soru önergesi (7/42050)

122.- Kilis Milletvekili Mustafa Demir'in, lokanta ve restoran işletmelerinin vergi yüküne ilişkin yazılı soru önergesi (7/42154)

123.- İstanbul Milletvekili Hasan Karal'ın, çiftçilerin Bağ-Kur prim borçları ile vergi borçlarını kapatabilmeleri için kullanılan kredilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42155)

124.- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, Türkiye Varlık Fonunun bir telekomünikasyon şirketinde sahip olduğu hisselerin satılacağı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42156)

125.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, Ordu'da son bir yılda gerçekleşen intihar vakalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42157)

126.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, araç muayene ücretlerinin kredi kartı ile ödenmesi üzerine alınan ek ücrete ilişkin yazılı soru önergesi (7/42158)

İçişleri Bakanlığı

127.- Van Milletvekili Zülküf Uçar'ın, kolluk kuvvetlerinin faaliyetleri ile ilgili bir iddiaya ilişkin yazılı soru önergesi (7/41938)

128.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Kamaç'ın, Diyarbakır'ın Sur ilçesinde yapılan bir protesto gösterisine kolluğun müdahalesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/41939)

129.- Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, 1 Ocak-2 Şubat 2026 tarihleri arasında düzenlenen gösterilerde gözaltına alınan kişilere kötü muamelede bulunduğu iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/41940)

130.- Van Milletvekili Sinan Çiftiyürek'in, kolluk kuvvetlerinin faaliyetleri ile ilgili bir iddiaya ilişkin yazılı soru önergesi (7/41941)

131.- Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, kolluk kuvvetlerinin faaliyetleri ile ilgili bir iddiaya ilişkin yazılı soru önergesi (7/41942)

132.- Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyigit'in, kolluk kuvvetlerinin faaliyetleri ile ilgili bir iddiaya ilişkin yazılı soru önergesi (7/41943)

133.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, 10 Ekim 2025'te İstanbul'da uğradığı saldırı sonucu hayatını kaybeden bir gazeteciyle ilgili yürütülen soruşturmaya ilişkin yazılı soru önergesi (7/41944)

134.- İstanbul Milletvekili Türkan Elçi'nin, İstanbul'un Kadıköy ilçesinde gözaltına alınan bir kişinin kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/41945)

135.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz Çakı'nın, bir futbol müsabakasında yaşandığı iddia edilen olaylara ilişkin yazılı soru önergesi (7/41946)

136.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'da turistik bölgelerde yaşanan çevre kirliliği ve altyapı sorunlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42051)

137.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, yönetmelikle belirlenen nitelik veya ölçülere aykırı plaka kullanan araç sürücülerine verilen cezalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42052)

138.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, 2005 yılında Çorum'un İskilip ilçesine bağlı Karaağaç köyünde meydana gelen yangının ardından yapılan konutların akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42053)

139.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, 1983-2025 yılları arasında uygulanan trafik cezalarının toplam tutarlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42054)

140.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, son 5 yılda ülkeye giriş yapan düzensiz göçmenlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42055)

141.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, kamyon ve tır sürücülerine kesilen trafik cezalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42056)

142.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, trafik güvenliğini tehlikeye sokmayan araç modifikasyonlarına yaptırım uygulanmaması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42057)

143.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, 2026 yılında kesilen trafik cezalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42058)

144.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu'nun, yönetmelikle belirlenen nitelik veya ölçülere aykırı plaka kullanan araç sürücülerine verilen cezalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42059)

145.- Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan'ın, Bitlis Valiliği tarafından hazırlanan stratejik plan ile yatırım ve çalışma programlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42060)

146.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, koruma hizmetlerinde görevlendirilen Emniyet personeliyle ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42061)

147.- Elazığ Milletvekili Semih Işıkver'in, Polis Meslek Eğitim Merkezine başvurularda yapılan değerlendirmelere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42160)

148.- Aksaray Milletvekili Turan Yıldır'ın, trafik güvenliğini tehlikeye sokmayan araç modifikasyonlarına yaptırım uygulanmaması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42161)

149.- Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı'nın, İzmir'de bulunan Yenikale Şehitliğine sivil ziyaretçi yasağı getirilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42162)

150.- Eskişehir Milletvekili Jale Nur Süllü'nün, 33. Dönem POMEM Giriş Sınavı'na ilişkin yazılı soru önergesi (7/42163)

151.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Mardin'in Kızıltepe ve Artuklu ilçelerine içme suyu sağlayan isale hattına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42164)

152.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, Ordu'da son bir yılda gerçekleşen intihar vakalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42165)

153.- İzmir Milletvekili Murat Bakan'ın, 10 Mart 2026 tarihinde Mardin'de intihar eden bir polis memuruna ilişkin yazılı soru önergesi (7/42166)

Kültür ve Turizm Bakanlığı

154.- İzmir Milletvekili Hüsmen Kırkpınar'ın, İzmir'in Urla ve Çeşme ilçelerinde bulunan bazı orman alanlarının turizm amaçlı kullanılacağı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/41947)

155.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Yunus Emre Enstitüsünde yapıldığı iddia edilen usulsüzlüklere ilişkin yazılı soru önergesi (7/41948)

156.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'da tescilli kültür varlıklarının korunmasına ve turizmin geliştirilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42062)

157.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, Adana'nın Karataş ve Yumurtalık ilçelerinde turizmin teşvik edilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42063)

158.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, Gaziantep'in Araban ilçesinde bulunan tarihi çeşmelerin restore edilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42064)

159.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü bünyesinde çalışan sanatçıların mali ve özlük haklarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42065)

160.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü bünyesinde çalışan sanatçıların mali ve özlük haklarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42066)

161.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, kitap satışlarında uygulanan KDV istisnasında yapılan değişikliğe ilişkin yazılı soru önergesi (7/42067)

162.- Konya Milletvekili Konur Alp Koçak'ın, Ladik halısının UNESCO Somut Olmayan Kültürel Miras Temsili Listesi'ne alınması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42167)

163.- Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı'nın, İzmir'de bulunan Sancakkale'nin turizme ve akademik çalışmalara açılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42168)

164.- Antalya Milletvekili Cavit Arı'nın, milli park alanlarında verilen intifa hakkının süresine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42169)

Milli Eğitim Bakanlığı

165.- İstanbul Milletvekili Çiçek Otlu'nun, İzmir'de bir okulda yapılan denetim ile ilgili iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/41949)

166.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, Kocaeli ilinde bulunan Derince Lisesinin taşınacağı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/41950)

167.- İstanbul Milletvekili Cengiz Çiçek'in, 2 Mart 2026 tarihinde İstanbul'un Çekmeköy ilçesinde çalıştığı okulda öldürülen bir öğretmene ilişkin yazılı soru önergesi (7/41951)

168.- İstanbul Milletvekili Namık Tan'ın, İstanbul'un Arnavutköy ilçesindeki bir okulda yaşanan olaya ilişkin yazılı soru önergesi (7/41952)

169.- İstanbul Milletvekili Keziban Konukcu Kok'un, 2 Mart 2026 tarihinde İstanbul'un Çekmeköy ilçesinde çalıştığı okulda öldürülen bir öğretmene ilişkin yazılı soru önergesi (7/41953)

170.- İstanbul Milletvekili Özgül Saki'nin, il milli eğitim müdürlükleri tarafından okullara gönderilen okul ihtiyaç analizi formuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/41954)

171.- Van Milletvekili Sinan Çiftçiyerek'in, Kürtçe seçmeli dersine ve Kürtçe öğretmeni atamalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/41955)

172.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, İzmir'de sanayi bölgelerine yakın okul ve kreşlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/41956)

173.- İstanbul Milletvekili Suat Özçağdaş'ın, Sultanahmet Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi binasının restorasyon sürecine ilişkin yazılı soru önergesi (7/41957)

174.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca'nın, 2 Mart 2026 tarihinde İstanbul'un Çekmeköy ilçesinde çalıştığı okulda öldürülen bir öğretmene ilişkin yazılı soru önergesi (7/41958)

175.- İstanbul Milletvekili Suat Özçağdaş'ın, bir lisenin başka bir binaya taşınacağı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/41959)

176.- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil'in, YÖK'ün lisans eğitim süresinin ve staj programlarının düzenlenmesine dönük çalışmalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/41960)

177.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, Ramazan ayı sebebiyle okullarda yapılması planlanan bazı etkinliklere ilişkin yazılı soru önergesi (7/41961)

178.- Kocaeli Milletvekili Nail Çiler'in, son 10 yılda öğretmenlere yönelik gerçekleşen şiddet olaylarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/41962)

179.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak'ta bulunan bir ilkokulda okul müdürünün bazı öğretmenlere haksız yere uyarı yazısı gönderdiği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/41963)

180.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, Mersin'de şiddet mağduru bir kadın öğretmenin yer değiştirme talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/41964)

181.- Adana Milletvekili Ayyüce Türkes Taş'ın, İstanbul Teknik Üniversitesi bünyesinde kurulduğu iddia edilen bir öğrenci kulübüne ilişkin yazılı soru önergesi (7/41965)

182.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Projesi'nin ihale sürecine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42068)

183.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, son 20 yılda kapatılan köy okullarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42069)

184.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eczacılık Fakültesindeki bir idari kadroya yapılan atamaya ilişkin yazılı soru önergesi (7/42070)

185.- Antalya Milletvekili Aliye Coşar'ın, son 5 yılda okullarda yaşanan şiddet olaylarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42071)

186.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, İran'da eğitim görmek isteyen savaş nedeniyle Türkiye'ye dönmek zorunda kalan öğrencilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42072)

187.- Isparta Milletvekili Hikmet Yalım Halıcı'nın, son 5 yılda eğitimini yarıda bırakan öğrenci sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42073)

188.- Hakkari Milletvekili Vezir Coşkun Parlak'ın, İran'da eğitim görmek isteyen savaş nedeniyle Türkiye'ye dönmek zorunda kalan öğrencilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42074)

189.- Düzce Milletvekili Talih Özcan'ın, taşınmalı eğitim kapsamında çalışan servis araçlarına kurulacak takip sistemine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42075)

190.- Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı'nın, 2 Mart 2026 tarihinde İstanbul'un Çekmeköy ilçesinde çalıştığı okulda öldürülen bir öğretmene ilişkin yazılı soru önergesi (7/42076)

191.- Kayseri Milletvekili Mustafa Baki Ersoy'un, yurt dışındaki yükseköğretim kurumlarından mezun olanların denklik süreçlerinde yaşadıkları sorunlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42170)

192.- Kayseri Milletvekili Mustafa Baki Ersoy'un, üniversite hastanelerinde görev yapan sürekli işçilerin mali ve özlük haklarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42171)

193.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, taşınmalı eğitim kapsamında çalışan servis araçlarına kurulacak takip sistemine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42172)

194.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, İzmir'de özel bir okulda gerçekleşen bir teftişe ilişkin yazılı soru önergesi (7/42173)

195.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Gaziantep'te bulunan üniversitelerin engelli ve özel gereksinimli bireylere yönelik faaliyetlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42174)

196.- Ankara Milletvekili Semra Dinçer'in, okullarda alınan güvenlik önlemlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42175)

197.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'ın, okullardaki psikolojik danışmanlık ve rehberlik hizmetlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42176)

198.- Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştas'ın, ülkemizde faaliyet gösteren yabancı eğitim kurumlarında çalışan öğretmenlerin mali ve özlük haklarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42177)

Milli Savunma Bakanlığı

199.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Türkiye merkezli bir savunma sanayii şirketinin ABD'deki iştiraki üzerinden İsrail'e mühimmat sattığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/41966)

200.- Konya Milletvekili Ali Yüksel'in, Türkiye'nin nükleer tahrikli denizaltı sahibi olması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/41967)

201.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, 9 Mart 2026 tarihinde Diyarbakır'ın Bağlar ilçesine düşen füze parçasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/41968)

202.- İstanbul Milletvekili Mehmet Satuk Buğra Kavuncu'nun, Türkiye merkezli bir savunma sanayii şirketinin ABD'deki iştiraki üzerinden İsrail'e mühimmat sattığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/41969)

203.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, İran topraklarından ateşlenen ve Türk hava sahasına girdikten sonra etkisiz hale getirilen füzelere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42077)

204.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Malatya'ya konuşlandırılacak Patriot Hava Savunma Sistemine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42078)

205.- Adana Milletvekili Ayyüce Türkes Taş'ın, İran topraklarından ateşlenen ve Türk hava sahasına girdikten sonra etkisiz hale getirilen füzelere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42079)

206.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, idare mahkemesi tarafından verilen bir kararın uygulanmadığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42178)

Sağlık Bakanlığı

207.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, hava ve su kirliliğinin çocuk sağlığına etkilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/41970)

208.- Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın'ın, Trabzon Şehir Hastanesinin inşa edildiği Akyazı dolgu alanının zemin güvenliğine ilişkin yazılı soru önergesi (7/41971)

209.- İstanbul Milletvekili Doğan Bekin'in, askeri hastanelerin yeniden açılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/41972)

210.- Konya Milletvekili Ali Yüksel'in, doktorların çalışma koşulları ile mali ve özlük haklarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/41973)

211.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur Devlet Hastanesine ileri derece yanık ünitesi kurulması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42080)

212.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Hatay'ın Samandağ ilçesinde bulunan devlet hastanesinin tam kapasite ile hizmet vermesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42081)

213.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Projesi'nin ihale sürecine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42082)

214.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, Aile Dış Hekimliği Projesi'ne ilişkin yazılı soru önergesi (7/42083)

215.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, MHRS üzerinden randevu alınırken yaşanan sorunlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42084)

216.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, monosodyum glutamat kullanımına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42085)

217.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, son 5 yılda reçete edilen antidepresan miktarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42086)

218.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, tıp fakültelerinde eğitim kalitesinin artırılması ve asistan hekimlerin çalışma koşullarının iyileştirilmesi için yapılan çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42087)

219.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, gıda üretimi yapılan yerlerde çalışan kişilere sağlık taraması yapılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42088)

220.- Manisa Milletvekili Şenol Sunat'ın, Selendi Devlet Hastanesinin uzman doktor ihtiyacına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42089)

221.- Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz'ın, aile sağlığı merkezlerinde çalışan personele kadro verilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42090)

222.- Muş Milletvekili Sümeyye Boz Çakı'nın, menopoz tedavisinde kullanılan ilaçlara erişimde yaşanan sorunlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42179)

223.- Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'nun, Diyarbakır Çocuk Hastalıkları Hastanesinde yaşanan personel eksikliğine ve idari sorunlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42180)

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

224.- Diyarbakır Milletvekili Sevilay Çelenk Özen'in, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan bazı illerin Sanayi Alanları Master Planı'na dahil edilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42181)

225.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın, Siverek Organize Sanayi Bölgesinde yaşanan su sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/42182)

Tarım ve Orman Bakanlığı

226.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, TMO'nun açıkladığı çeltik alım fiyatına ilişkin yazılı soru önergesi (7/41974)

227.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, tarım ilaçlarının çocuk sağlığına etkilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/41975)

228.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, 10 Mart 2026 tarihinde Mersin'in Mut ilçesinde gerçekleşen toplu arı ölümlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/41976)

229.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, tarımsal girdi fiyatlarında yaşanan artışa ilişkin yazılı soru önergesi (7/41977)

230.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, Küre Dağları Milli Parkı ve çevresinde orman sınırları dışına çıkarılan alanlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/41978)

231.- Antalya Milletvekili Aliye Coşar'ın, 2019-2026 yılları arasında Antalya ilindeki tarımsal üreticilere dair çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42091)

232.- İstanbul Milletvekili Doğan Demir'in, Muş'un Varto ilçesinde jeotermal kaynak arama ve sondaj faaliyetleri için ruhsat verilen alanlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42092)

233.- Antalya Milletvekili Aliye Coşar'ın, 2019-2026 yılları arasında Antalya ilinde yapılan tarımsal üretime ilişkin yazılı soru önergesi (7/42093)

234.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur'da bulunan Karataş Gölü'nün ekosisteminin korunması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42094)

235.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türel'i'nin, Cumhurbaşkanı kararıyla orman sınırları dışına çıkartılan alanlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42095)

236.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2025-2026 yılları arasında Tarım Kredi Kooperatifleri tarafından tarımsal girdilere yapılan zamlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42096)

237.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, ÇKS kaydı olmadan üretim yapan kişilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42097)

238.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde Ulukışla Darboğaz 2. Kısım YÜS Sulama Tesisi Projesi'nin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42098)

239.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak'taki Ulubey Kanyonu'nun korunmasına yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42099)

240.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, B-Reçete uygulamasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42100)

241.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, 2026 yılı orman üretimi istihsal ve nakliye birim fiyatlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42101)

242.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, orman yangınlarıyla mücadeleyle ilişkin yazılı soru önergesi (7/42102)

243.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, atama bekleyen ziraat, su ürünleri, gıda ve orman mühendisleri ile veteriner hekimlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42103)

244.- Aydın Milletvekili Evrim Karakoz'un, zeytinyağı ithalatına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42104)

245.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, son 10 yılda yapılan buğday ve canlı hayvan ithalatına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42105)

246.- İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın, orman yangınlarıyla mücadele kapsamında kiralanan hava araçlarının temini için gerçekleştirilen ihalelere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42106)

247.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Aydın'da bulunan hayvan barınaklarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42107)

248.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Aydın'ın Efeler ilçesine bağlı Şahnalı Mahallesi'nde bulunan doğal yaşam alanı ile ilgili iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42108)

249.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, Gaziantep'te yeni bir mezbaha kurulması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42109)

250.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, Tarım Kredi Kooperatifleri tarafından satılan gübre fiyatlarında yaşanan artışa ilişkin yazılı soru önergesi (7/42110)

251.- Aydın Milletvekili Evrim Karakoz'un, akaryakıt fiyatlarındaki artışın tarım üretimi üzerindeki etkilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42111)

252.- İstanbul Milletvekili Zeynel Emre'nin, 2025 yılında tarım sektöründe yaşanan daralmaya ve tarımsal desteklere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42112)

253.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde'nin Ulukışla ilçesine bağlı Darboğaz köyündeki mera alanlarının kiralanan meyve bahçesi yapılacağı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42113)

254.- Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz'ın, mera alanlarının yenilebilir enerji kaynakları yatırımlarına açılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42114)

255.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Şırnak'ın Uludere ilçesinde gerçekleşen yağışlar sonrası yaşanan mağduriyete ilişkin yazılı soru önergesi (7/42183)

256.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Antalya'da kontrolsüz pestisit kullanımının arıcılık faaliyetlerine verdiği zarara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42184)

257.- İstanbul Milletvekili Hasan Karal'ın, son üç yılda tarımsal girdi maliyetlerinde yaşanan artışa ilişkin yazılı soru önergesi (7/42185)

258.- İstanbul Milletvekili Hasan Karal'ın, gıda enflasyonu ile mücadeleyle ve tarımsal üretimin desteklenmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42186)

259.- İstanbul Milletvekili Hasan Karal'ın, tarım üretimindeki yerli tohum miktarına ve tohum ithalatına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42187)

260.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Mardin'in Kızıltepe ve Artuklu ilçelerine içme suyu sağlayan isale hattına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42188)

261.- Antalya Milletvekili Cavit Arı'nın, Antalya'da çalışan tarım işçilerinin barınma koşullarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42189)

262.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, 2026-2027 sezonu için tahmin edilen fındık rekoltesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42190)

263.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Antalya'nın Kaş ilçesinde meydana gelen afetten zarar gören çiftçilerin mağduriyetinin giderilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42191)

264.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Antalya'nın Demre ilçesinde meydana gelen afetten zarar gören çiftçilerin mağduriyetinin giderilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42192)

265.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Antalya'nın Finike ilçesinde meydana gelen afetten zarar gören çiftçilerin mağduriyetinin giderilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42193)

Ticaret Bakanlığı

266.- Bolu Milletvekili Türker Ateş'in, Hürmüz Boğazı'nın İran tarafından kapatılmasının Türk bandıralı gemilere ve dış ticarete etkisine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42116)

267.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, market, zincir mağaza ve çeşitli satış noktalarının denetlenmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42117)

268.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, 2026-2027 sezonu için tahmin edilen fındık rekoltesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42194)

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı

269.- İstanbul Milletvekili Namık Tan'ın, Türkiye'nin Avrupa Birliği uluslararası dolaşım ağına dahil edilmesi teklifine ilişkin yazılı soru önergesi (7/41979)

270.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, DHMİ bünyesinde görev yapan bir bürokratin mal varlığına ilişkin yazılı soru önergesi (7/41980)

271.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, Ordu'nun Fatsa ilçesinde faaliyet gösteren taş ocaklarının çevresel etkilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/41981)

272.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, Ordu'nun Ünye ilçesinde yürütülen yol genişletme çalışmalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/41982)

273.- İstanbul Milletvekili Mustafa Demir'in, Kilis ilinin batı girişinde yapılan köprülÜ kavşak projesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42119)

274.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Aksaray-Ulukışla-Yenice Yüksek Standartlı Demiryolu Projesi'nin ihale sürecine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42120)

275.- Bursa Milletvekili Orhan Sarıbal'ın, Bandırma-Bursa-Yenişehir-Osmaneli Yüksek Standartlı Demiryolu Projesi'nin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42121)

276.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Sagalassos Antik Kenti bağlantı yolunun iyileştirilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42122)

277.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Diyarbakır-Silvan karayolundaki altyapı eksikliklerinin giderilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42123)

278.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, Ordu ilinde TOKİ tarafından yürütülen sosyal konut projesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42124)

279.- Aydın Milletvekili Evrim Karakoz'un, 2003 yılından bu yana Bakanlığın yaptığı varlık satışı ve özelleştirmelere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42125)

280.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, kamyon ve tır sürücülerine kesilen trafik cezalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42126)

281.- Yalova Milletvekili Tahsin Becan'ın, Yalova Eğitim ve Araştırma Hastanesi bağlantı yolunda yaşanan çökmeye ilişkin yazılı soru önergesi (7/42127)

282.- Eskişehir Milletvekili Jale Nur SÜllü'nün, Eskişehir'deki bazı karayolu projelerinin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42128)

283.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, Şanlıurfa ilinde yeni bir araç muayene istasyonu açılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42129)

284.- Eskişehir Milletvekili Jale Nur Süllü'nün, Eskişehir PTT Başmüdürlüğünün kapatılacağı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42130)

285.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, Adana'dan KKTC'ye feribot seferi yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42131)

286.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, taşeron işçilere kadro verilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42132)

287.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, taşımali eğitim kapsamında çalışan servis araçlarına kurulacak takip sistemine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42195)

288.- Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan'ın, Bitlis-Van karayolunda yol güvenliğinin sağlanmasına yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42196)

289.- Bitlis Milletvekili Semra Çağlar Gökalp'in, Bitlis-Van karayolunda yol güvenliğinin sağlanmasına yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42197)

290.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Bitlis-Van karayolunda yol güvenliğinin sağlanmasına yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42198)

291.- Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın, Bitlis-Van karayolunda yol güvenliğinin sağlanmasına yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42199)

292.- Van Milletvekili Zülküf Uçar'ın, Bitlis-Van karayolunda yol güvenliğinin sağlanmasına yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42200)

293.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, bazı otoyol ve köprülerin özelleştirileceği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42201)

294.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, Halkalı-Kapıkule Yüksek Hızlı Tren Projesi'nin maliyetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42202)

295.- Eskişehir Milletvekili Jale Nur Süllü'nün, Eskişehir'deki bazı mahallelerde yaşanan GSM ve mobil internet altyapısı sorunlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42203)

296.- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, Türkiye Varlık Fonunun bir telekomünikasyon şirketinde sahip olduğu hisselerin satılacağı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42204)

297.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Antalya'nın Serik ilçesinde bulunan bir köprünün iyileştirilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42205)

298.- Van Milletvekili Mahmut Dindar'ın, Bitlis-Van karayolunda yol güvenliğinin sağlanmasına yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42206)

299.- Van Milletvekili Sinan Çiftçiyök'ün, Bitlis-Van karayolunda yol güvenliğinin sağlanmasına yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42207)

300.- Hakkari Milletvekili Vezir Coşkun Parlak'ın, Bitlis-Van karayolunda yol güvenliğinin sağlanmasına yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42208)

301.- Hakkari Milletvekili Onur Düşünmez'in, Bitlis-Van karayolunda yol güvenliğinin sağlanmasına yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42209)

302.- Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, Bitlis-Van karayolunda yol güvenliğinin sağlanmasına yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42210)

303.- Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayıyigit'in, Bitlis-Van karayolunda yol güvenliğinin sağlanmasına yönelik çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42211)

20.04.2026 Pazartesi**Milletvekili Teklifi**

1.- İstanbul Milletvekili Doğan Bekin'in; Tüketici Kredisi ve Kredi Kartı Borçlarının Yeniden Yapılandırılması ve Sicil Affı Düzenlemesi Hakkında Kanun Teklifi (2/3650) (Adalet ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:15.04.2026)

Süresi İçinde Cevaplandırılmayan Yazılı Soru Önergeleri**Cumhurbaşkanı Yardımcısı (Cevdet YILMAZ)**

- 1.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, bazı cezaevlerinde mahkumların kolluk veya istihbarat görevlileriyle görüşmeye zorlandıkları iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42212)
- 2.- Adana Milletvekili Burhanettin Bulut'un, bir maç yayını sırasında TRT tarafından ekrana verilmeyen pankart görüntüsüne ilişkin yazılı soru önergesi (7/42213)
- 3.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Bursa Ulu Camii içerisinde yetkisi olmadığı halde faaliyet yürüttüğü iddia edilen bir vakfa ilişkin yazılı soru önergesi (7/42215)
- 4.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, ÇAYKUR ve Tarım Kredi Kooperatiflerinin mali verilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42218)

Adalet Bakanlığı

- 5.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İstanbul'da gözetlme alınan bir kişinin kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42219)
- 6.- Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'nun, bir cinsel istismar davası hakkında Diyarbakır Bölge Adliye Mahkemesi tarafından verilen karara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42220)
- 7.- İstanbul Milletvekili Cengiz Çiçek'in, Marmara 2 Nolu L Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan hasta bir mahkumun tahliye edilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42221)
- 8.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, bazı cezaevlerinde mahkumların kolluk veya istihbarat görevlileriyle görüşmeye zorlandıkları iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42222)
- 9.- Gaziantep Milletvekili Sevda Karaca Demir'in, bir haber ajansı çalışanlarının gözetlme alınmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42223)
- 10.- İstanbul Milletvekili Doğan Bekin'in, çocuk yaştaki hükümlü ve tutukluların açık cezaevlerinde barındırılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42224)
- 11.- Gaziantep Milletvekili Sevda Karaca Demir'in, 16 Mart 2026 tarihinde bir sendika başkanının kullandığı bazı ifadeler sebebiyle tutuklanmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42225)
- 12.- İstanbul Milletvekili İskender Bayhan'ın, 16 Mart 2026 tarihinde bir sendika başkanının kullandığı bazı ifadeler sebebiyle tutuklanmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42226)
- 13.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, Diyarbakır'dan Erzurum Açık Cezaevine nakil gelen mahkumlara ayrımcılık yapıldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42227)
- 14.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, 16 Mart 2026 tarihinde bir sendika başkanının kullandığı bazı ifadeler sebebiyle tutuklanmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42228)
- 15.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, Edirne F Tipi Yüksek Güvenlikli Cezaevinde bulunan bir mahkumun sağlık durumuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/42229)
- 16.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, 16 Mart 2026 tarihinde bir sendika başkanının kullandığı bazı ifadeler sebebiyle tutuklanmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42230)

- 17.- Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ'ın, 16 Mart 2026 tarihinde bir sendika başkanının kullandığı bazı ifadeler sebebiyle tutuklanmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42231)
- 18.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, 16 Mart 2026 tarihinde bir sendika başkanının kullandığı bazı ifadeler sebebiyle tutuklanmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42232)
- 19.- İstanbul Milletvekili Özgül Saki'nin, 16 Mart 2026 tarihinde bir sendika başkanının kullandığı bazı ifadeler sebebiyle tutuklanmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42233)
- 20.- İzmir Milletvekili Burcugül Çubuk'un, 16 Mart 2026 tarihinde bir sendika başkanının kullandığı bazı ifadeler sebebiyle tutuklanmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42234)
- 21.- Diyarbakır Milletvekili Adalet Kaya'nın, 16 Mart 2026 tarihinde bir sendika başkanının kullandığı bazı ifadeler sebebiyle tutuklanmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42235)
- 22.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, 16 Mart 2026 tarihinde bir sendika başkanının kullandığı bazı ifadeler sebebiyle tutuklanmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42236)
- 23.- Diyarbakır Milletvekili Sevilay Çelenk Özen'in, 16 Mart 2026 tarihinde bir sendika başkanının kullandığı bazı ifadeler sebebiyle tutuklanmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42237)
- 24.- Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyığıt'ın, 16 Mart 2026 tarihinde bir sendika başkanının kullandığı bazı ifadeler sebebiyle tutuklanmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42238)
- 25.- İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil'in, 16 Mart 2026 tarihinde bir sendika başkanının kullandığı bazı ifadeler sebebiyle tutuklanmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42239)
- 26.- İstanbul Milletvekili Ahmet Şık'ın, 16 Mart 2026 tarihinde bir sendika başkanının kullandığı bazı ifadeler sebebiyle tutuklanmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42240)
- 27.- İstanbul Milletvekili Erkan Baş'ın, 16 Mart 2026 tarihinde bir sendika başkanının kullandığı bazı ifadeler sebebiyle tutuklanmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42241)
- 28.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, 16 Mart 2026 tarihinde bir sendika başkanının kullandığı bazı ifadeler sebebiyle tutuklanmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42242)
- 29.- İstanbul Milletvekili Yunus Emre'nin, Bakan'ın sahibi olduğu gayrimenkullere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42243)
- 30.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, AİHM tarafından Türkiye aleyhine verilen ihlal kararlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42244)
- 31.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, AİHM'nin Türkiye aleyhine verdiği kararların uygulanmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42245)
- 32.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, cezaevlerinde bulunan hasta mahkumlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42246)
- 33.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, bir kamu bankası hakkında ABD'de görülen davaya ilişkin yazılı soru önergesi (7/42247)
- 34.- Ankara Milletvekili Okan Konuralp'ın, 16 Mart 2026 tarihinde bir sendika başkanının kullandığı bazı ifadeler sebebiyle tutuklanmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42248)
- 35.- İstanbul Milletvekili Keziban Konukcu Kok'un, 16 Mart 2026 tarihinde bir sendika başkanının kullandığı bazı ifadeler sebebiyle tutuklanmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42249)
- 36.- Van Milletvekili Sinan Çiftiyürek'in, 16 Mart 2026 tarihinde bir sendika başkanının kullandığı bazı ifadeler sebebiyle tutuklanmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42250)
- 37.- Mersin Milletvekili Perihan Koca Doğan'ın, 16 Mart 2026 tarihinde bir sendika başkanının kullandığı bazı ifadeler sebebiyle tutuklanmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42251)
- 38.- Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, 16 Mart 2026 tarihinde bir sendika başkanının kullandığı bazı ifadeler sebebiyle tutuklanmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42252)

39.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, 16 Mart 2026 tarihinde bir sendika başkanının kullandığı bazı ifadeler sebebiyle tutuklanmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42253)

40.- Van Milletvekili Zülküf Uçar'ın, 16 Mart 2026 tarihinde bir sendika başkanının kullandığı bazı ifadeler sebebiyle tutuklanmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42254)

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

41.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, Şanlıurfa İl Müdürlüğü binasının konumu sebebiyle ulaşımda yaşanan zorluklara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42255)

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

42.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu'nun, çocuk işçiliğiyle mücadeleyle ilişkin yazılı soru önergesi (7/42256)

43.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu'nun, 16 Mart 2026 tarihinde bir sendika başkanının kullandığı bazı ifadeler sebebiyle tutuklanmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42257)

44.- İstanbul Milletvekili İskender Bayhan'ın, bir firmanın Kocaeli'de faaliyet gösteren fabrikalarında çalışan işçilerin yaşadığı hak ihlallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42258)

45.- İstanbul Milletvekili İskender Bayhan'ın, asgari ücretin belirlenmesine, madenlerin denetimine ve ev içi hizmetlerde çalışanların haklarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42259)

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı

46.- İstanbul Milletvekili İskender Bayhan'ın, İzmir Körfezi'nde yaşanan kirliliğe ilişkin yazılı soru önergesi (7/42260)

47.- Denizli Milletvekili Yasin Öztürk'ün, Bitlis'in Merkez ilçesinde faaliyet gösteren bir fabrikanın insan sağlığına etkilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42261)

48.- Muğla Milletvekili Metin Ergun'un, küçük ölçekli kültür balıkçılığı işletmelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42262)

49.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Ceylanpınar ilçesindeki tapu ve kadastro çalışmalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42263)

50.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Mardin'de meydana gelen yoğun yağışlar nedeniyle yaşanan altyapı sorunlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42264)

51.- İstanbul Milletvekili Evrim Rızvanoğlu'nun, Sivas'ın Zara ilçesinde yürütülen yarma yöntemi ile pomza arama projesinin çevresel etkilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42265)

52.- Bursa Milletvekili Hasan Öztürk'ün, son on yılda Bursa'da satışa çıkarılan kamu arazilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42266)

53.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, Ordu Büyükşehir Belediyesi iştiraki bir şirketin maden sektöründeki faaliyetlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42267)

54.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, Çorlu Atatürk Havalimanı çevresinde yaşanan kirliliğe ilişkin yazılı soru önergesi (7/42268)

55.- İstanbul Milletvekili Ahmet Şık'ın, Kırklareli'nin Lüleburgaz ilçesinde kurulması planlanan atık yakma tesisinin çevresel etkilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42269)

56.- Mersin Milletvekili Perihan Koca Doğan'ın, Mersin Körfezi'ndeki plastik kirliliğine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42270)

57.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, Diyarbakır'da ve çevre illerde kaya petrolü ve kaya gazı çıkarılmasına yönelik yürütülen çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42271)

58.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, Şanlıurfa'da dere yatağı üzerine yapılan ve selden etkilenen evlerin imar izinlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42272)

Dışişleri Bakanlığı

59.- Diyarbakır Milletvekili Adalet Kaya'nın, 18 Ocak 2026 tarihinde Suriye'nin Rakka kentinde kaçırıldığı iddia edilen bir gazeteciye ilişkin yazılı soru önergesi (7/42273)

60.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, harp araç ve gereçleri, silah, mühimmat ve askeri patlayıcı maddelerin ihracı ile ilgili yapılan bir düzenlemeye ilişkin yazılı soru önergesi (7/42274)

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

61.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, Diyarbakır'da ve çevre illerde kaya petrolü ve kaya gazı çıkarılmasına yönelik yürütülen çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42275)

Gençlik ve Spor Bakanlığı

62.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, 2025 yılı KYK borçlarına dair çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42276)

63.- Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı'nın, 18 yaş altı lisanslı sporcuların madde bağımlılığından korunması için alınan önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42277)

Hazine ve Maliye Bakanlığı

64.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, 2025 yılı içerisinde KÖİ kapsamında gerçekleştirilen projelere dair çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42278)

65.- Bursa Milletvekili Hasan Öztürk'ün, son beş yılda Ramazan Bayramı öncesinde yapılan kredi kartı harcamalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42279)

66.- Bursa Milletvekili Hasan Öztürk'ün, emeklilere yapılan bayram ikramiyesi ödemelerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42280)

İçişleri Bakanlığı

67.- İstanbul Milletvekili Özgül Saki'nin, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesinde bazı öğrencilerin tehdit edildikleri iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42281)

68.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, İstanbul'da gözaltına alınan bir kişinin kötü muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42282)

69.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, hakkında tutuklama kararı bulunan ve yurt dışında olduğu tespit edilen firari bir kişiye ilişkin yazılı soru önergesi (7/42283)

70.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, bazı cezaevlerinde mahkumların kolluk veya istihbarat görevlileriyle görüşmeye zorlandıkları iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42284)

71.- Hakkari Milletvekili Vezir Coşkun Parlak'ın, Hakkari'nin Yüksekova ilçesine yerleştirilen ses ve yüz tanıma özellikli kameralara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42285)

72.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, araçlarda sürücülerin izleme ve kullanma alanı içinde kalan görüntü cihazları ile ilgili yapılan bir düzenlemeye ilişkin yazılı soru önergesi (7/42286)

73.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, uyuşturucu ile mücadele kapsamında yapılan operasyonlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42287)

74.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Ankara'da intihar eden bir polis memuruna ilişkin yazılı soru önergesi (7/42288)

75.- Edirne Milletvekili Ahmet Baran Yazgan'ın, bir kamu görevlisinin sosyal medya paylaşımına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42289)

76.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Ankara'da intihar eden bir polis memuruna ilişkin yazılı soru önergesi (7/42290)

77.- Gaziantep Milletvekili Sevdâ Karaca Demir'in, Suriye vatandaşı iki kişi hakkında verilen sınır dışı edilme kararına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42291)

78.- Mersin Milletvekili Perihan Koca Doğan'ın, Suriye vatandaşı iki kişi hakkında verilen sınır dışı edilme kararına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42292)

79.- Mersin Milletvekili Perihan Koca Doğan'ın, Antalya'da hakkında koruma kararı bulunan bir kadının konum bilgilerinin kolluk tarafından paylaşıldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42293)

80.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, İzmir'in Kınık ilçesinde bulunan metruk bir binada horoz dövüşü yapıldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42294)

81.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Hakkari ilinin kırsal ulaşım altyapısının güçlendirilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42295)

Kültür ve Turizm Bakanlığı

82.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Faki Teyran Medresesinin restore edilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42296)

83.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, Ordu'nun Altınordu ilçesinde faaliyet gösteren bir taş ocağının Kurul Antik Kenti üzerindeki etkilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42297)

Millî Eğitim Bakanlığı

84.- İzmir Milletvekili Yüksel Taşkın'ın, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesinde bazı öğrencilerin tehdit edildikleri iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42298)

85.- İstanbul Milletvekili Özgül Saki'nin, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesinde bazı öğrencilerin tehdit edildikleri iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42299)

86.- İstanbul Milletvekili Çiçek Otlu'nun, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesinde bazı öğrencilerin tehdit edildikleri iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42300)

87.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, ilköğretim çağına olmasına karşın okul kaydı bulunmayan çocuklara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42301)

88.- Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı'nın, Tekirdağ'ın Çorlu ilçesine bağlı Zafer Mahallesi'nde yapılması planlanan spor sahalarının akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42302)

89.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz'ın, Zonguldak'ın Merkez ilçesinde yıkılan bir okul binasının arazisinin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42303)

90.- Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz'ın, Zonguldak'ta depreme dayanıksız olduğu gerekçesi ile tahliye edilen bir okul binasının güçlendirme çalışmalarının akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42304)

91.- İstanbul Milletvekili Suat Özçağdaş'ın, Bitlis'in Mutki ilçesindeki bir okulda düzenlenen bayramlaşma programına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42305)

92.- İstanbul Milletvekili Suat Özçağdaş'ın, Hatay'ın Defne ilçesindeki okullarda çalışan bazı personelin bir törene katılmaya zorlandıkları iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42306)

93.- İzmir Milletvekili Yüksel Taşkın'ın, bir üniversitede görev yapan akademisyenlerin maaşlarında kesinti yapıldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42307)

94.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, bir vakıf üniversitesinin sunduğu eğitim hizmeti ile ilgili iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42308)

Milli Savunma Bakanlığı

95.- Konya Milletvekili Ali Yüksel'in, son beş yıl içerisinde Türk hava sahasını ihlal eden İHA sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42311)

Sağlık Bakanlığı

96.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, eczacı atamalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42312)

97.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, diş hekimi atamalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42313)

98.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, sağlık hizmetleri ile ilgili çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42314)

99.- Bursa Milletvekili Hasan Öztürk'ün, Batı Trakya Türklerine sağlanan sağlık hizmetlerinde yaşanan sorunlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42315)

100.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, Diyarbakır'da ve çevre illerde kaya petrolü ve kaya gazı çıkarılmasına yönelik yürütülen çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42316)

Tarım ve Orman Bakanlığı

101.- Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı'nın, Hürmüz Boğazı'nın kapatılması nedeniyle gübre tedarikinde yaşanabilecek aksaklıklara karşı alınan önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42318)

102.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Mardin'de meydana gelen yoğun yağışlar sebebiyle zarar gören tarım arazilerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42319)

103.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, Mersin ilinde tüketilen et ve et ürünlerinin denetimine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42320)

104.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, yarış hayatı sona eren atların akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42321)

105.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur ilinde DSİ tarafından gerçekleştirilen kamulaştırmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42322)

106.- Isparta Milletvekili Hikmet Yalım Halıcı'nın, Hürmüz Boğazı'nın kapatılması nedeniyle gübre tedarikinde yaşanabilecek aksaklıklara karşı alınan önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42323)

107.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, İzmir'in Kınık ilçesinde bulunan metruk bir binada horoz dövuşü yapıldığı iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42324)

108.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, Diyarbakır'da ve çevre illerde kaya petrolü ve kaya gazı çıkarılmasına yönelik yürütülen çalışmalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42325)

Ticaret Bakanlığı

109.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, harp araç ve gereçleri, silah, mühimmat ve askeri patlayıcı maddelerin ihracı ile ilgili yapılan bir düzenlemeye ilişkin yazılı soru önergesi (7/42326)

110.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, araç içi multimedya sistemleri alanında faaliyet gösteren işletmelere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42327)

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı

111.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Diyarbakır-Silvan karayolunun iyileştirilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42328)

112.- Edirne Milletvekili Ahmet Baran Yazgan'ın, Halkalı-Kapıkule Hızlı Tren Projesi'nin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42329)

113.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, Ordu-Çambaşı karayolunun güzergahına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42330)

114.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu'nun, Türk Telekom tarafından verilen bazı hizmetlerin taşeron firmalara devredileceği iddiasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42331)

115.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Hakkari ilinin kırsal ulaşım altyapısının güçlendirilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42332)

116.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in, Hakkari'nin Çukurca ilçesine bağlı Üzümlü köyü ile sınır kapısı arasında bulunan karayolunda meydana gelen yapısal bozulma ve çökmelere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42333)

No: 132

21.04.2026 Salı

Milletvekili Teklifleri

1.- İstanbul Milletvekili Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu'nun; Kamu İhale Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3651) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.04.2026)

2.- Hakkari Milletvekili Öznur Bartin'in; Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3652) (Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 17.04.2026)

3.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırzer'in; Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3653) (Adalet Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.04.2026)

Süresi İçinde Cevaplandırılmayan Yazılı Soru Önergeleri

Cumhurbaşkanı Yardımcısı (Cevdet YILMAZ)

1.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, kamu kurumlarına yapılan atamalarda eğitim ve yeterlilik belgelerinin doğruluğunun kontrolüne ilişkin yazılı soru önergesi (7/42334)

2.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Diyanet İşleri Başkanlığının bütçesinin ve harcamalarının denetimine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42336)

Adalet Bakanlığı

3.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, 16 Mart 2026 tarihinde bir sendika başkanının kullandığı bazı ifadeler sebebiyle tutuklanmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42337)

4.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, cezaevlerinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42338)

5.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, bazı cezaevlerine dair istatistiklere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42339)

6.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Sincan Kadın Kapalı Cezaevinde yaşadığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42340)

7.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Sincan Kadın Kapalı Cezaevinde yaşadığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42341)

8.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, DMD hastaları için düzenlenen yardım kampanyalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42342)

9.- Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'nun, milletvekillerine yönelik açılan davalara dair çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42343)

10.- İstanbul Milletvekili Yunus Emre'nin, 16 Mart 2026 tarihinde bir sendika başkanının kullandığı bazı ifadeler sebebiyle tutuklanmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42344)

11.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, son beş yılda iş sağlığı ve güvenliği düzenlemelerine aykırılık nedeniyle hakkında yasal işlem başlatılan işveren sayısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42345)

12.- Aydın Milletvekili Bülent Tezcan'ın, 16 Mart 2026 tarihinde bir sendika başkanının kullandığı bazı ifadeler sebebiyle tutuklanmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42346)

13.- Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ'ın, Patnos L Tipi Kapalı Cezaevinde yaşanan içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/42347)

14.- Gaziantep Milletvekili Sevdâ Karaca Demir'in, Sincan Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bulunan bir hükümlünün sağlık durumuna ilişkin yazılı soru önergesi (7/42348)

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

15.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, Bakanlığa yapılan atamalarda eğitim ve yeterlilik belgelerinin doğruluğunun kontrolüne ilişkin yazılı soru önergesi (7/42349)

16.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, DMD hastalarının ailelerinin yaşadıkları sorunlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42350)

17.- Ankara Milletvekili Koray Aydın'ın, Ankara'da yaşayan engelli bireylere yönelik çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42351)

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

18.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, Bakanlığa yapılan atamalarda eğitim ve yeterlilik belgelerinin doğruluğunun kontrolüne ilişkin yazılı soru önergesi (7/42352)

19.- İstanbul Milletvekili Yunus Emre'nin, 16 Mart 2026 tarihinde bir sendika başkanının kullandığı bazı ifadeler sebebiyle tutuklanmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42353)

20.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, itfaiye personelinin mali ve özlük haklarında iyileştirme yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42354)

21.- Bolu Milletvekili İsmail Akgül'ün, kanser tedavisinde kullanılan ve Sağlık Uygulama Tebliği kapsamında olmayan ilaçlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42355)

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı

22.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, Bakanlığa yapılan atamalarda eğitim ve yeterlilik belgelerinin doğruluğunun kontrolüne ilişkin yazılı soru önergesi (7/42356)

23.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 22 Mart 2026 tarihinde Şanlıurfa'da meydana gelen yoğun yağış nedeniyle yaşanan su baskınlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42357)

24.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın, Şanlıurfa'nın Halfeti ilçesinde kadastro yenileme çalışması yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42358)

- 25.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, doğa olayları ve afet riskine karşı alınan önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42359)
- 26.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur'un Çavdır ilçesine bağlı Söğüt beldesinde bulunan sebze ve meyve halindeki iş yerlerinin ihale bedellerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42360)
- 27.- Rize Milletvekili Tahsin Ocaklı'nın, Rize'nin Çayeli ilçesinde faaliyet gösteren bir bakır madeni işletmesinin denetlenmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42361)
- 28.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'ın, 22 Mart 2026 tarihinde İstanbul'un Fatih ilçesinde çöken binalara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42362)
- 29.- Bursa Milletvekili Kayıhan Pala'nın, Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'nde yapılan değişikliğe ilişkin yazılı soru önergesi (7/42363)
- 30.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, Eskişehir'in Alpu ilçesine bağlı Arıkaya Mahallesi'nde bulunan bazı alanların orman sınırı dışına çıkarılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42364)
- 31.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, Eskişehir'deki Milli Eğitim Bakanlığına ait binaların depreme dayanıklılığıyla ilgili iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42365)
- 32.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, 2025 yılında Eskişehir'in Odunpazarı ilçesinde bir siyasi parti tarafından kurulan iftar çadırına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42366)
- 33.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, İlk Evim İlk İş Yerim Projesi'nin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42367)
- 34.- Yalova Milletvekili Tahsin Becan'ın, Yalova'nın Bağlarbaşı Mahallesi'nde yürütülen kentsel dönüşüm projesinde hak sahiplerinin statüsünde yaşanan belirsizliğe ilişkin yazılı soru önergesi (7/42368)
- 35.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, Tekirdağ'ın Marmaraeğlisi ilçesinde bulunan bir kimyasal depolama terminalinde yapılması planlanan kapasite artışına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42369)
- 36.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, termik santrallerin kükürt dioksit emisyonları bakımından denetimine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42370)

Dışişleri Bakanlığı

- 37.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, Bakanlığa yapılan atamalarda eğitim ve yeterlilik belgelerinin doğruluğunun kontrolüne ilişkin yazılı soru önergesi (7/42371)
- 38.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, Eskişehir'in Beylikova ilçesinde bulunan nadir toprak elementi rezervine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42372)

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

- 39.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, Bakanlığa yapılan atamalarda eğitim ve yeterlilik belgelerinin doğruluğunun kontrolüne ilişkin yazılı soru önergesi (7/42373)
- 40.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, Muş'un Varto ilçesinde kurulması planlanan JES projesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42374)
- 41.- İzmir Milletvekili Ednan Arslan'ın, ABD ve İsrail'in İran'a yönelik saldırıları nedeniyle doğal gaz akışında yaşanabilecek aksaklıklara karşı alınan önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42375)
- 42.- İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, ABD ve İsrail'in İran'a yönelik saldırılarının Türkiye'nin petrol ve doğalgaz ithalatına etkisine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42376)
- 43.- İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, yenilenebilir enerji kaynaklarına dair çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42377)

44.- İstanbul Milletvekili Elif Esen'in, son beş yılda elektrik hatlarından kaynaklanan orman yangınlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42378)

Gençlik ve Spor Bakanlığı

45.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, Bakanlığa yapılan atamalarda eğitim ve yeterlilik belgelerinin doğruluğunun kontrolüne ilişkin yazılı soru önergesi (7/42379)

46.- Ankara Milletvekili Adnan Beker'in, Ankara'nın Altındağ ilçesinde bulunan bir öğrenci yurdunun tadilat sebebiyle kapatılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42380)

47.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, İskenderun Teknik Üniversitesinde sunulan yemek ve ulaşım hizmetleriyle ilgili sorunlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42381)

48.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, 2025 yılında Eskişehir'de Bakanlık tarafından kurulan iftar çadırına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42382)

49.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, Eskişehir iline yapılan yeni stadyuma ilişkin yazılı soru önergesi (7/42383)

Hazine ve Maliye Bakanlığı

50.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, genel aydınlatma giderlerinin finansmanının merkezi yönetimden yerel yönetimlere kaydırılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42384)

51.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, sahte diploma ve usulsüz akademik unvan kullanımı nedeniyle ortaya çıkan kamu zararının ilgililerden tazminine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42385)

52.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, küçük esnafın vergi ve SGK prim borçlarının yapılandırılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42386)

53.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Hürmüz Boğazı'nın kapatılması nedeniyle LNG ve petrol ürünlerinin ithalatında yaşanabilecek aksaklıklara karşı alınan önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42387)

54.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, kredi ve kredi kartları borçlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42388)

55.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, mali müşavirlerin sorunlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42389)

56.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, mali müşavirlerin çalışma koşullarının iyileştirilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42390)

57.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, mali müşavirlerin arabuluculuk yapabilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42391)

İçişleri Bakanlığı

58.- Gaziantep Milletvekili Sevdâ Karaca Demir'in, Adana'da bulunan Suriye uyruklu bir aileye kesilen idari para cezasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42392)

59.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, sahte kimlik, pasaport ve sürücü belgesi üretimi ve ticareti ile mücadeleyle ilişkin yazılı soru önergesi (7/42393)

60.- Ankara Milletvekili Adnan Beker'in, 21 Mart 2026 tarihinde Diyarbakır'da gerçekleştirilen Nevruz kutlamalarında açılan bir pankarta ilişkin yazılı soru önergesi (7/42394)

61.- İstanbul Milletvekili Özgür Karabat'ın, Bakanlığa yapılan atamalarda eğitim ve yeterlilik belgelerinin doğruluğunun kontrolüne ilişkin yazılı soru önergesi (7/42395)

62.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2024-2026 yılları arasında kesilen trafik cezalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42396)

63.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, tahliye edilen Adana Büyükşehir Belediye Başkanının göreve iade edilmemesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42397)

64.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 22 Mart 2026 tarihinde Şanlıurfa'da meydana gelen yoğun yağış nedeniyle yaşanan su baskınlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42398)

65.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, DMD hastaları için düzenlenen yardım kampanyalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42399)

66.- Erzurum Milletvekili Meral Danış Betaş'ın, Erzurum'un Horasan ilçesinde yaşanan içme suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/42400)

67.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, son üç yılda gerçekleşen intihar vakalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42401)

68.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, son üç ayda modifiyeli araçlara uygulanan trafik cezalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42402)

69.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, 8 Eylül 2025 tarihinde CHP İstanbul İl Başkanlığı önünde yaşanan olaylara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42403)

70.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, 2025 yılında Eskişehir'in Odunpazarı ilçesinde bir siyasi parti tarafından kurulan iftar çadırına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42404)

Kültür ve Turizm Bakanlığı

71.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 22 Mart 2026 tarihinde Şanlıurfa ili genelinde meydana gelen su baskınlarının kültür varlıklarına ve turizme etkisine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42405)

72.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Eyyübiye ilçesinde bulunan Keloşk Harabelerinin korunması, restorasyonu ve turizme kazandırılmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42406)

Milli Eğitim Bakanlığı

73.- Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan'ın, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesinde yapılan bir akademik kadro atamasıyla ilgili iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42407)

74.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, otizmli öğrencilerin okul kayıtlarında yaşadıkları sorunlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42408)

75.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, Eskişehir'deki Bakanlığa ait binaların depreme dayanıklılığıyla ilgili iddialara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42409)

76.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Şanlıurfa'da bulunan üniversitelerin engelli ve özel gereksinimli bireylere yönelik faaliyetlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42410)

77.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Karaman'da bulunan üniversitelerin engelli ve özel gereksinimli bireylere yönelik faaliyetlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42411)

Sağlık Bakanlığı

78.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Harran Üniversitesi Tıp Fakültesinin eski yerleşkesinin atıl durumda olmasına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42414)

79.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 22 Mart 2026 tarihinde Şanlıurfa'da meydana gelen yoğun yağış nedeniyle yaşanan su baskınlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42415)

80.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, evlilik öncesinde DMD taşıyıcılığının tespit edilmesine yönelik tarama faaliyetleri yapılması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42416)

81.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, son üç yılda gerçekleşen intihar vakalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42417)

82.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, otizm tanısı alan çocuklara dair çeşitli verilere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42418)

83.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, 2019-2025 yılları arasında engelli sağlık kurulu raporunu yenileyenlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42419)

84.- Antalya Milletvekili Cavit Arı'nın, Antalya'da yapılması planlanan devlet hastanesinin proje ve ihale sürecinin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42420)

85.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Hastanesi binasının güçlendirilmesi projesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42421)

86.- Bolu Milletvekili İsmail Akgül'ün, Bolu Abant İzzet Baysal Eğitim ve Araştırma Hastanesinde bulunan PET-CT cihazının aktif kullanımının sağlanması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42422)

87.- Bolu Milletvekili İsmail Akgül'ün, Bolu ilinde kamuya ait hastanelerde bulunan MR ve bilgisayarlı tomografi cihazlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42423)

88.- Bolu Milletvekili İsmail Akgül'ün, Bolu'daki diyaliz hastalarına sunulan hizmetlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42424)

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

89.- Bolu Milletvekili Türker Ateş'in, imalat sanayi kapasite kullanım oranında yaşanan gerilemeye ilişkin yazılı soru önergesi (7/42425)

Tarım ve Orman Bakanlığı

90.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 22 Mart 2026 tarihinde Şanlıurfa'da meydana gelen yoğun yağış nedeniyle yaşanan su baskınlarının tarım arazilerine etkisine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42426)

91.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, Erzincan'ın bazı köylerinde yaşanan yenidoğan kuzu ölümlerine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42427)

92.- Ankara Milletvekili İdris Şahin'in, Çankırı'da yapılması planlanan Koyunbaba Barajı Sulama Projesi'nin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42428)

93.- Ankara Milletvekili İdris Şahin'in, Çankırı'da yapılması planlanan Kızlaryolu Barajı Sulama Projesi'nin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42429)

94.- Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Erzurum'un Horasan ilçesinde yaşanan içme ve şebeke suyu sorununa ilişkin yazılı soru önergesi (7/42430)

95.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, tarımsal üretimde pestisit kullanımının yasaklanması talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42431)

96.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, GDO'lu yemlerle beslenen hayvanlara ilişkin yazılı soru önergesi (7/42432)

97.- Bolu Milletvekili Türker Ateş'in, Ulusal Süt Konseyi tarafından belirlenen çiğ süt fiyatına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42433)

98.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, gübre sektöründe yaşanabilecek olası bir krize karşı alınan önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42434)

99.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, 1 Mart 2026 tarihi itibarıyla çiftçilere ödenen planlı üretim ve temel üretim desteği tutarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42435)

100.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, Mersin'in Silifke ve Tarsus ilçelerinde etkili olan sağanak yağışlardan zarar gören çiftçilerin mağduriyetinin giderilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42436)

101.- Yalova Milletvekili Tahsin Becan'ın, Yalova'daki çiftçilerin Tarım Kredi Kooperatiflerine olan borçlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42437)

102.- İstanbul Milletvekili Zeynel Emre'nin, Hürmüz Boğazı'nın kapatılması nedeniyle gübre tedarikinde yaşanabilecek sorunlara karşı alınan önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42438)

103.- İstanbul Milletvekili Elif Esen'in, orman yangınlarıyla mücadeleyle ilişkin yazılı soru önergesi (7/42439)

104.- İstanbul Milletvekili Elif Esen'in, sokak hayvanlarının tedavi ve rehabilitasyon süreçlerinin denetimine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42440)

Ticaret Bakanlığı

105.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Hürmüz Boğazı'nın kapatılması nedeniyle LNG ve petrol ürünlerinin ithalatında yaşanabilecek aksaklıklara karşı alınan önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42441)

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı

106.- Muğla Milletvekili Cumhur Uzun'un, Milas-Ören Yolu Projesi'nin akıbetine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42442)

107.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Mersin-Antalya karayolunda olası bir heyelan riskine karşı alınan önlemlere ilişkin yazılı soru önergesi (7/42443)

108.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 22 Mart 2026 tarihinde Şanlıurfa ili genelinde meydana gelen su baskınlarının ulaşım altyapısına etkisine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42444)

109.- Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Erzurum'dan başka illere canlı hayvan taşımacılığı yapan sürücülerin sorunlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42445)

110.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur'da bulunan Ağlasun Kavşağı'nda son beş yılda meydana gelen trafik kazalarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42446)

111.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Diyarbakır-Elazığ karayolunun iyileştirilmesi talebine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42447)

112.- İstanbul Milletvekili Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu'nun, İzmir Alsancak Limanının işletme haklarının devredilmesine ilişkin yazılı soru önergesi (7/42448)

113.- Yalova Milletvekili Tahsin Becan'ın, Yalova'nın GSM ve internet altyapısına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42449)

114.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Şırnak'ta faaliyet gösteren karayolu taşımacılarının sorunlarına ilişkin yazılı soru önergesi (7/42450)

Genel Görüşme Önergeleri

1.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan ve 19 Milletvekilinin, Harp Araç ve Gereçleri ile Silah, Mühimmat ve Bunlara Ait Yedek Parçalar, Askeri Patlayıcı Maddeler, Bunlara Ait Teknolojilerin Türkiye Gümrük Bölgesinden Transit Geçişine ve Transit Ticaret Kapsamında Yeniden İhracatına İlişkin Karar konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/117) (Başkanlığa geliş tarihi:7.04.2026)

2.- DEM PARTİ Grubu adına Grup Başkanvekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Grup Başkanvekili Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Afşin-Elbistan'da bulunan termik santrallerin etkileri konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/118) (Başkanlığa geliş tarihi:8.04.2026)

3.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 19 Milletvekilinin, ABD-İsrail-İran arasında yaşanan savaşın insani boyutlarıyla ele alınması ve Türkiye'nin mevcut politikalarının değerlendirilmesi konusunda bir genel görüşme açılmasına ilişkin önergesi (8/119) (Başkanlığa geliş tarihi:1.04.2026)

Meclis Araştırması Önergeleri

1.- Edirne Milletvekili Ahmet Baran Yazgan ve 20 Milletvekilinin, bazı kişiler hakkında verilen AİHM kararlarının uygulanmamasının etkilerinin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3972) (Başkanlığa geliş tarihi:1.04.2026)

2.- DEM PARTİ Grubu adına Grup Başkanvekili Muş Milletvekili Sezai Temelli ve Grup Başkanvekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, gıda fiyatlarındaki artışın ve gıda krizinin nedenlerinin tespit edilerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3973) (Başkanlığa geliş tarihi:1.04.2026)

3.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, ABD ve İsrail'in İran'a yönelik saldırıları nedeniyle olası bir enerji krizine karşı alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3974) (Başkanlığa geliş tarihi:1.04.2026)

4.- Erzurum Milletvekili Meral Daniş Beştaş ve 19 Milletvekilinin, konut fiyatları ve kiralarda yaşanan artışın tüm yönleriyle araştırılarak barınma sorununa ilişkin çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3975) (Başkanlığa geliş tarihi:1.04.2026)

5.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın ve 21 Milletvekilinin, Şırnak'ın Cizre ilçesinde meydana gelen petrol sızıntısının çevre ve halk sağlığı üzerindeki etkilerin araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3976) (Başkanlığa geliş tarihi:1.04.2026)

6.- Van Milletvekili Gülderen Varlı ve 19 Milletvekilinin, Van ilindeki kadın cinayetleri, şüpheli kadın ölümleri ve kadına karşı şiddetin önlenmesine yönelik alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3977) (Başkanlığa geliş tarihi:1.04.2026)

7.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın ve 19 Milletvekilinin, çocukların dijital mecralarda karşılaştıkları risklerin ve dijital bağımlılığın ardındaki sosyo-ekonomik nedenlerin tüm yönleriyle araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3978) (Başkanlığa geliş tarihi:2.04.2026)

8.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen ve 19 Milletvekilinin, MESEM Projesi kapsamında çalışan çocukların yaşadığı sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3979) (Başkanlığa geliş tarihi:2.04.2026)

9.- CHP Grubu adına Grup Başkanvekili İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, başta 15 Temmuz 2016 tarihli darbe girişimi olmak üzere Türkiye tarihindeki tüm darbelerin hazırlanış, oluş ve sonuçları bakımından sorumluların araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3980) (Başkanlığa geliş tarihi:2.04.2026)

10.- Muğla Milletvekili Metin Ergun ve 19 Milletvekilinin, ABD ve İsrail'in İran'a yönelik saldırılarının ülkemizin turizm sektörüne olası etkilerinin tüm boyutlarıyla araştırılması ve gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3981) (Başkanlığa geliş tarihi:2.04.2026)

11.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin ve 26 Milletvekilinin, Adana'nın ilçelerinde yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3982) (Başkanlığa geliş tarihi:2.04.2026)

12.- Ardahan Milletvekili Özgür Erdem İncesu ve 20 Milletvekilinin, Doğu Anadolu Bölgesi başta olmak üzere Türkiye'nin doğu illerinde devam eden göç hareketlerinin nedenleri ile sosyal ve ekonomik sonuçlarının araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3983) (Başkanlığa geliş tarihi:2.04.2026)

13.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya ve 20 Milletvekilinin, nakliye ve taşıma işi yapan esnafın yaşadığı sorunların araştırılarak bu sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3984) (Başkanlığa geliş tarihi:2.04.2026)

14.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen ve 21 Milletvekilinin, son dönemlerde yaşanan polis intiharlarının nedenlerinin araştırılarak alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3985) (Başkanlığa geliş tarihi:2.04.2026)

15.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar ve 20 Milletvekilinin, 31 Mart 2024 tarihli yerel seçimlerden sonra haklarında soruşturma başlatılan belediyelere ve belediye başkanlarına yönelik hususların değerlendirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3986) (Başkanlığa geliş tarihi:2.04.2026)

16.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut ve 21 Milletvekilinin, sosyal yardım alan kişilerin yaşadığı sorunların araştırılarak devlet desteklerinin güçlendirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3987) (Başkanlığa geliş tarihi:2.04.2026)

17.- Rize Milletvekili Tahsin Ocaklı ve 22 Milletvekilinin, Doğu Karadeniz Bölgesinde bulunan çay üreticilerinin karşılaştığı sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3988) (Başkanlığa geliş tarihi:2.04.2026)

18.- Hatay Milletvekili Lütfi Kaşıkçı ve 19 Milletvekilinin, Türkiye'de bulunan nadir toprak elementleri rezervlerinin mevcut durumunun tüm yönleriyle araştırılarak uzun vadeli stratejik planlamasının ele alınması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3989) (Başkanlığa geliş tarihi:2.04.2026)

19.- Adana Milletvekili Ayyüce Türkeş Taş ve 20 Milletvekilinin, AMATEM ve ÇEMATEM altyapılarının yeterliliğinin araştırılarak bağımlılıkla etkin mücadele edilebilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3990) (Başkanlığa geliş tarihi:3.04.2026)

20.- Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun ve 19 Milletvekilinin, polis memurlarının emeklilik sisteminde yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3991) (Başkanlığa geliş tarihi:3.04.2026)

21.- Manisa Milletvekili Şenol Sunat ve 19 Milletvekilinin, enerji piyasasında fiyat oluşum süreçlerinin tüm boyutlarıyla incelenerek adil ve şeffaf fiyatlandırma politikası oluşturulması için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3992) (Başkanlığa geliş tarihi:3.04.2026)

22.- Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü ve 19 Milletvekilinin, Bingöl'de bulunan Göynük Çayı üzerinde yapılması planlanan Derinçay Regülatörü ve HES projesinin çevresel, ekonomik ve toplumsal etkilerinin tüm yönleriyle araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3993) (Başkanlığa geliş tarihi:6.04.2026)

23.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca ve 25 Milletvekilinin, çocuklara yönelik işlenen suçların nedenlerinin ve kayıp çocukların akıbeti ile şüpheli çocuk ölümlerinin araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3994) (Başkanlığa geliş tarihi:7.04.2026)

24.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba ve 22 Milletvekilinin, nadir hastalıkların tüm aşamalarının bir bütün olarak ele alınarak kalıcı ve bağlayıcı çözüm önerileri geliştirilmesi için yapılması gerekenlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3995) (Başkanlığa geliş tarihi:7.04.2026)

25.- DEM PARTİ Grubu adına Grup Başkanvekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, karayolu taşımacılığında faaliyet gösteren nakliyeciler ile kamyon ve tır şoförlerinin karşılaştığı ekonomik, hukuki ve yapısal sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3996) (Başkanlığa geliş tarihi:7.04.2026)

26.- İzmir Milletvekili Seda Kâya Ösen ve 21 Milletvekilinin, İzmir Büyükşehir Belediyesine ait bazı binaların devredilme süreçlerinin araştırılması ve kamu yararı bakımından incelenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3997) (Başkanlığa geliş tarihi:7.04.2026)

27.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 19 Milletvekilinin, TÜİK'in enflasyon hesaplama yöntemlerinin gözden geçirilerek istatistiki veri üretiminde şeffaflık ve güvenilirliğin sağlanması için yapılması gerekenlerin belirlenebilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3998) (Başkanlığa geliş tarihi:8.04.2026)

28.- Muğla Milletvekili Metin Ergun ve 19 Milletvekilinin, Muğla'nın Milas ilçesine bağlı Akbelen mevkii ve çevresindeki maden faaliyetlerinin ve acele kamulaştırma süreçlerinin tüm yönleriyle incelenerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/3999) (Başkanlığa geliş tarihi:8.04.2026)

29.- Ankara Milletvekili Umut Akdoğan ve 23 Milletvekilinin, basın ve yayın organları aracılığıyla adil yargılanma hakkı ve masumiyet karinesinin ihlali konusunun araştırılması amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4000) (Başkanlığa geliş tarihi:8.04.2026)

30.- Ankara Milletvekili Umut Akdoğan ve 23 Milletvekilinin, enerji fiyatlarında yaşanan artışın sebep olabileceği sosyal ve ekonomik sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4001) (Başkanlığa geliş tarihi:8.04.2026)

31.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, KDV iade sisteminin uygulanmasında ortaya çıkan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4002) (Başkanlığa geliş tarihi:8.04.2026)

32.- Van Milletvekili Gülderen Varlı ve 19 Milletvekilinin, Van başta olmak üzere Türkiye'de konut ve kira konusunda yaşanan sorunların araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4003) (Başkanlığa geliş tarihi:9.04.2026)

33.- İstanbul Milletvekili Suat Özçağdaş ve 20 Milletvekilinin, eğitim kurumlarında şiddet olaylarının nedenlerinin araştırılarak okullarda fiziksel ve sosyal güvenliği tesis edecek bütüncül politikaların geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4004) (Başkanlığa geliş tarihi:17.04.2026)

34.- MHP Grubu adına Grup Başkanvekili Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç ve Grup Başkanvekili Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, eğitim kurumlarında dijital mecralarda bulunan içeriklerden kaynaklanan şiddet, istismar ve olumsuz etkilerin araştırılarak çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4005) (Başkanlığa geliş tarihi:20.04.2026)

35.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkanvekili Antalya Milletvekili Uğur Poyraz ve Grup Başkanvekili Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Şanlıurfa ve Kahramanmaraş'ta bulunan okullarda meydana gelen silahlı saldırı olayları başta olmak üzere eğitim kurumlarında artış gösteren şiddet olaylarının nedenlerinin tüm boyutlarıyla araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4006) (Başkanlığa geliş tarihi:21.04.2026)

36.- DEM PARTİ Grubu adına Grup Başkanvekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit ve Grup Başkanvekili Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Şanlıurfa ve Kahramanmaraş'ta bulunan okullarda meydana gelen silahlı saldırı olaylarının tüm boyutlarıyla araştırılarak çocuk haklarının güvence altına alınması ve benzer saldırıların önlenmesi için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4007) (Başkanlığa geliş tarihi:21.04.2026)

37.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen ve 19 Milletvekilinin, son dönemlerde eğitim kurumlarında yaşanan şiddet olaylarının nedenlerinin tüm boyutlarıyla araştırılarak okullardaki güvenliğin sağlanması için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4008) (Başkanlığa geliş tarihi:21.04.2026)

38.- Sivas Milletvekili Abdullah Güler ve 58 Milletvekilinin, çocukların dijital ortamda karşılaşabilecekleri risklerin çok boyutlu bir şekilde incelenerek mevcut durumun ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4009) (Başkanlığa geliş tarihi:21.04.2026)

21 Nisan 2026 Salı
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 15.07

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Ertuğrul KAYA (Gaziantep), İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar)

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 84'üncü Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

İlk söz talebi, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı Parlamenter Asamblesi Terörle Mücadele Alt Komisyonu Başkanı olarak Şanlıurfa Siverek ve Kahramanmaraş'taki okullarda meydana gelen saldırılar hakkında söz isteyen Erzurum Milletvekili Sayın Kamil Aydın'a aittir.

Buyurun Sayın Aydın. (MHP sıralarından alkışlar)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- Erzurum Milletvekili Kamil Aydın'ın, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı Parlamenter Asamblesi Terörle Mücadele Alt Komisyonu Başkanı olarak Şanlıurfa Siverek'teki ve Kahramanmaraş'taki okullarda meydana gelen saldırılara ilişkin gündem dışı konuşması

KAMİL AYDIN (Erzurum) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlamalarının yapıldığı bugünlerde maalesef Kahramanmaraş ve Şanlıurfa'da meydana gelen elim olaylar neticesinde yavrularımızın hevesleri kursağında kalmış, ocaklara ateşler düşmüş ve ülkemiz bir matem havasına bürünmüştür. Söz konusu okul saldırıları münferit vakalar gibi görünse de çocukları şiddete, zorbalığa, nefret diline ve zararlı etkilere açık bırakan daha geniş bir risk alanına işaret etmektedir. Dolayısıyla çocuklarımızı yalnızca fiziksel tehditlerden değil onları şiddete sürükleyebilecek sosyal ve dijital etkilerden de korumak zorundayız. Yani bu tarz felaketlerin yaşanmaması adına öncelikle sorumluluğu bulunan ailelerimizin, toplumumuzun ve dahi devletimizin görevi, yalnızca suç işlendikten sonra tedbir almak yahut cezalandırmak değil çocukları şiddetten koruyacak mekanizmaları önceden düşünüp, tasarlayıp, planlayıp eyleme dönüştürmektir. Yaşananları basite indirgeyip yalnızca okul güvenliğiyle halledilebilecek bir durum gibi görmek yerine, çok boyutlu ve paydaşlı bir mesele olarak ele alınıp, bütüncül bir bakış açısıyla incelenip çözülmesi gereken bir kolektif sorun olarak algılamak ve kabul etmek gerekir. Çünkü tahribatı, yan etkileri, olay mahalli ve şahıslarıyla sınırlı kalmamakta; aksine, uzun vadede sosyal bir travmaya dönüşüp toplumsal, hatta ülkesel bir krize dönüşebilme riski ve tehlikesi taşımaktadır. Diğer bir ifadeyle, bu durum, kontrolsüz bırakıldığında ya da ihmal edildiğinde telafisi mümkün olmayan sonuçlara kapı aralayabilecek bir zemin hazırlamaktadır. Nitekim, benzer hadiselerin farklı toplumlarda yaşandığı gerçeği meselenin aynı zamanda küresel bir tehdit boyutu kazandığını da açıkça göstermektedir. Bu tür tespit ve öngörülere başta Birleşmiş Milletler Terörle Mücadele Ofisi, Europol ve Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı gibi uluslararası kuruluşların açıklamalarında istatistiksel analiz ve veriler ışığında tanıklık etmekteyiz. Benzer tanı ve yorumu Genel Başkanımızın geçen haftaki açıklamalarında, bugünkü grup toplantısında ve Sayın Cumhurbaşkanımızın dünkü Kabine toplantısı sonrası yaptığı değerlendirmelerde açıkça görmekteyiz. Bu nedenle, meseleyi yalnızca fail üzerinden okumak hakikatin eksik anlaşılmasına yol açacaktır. Çünkü asıl sorgulanması gereken, çocuklarımızı böylesi karanlık eylemlere iten sosyal çevre, dijitalleşme, değer erozyonu ve kontrolsüz etki alanlarıdır. Dolayısıyla bu art arda vuku bulan münferit olaylardan hareketle sadece güvenli okul ortamının güçlü toplumun ve sağlıklı geleceğin temeli olduğunu düşünmek eksik kalır ve bizi hataya götürür. Çünkü

ihtiyaç duyduğumuz şey yalnızca daha sert tepki değil, daha akıllı, daha erken ve daha kapsayıcı önleme politikalarıdır.

Somutlaştırmak gerekirse, son yılda ölümlerle sonuçlanan ve genellikle ağırlıklı olarak kampüs veya eğitim kurumlarında vuku bulan terör eylemlerinin bilimsel ve kriminal incelemeler sonucu raporlaştırılan sonuçlarına göre, terörizmin yeni ve genellikle bireysel eylem formatına dönüşüp ve yaş ortalamasının ise çocuklara inmesinin karşısında müdahale kadar önleme de çok önemli bir yer tutmaktadır. Gençlerin korunması için hem kurallar hem de bireysel sorumluluk aynı anda güçlendirilmelidir. Bu konuda Başkanlığını yaptığım AGİTPA'ya bağlı Terörle Mücadele Özel Komisyonu olarak çocukların radikalleşmesini ve şiddete eğilimlerini engelleyecek programlar çerçevesinde konunun en önemli paydaşı hatta ana aktörü çocuklarımızla doğal ortamları olan okullarında “okul diyalogu” adı altında bir araya gelerek çözüm arayışında bulunmayı öncelidik. Bu genel çerçevede özellikle medya ve dijital okuryazarlık çok büyük önem arz etmektedir çünkü bugünün çocukları yalnızca fiziksel değil, aynı zamanda dijital bir çevrede büyümektedirler. Dolayısıyla şiddet kültürü, nefret dili, zorbalık ve manipülasyon artık çoğu zaman dijital ortamlarda da yayılmaktadır. Bu nedenle, medya ve bilgi okuryazarlığı sadece akademik bir kazanım değil koruyucu bir kalkandır. Gençlerin gördüğü her içeriği doğru kabul etmemesi, paylaşmadan önce sorgulaması ve manipülasyonu ayırt edebilmesi hayati önemdedir. Dahası, çocuklara “Doğru mu, faydalı mı, saygılı mı?” diye düşünme alışkanlığı kazandırılmalıdır çünkü dijital dünyada bilinçli olmayan bir çocuk veya genç fiziksel dünyada da savunmasız hâle gelebilir. Çevrim içi zorbalık, dışlama, tehdit ve şiddet çağrışımı içerikler ciddiye alınmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun hocam, tamamlayın.

KAMİL AYDIN (Devamla) - Dijital ayak izi, mahremiyet, hesap güvenliği ve sorumlu paylaşım kültürü erken yaşta öğretilmelidir.

Çoğu zaman şiddet ile radikalleşme arasında görünmez ama tehlikeli bir geçiş alanı bulunmaktadır. Özellikle çocukların ve gençlerin yalnızlık, dışlanma, öfke ve yönsüzlük duygularının istismar edilmesi ciddi bir risk oluşturmaktadır. Zararlı dijital içerikler, manipülatif mesajlar ve şiddeti normalleştiren söylemler çocukları ve gençleri etkileyebilmektedir. Bu nedenle, okul güvenliği, aynı zamanda çocukların aşırı ılıktan, zorbalıktan ve şiddet kültüründen korunma meselesidir. Dolayısıyla çocukları ve gençleri yalnız bırakmayan, onları dinleyen ve yönlendiren bir sistem kurmak gerekir.

İki büyük uygulama sonucu elde edilen ve önemle vurgulanan önleyici tedbirler ve uygulamaların başında sırasıyla okulların yalnızca bilgi aktaran kurumlar değil, aynı zamanda koruyucu ve yönlendirici sosyal alanlar olduğu algısının yaygınlaştırılması, yine her okulda öğrencilerin rahatlıkla başvurabileceği güvenilir bir sorumlu bulunması gelmektedir diyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kunt Ayan...

V.- AÇIKLAMALAR

1.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, Şanlıurfa İl Millî Eğitim Müdürü Asım Sultanoğlu'na ilişkin açıklaması

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Urfa İl Millî Eğitim Müdürü Asım Sultanoğlu görevinden alınmalıdır. Karaman'da 45 çocuğun istismarından sorumluluğu olduğu için önce geri göreve çekilen ve ardından 2023'te sessizce Urfa'ya atanan Asım Sultanoğlu'nu Urfa halkı, öğretmenleri, öğrencileri, vekilleri, velileri istemiyor. Son olarak, Siverek saldırısında da görev, kusur ve sorumluluğu olan, buna rağmen saldırı sonrası sahaya dahi inmeyen, sorumluluk almayan, açıklama yapmayan, saklanan ve görevini yerine getirmeyen Asım Sultanoğlu

görevinden derhâl alınmalıdır. Atandığı günden beridir söylüyoruz; Ensar Vakfındaki çocuk istismarında sorumluluğu olan, eğitime değil kendi ikbaliyle meşgul olan, Urfa'da, okullarda çocukların güvenliği için değil, hiçbir önlem almayan ve kendi istikbaline uğraşan bu zat görevden alınmalıdır.

BAŞKAN - Sayın Tahtasız...

2.- *Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, Kahramanmaraş'ta ve Şanlıurfa'da meydana gelen olaylara ilişkin açıklaması*

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Başkan, Kahramanmaraş ve Şanlıurfa'da meydana gelen olaylar tüm Türkiye'yi üzmüştür. Uyuşturucu okulların önüne kadar inmişken şu anki Millî Eğitim Bakanı maalesef okullarımızda ne tedbir almıştır ne güvenliği sağlayabilmiştir ne de çocuklara bir öğün yemek verebilmiştir ve çocukların çok zor şartlarda, güvenlik olmadan okullarına gitmelerine sebep olmuştur. Sayın Bakanı istifaya davet ediyoruz. Okullarımızda acilen sorunlar çözülmeli, eğitim camiasının tüm talepleri yerine getirilmelidir.

BAŞKAN - Sayın Arslan...

3.- *Ankara Milletvekili Yüksel Arslan'ın, sağlık hizmetleri sevk zincirine ilişkin açıklaması*

YÜKSEL ARSLAN (Ankara) - Sayın Başkanım, kıymetli milletvekilleri; ben, yıllardır çözülmeyen, milletvekillerinin de sık sık yaşadığı bir konudan bahsetmek istiyorum. Taşra, il ve ilçelerden çeşitli gerekçelerle hastalar merkeze sevk ediliyor, 112 “Yerimiz yok.” diyor fakat taşra ilçedeki hastanenin yöneticileri, başhekimleri “Hastanızı götürün.” diyorlar. Vatandaş perişan oluyor. On beş yıldır birinci basamak sağlık hizmetleri sevk zinciri yerle bir oldu. Özellikle beyin cerrahi ve nöroloji yoğun bakım ünitelerinde ne zaman arasak “Yer yok.” diyorlar. Bir an önce bu yoğun bakım ve acil ünitelerinin yatak sayısının artırılması gerekir. Bir de 112 acil sevk zincirinde bilmediğim nedenlerle hastalar özel hastanelere yönlendiriliyor...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A) *MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI (Devam)*

2.- *İstanbul Milletvekili Şengül Karslı'nın, Şanlıurfa Siverek'te ve Kahramanmaraş'ta yaşanan elim olaylara ilişkin gündem dışı konuşması*

BAŞKAN - İkinci söz talebi, Şanlıurfa Siverek ve Kahramanmaraş'ta yaşanan elim olaylar hakkında söz isteyen İstanbul Milletvekili Sayın Şengül Karslı'ya aittir.

Buyurun Sayın Karslı. (AK PARTİ sıralarından alışlar)

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; önce Siverek'te, ardından Kahramanmaraş'ta yaşanan elim hadiseler sonucu hayatını kaybetmiş canlarımıza Allah'tan rahmet, ailelerimize ve aziz milletimize de başsağlığı diliyorum.

Tabii, kalplerimizin en derin yerinden yaralandığı, boğazımızın düğümlendiği bir eşikte söz almış bulunuyorum. Bugün, esasen bir çark kırılmasının tam ortasındayız. Bugün, mesele, çocuklarımızın hangi dünyada büyüdüğü meselesidir. Mesele, geleceğimizin hangi ellerde, hangi ekranlarda, hangi karanlık koridorlarda şekillendiği meselesidir. İçinden geçtiğimiz çağ dünya tarihinin gördüğü en acımasız dönüşüme sahne oluyor. Dünya benzeri görülmemiş bir hızla değişiyor, dönüşüyor. Karşımızda insan ruhunu öğüten, zihinleri tek tipleştiren, duyguları uyutmaya yemin etmiş devasa bir dijital kuşatma var. Dün çocuğunun odasına giren tehlike sokağın başından gelirdi, bugün cebindeki cihazdan geliyor çocukların. Dün aileler kapıyı kilitler, evlatlarını korurdu; bugün kapılar kilitli olsa da görünmeyen kapılar ardına kadar açık duruyor. Maalesef dijital bağımlılık bu hadiselerin temelinde duran en ağır sorunlardan biri. Saatlerini ekranda tüketen, gerçek hayattan kopan, şiddeti oyun sayan, merhameti emojiye indirgeyen bir nesil tehlikesiyle karşı karşıyayız. Nitekim, BTK'nin gerçekleştirdiği bir araştırmada lise öğrencilerimizin

yaklaşık yarısının sosyal medya bağımlılığı riskiyle karşı karşıya olduğu ortaya konulmuştur. Aynı çalışmada, oyun bağımlılığını besleyen en güçlü unsurun ise yalnızlık olduğu tespit edilmiştir. Ellerin altındaki ekranlarda bambaşka dünyalara giriyor çocuklarımız.

ALİ BOZAN (Mersin) - Arkadaşlar, kayıtlara “Muhalefet vekili değil iktidar vekili konuşuyor.” diye geçsin.

ŞENGÜL KARSLI (Devamla) - O dünyalarda kim var, ne telkin ediliyor, hangi şiddet dili pompalanıyor, hangi sapkın akımlar zihinlere sığdırılıyor; birçok ailenin bundan haberi dahi olmuyor. Anne-babayla aynı evde olsalar dahi çocuk başka bir âlemde büyüyor. Bu sebeple sorumluluk müşterek; aileye görev düşüyor, öğretmenlere görev düşüyor, devlete görev düşüyor, medyaya görev düşüyor ve elbette öğrenciyle kurulan sağlıklı bağa görev düşüyor.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Yusuf Tekin’e de bir sorumluluk düşmüyor mu?

ŞENGÜL KARSLI (Devamla) - Ortak akli devreye sokmak zorundayız.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Yusuf Tekin’e bir sorumluluk düşmüyor mu?

ŞENGÜL KARSLI (Devamla) - Nesillerimizi bu küresel erozyondan kurtarmak hepimizin boynunun borcu.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - İlginç ya, herkese düşüyor ama iktidara düşmüyor!

ŞENGÜL KARSLI (Devamla) - Ben, konuşması bittikten sonra devam etmek istiyorum, çok önemli bir mesele olduğunu düşünüyorum, tartışmaya mahal olmaması gereken bir mesele.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Millî Eğitim Bakanının sorumluluğu yok mu?

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Devam edin, devam edin.

ŞENGÜL KARSLI (Devamla) - Bu şuurla çocuklarımızı korumak adına hazırlanan tarihî, yasal bir düzenlemeyi geçtiğimiz hafta Gazi Meclisimize sunduk. Malumunuz, zihinleri henüz savunmasız olan 15 yaş altındaki çocuklarımız için bu yıkıcı platformlara kati kısıtlamaları hedefledik bu düzenlemeyle. 15 ila 18 yaş arasındaki gençlerimiz için ise onları zehirli içeriklerden korumak üzere belirli denetim mekanizmaları öngörüldü bu düzenlemede. Bugün dünyada da benzer hassasiyetler yükselmekte; Avustralya, Fransa, Birleşik Krallık, Danimarka ve pek çok ülke benzer sınırlamaları hayata geçirmiş ya da gündemine almıştır. Tek derdimiz bizim de bu kanunu bir an önce Gazi Meclisimizden geçirip yavrularımıza kalkan yapmaktır.

Ne yazık ki bu süreçte “özgürlüklere müdahale” yaftasıyla çeşitli engellemelerle karşılaştık. Değerli arkadaşlar, Allah aşkına, hangi özgürlük? Bir çocuğun algoritma tüccarlarının kölesi olma özgürlüğü mü bu? Siber zorbalığın pençesinde kıvrınmanın, şiddeti ve nefreti oyun zannetmenin özgürlüğü mü olur? Ekran karşısında zehirleme özgürlüğü müdür bu? Özgürlük bağımlılık zincirlerini kırabilmektir.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - İyi de bizim görsel şiddete ilişkin önergemizi reddettiniz.

ŞENGÜL KARSLI (Devamla) - Özgürlük çocuğun zihnini algoritmalara teslim etmemektedir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Özgürlük yavrularımızı karanlık dijital odalardan çıkarıp hayatın aydınlığına kavuşturacaktır.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Yirmi dört yıldır kim yönettiyse...

ŞENGÜL KARSLI (Devamla) - Değerli milletvekilleri, söz konusu olan hepimizin geleceği can parelerimiz, evlatlarımız. Bugün karar günü; gelin, siyasi kavgalarınızı, günübirlik menfaatlerinizi bu salonun kapısının dışında bırakalım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ BOZAN (Mersin) - İşte, tam da o yüzden Yusuf Tekin koltuğundan vazgeçsin, istifa etsin.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Ya, hep bu tür şeyler de olay olunca aklınıza geliyor. Çok ayıp, çok!

ŞENGÜL KARSLI (Devamla) - Bu işin iktidarı olmaz, muhalefeti ise hiç olmaz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Biz hep bu şekilde baktık, bakıyoruz ve bakmaya devam edeceğiz. Yeter ki evlatlarımızı koruyalım, yeter ki çocuklarımızı o karanlık boşluğa düşmekten kurtaralım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Siz yönetin, sorumluluğu biz mi alacağız? Yöneten siz, sorumlu muhalefet!

ŞENGÜL KARSLI (Devamla) - Gelin, bu tarihî sorumluluğu, bu mücadeleyi birlikte üstlenelim, bu yasayı hep birlikte geçirelim. Vakit, Gazi Meclisin iradesinin bu milletin çocuklarına siper olma vaktidir. Hepinizi bu tarihî sorumluluğa ortak olmaya davet ediyorum.

Genel Kurulu ve ekranları başında bizi izleyen aziz milletimi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

NİMET ÖZDEMİR (İstanbul) - O kara toprağa girenler bizim evlatlarımız!

BAŞKAN - Sayın Sakik, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

4.- Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik'in, Gülistan soruşturmasına ilişkin açıklaması

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Sayın Başkan, çok teşekkür ediyorum.

Dersimli ozanlar şöyle seslenir: "Dersim dört dağ içinde/Dersim'i halk saklasın/Bir gülüm var içinde."

Bizim bir gülümüz, Gülistan'ımız Dersim'de katledildi. Gülistan Amedliydi, Dersim'de katledildi ve altı yıldır aile feryat ediyor. Bu Kürt coğrafyasında 17.500 faili meçhul cinayet var, bunların hiçbirinin faili bulunmadı. Orada katledilen Kürt'se faili bulunmaz. Altı yıldır aile feryat ediyor. Oradaki savcılar sağır, oradaki emniyet müdürleri soruşturmayı yapmadılar. Buradaki İçişleri Bakanı göstermelik soruşturma yaptı.

Şimdi buradan sesleniyoruz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SIRRI SAKİK (Ağrı) - ...o dönemin savcılarının, o dönemin emniyet müdürlerinin, o dönemin İçişleri Bakanı olan, şov yapan Süleyman Soylu'nun yargılanması lazımdır yoksa failer başka türlü bulunmaz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Kılıç...

5.- Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'ın, Kahramanmaraş'taki okul saldırısında hayatını kaybeden Yusuf Tarık Gül'e ilişkin açıklaması

ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Bu fotoğrafa iyi bakın, bu fotoğraftaki güler yüzlü çocuk 11 yaşında hayattan koparılan Yusuf Tarık Gül, Maraş'taki menfur okul saldırısında hayatını kaybetti. Vefat listesine bir tek onun adı küçük harflerle yazıldı çünkü babası KHK'li polis memuruydu; ihraç edildi, cezaevine girdi. Babasından 6 yaşındayken ayrı düştü ve henüz kavuşmuşlardı ki gülüşü solduruldu. Bu da acı bir hikâye olarak kayıtlara geçti tıpkı KHK'li şehit Burak Zekeriya Altınok'un hikâyesi gibi. KHK, çoluk çocuk, masum-suçlu ayırmadan mahkûm eden bir zulüm aracına dönüşmüştür. Beraat edenleri, dosyasına...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Sümer...

6.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, yurt dışı vize randevusu sistemine ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Vatandaşlarımız yurt dışı vize randevusu alabilmek için adeta rant düzeninin içine itilmiştir. Normalde herkesin eşit erişimine açık olması gereken sistem, iddialara göre bot ve yapay zekâ kullanan araçlar tarafından kilitlenmekte, randevular ise 400-500 euro gibi fahiş bedelle satılmaktadır hatta kapalı sistemde

dahi usulsüz şekilde randevu alındığı ileri sürülmektedir. Bu açık bir istismar ve organize kazanç düzenidir. Vatandaşın çaresizliğini fırsata çeviren bu yapılar derhâl tespit edilmedi. İktidarı ve ilgili kurumları buradan göreve çağırıyoruz. Bu kartelleşmenin üzerine gidilmeli, sorunlar ortaya çıkarılmalı ve herkese adil, şeffaf randevu sistemi acilen sağlanmalıdır. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Akgül...

7.- *Bolu Milletvekili İsmail Akgül'ün, buğday alım fiyatlarına ilişkin açıklaması*

İSMAİL AKGÜL (Bolu) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Son dönemde mazot, gübre gibi tarımsal girdilerde yaşanan ciddi maliyet artışlarına rağmen buğday fiyatlarının aynı kalması çiftçilerimiz için üzücü bir neden olmuştur. Un ve ekmek gibi birçok gıda ürününde fiyat artışı yaşanırken buğday fiyatında aynı ölçüde artış yaşanmaması üretim zincirinde bir dengesizliği ortaya çıkarmaktadır. Mevcut şartlar altında buğday alım fiyatlarının bu seviyede kalması yeterli değilken, hasat döneminde ulaşılabilecek arz fazlasına bağlı olarak fiyatların daha da gerilemesi ihtimali çiftçilerimizi ciddi bir belirsizlik ve kaygıyla karşı karşıya bırakmaktadır. Çiftçilerimizin emeğinin karşılığının verilmesi ve fiyatların hasat döneminde daha da düşmesinin önüne geçecek etkin alım politikalarının hayata geçirilmesi büyük önem taşımaktadır. Çiftçimizi korumak, üretimi korumaktır; üretimi korumaksa geleceğini korumaktır diyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN - Sayın Türkoğlu...

8.- *Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, gözaltına alınan maden işçilerine ilişkin açıklaması*

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; dünyanın en ağır ve en tehlikeli işini yapan, yerin metrelerce altında alın teri döken, ekmek kazanan 110 madencinin Ankara'nın göbeğinde, Bakanlık kapısında karga tulumba gözaltına alınması utançtır, utanç! Bu ülkenin yükünü sırtlayan işçiye reva görülen muamele bu mudur? İddiaları şu: Maaşları alamıyoruz, tazminatımız gasbediliyor, işten atılıyor, hastanelik oluyoruz. E, bu iddialarla ilgili cevap vermek yerine, karga tulumba polis müdahalesiyle sendika başkanı dâhil gözaltına almak kabul edilemez. Bir an önce gözaltına alınan madencileri serbest bırakın. Alın terinin karşılığını verin, adaleti sağlayın. Bu milletin vicdanında daha fazla mahkûm olmayın.

Teşekkür ederim.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) ÇEŞİTLİ İŞLER

1.- *Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Kütahya Dumlupınar Üniversitesi ve Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Zafertepe Kız Öğrenci Yurdu öğrencilerine "Hoş geldiniz." denilmesi*

BAŞKAN - Kütahya Dumlupınar Üniversitesi ve Kütahya Sağlık Bilimleri Üniversitesi Zafertepe Kız Öğrenci Yurdu öğrencileri Genel Kurulu izlemektedirler, kendilerine hoş geldiniz diyor, başarılar diliyoruz. (Alkışlar)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI (Devam)

3.- *Yalova Milletvekili Tahsin Becan'ın, bireysel silahlanmanın artmasıyla yaşanan can kayıplarına ilişkin gündem dışı konuşması*

BAŞKAN - Üçüncü söz talebi, bireysel silahlanmanın artmasıyla yaşanan can kayıpları hakkında söz isteyen Yalova Milletvekili Sayın Tahsin Becan'a aittir.

Buyurun Sayın Becan. (CHP sıralarından alkışlar)

TAHSİN BECAN (Yalova) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle geçen hafta iki okulumuzda yaşanan üzücü olaylarda hayatını kaybeden öğrencilerimize ve öğretmenimize Allah'tan rahmet diliyorum; ailelerine, yakınlarına ve eğitim camiamıza sabırlar diliyorum; yaralılara da acil şifalar temenni ediyorum.

Biri araştırma önergesi, diğeri kanun teklifi olmak üzere hem Mecliste sizlerin hem de kamuoyunun dikkatine sunduğum bireysel silahlanmanın artmasıyla yaşanan can kayıplarına ilişkin söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

Sayın vekiller, Türkiye’de son yıllarda bireysel silahlanmanın artmasıyla birlikte ateşli silahlarla işlenen suçlarda, can kayıplarında ve yaralanmalarda ciddi bir artış yaşanmaktadır. Ruhsatsız silah ediniminin yaygınlaşması, kolaylaşması ve denetimlerin yetersizliği tüm toplumun güvenliğini tehdit eder hâl almıştır; okulda, trafikte, sokakta, kurumda, ailede, nerede ararsan var.

Türkiye’de 4 milyon ruhsatlı, 36 milyon ruhsatsız silah olduğundan, bu konuda da dünyada maalesef 10’uncu sırada yer alıyoruz yani neredeyse nüfusumuzun yarısında silah var. Bunun sonucunda on yılda 37 bin silahlı olay yaşanmıştır. Nitekim çok yakın zaman önce seçim bölgem Yalova’da, SGK İl Müdürlüğünde emekliliği reddeden bir kişi kurum avukatı Zekeriya Polat’ı tabancayla katletmiştir, üstelik ruhsatlı silahla saldırıyı gerçekleştirmiştir.

Sayın vekillerim, neden yaşananlardan önce gerekli tedbirleri alamayız, sonra başımıza gelince ağlarız; işte, maden faciası olur, ah vah ederiz; tren kazası olur, ağlarız; yangın çıkar, içimiz yanar; deprem zaten kanayan yaramızdır. Yalova dâhil tüm illerimizde kentsel dönüşümde bir arpa boyu yol alamamışızdır. Bugün, depremde evladını kaybetmiş biri olarak, kaybettiğimiz öğrencilerimizin ailelerinin hangi acı içinde olduğunu gayet iyi biliyorum. Sizlerin de evlatları var, aynı acı içinde olduğunuzdan eminim. Böyle bir şeye sebep olan sorunları ortadan kaldırıp önlem alamadığımız için önce kendimi, sonra hepimizi buradan kınamak istiyorum. Acımız ortak, yasımız derin, yalnız çocuklarımız değil tüm toplumun güvenliğini tehdit eden her konuda bu Meclisin çare olması gerekmektedir. Ne yazık ki muhalefet hangi öneriyi sunsa “ret” cevabı alıyor. Cumhuriyet İttifakı muhalefetin verdiği yüzlerce önergeyi reddetmiştir. Demediniz ki “Şu önerilerden biri olsun ülke yararınadır, halkımızın faydasınadır, bunu kabul edelim.” Her şeyde muhalefete “Hayır.” sonuç ortada. Sonuç nedir? Çoğunluk sizde olunca siz ne diyorsanız o yapıldı maalesef. Halk da bunu görmektedir ama tüm bu yaptıklarınızdan dolayı gördüklerinin cevabını ilk seçimde sandıkta sizlere balyoz gibi indireceklerinden hiç şüpheleniz olmasın. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, bugün ruhsatlı silahların kimlere verileceğinin çerçevesi minimum seviyeye çekilmeli ve sayısı da sınırlandırılmalıdır. Bunlar yetmez, ruhsatsız silah taşımının cezası da artırılmalıdır. Evet, okullarda kapıya polisi, jandarmayı koymak önemli bir şey. Ayrıca, önemli olan bir konuda sorumluluğunun ailede olması gerekmektedir, eğer çocuk bir suç işlediyse anne ve babasının da bu suçtan bir nebze olsun nasibini alması gerekmektedir yoksa yap çocuğu, sal sokağa; böyle bir şeyi kabul etmek mümkün değil.

Ayrıca, AVM’lerde -biliyorsunuz- x-ray cihazı varken okullarda, hastanelerde, SGK, icra kurumu gibi dairelerin hiçbirinde x-ray cihazı yoktur. Nitekim, 2026 bütçesine bakarsak Millî Eğitim Bakanlığı 2 trilyon, Sağlık Bakanlığı 1,5 trilyon pay almıştır. Bu payın x-ray cihazı için ayrılması en çok şiddetin yaşandığı 2 Bakanlığa bağlı kurumların bütçelerinin yanında toplu iğne başı kadar ufaktır.

Bir diğer sorun, ekonomik zorluklar nedeniyle spor, müzik veya sosyal etkinliklere katılamayan çocukların, odalarında cep telefonları veya bilgisayarlarla dünyanın öbür ucuna ulaştığını ve hangi yanlış yola gittiğini, kimlerle arkadaş olduğunu tespit etmek çok zordur. Bu çocuklar hepimize emanet. Çocuklu, dar gelirli ailelere bu konuda ayrı bir destek bütçesi verilmesi gerekmektedir. Bugün gençlik âdeta mafyatik dizi seyretmekten şiddetsever hâle gelmiştir. Bunun sonucunda “Büyüdüğünde ne olmak istiyorsun?” sorusuna bir meslek zannettiği için “Mafya olmak istiyorum.” yanıtını aldığımız bir sürü gencimiz vardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

TAHSİN BECAN (Devamla) - Sözlerime son verirken, çocuk, kadın cinayetleri veya her türlü şiddet ve uyuşturucuya karşı bu konuları siyasetüstü bir kavram olarak kabul edip hep birlikte bu Parlamentoda çözmemiz gerekir diyorum. Ancak tedbirleri ya da cezaları artırmak hatta ebeveyn sorumluluğunu getirmek hiçbirini tek başına çözüm değil, bunların yanında yıllara yayılan en az otuz yıllık bir kararlılık, bir strateji planı gerekmektedir.

Kadın ve çocuk cinayetlerinin ve şiddetin olmadığı bir ülke yaratmak hepimizin boynunun borcudur. Saygılarımla.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Şevkin...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

9.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, Adana Yüreğir Belediye Başkanı Ali Demirçalı'ya ilişkin açıklaması

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün bir kez daha halkın iradesinin, hukukun üstünlüğünün yok sayılmasına tanıklık ediyoruz. Haksız ve hukuksuz uygulamalara, belediye başkanlarımızın tutsak edilmesine, görevden uzaklaştırılmasına bir yenisi daha eklendi. Adana Yüreğir Belediye Başkanımız Ali Demirçalı hakkında yargılama veya itiraz süreci devam ederken, henüz karar kesinleşmemişken İçişleri Bakanlığı tarafından görevden uzaklaştırılması hukuk devleti ilkesinin açıkça yok sayılmasıdır. Masumiyet karinesi nerede? Seçilmiş bir belediye başkanını üst mahkemenin kararını beklemeden görevden almak hangi demokratik anlayışla bağdaşır? Bu karar sadece bir kişiye değil Yüreğir halkının sandıkta tecelli eden iradesine yapılmış bir müdahaledir. Bizler buradan açıkça ifade ediyoruz ki hukukun üstünlüğünü savunmaya, milletin iradesinin yanında durmaya devam edeceğiz çünkü biliyoruz ki adalet mülkün temelidir ve o temel sarsılırsa herkes bir gün altında kalır.

BAŞKAN - Sayın Akay...

10.- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, deprem felaketinde zarar gören okulların yeniden yapımı için İslam Kalkınma Bankasından alınan kaynağa ilişkin açıklaması

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

Deprem felaketinin üzerinden üç yıl geçti. İslam Kalkınma Bankasından okulların yeniden yapımı için 165 milyon dolar yani 7,3 milyar liralık kaynak alınmış ama tek bir çivi çakılmamış. Soru önergesi verdik, cevap geldi. Hazine "Harcama yok." diyor, Millî Eğitim "Süreç sürüyor." diyor. Bu nasıl bir yöntem anlayışıdır? Çocuklar konteynerlerde eğitim görürken iktidar hâlâ danışmanlık peşinde. Bu para neden bekletiliyor? Bu gecikmenin hesabını kim verecek? Bugün ortada sadece gecikme, belirsizlik ve sorumsuzluk var. Soruyorum: 7,3 milyar lira nerede? Depremzede çocuklarımız daha ne kadar bekleyecek? Bu ihmali kim açıklayacak? Bu tablo çok açık bir yönetim zaafıdır ve milletin vicdanını yaralamaktadır. Artık hesap verme zamanı gelmiştir, sorumlular derhâl açıklama yapmalıdır ve gereği yapılmalıdır.

BAŞKAN - Sayın Gürer...

11.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, geçimini ormandan sağlayan köylülerin taleplerine ilişkin açıklaması

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Geçimini ormandan sağlayan köylülerin başlıca sorunları:

1) Bir kesimcinin traktörüyle ormanda çalışarak masrafını düştükten sonra bir asgari ücretin zor kalması yüzünden kesme fiyatlarının iyileştirilmesi,

2) Sürütme mesafesi, bölmenin en uzak noktasından nakliye yapılacak yola kadar olan kısmının yarısının verilmesi, kesimciler ise orman yollarının 4-5 metre dar olmasından sürütme mesafesinin 2-3 katı kadar uzaması,

3) Daha önceki yıllarda verilen ters sürgünün tekrar verilmesi,

4) Erken kesim üretimlerinin rakıma göre belirlenmesi,

5) Orman şefliklerinde kodlu yolların ham yol mu, stabilize yol mu olup olmadığı belirlenerek nakliye fiyatlarının verilmesi,

6) Nakliye fiyatlarında depoya yakın olan nakliyatların kâr payı yüksek ise uzak mesafe köylerin nakliyat kârı düşük olmasının göz önünde bulundurulması talep ediliyor.

Çok sayıda muhtarın ve kooperatifin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Olan...

12.- Bitlis Milletvekili Hüseyin Olan'ın, gözaltına alınan maden işçilerine ilişkin açıklaması

HÜSEYİN OLAN (Bitlis) - Teşekkürler Başkan.

Eskişehir'den yürüyerek Ankara'ya gelen 113 maden emekçisini Hacettepe üst geçidinde önlerini kesen güvenlik güçleri hiçbir uyarı yapmadan işçilere saldırarak başta sendika başkanları olmak üzere 33 emekçiye gözaltına aldı. Vekil arkadaşlarla yaptığımız müzakereler sonucunda temsili bir heyetle yürüyüşe birlikte devam ederek Enerji Bakanlığının önüne geldik. Tek talepleri, TMSF'den Doruk Holdinge devredilirken iktidar yetkililerinin vermiş oldukları sözü yerine getirmeleridir. Ancak Bakanlık görüşme talebine duyarsız kalınca işçiler üstleri açık bir şekilde açlık grevine başladılar. Sekiz aydır maaş alamadıkları, emeklerinin karşılığını talep ettikleri için bu sabah saat beşte operasyonla 15 maden işçisi gözaltına alındı. Hesap sorulması gereken şirket sahipleri olması gerekirken iktidar yine sermayeden yana olmuştur. Maden işçileri bir an önce serbest bırakılmalı ve emeklerinin karşılığı verilmelidir.

BAŞKAN - Sayın Gündoğdu...

13.- Kırklareli Milletvekili Vecdi Gündoğdu'nun, mazot ve gübre fiyatlarındaki artışa ilişkin açıklaması

VECDİ GÜNDOĞDU (Kırklareli) - Sayın Başkan, mazot ve gübre fiyatları hızla artmaktadır. Son üç ayda gübre fiyatları yüzde 75 arttı, mazot 80 liraya dayandı, çiftçi traktörünü çalıştıramaz hâle geldi. Gübre temini çok zorlaştı, çiftçi tarlasına gübre atamaz hâle geldi. Gıda enflasyonunda ne yazık ki dünya 3'üncülüğüne yükselmişiz. Buradan açık çağrıda bulunuyorum: Derhâl çiftçimize mazot ve gübre desteği yapılmalıdır, tarımda kullanılan tüm kredilerin faizleri silinmelidir, borçlar uzun vadeli olarak acilen yapılandırılmalıdır, çiftçilere yönelik haciz işlemlerine de derhâl son verilmelidir; aksi hâlde, sadece hayat pahalılığı değil derin bir gıda krizi yaşarız. Çiftçiye ihmal edenler açlık krizine tohum atmış olurlar.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, şimdi sisteme giren ilk 20 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

İlk söz Sayın Gül...

14.- Siirt Milletvekili Mervan Gül'ün, Siirt'te yaşanan sel felaketine ilişkin açıklaması

MERVAN GÜL (Siirt) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Siirt'te yaşanan sel felaketi hepimizi derinden üzmüştür. Kısa sürede etkili olan yoğun yağışlar, evleri, iş yerlerini ve yolları su altında bırakmış, vatandaşlarımızın günlük hayatını olumsuz etkilemiştir. Bu tür afetlerde en büyük tesellimiz can kaybının yaşanmamasıdır ancak maddi kayıpların ve yaşanan mağduriyetlerin giderilmesi de büyük önem taşımaktadır. Bugün yapılması gereken, yaraları hızla sarmak, zarar gören vatandaşlarımızın yanında olmak ve aynı acıların tekrar yaşanmaması için kalıcı önlemler almaktır. Dere yataklarının korunması, altyapının güçlendirilmesi ve erken uyarı sisteminin etkin kullanılması hayati öneme sahiptir. Afete uğrayan bölgelerimiz için dayanışma zamanı. Bütün bir millet olarak birlikte hareket ederek bu zorluğun üstesinden geleceğiz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Hacıoğulları...

15.- İstanbul Milletvekili Yücel Arzen Hacıoğulları'nın, çocukları ve milleti ayağa kaldırmak için zil çaldığına ilişkin açıklaması

(İstanbul Milletvekili Yücel Arzen Hacıoğulları tarafından okul el ziline çalınması)

YÜCEL ARZEN HACIOĞULLARI (İstanbul) - Aziz Meclis, bugün buraya sadece konuşmaya değil çocuklarımızı ve milletimizi ayağa kaldırmaya geldim.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Siz önce Yusuf Tekin'i kaldırın.

YÜCEL ARZEN HACIOĞULLARI (İstanbul) - Kahramanmaraş acımız büyük ama bu milletin geleceği korkuya teslim edilemez. Zil çaldı; Hababam Sınıfı'ndaki Hafize Ana gibi sizi derse, korkularımızı yenmeye çağırıyorum.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Millet zaten ayakta da Yusuf Tekin ayakta değil.

YÜCEL ARZEN HACIOĞULLARI (İstanbul) - “Korkma!” diyen Mehmet Akif’e “Korkmuyoruz!” diye cevap vermeye, kahraman Ayla Kara Hoca gibi, Yusuf Tekin Hocamız da sizi derse çağırıyor; duymuyor musunuz? “Kim var?” diye yoklama yapıyor. Zil çaldı. Sorumsuzca suç dağıtma vakti değil şimdi, şimdi çocukları derse çağırma vakti. İki gün sonra 23 Nisan, Atatürk'ün bize ve bütün dünya çocuklarına armağanı. Eğitim durmaz; durmak yok, yola devam. Zil çaldı, haydi Türkiye! Haydi, ders başlıyor! (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Mertoğlu...

16.- Rize Milletvekili Harun Mertoğlu'nun, Ana Muhalefet Partisi Genel Başkanının ifadelerine ilişkin açıklaması

HARUN MERTOĞLU (Rize) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Ana muhalefet partisinin Genel Başkanı diyor ki: “Keser döner, sap döner; seçim olur, iktidar değişir. Dışarıda ne bir AK PARTİ'li belediye başkanı kalır ne bir AK PARTİ'li siyasetçi.” CHP'nin demokrasi anlayışı işte bu. Kurultaylarında şaibe, belediyelerinde yolsuzluk, siyasetlerinde kriz, dillerinde ise sürekli tehdit. Özgür Özel'in dili sokak kavgası dilidir; devlet ciddiyeti yok, siyasi olgunluk yok, demokratik seviye yok.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - “Demokratik seviye yok.” diyorsan bir aynaya bakarsan görürsün demokratik seviyeyi, aynaya bakarsan görürsün demokratik seviyeyi.

HARUN MERTOĞLU (Rize) - Dün manşetlerde hizaya çekmeye çalıştığınız bu milleti bugün tehdit diliyle korkutabileceğinizi mi sanıyorsunuz? Buradan bir kez daha söylüyoruz: Türkiye artık eski Türkiye değildir, herkes hesabını kitabını buna göre yapsın.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) - Demokrasiyi senden mi öğreneceğiz?

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Hesabınızı soracağız, hepinize soracağız hesabını.

HARUN MERTOĞLU (Rize) - Ve son söz: Ateş olsanız cirminiz kadar yer yakarsınız.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Sen ateş olsan cirmin kadar yer yakarsın. Ateş olsan ne olur, olmasan ne olur.

BAŞKAN - Sayın Uysal...

17.- Mersin Milletvekili Levent Uysal'ın, birlik ve beraberlik için sağduyu çağrılarına ilişkin açıklaması

LEVENT UYSAL (Mersin) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; bugün her şeyden önce bir baba, bir eğitimci olarak seslenmek istiyorum: Maalesef şiddet artık okulda, sınıfta. Toplumsal çürüme geleceğimizi tehdit ediyor ve artık arınma ve durulma zamanı efendim, evet, durulma zamanı. Bugünkü

çağrımız birlik ve beraberliğimiz için sağduyu çağrısıdır. Çocuklarımıza sahip çıkalım, öğretmenlerimize sahip çıkalım; ailemize, ülkemize ve geleceğimize sahip çıkalım efendim. Bu ülke bizim, insanlar hepimizin.

Teşekkür ederim.

Saygılarımla. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Toy...

18.- Sivas Milletvekili Rukiye Toy'un, Sivas'a ve Turizm Haftası'na ilişkin açıklaması

RUKİYE TOY (Sivas) - Ülkemiz, medeniyetler beşiği, insanlığın ortak hafızası ve dünyanın en önemli cazibe merkezlerinden biridir. Bu itibarla, 2002 yılında 13 milyon insanın ziyaret ettiği ülkemize 2025 yılında 64 milyona yakın ziyaretçi gelmiştir. 65,2 milyarlık turizm geliriyle 2025 yılı birçok hedefi aştığımız bir milat olmuştur.

Kış ayrı, yazı ayrı güzel şehrimiz Sivas'ımız, bu başarıda payı olan çok önemli bir destinasyondur. Millî park ve tabiat parkı alanları, çermikleri, doğal güzellikleri, açık hava müzesi niteliğindeki tarihi eserleri, müzeleri, han ve hamamlarıyla sağlık turizmi ve gastronomi zenginliğiyle tüm vatandaşlarımızı sultan şehrimize bekliyoruz.

Ülke olarak 2026 yılı için 68 milyar dolarlık turizm geliri hedefimize ulaşmak temennisiyle Turizm Haftası'nı kutluyor, sezonun ülkemiz için hayırlı ve bereketli olmasını diliyorum.

BAŞKAN - Sayın Şenyaşar...

19.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, gözaltına alınan maden işçilerine ilişkin açıklaması

FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Türkiye'nin ikinci yüzyılında yirmi üç yıllık AKP iktidarı işçileri, asgari ücretliyi, emekliyi zulüm altında yaşatmaya devam ediyor. Asgari ücretliye, emekliye gelince "Para yok." faize, saraya gelince "İtibardan tasarruf olmaz." deniliyor. Eskiden suç işleyenler yurttan kaçırdı; şimdi suç işleyenler, işçilerin hakkını yiyen patronlar AKP'ye sığınıyor. Emeklerinin karşılığını almak, seslerini ülkeyi yönetenlere duyurmak için Ankara'ya gelen Doruk Madencilik işçileri Ankara'nın girişinde kolluk tarafından saldırıya uğradı. Bakanlık önünde açlık grevine başlayan 110 işçi bu sabah gözaltına alındı. "Ben açım." diyen 55 yaşındaki işçi vicdansız bir polis tarafından yere fırlatılıyor. İşçiler "Hakkımızı almadan Ankara'dan ayrılmayacağız." diyorlar, bizler de halkın vekilleri olarak işçilerin yanında Mecliste sesi olmaya devam edeceğiz.

BAŞKAN - Sayın Durmaz...

20.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, Silahlı Kuvvetlerin 15 yeni komando tugayı kurma planlamasına ilişkin açıklaması

KADİM DURMAZ (Tokat) - Sayın Başkanım, Silahlı Kuvvetlerimiz 15 yeni komando tugayı kurmayı planlamaktadır. Bu planlamada vatana kurban olsun diye başına kına yakılıp Çanakkale'ye gönderilen kınalı Alilerin, Plevne kahramanı Gazi Osman Paşa'nın, "Hey On Beşli"lerin diyarı olan Tokat öncelikli olmalıdır. Kurulacak komando tugayı ekonomik ve sosyal açıdan AKP iktidarınca ihmal edilmiş Tokat'a önemli katkı sağlayacaktır. Esnaf ve sanatkarlar yeni iş alanları kuracak, şehir nefes alacaktır. Konektas kapandı, TEKEL Sigara Fabrikasını kapattınız, Şeker Fabrikasını özelleştirdiniz. Tokat'ın elinden alınan bunca değerden sonra bu şehre güçlü bir kamu yatırımı kazandırmak tercih değil bir zorunluluk ve AK PARTİ iktidarının Tokat'a borcudur. Hızlı tren Tokat'ı teğet geçti, bari bu fırsatta Tokat'ı teğet geçmeyin.

BAŞKAN - Sayın İlhan...

21.- Kırşehir Milletvekili Metin İlhan'ın, faiz giderlerine ilişkin açıklaması

METİN İLHAN (Kırşehir) - Teşekkür ederim Başkanım.

Kamu harcamalarının büyük bölümü maalesef faiz giderlerine ayrılmaktadır. Yılın ilk çeyreğinde yani Mart 2026 itibarıyla bütçe giderlerinde faiz giderlerinin payı yüzde 15'e çıkarak rekor kırdı. "Kemer sıkma politikaları" adı altında vatandaşa sabırcemil ve ihsan telkin edenler emek vermeden servetlerine servet katanlara faiz gelirini, dövize endeksli geçiş ve kullanım garantilerini eksiksiz bir şekilde zamanında ödemekte büyük hassasiyet gösteriyorlar ancak çocuklarımızın güvenliği söz konusu olduğunda nedense bir türlü kaynak bulamıyorlar. Aziz milletimiz şunu bilsin ki bu bir ekonomik süreç değil ülkemizi yönetenlerin apaçık siyasi bir tercihidir. Defalarca buradan dile getirdik "Okullarımız için acilen temizlik ve güvenlik görevlisi alınması gerekiyor." diye ama Hükümet tercihini ısrarla zengini daha fazla zengin yapmaktan yana kullanmaya devam etti. Artık hiçbir bahane üretmeden bu soruna çözüm bulmanın zamanı gelmiştir diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Uysal Aslan...

22.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Şırnak'ta sağlık alanındaki sorunlara ilişkin açıklaması

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Şırnak'tan tarafımıza her gün gerçekleşmeyen sevkler, 112 acil üzerine bulunamayan yoğun bakım üniteleri ve birçok alandan sevk başvuruları gelmekte. Şırnak'ta sağlık alanındaki kronik sorunlar her geçen gün artıyor, ne yazık ki can alıyor. Özellikle kalp ve damar hastalıkları sürecinde altyapı ünite eksikliği olan Şırnak merkezde yılda en az 1.500 kişinin anjiyo olduğu yerde tek üniteyle hizmet verilmekte. Cizre, Silopi, İdil, Uludere, Beytüşşebap'ta anjiyo ünitesi tanı ve müdahale birimi yok. Üstelik uygun hastalarda alternatif olarak önerilen koroner BT anjiyografi yani sanal anjiyo imkânı dahi bulunmamakta. 600 bine yaklaşan Şırnak nüfusunda binlerce yurttaş her gün sevk sırası beklemek zorunda kalıyor. Yıllardır tamamlanmayan hastaneler bulunuyorken şimdi de Şırnak Üniversitesi fakülte müjdesi veriyor. Müjde yerine yeterli hizmete erişebilirlik, sağlık hizmeti öncelenmelidir.

BAŞKAN - Sayın Bozan...

23.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, 23 Nisan Bayramı'na ve ülkedeki çocuklara ilişkin açıklaması

ALİ BOZAN (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Evet, arkadaşlar, 23 Nisan geliyor ve her yerde 23 Nisan kutlamaları var ama maalesef bu ülkede hâlen çocuklar sokakta dilencilik yapmak zorunda kalıyor. Yine, bu ülkede çocuklar tarikat yurtlarında istismara, tecavüze maruz kalıyor. Yine, bu ülkede çocuklar bellerinde silahla dolaşıyor. Yine, bu ülkede çocuklar uyuşturucu kullanıyor ve maalesef, bu ülkede çocuklar uyuşturucu madde satıyor ve bu ülkede çocuklar, çocukları öldürüyor. Bu ülkede halkın çocuklarının maalesef bir geleceği kalmadı. Bu ülkede halkın çocukları bayram kutlamıyor, bayram kutlayamıyor. 23 Nisan hangi çocuklara bayram olarak kaldı peki? Bu ülkede şu anda bayram eden tek çocuk var, tek çocuklar var; onlar da iktidarın çocukları. İktidarın çocuklarının 23 Nisan Bayramı kutlu olsun.

BAŞKAN - Sayın Çan...

24.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Samsun'un Çarşamba ilçesinin Bayramlı Mahallesi'nde yaşanan su taşkınlarına ve sellere ilişkin açıklaması

MURAT ÇAN (Samsun) - Teşekkür ediyorum.

Seçim bölgem Samsun'un birçok noktasında olduğu gibi Çarşamba ilçemizin Bayramlı Mahallesi de su taşkını ve sel gibi olumsuzlukları sıklıkla yaşıyor ve bu durum drenaj kanallarında, tahliye sistemlerinde, yollarda ve diğer altyapı tesislerinde tahribata sebep oluyor. Bayramlı Mahallemiz de bu kapsamda yıllardır sel suları yüzünden tahrip olan yolların onarılmasını, kanallarının temizlenmesini bekliyor. Vatandaşımız her yağmurda aynı korkuyu yaşıyor ama iktidar çıkıp "Samsun'da 8,5 milyar liralık altyapı yatırımı

yaptık.” diyor. Soruyoruz: Bu yatırımlar nerede? Bayramlı’nın çamuruna gömülen yollarında mı, taşan kanallarında mı? Eğer yapılan yatırım sahaya yansımıyorsa ortada yatırım değil kuru propaganda vardır diyor, Genel Kurulu selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Yontar...

25.- *Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar’ın, eğitim sistemine ilişkin açıklaması*

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Sayın Başkan, okullarda yaşanan katliamlar, kadınların sistematik şekilde hayattan koparılması, çocukların suç örgütlerinin eline düşmesi; bunlar birer olay değil yıllardır biriken ihmallerin sonucu. Bu tabloya bir anda gelmedik; ülkemiz liyakatten uzaklaştıkça, adaletten saptıkça, yoksulluk derinleştikçe şiddeti de beraberinde büyüttü. Öğrencisine bir öğün yemek veremeyen bir sistem, kalabalık sınıfları çözemeyen bir anlayış, okulları bilimden uzaklaştırıp başka yapılarla dolduran bir yaklaşım, gençleri MESEM adı altında ucuz iş gücüne dönüştüren bir model; bu mudur bizim gelecek vizyonumuz? Eğitimde akıllı, bilimi, eşitliği geri plana iterseniz toplumda şiddeti, umutsuzluğu, savrulmayı önleyemezsiniz. Bizim ihtiyacımız, ezberleyen değil düşünen, sorgulayan ve bilgiyi kullanan bir gençliktir.

BAŞKAN - Sayın Güzelmansur...

26.- *Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur’un, Hatay Reyhanlı’da yağan dolunun yarattığı zarara ilişkin açıklaması*

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Hatay Reyhanlı’da ceviz büyüklüğünde yağan dolu 40 bin dönüm ekili alanı yerle bir etti; buğday, patates ve soğan ekili araziler bir gecede yok oldu; çiftçinin emeği, alın teri toprağa gömüldü. Bugün Reyhanlı’da çiftçi diyor ki: “Zararımız karşılanmadan yeniden üretim mümkün değil.” Bu bir serzeniş değil bu bir çılgıktır. Zaten hacizlerle, icralarla boğuşan çiftçi bu felakette bir başına bırakılamaz. Çiftçi üretmezse bu ülke ne yiyecek? Buradan iktidara açık çağrıda bulunuyorum: Bu zarar derhâl karşılanmalı, çiftçiye nakit destek sağlanmalı, tarımsal borçlar ertelenmeli, çiftçinin faizi silinmeli. Unutmayın, çiftçiye ayakta tutmazsanız sofrayı da ayakta tutamazsınız. Reyhanlılı üreticinin çılgınlığını duyun, gereğini yapın.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Fırat...

27.- *İstanbul Milletvekili Celal Fırat’ın, gözaltına alınan maden işçilerine ilişkin açıklaması*

CELAL FIRAT (İstanbul) - Sayın Başkan, yerin karanlıklarından çıkıp onurlu bir duruş için Eskişehir’den Ankara’ya dokuz gün yürüyen Doruk Madencilik işçilerinin sesine ses olalım. Aylardır ödenmeyen ücretlerini, gasbedilen kıdem ve ihbar tazminatlarını talep eden bu madenciler dün Enerji Bakanlığı önünde üstlerini çıkarıp “Açız.” “Yoksuluz.” “Çıplamız.” diyerek açlık grevine başladılar, çözüm yerine polis müdahalesi ve 110 işçinin gözaltına alınmasıyla karşılaştılar. Bu kardeşlerimiz yer altında canını ortaya koyan, alın terini katan emekçilerdir. Bu işçiler sadaka değil alın terinin hakkını istiyor. Gözaltındaki arkadaşlarımız derhâl serbest bırakılsın, ücret ve tazminat alacakları ödensin, ücretsiz izinler kaldırılsın, iş güvencesi sağlansın. Emekçi arkadaşlarımızın hakları verilene kadar sesleri olmaya devam edeceğiz. Emek kazanacak, adalet mutlaka yerini bulacaktır diyorum bir gün.

BAŞKAN - Sayın Çalkın...

28.- *Kars Milletvekili Adem Çalkın’ın, Kahramanmaraş’ta yaşanan olaya ve Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin’e ilişkin açıklaması*

ADEM ÇALKIN (Kars) - Kahramanmaraş’ta yaşanan elim olay hepimizi derinden etkilemiştir. Bu büyük acıyı millet olarak yüreğimizde yaşıyor, vefat eden öğrencilerimize ve öğretmenimize Cenab-ı Allah’tan rahmet, ailelerine sabırlar diliyorum. Aziz milletimizi üzüntüye sevk eden bu olayın siyaset malzemesi olarak kullanılmasını da asla kabul etmiyoruz.

Diğer taraftan, millî ve manevî değerlerimizin müfredata eklenmesi konusunda hassas davranan, neslimizi bunlardan koparmaya çalışanlara karşı dik duran, dinimizce yasaklanan, kimliğimizle bağdaşmayan eş cinselliği, LGBT'yi okullara sokmayan, şiddetle reddeden Millî Eğitim Bakanımız Yusuf Tekin'in yanında olduğumuzu Gazi Meclisten dile getiriyorum. Biz, bize sahip çıkanı, kimliğimizi muhafaza edeni yedirtmeyiz, sahip çıkarız.

SALIHA SERA KADIGİL (İstanbul) - Çocukları öldürtene ne yaparsınız mesela ya? MESEM'lerde çocuk öldürtene ne yaparsınız mesela Sayın Vekilim?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - İstifa bekliyoruz, istifa! Yusuf Tekin'in istifasını bekliyoruz, millet de bekliyor.

BAŞKAN - Sayın Aşıla...

29.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla'nın, Antalya Diploması Forumu'nda Tom Barrack tarafından sarf edilen sözlerle ilişkin açıklaması

MEHMET AŞILA (Kocaeli) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Antalya Diploması Forumu'nda Tom Barrack tarafından sarf edilen sözler küresel şeytani düzenin bölgemiz üzerindeki kirli emellerinin açık bir itirafıdır. Barrack'ın ifadeleri emperyalist bir haddi aşmadır; bu hadsiz elçinin, bu Epstein failinin en vahim iddiası Türkiye ile katil İsrail arasındaki gerilimin sadece söylemden ibaret olduğu cümlesidir. Yarıyı çocuk ve kadın 70 bin masumu katleden siyonist rejim ile Türkiye'nin müttefik olduğu imasında bulunmak hadsizliğin zirvesi ve hem iç hem de dış politikamıza müdahale değilse nedir Allah aşkına? Biz İslam coğrafyasındaki mazlumların umudu Türkiye'yiz. Türkiye-İsrail ittifakı ne gelmişinizin ne de geçmişinizin göremeyeceği bir hayal ürünüdür diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Sarı...

30.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, Balıkesir Kepsut İlçe Millî Eğitim Müdürü Erdal Durmuş'a ilişkin açıklaması

SERKAN SARI (Balıkesir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Balıkesir ilinin Kepsut ilçesinde 2012 yılından beri ilçe millî eğitim müdürü olarak görev yapan Erdal Durmuş sosyal medya hesabında şu göstermiş olduğum fotoğrafı paylaşmıştır. Makineli tüfekte atış yaparken sosyal medya hesabında gurur duyarcasına şu fotoğrafı paylaşıyor -bu bir ilçe millî eğitim müdürü- not olarak da "Biz her daim hazırlıklı olalım." diye de bir mesaj yayınlıyor. Bu, öğretmenlerimize örnek olması gereken, öğrencilerimize örnek olması gereken, okulun güvenliğini sağlaması gereken bir ilçe millî eğitim müdürü; AKP iktidarının kurduğu kadrolar böyle olursa yaşanan bu sorunların da sonu gelmez. Yüreğimiz yanıyor Kahramanmaraş'ta, Şanlıurfa'da yitirdiğimiz çocuklar, yaşanan olaylarla ama alınan tedbirler ne yazık ki yetersiz. Buradan Millî Eğitim Bakanına çağrıda bulunuyorum: Bu ilçe millî eğitim müdürünün derhâl görevden alınması gerekmektedir hatta mesleğini yapması pek de uygun gözükmemektedir.

Çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN - Sayın Karşılı...

31.- İstanbul Milletvekili Şengül Karşılı'nın, Antalya Diploması Forumu'na ilişkin açıklaması

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Antalya Diploması Forumu Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde dünya sahnesinde Türkiye'nin ne denli güçlü ve kurucu bir ses olduğunun en somut göstergesi oldu. "Birbirine küs." denen "Aynı masaya bir daha oturmaz." denen isimleri dahi bir araya getirmeyi başarmak gerçek bir liderlik ve tarihî bir başarıdır. Ara bulucu rolümüz, insani krizlerdeki kararlı duruşumuz ve diyalog için her kapıyı açan tutma irademiz dünya barışına somut katkılar sunmaktadır.

Ayrıca, bu forumda yer alan “Filistin İçin Tek Yürek” sergisi Filistin’de yaşanan zulmü ilgili tüm taraflara aktarabilmek ve gündemde tutmak adına güçlü bir platform oluşturmuştur. Bu vesileyle, Türkiye olarak bu zulme karşı durmaya devam edeceğimizi bir kez daha ifade ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Akbulut...

32.- *Burdur Milletvekili İzzet Akbulut’un, köylere doğal gaz getirilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması*

İZZET AKBULUT (Burdur) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tüm Türkiye’de kırsalda, köylerde ne yazık ki her geçen gün nüfus azalıyor, nüfus ortalaması artık bayağı bir yukarılara doğru çıkıyor. Tabii, köylerdeki yaşamın konforunu artırmak gerekiyor. Örneğin, doğal gazla alakalı muhakkak köylere doğal gaz gelmesi gerektiğini söylüyoruz. Tabii, geçmişte belediyesi olup şu anda köy statüsünde olan yerlere getiriliyor. Örneğin, benim memleketim Burdur’da Söğüt’ün, Temelli’nin, Büğdüz’ün, Mamak’ın, Bağsaray’ın ve Kozağaç’ın 2026’da doğal gazla tanışacağını söylüyorlar çünkü uygulama imar planının geçmişte yapıldığını söylüyorlar ama örneğin, yine, geçmişte belediyesi olan Kozluca diye bir köyümüz var, orada da geçmişte uygulama imar planı yapılmış ama görüyoruz, doğal gaz getirilmiyor. Birçok ilçemizde özellikle nüfusu yüksek olan köylere doğal gaz getirilmesi gerektiğini savunuyoruz, köylerdeki nüfus azalışını da engelleyecektir diye düşünüyoruz.

BAŞKAN - Sayın Aydın...

33.- *Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın’ın, Trabzon-Erzincan demir yolu meselesine ilişkin açıklaması*

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Trabzon-Erzincan demir yolu meselesi bir yatırım başlığı olmaktan çıkmış, iktidarın oyalama siyasetinin sembolü hâline gelmiştir. Bu konuda Ulaştırma Bakanlığına 3 ayrı soru önergesi verdim. Trabzon-Erzincan demir yolunu sordum; takvimi, bütçeyi, ihale tarihini sordum. Verilen cevap -hep aynı, gördüğünüz gibi 3 satır- “Güzergâh belirleme çalışmaları devam etmektedir.” oldu. Yıllardır aynı kaçış taktiği devam ediyor; Trabzon-Erzincan ray bekliyor, iktidar cevap bile veremiyor; Trabzon afiş değil şantiye, söz değil somut takvim istiyor. Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Sayın Abdulkadir Uraloğlu’na bütçe görüşmelerinde sarf ettiği sözünü bir kez daha hatırlatmak istiyorum: “Seneye yani 2026’da başlıyoruz.” sözünü bir kez daha hatırlatıyor, Trabzonlu hemşehrilerimi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Aydın...

34.- *Erzurum Milletvekili Kamil Aydın’ın, Erzurumspor’a ilişkin açıklaması*

KAMİL AYDIN (Erzurum) - Çok teşekkür ederim Kıymetli Başkanım.

Dadaşlar diyarı Erzurum her türlü imkânsızlığa rağmen bu bağlamda hayatiyetini sürdürmeye çalışırken aynı azim ve kararlılığı futbolda da ifa etmektedir. 1967 yılından bugüne Türk futboluna tüm liglerde çevik, ahlaklı ve sportif kimliğiyle yüksek katkı sunan Erzurumspor beş yıl önce veda ettiği Süper Lig’e çıkmayı başarmıştır. Bu kutlu zaferin çok kıymetli paydaşları olan, başta Onursal Başkanımız Sayın Büyükşehir Belediye Başkanımızı ve kulüp Başkanımız Ahmet Dal’ı, antrenörlerimizi, futbolcularımızı, çalışanlarımızı ve her şartta desteğini esirgemeyen taraftarlarımızı kutluyorum. Erzurumspor’a 1. Lig’de Doğu Anadolu Bölgesi’ni temsil etmesi hasebiyle de tebriklerimi sunuyorum, başarılar diliyorum.

BAŞKAN - Sayın Kocamaz...

35.- *Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz’ın, küçük esnafın ve nakliyeciler esnafının taleplerine ilişkin açıklaması*

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Teşekkürler Sayın Başkan.

İktidar tarafından izlenen yanlış ekonomik politikalar karşısında vergi ve prim borçlarını bile ödeyemeyen bakkal, kasap, kuaför, terzi gibi binlerce küçük esnafımız kepenk kapatmak zorunda kalırken, yük ve insan taşımacılığı yapan nakliyeciler ve özellikle kamyoncu esnafı da kontak kapatmaya başlamıştır. Kendilerinden istenen “Vergi ve prim borcu yoktur.” yazısı nedeniyle bankalar ve Esnaf Kefalet kooperatiflerinden kredi kullanamayan binlerce esnafımızın hesaplarına e-haciz ve gayri menkullerine de

tedbir konulmuştur. Kredi kullanamadıkları için borçlarını ödeyemeyen esnafımız iktidardan vergi, prim borcu ve kredi borçları için uzun vadeli ve düşük faizli yapılandırma talebinde bulunmaktadır. Ayrıca, yük ve insan taşımacılığı yapan nakliyeciler esnafımız yüksek akaryakıt fiyatları karşısında kendilerine ticari akaryakıt desteği sağlanmasını talep etmektedir. Buradan iktidara sesleniyorum...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kordu...

36.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, Gülistan Doku'ya ilişkin açıklaması

AYTEN KORDU (Tunceli) - Sayın Başkan, Gülistan Doku'nun kaybettirilmesi ve cinayetinin kamu ve bürokrasi gücüyle altı buçuk yıldır üstünün örtüldüğü açığa çıkmıştır. Siyasal iktidar bu durumdan direkt sorumludur ve bu sorumluluğu gereği dönemin Bakanı Süleyman Soylu, dönemin valileri, emniyet müdürleri, başsavcılar, Munzur Üniversitesi yönetimi, il spor müdürlüğü bu organize cinayette soruşturmaya dâhil edilmelidir. Rojin Kabaiş, Rojvelat Kızmaz, Esma Kılıçarslan gibi pek çok kadının "İntihar etti." denilerek dosyalarının etkin soruşturulmaması özel savaş politikalarının kamu gücüyle yürütüldüğünü açıkça göstermektedir. Dersim'de yakın zamanda fuşşa nasıl sürüklendiğini anlatan bir kadının verdiği ifadelerde İl Gençlik Spor, İŞKUR, üniversite personelinin isimler verildi fakat sonuç yine takipsizlik.

Tüm kadınlar için, erkek adalet değil gerçek adalet için mücadeleye devam edeceğiz, dosyanın takipçisi olmaya devam edeceğiz.

BAŞKAN - Sayın Aygun...

37.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, Ticaret Bakanı Ömer Bolat'a seslenmek istediğine ilişkin açıklaması

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ticaret Bakanı Sayın Ömer Bolat'a tekrar sesleniyorum: Toprak Mahsulleri Ofisinin kiralamış olduğu lisanslı depolarda büyük vurgunlar devam ediyor. Bu konuda şubat ayında geniş kapsamlı bir basın toplantısı yapmıştım, soru önergesi verdim; yanıt yok, kulaklar kapalı.

Konya ve Mardin'deki TMO'nun hububat depoladığı silolarda yaşanan vurgunun ardından yurdun değişik yerlerinden hâlâ daha ses gelmektedir. En son Kırıkkale ilinin bir ilçesine bağlı beldeye yer alan lisanslı depoyla ilgili değişik iddialar gündemde hatta boşalan siloları da belediyenin işçilerinin temizlediği iddiası var. Buradan baktığımızda, 7 Ağustos 2025 tarihinde Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Yönetmeliği'nde değişiklik yapılarak denetim kurulu oluşması gerekiyordu. TMO, Odalar ve Borsalar Birliği ve Bakanlık yetkilerinin olduğu bu kurul niye ortada hâlâ yok? Depolara sensör kurularak yolsuzluklar engellenecekti, bu yönetmeliğin uygulanmasını kim ya da kimler engelliyor? Tekrar soruyorum. Ömer Bolat'ı göreve davet ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Mullaoglu...

38.- Hatay Milletvekili Servet Mullaoglu'nun, Hatay'daki depremzede esnafa ilişkin açıklaması

SERVET MULLAOĞLU (Hatay) - Hatay'da deprem sonrası yaralarını sarmaya çalışan esnafımıza faizsiz olarak verildiği söylenen KOSGEB kredilerine faiz yansıtılmış ve ödeme imkânı olmayan esnafımıza icra takibi başlatılmıştır. Kırsal kesimde iş yerleri olan ve iş yerleri yıkılmış olan esnafımız için bugüne kadar hiçbir şey yapılmamıştır. Büyük çoğunluğu prefabrik iş yerlerinde faaliyet gösteren ve hâlâ kalıcı dükkânlarına kavuşamayan binlerce esnafımızın SGK primi, vergi, kredi ve faiz yükü altında ezildikleri yetmezmiş gibi şimdi de vergi müfettişleri gün boyu esnafımızın kasalarında oturarak onları taciz etmektedirler.

Değerli arkadaşlar, bu kadar mı sağduyunuzu yitirdiniz? Bir taraftan ülkenin en zenginlerinin yüz milyarlarca lira vergisini siliyorsunuz, diğer taraftan depremzede esnafın kasasında bütün gün

bekliyorsunuz. Hatay'da bütün esnaflarımızın mevcut borçlarını silin veya faizsiz olarak yeniden makul bir şekilde yapılandırın, esnaflarımızı boğmayın, yaşatın.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Akgün Alp...

39.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, faili meçhul cinayetlere ilişkin açıklaması

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Sayın Başkanım, Tunceli Valisinin oğlunun Gülistan Doku'yu hunharca katlettiği, aradan geçen zaman içerisinde etkin bir soruşturmanın yapılmasının da il valisi tarafından engellendiği, devletin polisi ve doktorlarının da delilleri, maalesef, kararttığı anlaşılmıştır. Maraş'ta emniyet müdürünün oğlu arkadaşlarını babasının silahıyla katletmiştir. Ben inanıyorum ki etkin bir araştırma yapılırsa Van'daki Rojin Kabaiş dosyasının arkasından da bir haramzade çıkacaktır. Sayın milletvekilleri, doğuda, güneydoğuda yıllarca faili meçhul cinayetler yaşanmıştır; bu faili meçhul cinayetlerin hepsinin araştırılması ve sonuçlandırılması toplumsal barışımız, huzurumuz için çok önem arz etmektedir, bu konuda bir araştırma komisyonu kurulsun istiyorum efendim.

BAŞKAN - Sayın Bilici...

40.- Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, tutuklu belediye başkanlarına ve Yüreğir Belediye Başkanı Ali Demirçalı'ya ilişkin açıklaması

BİLAL BİLİCİ (Adana) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Yaklaşık üç yüz günden beri Seyhan ve Ceyhan Belediye Başkanlarımız tutuklu. Kadir Aydar ve Oya Tekin başta olmak üzere yol arkadaşlarımızın çoğunun tutuksuz yargılanmasını talep ediyoruz, gereksiz yere içeride alıkonulmakta başkanlarımız. Bu yanlışlıklar henüz son bulmamışken Yüreğir Belediye Başkanımız Ali Demirçalı da görevden uzaklaştırıldı. Bu anlamsız karar milletimizin iradesini yok saymaktır. Demokrasinin temeli millî iradeye saygı duymaktır ama bunu göremiyoruz. Bir buçuk yıldır Türkiye'de ve Adana'da belediyelerimize yönelik siyasi baskıları milletimiz görüyor. Yaşananları milletimizin vicdanına havale ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Becan...

41.- Yalova Milletvekili Tahsin Becan'ın, Türkiye'nin ilk kadın muhtarı Meliha Manço'ya ilişkin açıklaması

TAHSİN BECAN (Yalova) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün bir vefasızlığı hatırlatmak için söz aldım. Ulu Önder Atatürk'ün 1932 yılında bizzat göreve getirdiği Türkiye'nin ilk kadın muhtarı Meliha Manço'dan bahsediyorum. Henüz 22 yaşındayken bir köyün kaderini değiştiren, okul ve yol yaptıran bu öncü kadın ne yazık ki bugün hak ettiği değeri görememektedir. Resmî kayıtlarda dahi yeterince adı yer almayan Meliha Manço bu ülkenin kadınlara seçme ve seçilme hakkını tanıyan iradesinin ilk temsilcilerinden birisidir. Kadınların siyasetteki yerini sadece sözle değil tarihine de sahip çıkarak savunmak zorundayız. Bu bir vefa borcudur. Ölüm yıl dönümünde Meliha Manço'yu hatırlamak cumhuriyetin kadınlarına açtığı yolu hatırlamaktır, onu anmak Atatürk'ün eşitlik vizyonuna sahip çıkmaktır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Şimdi söz talep eden Grup Başkan Vekillerimize söz vereceğim.

YENİ YOL Partisi adına Sayın Bülent Kaya.

Buyurun Sayın Kaya.

42.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, gözaltı işlemi yapılan işçilere, Gülistan Doku cinayetine, Saadet Partisi Çorum İl Başkan Yardımcısı hakkında açılan davanın duruşmasına ve TCK madde 217'ye ilişkin açıklaması

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Teşekkür ederim Başkanım.

Değerli Başkanım, çok kıymetli milletvekilleri; ülkemiz çok ciddi ekonomik sıkıntılar içerisinde uzun yıllardan beri ve bu ekonomik sıkıntılar hem işverenlerimizi hem de işçilerimizi çok ciddi mağduriyetlere uğratmaktadır. Bu kapsamda, Doruk Madencilik firmasının işçileri de ödenmeyen ücret ve tazminatlarını almak için Eskişehir’den Ankara’ya bir yürüyüş yaptılar ve Enerji Bakanlığı önünde de kendi haklarını aramak için, bir farkındalık oluşturmak için oturma eylemi ve açlık grevine başladılar. Ancak maalesef bu işçi kardeşlerimize yönelik orantısız bir güç kullanılmasını, gözaltı işlemi yapılmasını ve kötü muameleye tabi tutulmasını üzülerken biz de takip etmekteyiz. “Devlet” dediğimiz kavram kendi vatandaşına, kendi işçisine çok şefkatli ve kerim bir şekilde davranmalıdır. Dolayısıyla buradan İçişleri Bakanına bir kez daha seslenmek istiyoruz: Orada görev yapan polis memuru arkadaşlarımız da elbette zor şartlarda görev yapıyorlar ama onlara bu tarz sert muameleler yapılmasının talimatını veren her kimse onlarla ilgili gerekli soruşturmaları başlatmalı ve bu işçi kardeşlerimizin belki bizzat İçişleri Bakanının kendisi dinleyerek gönüllerini almalıdır çünkü kendi hakkını aramak için ta Eskişehir’den Ankara’ya kadar yollara düşmüş, gecenin soğukunda çırpılıp lak bir şekilde bir farkındalık oluşturmak için tepkisini ortaya koymuş işçilere devletimizin yapması gereken muamele şefkatle yaklaşmaktır, asla ve asla 100’e yakın işçimizi gözaltına almak olmamalıdır. Bu hususta hem İçişleri Bakanına çağrıda bulunuyoruz hem de konunun takipçisi olacağımızı buradan bir kez daha ifade etmek istiyoruz.

Bir diğer önemli konu Gülistan Doku cinayeti. 5 Ocak 2020 tarihinde Munzur Üniversitesi öğrencisi olan Gülistan Doku maalesef Tunceli’de kayboldu. Daha sonra ortaya çıkan ve altı yıldan fazla bir süredir yapılan aramalarda hunharca bir cinayete kurban gittiğine dair çok ciddi veriler var. Maalesef, aradan geçen altı yıllık süre içerisinde çok etkin bir soruşturma yapılamadı hatta bu soruşturmanın kimi kamu görevlileri tarafından da engellendiğine, örtbas edildiğine dönük bir kısım iddialar gündeme geldi, ailenin de zaman zaman bu konularda çok ciddi şikayetleri ve fevranları oldu ama maalesef karşılık bulmamıştı. Son bir haftadır bu konunun yeni gözaltılarla ve dosyaya yeni şüpheliler dâhil edilerek tekrar ele alınmış olması elbette sevindiricidir. Dolayısıyla bir an önce Gülistan Doku’nun katillerinin tespit edilerek gerekli cezaya çarptırılması en azından ailesinin manevi acısını kısmen de olsa hafifletecek, toplumdaki adalet duygusunu da kısmen de olsa onaracaktır. Ama burada üzerinde durmamız gereken, bu ve benzeri hadiselerde tamamen kendi vatandaşının hakkını, hukukunu koruması gereken, elinde bulunan kamu gücünü “Ben devletin sahibiyim.” diye değil “Ben milletin emanetçisiyim.” şeklinde kullanılması gereken kamu görevlilerinin bu yetkilerini suiistimal ederek kendilerine çıkar sağladıkları veya kendilerine yakın kişileri kanundan kaçırmak için, soruşturmalardan kaçınmak için kullandıklarına dair ciddi şikâyetler var. Bu ilk örnek değil, bunun gibi başka örnekler de var. Dolayısıyla burada tekraren üzerinde durulması gereken bir konu; Türkiye’de faili meçhul hiçbir cinayet yoktur, faili meçhul kalması istenen cinayetler vardır gerçeğiyle bir kez daha karşı karşıya kalıyoruz. O açıdan, Gülistan Doku cinayeti aydınlatılmasını sadece Gülistan Doku’nun faillerinin ortaya çıkmasıyla ilgili değil belki de Türkiye’de bir makas değişikliği; Türkiye’de, yapanın yanına kâr kalmaz, mahkeme kadiya mülk değil diye kamu gücünü elinde bulunduran herkese ders verecek bir mecra evrilmesini buradan bir kez daha diliyor ve arzu ediyorum.

Bir diğer önemli konu Sayın Başkanım, geçen hafta ben Çorum’da bir duruşmaya katıldım ve gerçekten yargının içerisine düşmüş olduğu hâli bir kez daha üzülerken müşahade ettim. Saadet Partisi Çorum İl Başkan Yardımcımız hakkında TCK 217’yle ilgili “halkı galeyana getirmek için yalan bilgiyi alenen yayma” suçlamasıyla bir soruşturma açılmış, daha sonra dava açılmıştı. Bu davanın duruşmasına katıldık. Öncelikle, bu duruşmada bizleri yalnız bırakmayan Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekili Sayın Gökhan Günaydın ve Çorum ve Amasya Cumhuriyet Halk Partisi milletvekillerine de çok teşekkür ediyoruz. Orada kendi teşkilatlarıyla beraber bulundular ve bu hukuksuzluğa hep beraber karşı çıkmış olduk. Orada gerçekten çok vahim bir manzaraya hep beraber şahitlik ettik.

TCK 217/A, birçok gazetecinin, birçok düşünce insanının, maalesef gerekçe gösterilerek...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Toparlıyorum.

...birçok kişinin gerekçe gösterilerek gözaltına alındığı, tutuklandığı bir madde. Ne diyor bu madde? Halkı, gerçeğe aykırı bir bilgiyi yayıp kamu barışını bozmaya sevk eden ve bunu da bilerek, isteyerek, sırf halkta endişe, korku veya panik yaratma amacıyla hareket eden kişiler için düzenlenen istisnai bir kast, bir saikle istenilmesi gereken bir madde. Ne diyor esnaf arkadaşımız çektiği videoda, aynı zamanda siyasi bir kimliği olarak? Esnafın siftah yapamadığından bahsediyor. Ayrıca, esnafa vergi denetimleri ve cezaların uygulandığını hatta geçmiş dönemlerde hafta içi kesilen bu cezaların cumartesileri bile kesilmeye başladığını söylüyor. Bu acı gerçeği, kral çıplak dediği için ve olay da biraz sosyal medyada yayılınca maalesef savcılık tarafından bir soruşturma başlatılıyor. Bu soruşturma neticesi daha sonra maalesef iddianameye dönüştürülerek asliye ceza mahkemesinde Saadet Partisi İl Başkan Yardımcısı hakkında kamu davası açılıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, bir de işin vahameti şu: Olay yerine kolluk kuvvetleri gönderiliyor, kolluk kuvvetleri evet diyor, bugün bir ceza kesilmedi ama sıklıkla burada vergi denetmenleri geliyor, eskiye oranla çok daha fazla vergi denetimleri yapılıyor ve esnafa çok yoğun bir şekilde cezalar kesiliyor. Daha sonra dosyanın içerisine cumartesi günü vergi memurlarının çarşıda gezdiğine dair fotoğraflar konuluyor. Bu dava açıldı, beraat talep etmesini beklediğimiz savcı “dosyadaki mevcut delil durumuyla sanığın bu suçu işlediği sabit olduğu için cezalandırılması” şeklinde esas hakkında bir mütalaa veriyor. İnsan biraz vicdan sahibi olur, biraz Allah korkusu olur, biraz adalete inancı olur; hiçbir şeye inanmıyorsa arkasındaki “Adalet mülkün temelidir.” yazısından utanır da böyle bir mütalaa vermez çünkü dosyadaki hiçbir delil bu suçun işlendiğine dair bir vaka ve bir delili kapsamıyor, olsa olsa...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Toparlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun, son dakika.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Şimdi, bu cumhuriyet savcısının yapması gereken... Hasbelkader, savcı böyle bir iddiayla iddianame düzenlenmiş olabilir ama dinlenen savunmalar, ortaya konulan deliller, kurumlardan gelen yazılar şunu net bir şekilde ortaya koyuyor: Burada, bu arkadaşımız esnaf, bu arkadaşımızın ifade ettiği gibi, yoğunlukla denetimler yapılıyor ve insanlara ceza kesiyor. Hiçbir şeyden utanmıyorsa insan şuradan utanır: 2026 bütçesinin bütününe, on iki aya koymuş olduğunuz 330 milyarlık cezaların 3 katı yani 1 trilyonluk ceza iki ayda kesilmişse demek ki olağanüstü bir durum var ama buna rağmen hâlâ cezalandırmayı talep etmek insanların yargı bağımsızlığına, insanların hukukun öngörülebilirliğine dair vicdanlarını kanatan bir şey. Allah’tan ki mahkeme başkanı bu tiyatroya çok fazla kulak asmadı ve beraat kararı verdi de hâlâ ülkede adaletin olduğuna dair umutlarımızı yeşertti.

Ben bu suretile TCK 217’ye dair hassasiyetlerimizi bir kez daha vurgulamak istiyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Kaya.

İYİ Parti Grubu adına Sayın Uğur Poyraz.

Buyurun Sayın Poyraz.

43.- Antalya Milletvekili Uğur Poyraz'ın, İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, gözaltına alınan 110 maden işçisine, Gülistan Doku konusuna, Doktor Bülent Şık'ın yaptığı çalışmaya, yürürlüğe konulmaya çalışılan 15 yaşından küçük çocukların sosyal ağlardan hizmet alamaması konusuna ilişkin açıklaması

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, televizyonlarda bizi seyreden değerli halkımız; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Tabii, Sevgili Bülent Kaya konuşmasına Bağımsız Maden İşçileri Sendikasına mensup 110 madencinin gözaltına alınması habisiyle başladı ve devamında da Saadet Partisi İl Başkan Yardımcısıyla ilgili yargılamayı ifade etti. Ben bu yargılama sürecinde ve bu yargılama sürecinde yaşadıkları şoklar sebebiyle hem Sayın Bülent Kaya'ya hem de Cumhuriyet Halk Partisi yetkililerine geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum. Bu, her gün Türkiye'nin her mahkemesinde yaşanan anekdotlardan sadece biri maalesef.

Şimdi, enteresan olan şey, biz gün geçtikçe şaşırma duygumuzu yitiriyoruz. Mesela, 110 maden işçisi... 110 maden işçisi niye gözaltına alınır? Bu adamlar zaten çalışırken yerin altındalar, yerin üstünde yaşamaya çalışıyorlar, ekonomik krizin altındalar, çalışırken yerin altındalar, şimdi de 110 maden işçisi gözaltındalar. Niçin gözaltındalar? Adamlar yürümüş, Bakanla görüşmek istemiş, üstlerini çıkarmışlar. Vay efendim, siz mi üstü çıplak oturuyorsunuz? Başka bir gerekçesi olabilir mi 110 kişinin gözaltına alınmasının? 110 maden işçisi, zaten bunlar yerin altında çalışmışlar, felek vurduğu kadar vurmuş; hâlâ devlet olma vasfını, özelliğini yitirerek, bundan kasten uzaklaşarak bu nasıl bir zulüm anlayışıdır, bunu anlamak mümkün değil.

Gelelim Gülistan Doku konusuna. Gülistan Doku konusu günlerdir kamuoyunu meşgul ediyor. Kamuoyunu meşgul edene kadar bir kızımızın, genç bir kızımızın 5 Ocak 2020 tarihinden beri kendisinden haber alınamıyor ve bunun bir cinayet olduğu şüphesi ve iddiaları var. Varsa eğer, umuyor ve diliyoruz ki öyle değildir ama naaşına bile hâlâ ulaşılamamış ve buna ilişkin de dönemin valisidir, dönemin başhekimidir, dönemin il emniyet müdürüdür, dönemin başsavcısıdır; hepsinin ya duyarsızlığı ya bu sürece ilişkin enfekte eden tavırlarından bahsediliyor. Tabii, bunların hepsi birer iddia henüz ama umuyorum ve diliyorum ki bu iddiaların hepsi sonuna kadar araştırılarak ortaya çıkarılacak. Tabii, bugün bu ülkenin her bir yurttaşının önce canı, güvenliği, mal varlığı dâhil olmak üzere özgürlük hakkı yani anayasal yurttaş olarak her birinin halele uğramış hakkının bertaraf edilmesi Türkiye Cumhuriyeti devletin asli sorumluluğudur. Buna ilişkin, suçu kimin işlediğine, suçun mağdurunun kim olduğuna bakılmaksızın, devlet dediğiniz aygıt suçu ortaya çıkartmak ve bununla ilgili gereğini yapmak mecburiyetindedir. Zira, hepimiz biliriz ki her cinayetin faili meçhuldür, devlet dediğiniz aygıt o faili ifşa etmek ve gereğini yapmakla sorumludur, mesuldür.

Bugün sabahleyin bir misafirim vardı; Doktor Bülent Şık, Milletvekili Sayın Ahmet Şık'ın kardeşi. Bir çalışma yapmış; Kurşuna Karşı Bir Öğün. Çocukları gelişim bozucu toksik maddelerden korumak ve eğitim adaletini güçlendirmek adına dertlenerek bir akademisyen -daha önce bir bürokrat- bir çalışma yapmış, bu çalışmayı da buradan sizlere sunuyorum. Özellikle çocukların 0-14 yaş arasında almış oldukları gıdalarda ki bu gıdaları da hepimiz biliyoruz... Türkiye'de çocuklar beslenmiyorlar, çocuklar sadece doyuyorlar. O doyan çocukların karınlarını doyururken aslında birçok toksik maddeyle de yüz yüze, başa bırakıldığı ve bununla ilgili gelişimlerinin de son derece tehdit altında olduğuna ilişkin çok çarpıcı bir rapor ortaya koymuş. Ben bu konuyla ilgili hem Bülent Şık'a teşekkür ediyorum hem Bülent Şık'la tanışmama vesile olan Sayın Ahmet Şık'a da teşekkürlerimi iletiyorum. Bu konunun çok önemli olduğu, çocuklarımızın en azından bugün -geçtiğimiz hafta Maraş ve Urfa'da meydana gelen hadiselerden sonra ki bugün önergelerde de bu konuyu gündeme getirip tartışacağız- bu konuya ilişkin bu çocukların beslenmesi

hepimizin asli sorumluluğu. En azından hayatta kalan çocukların beslenmesi asli sorumluluğumuz. Tekrar altını çiziyorum, doymaları değil beslenmeleri. Zira bu, Kurtuluş Savaşını yönetmiş karargâh olan Türkiye Büyük Millet Meclisinin, bu Parlamendonun asli sorumluluğu. Kanunlara uyan, kurallara uyan, vergisini ödeyen, bu ülke için dertlenen, bu ülkeye karşı kendi sadakat sorumluluğunu yerine getiren vatandaşların dertlerine çözüm bulmakla mesulüz ama -üç yıldır milletvekiliyim- üç yıldır bu Parlamento suçluya infaz indirimi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAşKAN - Buyurun.

UğUR POYRAZ (Antalya) - Üç yıldır milletvekiliyim, üç yıldır bu Parlamentoda çevreyi kirletene avantaj, imar mevzuatına aykırı hareket edene avantaj, suç işleyene infaz indirimi, teröriste af; hep bunları konuşuyoruz. Biraz önce söylediğim gibi, vergisini ödeyen, kanunlara uyan vatandaşa ilişkin bu Parlamentoda üç yıldır benim şahit olduğum bir yasama faaliyeti maalesef ki maalesef yok ve bugün, birazdan görüőeđimiz önergeyle birlikte aynı zamanda yürürlüğe konulmaya çalışılan bir kanun var, 15 yaşından küçük çocukların sosyal ağlardan hizmet alamaması konusu. İki haftadır bu konuya ilişkin -en geç iki hafta önce ben nöbetçiymen, geçen hafta Sayın Turhan Çömez, o da nöbetçiymen- ifade ettik, burada ifade ettik, kamuoyuna açık alanda ifade ettik. Bakın, diyoruz ki -lütfen bu konuyu dikkatle, bütün milletvekillerinin hassasiyetle dinlemesini istiyorum- sosyal medya ve internet gerçekten hiçbirimizin nasıl kullanacağımıza ilişkin elimizde kullanma kılavuzu olmayan bir mecrâ.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAşKAN - Buyurun, tamamlayın.

UğUR POYRAZ (Antalya) - Ebeveynlerin dijital okuryazarlığının olmadığı bir alanda çocuklara devletin yasak koymak suretiyle birtakım tedbirler ve önlemler alabilmesi mümkün değildir. Ben size çok basit bir örnek vereyim: 15 yaşından küçük çocuk sosyal medya ağına giremeyecek ama 15 yaşından küçük çocuğun anası, babası, ebeveyni TikTok'ta dans edecek. Ya, bu ne perhiz bu ne lahana turşusu! Bu ne perhiz bu ne lahana turşusu! Devlet dediğiniz şey, tedbir alır; devlet dediğiniz şey, başınıza hadise gelince yasaklar üzerinden hareket etmez. Bu konuyla ilgili diyoruz ki: Bu kanunların hepsini -hem sosyal medya hem internet kullanmaya ilişkin- yaşı 15'in altı, yaşı 15'in üstü...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAşKAN - Buyurun, son dakikayı veriyorum Sayın Poyraz.

UğUR POYRAZ (Antalya) - Bu salondaki hangi milletvekili sosyal medya ve internet kullanmayı kendi biliyor ki bir çocuğa yasaklama ya da bir çocuğun önünü açma gibi bir konuya karar verebiliyor? Bununla ilgili böyle bir konu fikir hürriyetinin, ifade hürriyetinin ve dünyayla entegrasyonun önemli olduğu bir dönemde -evet, internet hayatımızdan birçok şey götürdü, birçok şey kattı- bunun eğitimini verecek olan, anne-babalar. Çocuğuma "Yabancılarla konuşma." "Özel yerlerini kimseye dokundurma." diye eğitimini ben veriyorum, devlet değil. Dolayısıyla burada, çocuğunu eğitemeyen ana-babayı eğitmekle mecburuz, bununla ilgili mevzuatı çıkartmakla mecburuz. Ana-babayı ayır, çocuğa yasak koy; ana-babanın yerine geçmekten başka bir şey değil bu. Önce ana-babayı bilinçlendirmek zorundayız.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAşKAN - Çok teşekkürler Sayın Poyraz.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Erkan Akçay.

Buyurun Sayın Akçay.

44.- *Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, Genel Kurulda görüşülmekte olan 263 sıra sayılı Kanun Teklifi'ne, 5'inci Antalya Diploması Forumu'na, geçen hafta Şanlıurfa'da ve Kahramanmaraş'ta yaşanan hadiselerle ilişkin açıklaması*

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Muhterem milletvekili arkadaşlarım, Genel Kurulda görüştüğümüz 263 sıra sayılı Kanun Teklifi'nde kadınların doğum iznine ilişkin yapılan düzenlemeleri olumlu, gerekli ve yerinde bulduğumuzu ifade etmek istiyorum. Doğum yapan annelerin devlet tarafından desteklenmesi hepimizin görevidir. Kanunda bir hakkın tanınması elbette tek başına yeterli olmamaktadır; asıl olan, o hakkın çalışma hayatının her alanında korunması ve uygulanmasıdır. Bugün, çalışan kadınlar özel sektörde veya kamu kurumlarında gebelik sürecinde, doğum izni öncesinde ve sonrasında çeşitli mağduriyetlerle karşı karşıya kalabilmektedirler; doğum yapan kadınlar görev dağılımı, terfi ve kariyer planlaması gibi süreçlerde örtülü bir baskıyla veya mobbinge karşılaşabilmektedirler. Oysa annelik bir kadının çalışma hayatında aleyhine işletilecek bir süreç değildir; aksine, annelik, korunması gereken, insani, sosyal ve millî bir değerdir. Hiç kimse doğum iznini kullandığı için dışlanmamalı, çalışma hayatında cezalandırılmamalıdır. Kadının annelik vasfı ile mesleki kimliği arasında bir tercih yapmaya zorlanması ne “hukuk devleti” ilkesiyle ne de vicdanla bağdaşır. Annelik ne kamuda bir idari kulfet ne de özel sektörde bir maliyet kalemi olarak görülmemelidir. Annelik milletin istikbalidir, devamıdır, Türkiye'nin yarınlarıdır. Özellikle Sayın Cumhurbaşkanımızın büyük önem verdiği ve teşvik ettiği nüfus ve doğum meselesinin önemle gündemde olduğu bir dönemde kadınlarımızın annelik sebebiyle çalışma hayatında ötekileştirilmesi asla düşünülemez veya hak kaybına uğraması kabul edilemez. Bütün kurumlarımızın ve özel sektörün yönetimlerinin bu kanunun sahada uygulanmasını, özel sektör veya kamu çalışanı kadınların hakkının gasbedilmemesini en iyi şekilde denetlemesini, takip etmesini bekliyoruz. Kadını koruyan, anneyi destekleyen, aileyi güçlendiren her adımın milletimizi, toplumsal yapımızı ve geleceğimizi sağlıklı hâle getireceğine yürekten inanıyoruz.

Sayın Başkan, 17-19 Nisan tarihleri arasında “yarını tasarlarken belirsizliklerle baş etmek” temasıyla gerçekleştirilen 5'inci Antalya Diploması Forumu, ülkemizin uluslararası alandaki diplomatik vizyonunu, siyasi derinliğini ve çok boyutlu dış politika kapasitesini bir kez daha bütün dünyaya göstermiştir. Antalya Diploması Forumu artık sadece toplantıların yapıldığı bir platform değil küresel meselelerin konuşulduğu, insanlığın ortak geleceğinin tartışıldığı, farklı coğrafyalardan aktörleri aynı masa etrafında buluşturan mühim bir diploması zemini hâline gelmiştir. Öyle ki devlet başkanı ve bakan düzeyindeki katılımların ağırlıklı olarak Afrika, Asya ve Avrupa'dan olması Türkiye'nin yeni dünyanın yükselen yarısına nasıl öncülük ettiğinin açık göstergesidir. Uluslararası sistemin ciddi kırılmalar yaşadığı, savaşların, istikrarsızlıkların, göç baskısının ve güvenlik tehditlerinin arttığı bir dönemde Türkiye edilgen değil yol veren, izleyen değil yön veren, izleyen değil inisiyatif alan bir diploması anlayışı ortaya koymaktadır. Bugün Batı'nın kurumsal aklını temsil eden Münih Güvenlik Zirvesi gibi platformlar İsrail'in bölgemizdeki yıkıcı faaliyetlerine kılıf arayan bir güven krizini ve çaresizliği temsil ederken Antalya Diploması Forumu dünyaya yeni bir bölgesel şafağı, barışı ve güneşi işaret etmektedir. Türk diplomasisi bugün yalnızca ülkemizin menfaatlerini savunan değil aynı zamanda bölgesel barışa, küresel istikrara ve adalet arayışına katkı sunan güçlü bir diplomasinin temsilcisidir. Rusya-Ukrayna krizinden Karabağ'daki başarıya, Libya'dan Somali'ye kadar sahada ve masada gösterdiğimiz ara buluculuk başarıları Türkiye'nin sadece güvenlik değil tüm dünyaya güven ihraç eden küresel bir aktör olduğunu kanıtlamıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Bu vesileyle, lider ülke Türkiye vizyonumuzla tam bir uyum içinde olan, başkalarının kurduğu masalarda oturan değil kendi masasını kuran bu proaktif ve onurlu dış politika

anlayışını destekliyoruz, Antalya Diploması Forumu'nun ülkemize kazandırdığı itibarı kıymetli buluyoruz ve emeği geçen herkesi de tebrik ediyoruz.

Sayın Başkan, geçtiğimiz hafta Şanlıurfa ve Kahramanmaraş'ta peş peşe yaşadığımız elim hadiseler sığ ve tek boyutlu değerlendirmelerle geçirilemeyecek kadar vahimdir. Hayatını kaybeden yavrularımıza ve fedakâr öğretmenimize Cenab-ı Allah'tan rahmet, yaralılara acil şifalar diliyorum. Burada mesele yalnız bir asayiş vakası ya da yalnızca bir sosyal medya sorunu değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Akçay.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Karşımızdaki tablo aileyi, okulu, öğretmeni, akran çevresini ve dijital mecraları birlikte ilgilendiren çok katmanlı bir toplumsal alarmdır. Dijitalleşmenin kontrolsüz yaygınlığı, sosyal medyanın denetimsizliği ve derinleşen akran zorbalığı evlatlarımızın ruh dünyasında ağır tahribatlar oluşturmaktadır. Evlatlarımız bugün dijital bir kuşatma altındadır. Tehlike yalnızca ekran bağımlılığı değil şiddeti özendiren, suçu meşrulaştıran ve çocuklarımızın vicdanını hedef alan dijital bir bozgunculuk iklimidir.

Okul güvenliği, rehberlik hizmetleriyle, psikososyal destekle, aile iş birliğiyle ve öğretmenin itibarıyla birlikte düşünülmelidir. Hiç kimse bu acı hadiseler üzerinden ideolojik yaftalamalar yapmamalı, evlatlarımızın canı üzerinden günübirlik siyaset devşirmeye çalışmamalıdır. Evlatlarımızın geleceği her türlü siyasi hesabın üstündedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun.

Son dakika.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - İşte tam da bu nedenle, Genel Kurulumuzda görüşülen 263 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 22'nci ve 23'üncü maddelerini son derece önemli buluyoruz. Sosyal ağ sağlayıcılarına getirilen yükümlülükler, oyun platformlarına ilişkin yaş derecelendirmesi ve temsilcilik şartı geç kalınmış ama gerekli adımlardır. Elbette bu adımlar tek başına yeterli değildir ancak Meclisimizin araştırma komisyonu iradesiyle birlikte düşünüldüğünde bu düzenleme çocuklarımızı koruma konusunda güçlü ve somut bir başlangıç olacaktır, yol gösterecektir.

Sanal âlemin karanlık dehlizlerinde çocuklarımızı savunmasız bırakamayız. Millî ve manevî değerlerimizle yoğrulmuş, sağlıklı nesiller için bu iradeyi hep birlikte ortaya koyalım diyoruz.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın Demir...

45.- Ağrı Milletvekili Nejla Demir'in, Şirvan Mikaili'ye ilişkin açıklaması

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Teşekkürler Sayın Başkan.

İranlı Kürt aktivist Şirvan Mikaili Ağrı Geri Gönderme Merkezinde tutulmaktadır ve İran'a iade edilme riskiyle karşı karşıyadır. "..."¹ dediği için hedef alınan bir aktivistin iadesi açıkça yaşam hakkını tehlikeye atmaktadır.

Ağrı İl Göç İdaresine yaptığımız başvuruda avukat görüşünün mümkün olduğu söylenmesine rağmen İnsan Hakları Derneği avukatlarının görüşme talebi reddedilmiştir. Geri gönderme merkezlerinin hukuksuzlukla anılan yapısı ortadayken işkence ve kötü muamele riskinden ciddi kaygı duyuyoruz. Soruyoruz: Avukat görüş engelinin gerekçesi nedir? İnsan hakları hukukuna, uluslararası hukuka aykırı bir uygulamadan kaçınmak için ne tür tedbirler alınmıştır?

BAŞKAN - Sayın Suiçmez, buyurun.

¹ Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

46.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, gözaltına alınan maden işçilerine ilişkin açıklaması

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkan, Eskişehir'den Ankara'ya tam 180 kilometre boyunca sadece hakkını aramak için yürüten madencilerimizin sesini duymak yerine bugün o sesin kelepçelendiğine şahit olduk. Hakları gasbedilen maden işçilerimiz Enerji Bakanlığı önünde bir muhatap beklerken karşılarında copu, kalkanı ve gözaltı araçlarını buldular; tam 110 madenci bu sabah gözaltına alındı. Bakın, bir maden işçimiz ne diyor: "On dört senelik işçiyim, beş aydır maaş alamıyorum. Sesimi duyurmak için dokuz günde 190 kilometre yürüdüm, karşılığında gözaltına alındım." İşte Türkiye'nin özeti budur.

Madencinin baretı yere düşmez, o emeğin davası gözaltılarla bitmez. İşçiler serbest bırakılmalıdır. Madenciyle değil madencinin hakkını çalanlarla mücadele edin. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Gülüstan Kılıç Koçyiğit.

Buyurun Sayın Koçyiğit.

47.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, geçen hafta Siverek'te ve Kahramanmaraş'ta yaşanan olaylara ve kurulacak araştırma komisyonuna, gözaltına alınan madencilere ve Ataçehir Belediye Başkanı Onursal Adıgüzel'e ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, sayın vekiller; ben de Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlamadan önce, geçen hafta hem Siverek'te hem de Maraş'ta yaşanan olaylardan dolayı duyduğumuz derin üzüntüyü belirterek başlamak istiyorum. Ben de yaşamını yitiren çocuklara ve öğretmenlerimize Allah'tan rahmet; yakınlarına, sevenlerine ve tüm Türkiye halklarına başsağlığı dileklerini buradan iletmek istiyorum ve yaralılara da acil şifalar diliyorum.

Bunun bir münferit olay olmadığını, sadece güvenlik meselesi üzerinden ele alınamayacağını birçok kişi söyledi; bir kez daha altını çizmekte fayda var. O anlamıyla burada çok katmanlı, çoklu bir sorunla karşı karşıya olduğumuz ve bu soruna da gerçekçi bir zeminde, özellikle de sorunun gerçeğiyle yüzleşerek aslında çözüm üretmemiz gerektiği açık ve net. Yıllarca söyledik bu kürsülerde; okulların güvenlik sorununu söyledik, okuldaki yoksulluğu söyledik, öğrenci yoksulluğunu söyledik; gençlerin, çocukların yalnızlaşması meselesini söyledik, psikososyal destek mekanizmalarının yetersizliğini söyledik, rehber öğretmen atamasındaki sınırlılıkları söyledik; söyledik de söyledik ama ne yazık ki sesimizi duyuramadık. Sadece biz söylemedik, bu alanda gerçekten çalışan, emek veren sendikalar söyledi, kurullar söyledi, birçok dernek söyledi, STK'ler söyledi ama Hükümet bütün bu seslere kulağını kapattı ve ne yazık ki bu acı olayı yaşayarak biz bugün bambaşka bir zeminde yeniden bunları konuşuyoruz.

Hâlihazırda binlerce defa verdiğimiz, söylediğimiz sözlerden biri de... Bu ülkenin çoklu bir şekilde yaşadığı bu sorunlara çözüm üretmek için bir çocuk bakanlığı kurması gerektiğini söyledik ama bu talebimiz de bu teklifimiz de görmezden gelindi. O nedenle söyleyelim, bu mesele çok katmanlı bir mesele. Meseleyi sadece dijital platformlardaki şiddete indirgeyerek ya da bir araştırma komisyonu kurup "Bu mesele siyasetüstüdür, gelin, siyasetüstü olarak ele alalım." denilerek işin içinden çıkılmaz. Hükümet birinci derecede sorumluluk almalıdır. Yirmi üç yıldır, yirmi dört yıldır bu ülkeyi DEM PARTİ yönetmiyor, AKP iktidarı yönetiyor; onun Millî Eğitim Bakanı şu anda iş başındadır, tabii ki hesap verecektir, tabii ki sorumludur. Her seferinde bir olay yaşandığında "Efendim, bu siyasetüstüdür." diyemeyiz; tam da siyasete ilişkindir. Siyaset ne için yapılır? Toplum için yapılır. Siyaset, olayları engellemek için, faciaları önlemek için, katliamları önlemek için yapılır. Siyaset, sağduyulu muhalefetin çağrılarına kulak vererek "Bizi niye uyarıyorlar, neden uyarıyorlar, ne diyorlar?" denilerek yapılır. Bütün muhalefete sesinizi kapatacaksınız, topluma kulağınızı kapatacaksınız; STK'lere, sendikalara kulağınızı kapatacaksınız, sonra katliamlar yaşandığında da "Bu işi siyasetin malzemesi yapmayalım." Biz, zaten siyasete malzeme yapmıyoruz; biz, siyasetin çözüm üretmesi gerektiğini söylüyoruz. Çözüm üretmenin ilk yolu da sorumluluk makamında

oturanların dönüp “Sorumluyuz.” demesidir. Ya, bir kişi istifa etmez mi ya! 10 insanımız katledilmiş. Yaşamını yitiren çocuğu da dâhil edelim, o da bu ülkenin evladıydı; bu karanlığa hangi nedenle itildi, bu katliamı yapmasına sebep olan nedenler nedir? Aile ihmali, kurumsal ihmali, okulun ihmali, psikososyal destek yoksunluğu; nedir sorun? Bunları konuşmayacak mıyız? Bunların sorumluluğu kimde? Bizde mi? Biz burada binlerce defa uyarı yapıyoruz. Daha iki hafta önce burada, bu Mecliste televizyonlardaki dizilerin ve filmlerin yaydığı şiddet ve bunun olumsuzlukları üzerine önerge verdik. AKP’li hatip, dalga geçer gibi, çıktı konuşma yaptı, reddedildi o önergemiz; o zaman aynen de bu içeriklerin nasıl şiddeti teşvik ettiğini, bu magandalığı, çeteciliği, mafyacılığı nasıl özendirdiğini, şiddeti nasıl sıradanlaştırdığını içermiştii önergemiz. Niye duymadınız sesimizi? Duymadınız, duymadılar. Kartalkaya Komisyonunun sonuçları ortada, İliç Komisyon raporunun sonuçları ortada. Kurduğumuz onlarca komisyon raporu var; hangisi yasaya döndü, hangisi mevzuata döndü? Hangisinde gelip bu Mecliste “Bizim raporumuzda şu şu noktalarda ortaklaştık, şu kanunu bu rapora dayanarak çıkarıyoruz.” diye bu Mecliste tartıştık? “Kriz var, üstünü örtelim, ortak komisyon kuralım.” Biz bu anlayışı kabul etmiyoruz. Evet, sorumluluk alıyoruz, elimizi taşın altına koyuyoruz, her şeyi yapmaya hazırız ama bu, iktidarın kendini aklama süreci değildir, sorumluluktan kaçma süreci değildir. İstifa etmelidir Milli Eğitim Bakanı, açık ve net, istifa etmelidir. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) İstifa etmek bir erdemdir. Sizin yönettiğiniz bakanlıkta, bir okulda, iki okulda bu kadar yaralı varsa, 10 insan yaşamını yitirmişse, katledilmişse bir vicdan azabı duyacaksınız, bir sorumluluk hissedeceksiniz ya; bu kadar da değil!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - O nedenle, kurulan araştırma komisyonunun da gerçekten şeffaf bir şekilde bu olayı dijital mecraya, ona buna, günaha yıkarak değil bütün yönleriyle araştırılmasını ve sonuçlarını bu Meclise getirip yapısal bir dönüşüme yol açacak şekilde ele alması gerektiğini ifade etmek istiyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şimdi, bakın, neyi konuşalım? Eskişehir’de madenciler yola çıktılar, yürüdüler. Ne istiyorlar? Lüks bir hayat mı istiyorlar, yat mı istiyorlar, kat mı istiyorlar, sizin babanızın evini mi istiyorlar? Hayır, alın terini istiyor ya, alın terini. Yerin 7 kat altında çalışıyor, emeğinin karşılığını alamıyor; sendikaya üye oluyor, işten atılıyor; TMSF her seferinde bir kuruma, bir şirkete devrediyor peşkeş çekiyor; buna itiraz ediyorlar. Yürüdüler, geldiler, diyorlar ki: “Ankara, Meclis, başkent, sesimizi duyar herhâlde siyaset, iktidar.” Ne alakası var? Enerji Bakanlığının önünde 110 kişi açlık grevine girmiş, içinde hastası, yaşlısı olan...

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Toparlıyorum.

...çoğu da siyaset olarak bizim yanımızda olmayan, bize oy vermeyen insanlar; bunlar sizin seçmenleriniz, bunlar bu ülkenin yurttaşları; niye seslerini duymuyorsunuz, niye oradaki Bakanlığın önüne gidip ya, derdiniz nedir, bir derman olalım demiyorsunuz? Hayır, onun yerine madenciyi tekmeleyen, madenciyi darp eden, madenciyi gözaltına alan bir iktidar ama o yürüyenler patronlar olsaydı kırmızı halıları sererlerdi, baş köşeye oturturlardı. Patronlar için çünkü burada onlarca maden yasası geçirdi AKP iktidarının kendisi. Demek ki mesele ne? Burada mesele sınıfsal bir tercih. Madencinin patronuna gelince yasalar gırla, madenci hakkını arayınca tekmeler gırla gidiyor. Biz bu düzeni kabul etmiyoruz arkadaş, açık ve net kabul etmiyoruz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Madencinin yanındayız, işçinin yanındayız ve hakkını alıncaya kadar da onlarla yan yana olmaya da devam edeceğimizi ifade etmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Son dakikayı veriyorum Sayın Başkan.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Son olarak şunu söyleyeyim: Çok başlık var ama şimdi, günlerdir her gün operasyona uyanıyoruz, her gün; en sonunda da biliyorsunuz, cumartesi günü bir operasyon oldu ve Belediye Başkanı Onursal Adıgüzel'in, Ataşehir Belediye Başkanının da olduğu yaklaşık 20 kişi gözaltına alındı. Bugün de adliye süreci var, adliyeye sevkleri var. Şimdi, açık ve net söyleyelim: Burada meselenin artık yolsuzluk molsuzluk hikâyesi olmadığını bütün dünya biliyor, açık ve net, yargı eliyle siyaset dizayn edilmeye çalışılıyor. Gözümüze batıra batıra “Sen misin muhalif, sen misin başka partide siyaset yapan, sen misin başka partiye oy veren; işte, her türlü seni tutuklarım, cezaevine alırım, seni o koltuktan uzaklaştırırım.” diyen bir anlayış var. Şimdi, bunu eleştirmeyecek miyiz Sayın Başkan, buna “hayır” demeyecek miyiz? Ataşehir kaç milyonluk bir şehir yani -bilmiyorum tam nüfusunu ama az buz bir yer değil- insanlar seçmiş, oy vermiş, iradesini ortaya koymuş...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Toparlayacağım, selamlayacağım Sayın Başkan. Selamlayıp bitireceğim.

BAŞKAN - Ek süre vermeyeceğim.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Peki, ben tutanağa geçireyim izin verirseniz.

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekili kardeşim ek süre istemişti, yüzüne bakmadan vermeyeceğim dedim, size de aynı şeyi söylüyorum.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Tamam, ben tutanağa geçireyim müsaade ederseniz.

BAŞKAN - Vermeyeceğim yani.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Siz açmayın o zaman, sözümü bağlayayım Sayın Başkan.

Bu operasyonların siyasi olduğunu, yargı eliyle siyasetin dizayn edildiğini, mızrağın çuvala sığmadığını artık bütün Türkiye görüyor. Bundan vazgeçin; adalete dönün, hukuka dönün diyoruz ve buradan da Cumhuriyet Halk Partisine geçmiş olsun dileklerimizi bir kez daha iletiyorum.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

A) ÇEŞİTLİ İŞLER (Devam)

2.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Ordu Üniversitesi Ünye İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi öğrencilerine “Hoş geldiniz.” denilmesi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Ordu Üniversitesi Ünye İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi öğrencileri dinleyici locasında bizi dinlemekteler. Kendilerine hoş geldiniz diyoruz, eğitim hayatlarında başarılar diliyoruz. (Alkışlar)

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Gökhan Günaydın.

Buyurun Sayın Günaydın.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

48.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, 23 Nisan Ulusal Egemenlik Haftası'na, belediyelere yönelik operasyonlara, Amerika'nın Ankara Büyükelçisinin konuşmasına, okulda şiddete, ara seçime ilişkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, evet, biz bir 23 Nisan Ulusal Egemenlik Haftası'na girmiş bulunuyoruz. 1920'de kurulmuş bu Meclis ve 106'ncı yıl dönümümüzü kutlayacağız. Birinci Meclis açıldığında Türkiye'nin dört bir tarafı emperyalist işgal altındaydı. Birinci Meclis eliyle, Meclis Hükûmeti eliyle bu memlekette emperyalizm kovuldu ve 29 Ekim 1923'te cumhuriyet kuruldu, Türkiye Cumhuriyeti devleti

kuruldu. Bu nedenle, arkalarımıza hem mahkemelerde hem Meclislerde “Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.” yazısını yazıyoruz. Ben, bu çerçevede, hem Kurtuluş Savaşı’nı veren hem de cumhuriyeti kuran ve ilan eden Mustafa Kemal Atatürk başta olmak üzere bütün cumhuriyet önderlerini saygıyla ve rahmetle selamlıyorum, ruhları şad olsun.

Şimdi, bir demokrasi forumu düzenlendi Antalya’da, bu Demokrasi Forumu güzellenerek anlatılıyor. Yahu, eş zamanlı olarak Cumhuriyet Halk Partisinin belediyelerine sabaha karşı, gece yarısı giriyorsunuz; bu operasyonların hakla, hukukla, adaletle hiçbir alakasının olmadığını hepimiz biliyoruz. Nereden biliyoruz? İletişim Başkanlığından gönderilen “tweet”ler kendisine gazeteci denilen insanlar tarafından hiçbir hicap duyulmadan; noktasına, virgülüne dokunulmadan “tweet” olarak paylaşıyor. 5 tanesi bölmüşler ekranı, oturmuşlar, konuşuyorlar. WhatsApp’larına mesaj geliyor, açıyorlar onu, hiç hicap duymadan aynı mesajı paylaşıyorlar; yalnızca bu örnek bile nereden ve nasıl yönetildiğini bu operasyonların çok açık gösteriyor. Siz böylesine antidemokratik uygulamalara imza atarken, yargıyı araçsallaştırırken, adaleti hiçlerken Antalya’da Demokrasi Forumu düzenleyeceksiniz, biz de sizi alkışlayacağız öyle mi?

Başka bir şey daha var. Antalya’da Demokrasi Forumu’nda Amerika’nın Ankara Büyükelçisi konuşuyor, ne diyor biliyor musunuz? Merhametli monarşilerden bahsediyor: “Bölgeye baktığımız zaman bunu söylediğimiz zaman eleştiriliyor olabilirim, antidemokratik görülebilir ama burada monarşiler başarılı oluyor, insan hakları yolundan gidildiği zaman bu noktada başarılı olunamıyor.” diyor. Ey millet, ey Millet Meclisi, ey iktidar partisi, ey iktidar bloku; Amerika’nın Büyükelçisi size ayar çekiyor, “Cumhuriyet olmadı, merhametli monarşilere dönün.” diyor. “Aslında eleştiriliyorum ama...” diyor, adam bile sizden eleştiri bekliyor ama nafiye, gıkınız çıkmıyor. Niye? Korkudan titriyorsunuz. Ey bu memleketin Cumhurbaşkanı, ey bu memleketin Adalet Bakanı, ey bu memleketin Dışişleri Bakanı; Tom Barrack’a söyleyebileceğiniz bir tek, bir gram lafınız yok mu ya? Bir gram yürek sahibi değil misiniz be kardeşim? Yazıktır, ayıptır! (CHP sıralarından alkışlar) Ha, bunu söyleyecek olsanız “Size olmayan tek şeyi vereceğiz, meşruiyeti vereceğiz.” dediği zaman da itiraz ederdiniz, oradan beri gıkınız çıkmıyor.

Peki, eş zamanlı olarak memlekette neler oluyor? Birer gün arayla, Şanlıurfa’da 14 Nisanda pompalıyla okula giriyor bir çocuk, 16 yaralı; ertesi gün 5 tane 9 milimetre tabanca, 7 şarjörle okula giriyor çocuk, 9 vefat. Bütün bunlar kendiliğinden mi oluyor? Peki, okulda şiddet yeni mi? Yalnızca son iki buçuk yılda 6 öğretmen, 10 öğrenci, 2 okul çalışanı ve 1 veli öldü. Bu son olayları, Maraş’ı ve Urfa’yı da kattığımızda 7 öğretmen, 18 öğrenciye çıktı vefat sayımız, kayıp sayımız. MESEM’lerde 18 öğrencimizi kaybettik, onları da haklı olarak ilave ettiğimizde iki buçuk yılda kaybettiğimiz öğrenci sayısı okullarda, iş yerlerinde 36’ya çıktı. Umurunuzda mı beyler? 36 öğrenci öldü bu memlekette! Okullara birileri pompalıyla giriyor, okullara birileri 5 tane 9 milimetrelik tabancayla giriyor, 7 kere şarjör değiştiriyor. Peki, bunlar tesadüf mü? Fatmanur Öğretmeni bir başka öğrenci girmiş ve bıçaklayarak öldürmüştü. Çocuğun ifadesini okudum, diyor ki: “Ben zaten hep oralara, okula bıçakla girerdim.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Şu saatte, başka bir okulumuzda bıçakla dolananların, pompalıyla dolananların, 9 milimetrelik tabancalarına şarjör takanların olmadığından emin miyiz? Maalesef emin değiliz.

Bakın, kaç tane önerge vermişiz? Burada önergeler, önergeler! Atasım geliyor bunları, atasım! Ne yapmış size? Yalnızca Aralıkta, bütçe görüşmelerinde 75 bin hemşire -okul sağlığıyla alakalı- 100 bin temizlik görevlisi, 65 bin güvenlik görevlisi verelim okullara demişiz, hesap etmişiz maliyetini, 224,6 milyar TL. Öğretmenlere bir maaş ikramiye verelim demişiz, 156 milyar lira. Öğrencilere bir kap sıcak öğle yemeği verelim demişiz, 252 milyar lira. 100 bin öğretmen atayalım demişiz, bunların toplamı 633 milyar lira. Ne demişsiniz? “Cık, olmaz.” Sebep ne? “Para yok.” Öyle mi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Bunların toplamı 633 milyar TL beyler! Siz 2 trilyon 770 milyar lirayı bu sene faize yatırmıyor musunuz? Bunların tamamı faize yatırdığınız paranın dörtte 1'i bile değil ama siz faize ve rantıye çalışırsınız "Okullara temizlik görevlisi, okullara güvenlik görevlisi" deyince kulaklarımız sağır olur.

Şunu söyleyeyim: Orada Yusuf Tekin'in durduğu her gün, durduğu her saniye vatan için, millet için kayıp yıllardır, ihanet yıllardır. (CHP sıralarından alkışlar) Ancak mesele Yusuf Tekin meselesi değil mesele iktidarınızın meselesidir. Nasıl ki burada durdurduğunuz madencileri gözaltına aldıysanız, nasıl ki bugün hak arayan, "demokrasi" diye bağırان herkese biber gazıyla müdahale ediyorsanız, ben size söyleyeyim: Erken seçimden kaçırıyorsunuz. Vatandaşın yüzde 68'i istiyor. Egemenlik kayıtsız şartsız milletinse vatandaşın yüzde 68'i istiyor...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Son dakikayı veriyorum.

Buyurun.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Ara seçimden kaçırıyorsunuz, ara seçim bir zorunluluk. İşte söylüyoruz size: Getirin, ara seçim tarihini açıklayın. Getirin, ara seçim için istifa eden milletvekillerinin istifasını kabul edeceğinizi söyleyin, bu gruptan 55 milletvekili istifasını basacak ve halk sizin boyunuzu ölçecek, boyunuzun ölçüsünü verecek; kaçamayacaksınız, sonunda yakalanacaksınız.

Çok teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Günaydin.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Muhammet Emin Akbaşoğlu.

Buyurun Sayın Akbaşoğlu.

49.- Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşoğlu'nun, geçen hafta Siverek'te ve Kahramanmaraş'ta yaşanan hadiseler ve konuya dair bir araştırma önergesiyle bugün ortaklaşa bir irade ortaya koyacaklarına, Genel Kurulda görüşmelerine devam edilen kanun teklifine, 5'inci Antalya Diploması Forumu'na ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a ilişkin açıklaması

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Çok teşekkür ediyorum Değerli Başkanım.

Bütün milletvekillerimizi ve ekranları başında bizleri izleyen bütün vatandaşlarımızı hürmetle selamlıyorum.

Tabii, sözlerimin başında, geçtiğimiz hafta Siverek'te ve Kahramanmaraş'ta hepimizin yüreğini dağlayan elim hadiselerde vefat eden Ayla Öğretmenimiz ve yavrularımız başta olmak üzere, burada Rahmetirahman'a kavuşan bütün şehitlerimizi hürmetle yâd ediyorum, yaralılarımıza Allah'tan acil şifalar diliyorum, velilerine, anne-babalarına sabırcemil niyaz ediyorum. Bu hepimizin ortak acısıdır. Buna dair bu dijital bozgunculuğa feda edecek tek bir yavrumuz dahi olamaz. Bu ülkenin bütün çocukları bizim çocuklarımızdır, onlarla ilgili her türlü tedbirin alınmasına dair sağlam irademizi inşallah hem Hükûmetçe hem Meclisçe ortaya koymak için buradayız. Bugün de buna dair bir araştırma önergesiyle bu konuların mutlaka önlenmesine dair, ilgili tedbirlerin gözden geçirilmesine dair ortaklaşa irademizi hep beraber ortaya koyacağız.

Şunu ifade etmek isterim ki biz bu konuda asla ve kata yasaklayıcı, özgürlükleri kısıtlayıcı bir yaklaşım içerisinde değil koruyucu, düzenleyici ve bu konuda ailenin, annenin, babanın, çocukların gerçekten hem maddi hem manevi gelişimini sıhhatli bir şekilde geliştirmenin peşindeyiz. Geçtiğimiz hafta görüştüğümüz

kanun da tam da buna dairdir. Bugün ve yarın da inşallah 15 yaşını doldurmamış çocuklarımızın, gençlerimizin dijital mecralarla ilgili yanlış etkileşimlerinin ortadan kaldırılmasına dönük düzenlemeleri, önleyici tedbirleri hayata geçirmek için Genel Kurul görüşmelerine devam edeceğiz. Bu konuda attığımız adımların asla çarpıtılmaması lazım, meseleyi başka yerlere çekmemek lazım. Bizim derdimiz yasaklamak değil korumaktır, düzenleme getirmektir. Bizim amacımız özgürlükleri kısıtlamak değil çocuklarımızın, gençlerimizin, toplumumuzun geleceğini güvence altına almaktır. Aileyi güçlendirmek, çocuğu korumak ve toplumu sağlıklı tutmak siyasetüstü bir sorumluluktur. Bu mesele ideolojik bir tartışmayı değil, vicdani ve ahlaki sorumluluğu ve duruşu beraberinde taşıyan bir konudur. Bu konuda da hepimizin duyarlılık göstermesi bu sorumluluğun bir gereğidir.

Çok değerli milletvekilleri, geçtiğimiz hafta cuma, cumartesi ve pazar günü Antalya Diploması Forumu'nun 5'inci yapıldı. Forumda üç gün boyunca küresel diplomasinin nabızı tutuldu. İkili görüşmelerde, oturumlarda, panellerde ve basın toplantılarında önemli konular ele alındı. Âdeta Birleşmiş Milletler Antalya'da toplandı. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın himayelerinde ve Dışişleri Bakanlığının ev sahipliğinde düzenlenen Forumda 150 ülke ve 66 uluslararası kuruluşun 6.400 katılımcı, 23 devlet ve hükümet başkanı, 13 devlet ve hükümet başkan yardımcısı, meclis başkanları, 50 bakan ve 87 uluslararası kuruluşun üst düzey temsilcisiyle gerçekten nitelikli bir toplantı söz konusu oldu. Bu Forum, Türkiye'nin küresel ölçekte nasıl bir ilgi ve odak noktası hâline geldiğinin en somut göstergelerinden biri olarak karşımıza çıkıyor. Artık Türkiye sadece bölgesel bir aktör değil küresel meselelerde söz söyleyen, çözüm üreten ve proaktif dış politikasıyla onlara yön veren bir ülkedir.

Bu Forumda gördüğümüz tablo şuydu: Dünya krizler ve belirsizlikler içinde yeni bir denge ararken gözler Türkiye'ye çevrildi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun tamamlayın.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - ...çünkü Türkiye barışı, adaleti, hakkaniyeti, merhameti esas alan bir dış politik duruş sergilemektedir. Bu da bizi sözüne itimat edilir, güvenilir bir ortak, aranan, güçlü bir ara bulucu konumuna taşımaktadır. Bu bağlamda, Ankara'da temmuz ayında gerçekleştireceğimiz NATO toplantısı ve kasım ayında Antalya'da gerçekleştireceğimiz COP31 toplantısı gerçekten küresel öneme sahip zirvelerin Türkiye'nin ev sahipliğinde gerçekleştirileceğini bizlere haber veriyor. Bu, sadece basit bir organizasyon değil Türkiye'nin önemini vurgulayan, jeopolitik konumuyla ve müktesebatıyla dünyaya yön veren, âdeta bir deniz feneri misali yol gösteren niteliğini ve özelliğini vurguluyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Tüm bu başarıların arkasında gerçekten güçlü bir liderlik var. Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın dış politikadaki kararlı, vizyoner ve bağımsız duruşu Türkiye'yi edilgen bir ülke olmaktan çıkarıp oyun kuran bir aktöre dönüştürmüştür. Mazlumların hür ve gür sesi olan, adaletin ve merhametin yanında duran bu vizyoner liderlik anlayışı sadece bizim için değil dünya mazlumlarının da umudu olmuştur, bu vesileyle gönüllerini ve gözlerini Türkiye'ye çevirmişlerdir. Bu konuda şunu ifade etmek isteriz ki Türkiye Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde büyük ve kutlu bir yürüyüşün içindedir; bu yürüyüş hakkın, hakikatin, iyiliğin, adaletin yürüyüşüdür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, son dakikayı veriyorum.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Türkiye Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde büyük ve kutlu bir yürüyüşün içindedir. Bu yürüyüş hakkın, adaletin, iyiliğin ve daha güçlü bir geleceğin yürüyüşüdür. Bizler de bu yürüyüşün neferleri olarak milletimizle birlikte aynı istikamette yürümeye devam edeceğiz ve Cumhuriyet olarak Türkiye Yüzyılı hedeflerini bir bir mutlaka gerçekleştireceğiz diyor, yüce Meclisi saygılarımla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Sayın Kısacık...

Buyurun.

50.- Adana Milletvekili Sadullah Kısacık'ın, İzmir ilinin Torbalı ilçesine bağlı Kuşçuburun Mahallesi'nde kazalarla anılan yola ilişkin açıklaması

SADULLAH KISACIK (Adana) - Teşekkür ediyorum Başkanım.

İzmir ilimizin Torbalı ilçesine bağlı Kuşçuburun Mahallesi'nde 2 Ocak 2026 tarihinde Yağmur Şenli, 26 Şubat 2026 tarihinde ise ilköğretim çağındaki çocuğuna öğle yemeği götüren Burcu Tek kaldırımında yürürken aşırı hızla gelen bir aracın yoldan çıkması sonucu hayatını kaybetti. Kaldırımında yürüten bir vatandaşın can güvenliği yoksa nerede vardır? Bu olaylar birer istisna değildir. Kuşçuburun'da bu yol uzun süredir kazalarla anılmaktadır. Bölge halkı defalarca "Bu yol can alıyor." diyerek yetkililere çağrıda bulunmuştur ancak ne yazık ki vatandaşın feryadı duyulmamıştır. Son yaşanan acının ardından insanlar sokağa çıkmış, yolu kapatmış, imzalar toplanmış, başvurular yapılmış, elektronik denetleme sistemi kurulması talep edilmiştir çünkü mesele yol meselesi olmaktan çıkmış, doğrudan vatandaşın meselesine dönüşmüştür.

BAŞKAN - Sayın Öztürkmen...

51.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Türkiye'deki gıda zehirlenmesi vakalarında görülen artışa ilişkin açıklaması

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım

Son yıllarda Türkiye'deki gıda zehirlenmesi vakalarının sayısı dikkat çekici biçimde arttı. Uluslararası pazardan geri çevrilen Türk gıda ürünlerinin iç piyasaya düşük fiyatla yönlendirildiği haberleri sık sık karşımıza çıkıyor. Bu tablo sınıfsal eşitsizlikleri derinleştiriyor, satın alma gücü düşük kesimleri daha güvensiz gıdaya mahkûm ediyor. Tarım ve Orman Bakanlığının İyi Tarım Uygulamaları lafta kalmamalı. Denetimsizlik bu hilecilerin yolunu açıyor. Pestisitler, aflatoksinler ve diğer kimyasallar uzun vadede insan sağlığını tehdit ediyor. Geçtiğimiz hafta 8'i çocuk, 4'ü yetişkin olmak üzere toplamda 12 kişi yedikleri ürünlerden zehirlenerek hastaneye kaldırıldı. Gıda fiyatları katlanarak artarken üreticiler maliyetleri düşürme baskısıyla karşı karşıya kalmakta, bu durum kaçınılmaz olarak da taşıt ve hileye kapı aralamaktadır.

BAŞKAN - Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

Danışma Kurulunun bir önerisi vardır, okutup oylarınıza sunacağım.

Okutuyorum:

VII.- ÖNERİLER**A) DANIŞMA KURULU ÖNERİLERİ**

1.- Danışma Kurulunun, Genel Kurulun 21 Nisan 2026 Salı günü (bugün) birleşiminde (10/4004), (10/4005), (10/4006), (10/4007), (10/4008) ve (10/4009) esas numaralı Meclis Araştırması Önergelerinin görüşmelerinin birleştirilerek yapılmasına, bu görüşmelerde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin yirmişer dakika olmasına, bu sürenin en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilmesine ilişkin önerisi

No: 85

21/4/2026

Danışma Kurulu Önerisi

Danışma Kurulunun 21/4/2026 Salı günü (bugün) yaptığı toplantıda, aşağıdaki önerilerin Genel Kurulun onayına sunulması uygun görülmüştür.

Numan Kurtulmuş		
Türkiye Büyük Millet Meclisi		
Başkanı		
Muhammet Emin Akbaşoğlu	Gökhan Günaydın	Gülüstan Kılıç Koçyiğit
Çankırı	İstanbul	Kars
Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu	Cumhuriyet Halk Partisi	Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi
Başkan Vekili	Grubu Başkan Vekili	Grubu Başkan Vekili
Erkan Akçay	Uğur Poyraz	Bülent Kaya
Manisa	Antalya	İstanbul
Milliyetçi Hareket Partisi	İYİ Parti	YENİ YOL Partisi
Grubu	Grubu	Grubu
Başkan Vekili	Başkan Vekili	Başkan Vekili

Öneriler:

Genel Kurulun 21 Nisan 2026 Salı günü (bugün) birleşiminde (10/4004), (10/4005), (10/4006), (10/4007), (10/4008) ve (10/4009) esas numaralı Meclis araştırması önergelerinin görüşmelerinin birleştirilerek yapılması, bu görüşmelerde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin yirmişer dakika olması (bu süre en fazla iki konuşmacı tarafından kullanılabilir) önerilmiştir.

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)**B) ÖNERGELER**

1.- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, (2/3334) esas numaralı Ağırlaştırılmış Müebbet Hapis Cezasında Koşullu Salıverme Yasağının Kaldırılması ve 25. Yılda Koşullu Salıverme İmkânının Sağlanması Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/138)

BAŞKAN - İç Tüzük'ün 37'nci maddesine göre verilmiş bir doğrudan gündeme alınma önergesi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Okutuyorum:

20/4/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

(2/3334) esas numaralı Kanun Teklifi'nin İç Tüzük'ün 37'nci maddesine göre doğrudan Genel Kurul gündemine alınmasını saygılarımla arz ederim.

Nevroz Uysal Aslan
Şırnak

BAŞKAN - Önerge üzerinde teklif sahibi olarak Şırnak Milletvekili Sayın Nevroz Uysal Aslan.

Buyurun Sayın Aslan. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının infazında yirmi beş yılda koşullu salıverme şartlarının değerlendirilmesini öngören kanun teklifim üzerine söz aldım.

2024'te, 2025'te, farklı tarihlerde aynı teklifi sunmuştum ama hâlâ Komisyonunda bekletiliyor. “İnsanlık dışı infaz rejimi” olarak tariflediğimiz bu rejimle ilgili geçmiş partilerimiz tarafından verilen ve şu an komisyonlarda bekletilen 100'den fazla benzer teklif var; yıllar geçti ancak tek bir adım atılmadı, tek bir değişiklik yapılmadı. Oysa AİHM'in 18 Mart 2014 tarihinde Sayın Abdullah Öcalan için vermiş olduğu kararda bu rejimin insanlık dışı rejim olduğu tespit edilip değiştirilmesi ve kanuni düzenleme yapılması süresi verilmişti. Ardından, Kaytan, Gurban, Boltan kararlarıyla bu hukuksuzluk defalarca tescillendi. Sözleşme açık, Anayasa 90 açık, bu kararların hepsi bağlayıcı ama gereği yerine getirilmedi, mevzuat değiştirilmedi, işkence rejimi sürdürüldü, mahpuslar hapisanelerde ölüme ve yok oluşa sürüklendi.

Değerli vekiller, günlerdir televizyonda konuşuyor, burada ifade ediyoruz: İnsan, insana saldırarak öldürebilir; kaza insanı öldürebilir; ihmal, deprem, sel, afet insanı ihmalde öldürebilir; bir de insanları öldüren yasalar vardır. İşte, bu ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının yöntemi bir katil yasadır çünkü bu yasa “İdam kaldırıldı.” diye getirildi ancak idamın yerine ölümü zamana yayarak ağırlaştırılmış müebbet rejimi konuldu. Üstelik bu düzenleme 1999'dan 2004'te kadar siyasal arka planı olan, kişiye özel getirilen, istisna rejimi olarak getirilen şekilde inşa edildi; sonra ise o istisna büyüdü, yıllar içinde bir kişiyi aşarak binlerce insanı kapsayan yapısal bir kolektif zulüm sistemine dönüştü. Bugün bu öldüren katil yasadaki etkilenen 4 binden fazla insan var. 4 binden fazla insanı hapisanelerde nefes almasına izin verip bir gün özgürlüğüne kavuşma umudu vermeden tek kişilik hücrelerde, ağır tecrit koşullarında tutma modern çağın sessiz infaz etme biçimidir. Bu işkence rejimi devlet eliyle kurgulanmış örgütlü bir umutsuzluktur.

Değerli vekiller, bunu teorik, sosyal, felsefik, mahkeme kararlarından soyut anlatmıyorum; her biri bir can, her biri bir hayat. Bakın, Abdulkadir Kuday; ağır ALS hastasıydı, 40 kiloya düşmüştü, burada ve Komisyonunda -o zamanki alt komisyon başkanımız hatırlar- defalarca kez söyledik ama kanunda “İnfaza ara verilmez.” hükmü olduğu için maalesef 2 Ekim 2024'te hapishaneden cansız bedeni çıkarıldı. Yine, Mehmet Çeviren; ağırlaştırılmış müebbet cezası verildi. Böyle diyoruz ama aslında buna “ağırlaştırılmış ölüm cezası” dememiz gerekir. Bu infaz rejiminden sonra kesinleşmeyle beraber iki buçuk yıl tek başına bir odada tutuldu, insanlarla temas talebi reddedildi; sosyal temas, kurs, etkinlik, tüm talepleri zaten kanunda dakikalarla sınırlı olmasına rağmen bunlar bile verilmedi ve sekiz gün önce ölüm haberi geldi.

Bugün ölümün kıyısında, hapishanede olan yüzlerce mahpustan biri de Abdurrahim Demir; yüzde 90 engelli, Tekirdağ F Tipi Yüksek Güvenlikli Cezaevinde tutuluyor, ileri derecede kronik hastalıkları var ama çoklu, ilerlemiş ATK raporlarına rağmen, yaşam mücadelesi vermiş olmasına rağmen bu yasadaki “İnfaza ara verilmez, ölünceye kadar infaz edilir.” mantığı ve düzenlemesi nedeniyle infaz rejimiyle işkencede tutulmaya devam ediyor.

Şimdi soruyoruz: Bir kişiyi sesten, temastan, ortak yaşamdan, yarından koparıp ondan sonra ortaya çıkan bireysel bir sonuçmuş gibi anlatabilir misiniz? Hayır. Burada, inkâr edilemez kurumsal, siyasal bir sorumluluk vardır; arkasında duranların da bu katle ortak olduğu öldüren bir katil yasa vardır. O yüzden,

bu kanun teklifini teknik bir teklif olarak değil öldüren ölüm yasalarına karşı bir yaşam teklifi olarak düşünmenizi istiyoruz; işkence rejimine karşı hukuka dönüş teklifi, yok oluş siyasetine karşı umut hakkı teklifi olarak görmenizi bekliyoruz.

Hukuk, intikam aracı olmaz, olmamalıdır diye yıllardır söylüyoruz. Ceza, bir insanı yok etmeye dönüşmez. İnfaz, cezanın sınırı, insan onuru ve insan yaşamının kendisidir. Bu nedenle, yirmi beş yıl, yirmi yıl, on beş yıl verilebilecek bir süre değerlendirmesiyle, koşullu salıverme imkânı verecek şekilde yeniden düzenlenmesi gerekir diyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Devamla) - Kanundaki “İnfaza ara verilemez.” hükmü kaldırılmalı. Cezaevlerini mahpuslar için bir mezarı bekleme odası hâline getirmekten çıkaralım diyorum. İşte, bu teklifte, bir kez daha düşünme hakkı, bir tercih hakkı veriyoruz. Ya bu öldüren ölüm siyaseti ve yasalarının etrafında durmaya, bu katle ortak olmaya devam edeceksiniz ya da yaşamın, umudun, insan onurunun yanında yer alacaksınız.

Gelin, herkesin Meclisten haber beklediği, milyonların gözünün burada olduğu bugünlerde topluma bir ölüm siyasetinden vazgeçildiğini; yaşamdan, hayattan, insan onurundan, adaletten yana olunduğunu gösteren bu yasa teklifine “evet” deyin diyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Karar yeter sayısı arayın Sayın Başkanım, karar yeter sayısı istiyoruz.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunup karar yeter sayısı arayacağım. Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sayın Başkanım, karar yeter sayısı ayrı bir şey. Karar yeter sayısı yok Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Divanda ihtilaf yok, karar yeter sayısı vardır; kabul edilmemiştir.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sayın Başkanım, karar yeter sayısı Divanın ihtilafına dâhil değil, açık bir şekilde 150 kişinin bulunmadığı net.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Oylandı ve bitti.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Yoklama yeter sayısı değil Sayın Başkanım, karar yeter sayısını aradık.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Oylandı ve bitti Gülüstan Hanım, oylandı ve bitti.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sayın Başkanım, karar yeter sayısında İç Tüzük hükmü açık.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Oylandı ve bitti.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Elektronik oylama...

BAŞKAN - Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.09

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 17.27****BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN****KÂTİP ÜYELER: Ertuğrul KAYA (Gaziantep), İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 84'üncü Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Alınan karar gereğince gündemin “Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Öngörüşmeler” kısmına geçiyoruz.

Şanlıurfa ve Kahramanmaraş'ta okullarda meydana gelen olaylar ile çocukların dijital ortamlarda karşılaştıkları riskler ve olumsuz etkilerin tüm yönleriyle ele alınarak araştırılması, çözüm önerilerinin geliştirilmesi, benzer olayların önlenmesi için alınması gereken tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan (10/4004), (10/4005), (10/4006), (10/4007), (10/4008) ve (10/4009) esas numaralı Meclis Araştırması Önergelerinin birlikte yapılacak görüşmelerine başlıyoruz.

VIII.- MECLİS ARAŞTIRMASI²**A) ÖN GÖRÜŞMELER**

1.- İstanbul Milletvekili Suat Özçağdaş ve 20 Milletvekilinin, eğitim kurumlarında şiddet olaylarının nedenlerinin araştırılarak okullarda fiziksel ve sosyal güvenliği tesis edecek bütüncül politikaların geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4004)

2.- Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekilleri Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç ve Manisa Milletvekili Erkan Akçay tarafından eğitim kurumlarında dijital mecralarda bulunan içeriklerden kaynaklanan şiddet, istismar ve olumsuz etkilerin araştırılarak çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4005)

3.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkan Vekilleri Antalya Milletvekili Uğur Poyraz ve Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez tarafından Şanlıurfa ve Kahramanmaraş'ta bulunan okullarda meydana gelen silahlı saldırı olayları başta olmak üzere eğitim kurumlarında artış gösteren şiddet olaylarının nedenlerinin tüm boyutlarıyla araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4006)

4.- Halkların Eşitlik ve Demokratik Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekilleri Kars Milletvekili Gülistan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından suça sürüklenen çocukların durumunun tüm yönleriyle araştırılması ve çocuk odaklı bir koruma kanunu yapılması yolunda çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4007)

5.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen ve 19 Milletvekilinin, son dönemlerde eğitim kurumlarında yaşanan şiddet olaylarının nedenlerinin tüm boyutlarıyla araştırılarak okullardaki güvenliğin sağlanması için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4008)

6.- Sivas Milletvekili Abdullah Güler ve 58 Milletvekilinin, Çocukların dijital ortamda karşılaşabilecekleri risklerin çok boyutlu bir şekilde incelenerek mevcut durumun ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4009)

BAŞKAN - İç Tüzük'e göre, Meclis araştırması açılıp açılmaması hususunda sırasıyla, siyasi parti gruplarına ve önergelerdeki birinci imza sahiplerine veya onun göstereceği bir diğer imza sahibine söz verilmektedir.

² Birleştirilerek görüşülmesi kabul edilen (10/4004, 4005, 4006, 4007, 4008, 4009) esas numaralı Meclis Araştırması Önergeleri tutanağa eklidir.

Konuşma süreleri gruplar için yirmişer dakika olacak, alınan karar gereğince bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir. Önerge sahiplerinin konuşma süreleri ise onar dakikadır.

Şimdi gruplar adına ilk söz, YENİ YOL Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Bülent Kaya'ya aittir.

Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime geçtiğimiz hafta eğitim yuvalarımızda yaşanan o karanlık saldırılarda hayatını kaybeden gencecik evlatlarımızı ve görevleri başında şehit edilen kıymetli öğretmenlerimizi rahmetle anarak başlamak istiyorum. Onların kederli ailelerine ve tüm eğitim camiamıza da başsağlığı diliyorum. Ayrıca, o menfur saldırılarda yaralanan çocuklarımızı ve öğretmenlerimize de acil şifalar diliyorum.

Biz bugün burada sadece bir önerge üzerinde değil, aslında bu ülkenin evlatlarının çalınan gelecekları ve okul koridorlarına kadar sızan o kanlı şiddet sarmalı üzerinde konuşmak için bir araya geldik. Bugün bir önergeyi değil bir uyarıyı, bir çığlığı, bir geleceğı hep beraber konuşmak için buradayız. Onun için polemikler üzerinden değil, tespitler ve çözümler üzerinden gitmemiz lazım çünkü mesele sadece okullarda yaşanan şiddet meselesi değildir; mesele o şiddetin hangi zeminde üretildiğidir, mesele çocuklarımızın nasıl bir Türkiye'ye gözlerini açtığı meselesidir.

Burada “şu kişi iyi insan, bu kişi kötü insan” şeklinde şahısları konuşmuyoruz; yapılması gerekenleri, yapılması gerektiğı hâlde yapılmayanları, ihmalleri ve bu sonuçlara yol açan sebepleri konuşuyoruz. Dolayısıyla bir kişinin iyi bir insan olması onun aynı zamanda iyi bir yönetici olmasını gerektirmez. Burada üzerinde duracağımız husus, kişilerin fert olarak iyi insan olmasının ötesinde ehliyetle, liyakate uygun olarak belirlenip belirlenmediğidir. Öğretmeninden okul müdürüne, okul müdüründen Bakanına, Bakanından Cumhurbaşkanına kadar bu konuda sorumluluğı olan herkesin sorumluluklarını hep beraber konuşmamız lazım. Yoksa bireysel olarak bunların hiçbirinin iyi insan olup olmadığını elbette bugün konuşacak değiliz.

Son dönemde eğitim kurumlarında artan şiddet vakaları artık “münferit olaylar” olarak görülemez değerli milletvekilleri. Her bir olay bize aynı, benzer gerçeğı söylüyor: Bir şeyler yanlış gidiyor ve daha önemlisi, bu yanlış giden şeyler her geçen gün daha da büyüyor.

Şunu açık bir şekilde ifade etmeliyim: Okul şiddetin başladığı yer değil, okul şiddetin görünür hâle geldiğı yerdir. Peki, okul şiddetin görünür hâle geldiğı yer ise o şiddet nerede başlıyor? O şiddet evde başlıyor, sokakta başlıyor, ekranlarda başlıyor, sessizlikte başlıyor. Bugün yaşadığımız bu kırılma sadece sosyolojik değil, aynı zamanda ahlaki bir aşınmadır. Değer üretmeyen, sınır koymayan, iyiyi ve kötüyü ayırt etmeyi öğretemeyen bir iklimde çocuklarımızı korumamız mümkün değildir. Manevi referansların zayıfladığı bir toplumda gençler yönünü pusulasız bir şekilde maalesef aramak zorunda kalmaktadır. Bir çocuğun içine attığı öfke, görmezden gelinen bir yalnızlık, duyulmayan bir yardım çığlığı; işte bütün bunlar şiddete giden alarm zilleridir.

Değerli milletvekilleri, bugün Türkiye’de bir çocuk sadece derslerle büyümüyor, aynı zamanda şiddeti normalleştiren içeriklerle büyüyor, rol model kriziyle büyüyor, gelecek kaygısıyla büyüyor, ekonomik kriz olan aile yuvalarında büyüyor ve biz bu çocuğa dönüp sadece şunu söylüyoruz: Kurallara uy, sesini çıkarma, sorun çıkarma. Bu yeterli mi, bu gerçekçi mi ve bu, çocuklar için adil bir çağrı mı? Elbette değil çünkü mesele sadece kuralları koymak değil, değer inşa edebilmektir, değer. Ahlakın zayıfladığı, sorumluluk bilincinin aşındığı bir zeminde disiplin tek başına çözüm üretmez. Maneviyatla beslenmeyen bir eğitim anlayışı eksik kalmaya mahkûmdur. Bakınız, ekonomik şartların ağırlaştığı bir ortamda aileler ayakta kalma mücadelesi veriyor. Geçim derdi büyüdükçe çocuğun duygusal dünyası küçülüyor. Anne-baba bu ekonomik krizde yoruldukça çocuk yalnızlaşıyor ve yalnızlaşan çocuk ya içine kapanıyor ya da bir öfke sarmalına bürünüyor.

Değerli arkadaşlar, bugün okullarda yaşanan şiddeti sadece güvenlik kameralarıyla çözemeyiz; asıl mesele kamerada değil çocuklarımızın karakterindedir. Dolayısıyla kameraların sayısını artırmaktan ziyade çocuklarımızın karakterini artıracak öğretim görevlilerimizi artırmamız gerekiyor. Karakteri ise sadece akademik başarıda aramamak lazım. “Aman LGS’ye çalışsın, sıfır hata yapsın, şu başarıyı elde etsin, şu okula gitsin.” demek bir karakter meselesi değildir, olsa olsa akademik bir başarıdır. Eğer biz aileyi ve bu temeli güçlendirmezsek hiçbir fiziki önlem çocuklarımızı korumaya yetmeyecektir. Mesele bina değil, mesele o binanın içerisindeki insanları yetiştirme meselesidir. Rehberlik seviyelerimiz yetersizse, psikososyal destek mekanizmalarımız sınırlıysa, erken uyarı sistemlerimiz neredeyse yoksa çocukların bu şiddetle baş başa kalmasından başka doğal bir sonuç olamaz. Bir çocuk risk altına girdiğinde bunu fark eden bir sistemimiz olmalı. Bir çocuk şiddete eğilim gösterdiğinde onu yönlendirecek bir mekanizmamızın olması lazım. Bir çocuk “Ben iyi değilim.” dediğinde onu gerçekten duyan bir kulak olmalı, onu hisseden bir yürek olmalı; işte, bizim sorunumuz tam olarak da bunların eksikliğidir.

Değerli milletvekilleri, elbette bu tablo tesadüf bir tablo değil yılların ihmallerinin bir sonucudur, birikmiş ihmallerin bir sonucudur. Bu tablo kurumsal koordinasyonun eksik olduğunun bir işaretidir, bu tablo sosyal politikanın zayıfladığının bir sonucudur. Bugün kurumlar konuşmuyor, birlikte çalışmıyor, sorumlulukta ise maalesef herkes topu birbirine atıyor. Görevden alınan ilkokulun müdürü herhâlde göreve başlayalı henüz sadece bir hafta oldu ve biz onu açığa almakla toplumdaki bütün tepkileri âdeta bir paratoner gibi onun üzerinde eritmiş oluyoruz ve bu boşlukta hiç kimse “Ya, çocuğa ne oluyor, gence ne oluyor, neslimize ne oluyor?” diye maalesef dönüp bakmıyor. Toplumsal güvenin bu kadar zayıfladığı bir ortamda gençler aidiyet duygusunu kaybediyor; ya tamamen kopuyor ya da yanlış yerlere bağlanıyor.

Konuşmamız gereken, sokak çeteleri, suç örgütleri ve zararlı alışkanlıklardır. Bunlar sadece güvenlik sorunu değil, aynı zamanda bir aidiyet arayışıdır. Bir çocuk devlete güvenmezse, okula güvenmezse, geleceğine güvenmezse o çocuk kime tutunacak? İşte, bizim bu soruya hep beraber cevap vermemiz gerekiyor. Biz diyoruz ki bu mesele yalnızca Millî Eğitim Bakanlığının meselesi değil; evet, Millî Eğitim Bakanlığının meselesidir ama yalnızca Millî Eğitim Bakanlığının meselesi değil. Bu mesele sadece okul idaresinin meselesi değil; evet, okul idaresinin meselesidir ama sadece okul idaresinin meselesi değil. Bu mesele aile politikalarımızın meselesidir, bu mesele sosyal politikalarımızın meselesidir, bu mesele iç güvenliğin meselesidir ve en önemlisi de bu mesele devlet aklının bir meselesidir. Çocuk polisiyle, okul psikoloğuyla, sosyal hizmet uzmanıyla, öğretmenle birlikte çalışan entegre bir sistemi hep beraber oluşturmak zorundayız. Gerçek çözüm, devlete olan güveni yeniden inşa etmektir, aileyi güçlendirmektir, çocuğu ve genci yalnız bırakmamaktır.

İktidar partisine bakıyoruz, meseleyi hemen dijital oyunlara, sosyal medya kısıtlamalarına ve sosyal medyaya indirgeme peşindedirler. Buradan soruyorum değerli iktidar milletvekili dostlara: Gündüz kuşağı programlarında mahremiyet ihlalleri, aile içi çatışmalar ve şiddet dili her gün ekranlardan evimize boca edilirken niçin bunu sınırlandırmayla ilgili bir önergeyi acil bir şekilde Meclis gündemine getirmiyorsunuz? 15 yaşın altındaki kişilerin sosyal medya erişimine kısıtlama getiriyorsunuz, işte “Dijital oyunlarla ilgili hemen kanun teklifimizi getirdik, alelacele hep beraber kanunlaştıralım.” diyorsunuz. Peki, Allah aşkına, kamu kurum kaynaklarıyla, banka ihaleleriyle, banka reklamlarıyla, bu ahlaksızlığı yapan bu dizileri siz finanse ederken hiç mi vicdanınız sızlamıyor? Bu toplumun ahlaki değerlerinin çürütmesine sebep olan bu dizilerin yayımlandığı televizyon kanallarında çarşaf çarşaf kamu bankalarının ve TMSF’deki şirketlerinin reklamları yayınlanırken “Ya, biz bu devlet eliyle bu ahlaksızlıkları teşvik ediyoruz.” diye hiç mi vicdanınız sızlamıyor? Dijital medyayı, sosyal medyayı sınırlamayla ilgili gösterdiğimiz hassasiyetin milyonda birini bu rezil dizileri sınırlandırmak için niçin kullanmıyoruz? Niçin aile meselesinin görüldüğü bu kanun teklifine dijital medyayı -ki alakası yokken- getiriyorsunuz da aile kurumunu tahrip eden, aile içi şiddeti

ve ahlaksızlıkları özendiren bu dizilere kamu kaynaklarının aktarılmasına son verecek bir yasayı Türkiye Büyük Millet Meclisine getiremiyorsunuz? Bu televizyon dizileri seçimlerde sizin propagandanızı yaptığı için mi sesinizi çıkaramıyorsunuz? Belki önümüzdeki seçimleri bu televizyonlar sayesinde kazanabilirsiniz ama emin olun, bir sonraki nesli kaybettiğiniz zaman ne kazandığınız seçimin ne de o iktidarınızın hiçbir önemi ve kıymeti olmaz. Elinizi vicdanınıza koyun, başınızı iki elinizin arasına alın ve düşünün, bu ahlaksız dizileri bu devletin imkânlarıyla daha ne kadar finanse etmeye yüreğiniz elverecek, vicdanınız elverecek, buna hiç mi cevap aramıyorsunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

BÜLENT KAYA (Devamla) - Toparlıyorum Sayın Başkanım.

Dolayısıyla evet, liyakatli uzman kadrolar önemli, eğitimde erken uyarı önemli, ruh sağlığına erişim önemli, aileye gerçek destek önemli. Medya etiği diyoruz, medya etiği; Allah aşkına, sizin propagandanızı yapan “havuz medyası” denilen, yüzde 95’i sizin kontrolünüzde olan medyanızda ahlak aramak mümkün mü, aile değerlerine saygı mümkün mü? Hiç mi vicdanınız sızlamıyor?

Buradan bir kez daha net bir şekilde ifade ediyorum: İktidar partisinin hiçbir milletvekili timsah gözyaşı döküp yalan yere “O televizyonlarda yayınlanan ahlaksız dizilere biz itiraz ediyoruz ama bir şey yapamıyoruz.” demesin. Kamu kurumlarının o televizyonlara reklam vermemesi bir telefona bakar, bir telefona. Sanal bahis ve kumarı sadece BDDK’ye vereceğiniz bir talimatla sona erdirebilirsiniz ama bu ahlaksız dizilere kamu kaynaklarını peşkeş çekiyorsunuz. Bunun vebali hepinizin üzerinedir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Küçük, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

52.- *Gümüşhane Milletvekili Musa Küçük’ün, Mehmet Seman Ağa’nın Kerkük Valisi olarak seçilmesine ilişkin açıklaması*

MUSA KÜÇÜK (Gümüşhane) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Irak Türkmen cephesi Başkanımız, değerli kardeşim Mehmet Seman Ağa’nın Kerkük Vilayet Meclisinin 16 Nisan 2026 tarihli oturumunda yüz yıl sonra Kerkük Valisi olarak seçilmesini memnuniyetle karşılıyoruz. Kerkük gibi kadim bir şehirde üstlenilen bu görevin huzurun ve adaletin daha da güçlenmesine vesile olacağına yürekten inanıyorum. Sayın Ağa’yı içtenlikle tebrik ediyor; tüm kesimleri kucaklayan, hakkaniyetli ve yapıcı bir yönetim anlayışıyla başarılı olacağına inanıyorum. Başta Türkmen kardeşlerimiz olmak üzere Kerkük halkına, Irak’a, milletimize ve Türk dünyasına hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

VIII.- MECLİS ARAŞTIRMASI (Devam)

A) ÖN GÖRÜŞMELER (Devam)

1.- *İstanbul Milletvekili Suat Özçağdaş ve 20 Milletvekilinin, eğitim kurumlarında şiddet olaylarının nedenlerinin araştırılarak okullarda fiziksel ve sosyal güvenliği tesis edecek bütüncül politikaların geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4004) (Devam)*

2.- *Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekilleri Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç ve Manisa Milletvekili Erkan Akçay tarafından eğitim kurumlarında dijital mecralarda bulunan içeriklerden kaynaklanan şiddet, istismar ve olumsuz etkilerin araştırılarak çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4005) (Devam)*

3.- *İYİ Parti Grubu adına Grup Başkan Vekilleri Antalya Milletvekili Uğur Poyraz ve Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez tarafından Şanlıurfa ve Kahramanmaraş’ta bulunan okullarda meydana gelen silahlı saldırı olayları başta olmak üzere eğitim kurumlarında artış gösteren şiddet olaylarının*

nedenlerinin tüm boyutlarıyla araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4006) (Devam)

4.- Halkların Eşitlik ve Demokratik Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekilleri Kars Milletvekili Gülistan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından suça sürüklenen çocukların durumunun tüm yönleriyle araştırılması ve çocuk odaklı bir koruma kanunu yapılması yolunda çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4007) (Devam)

5.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen ve 19 Milletvekilinin, son dönemlerde eğitim kurumlarında yaşanan şiddet olaylarının nedenlerinin tüm boyutlarıyla araştırılarak okullardaki güvenliğin sağlanması için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4008) (Devam)

6.- Sivas Milletvekili Abdullah Güler ve 58 Milletvekilinin, Çocukların dijital ortamda karşılaşabilecekleri risklerin çok boyutlu bir şekilde incelenerek mevcut durumun ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4009) (Devam)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına ikinci söz Samsun Milletvekili Sayın Mehmet Karaman'a ait.

Buyurun Sayın Karaman. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MEHMET KARAMAN (Samsun) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Şanlıurfa'da ve Kahramanmaraş'ta yaşanan öğrenci kaynaklı silahlı saldırılar hepimizin yüreğini dağlamıştır. Hepimizin başı sağ olsun. Allah şehitlerimize rahmet; ailelerine, yakınlarına ve aziz milletimize sabırcıemil ihsan eylesin.

Ne acı bir olay, neresinden tutsak acı ve gözyaşı. Arkadaşlar, hani, diyor ya: "Aynı evrende yaşamamalı cellatlar ve çocuklar/Ya ölmeli cellatlar ya da hiç doğmamalı çocuklar." Ama bakın, işte bu kokuşmuş düzen kendi çocuk cellatlarını yetiştiriyor. "Neden? Nasıl?" diye sormayın. Bize ait olmayan, bize uymayan hayatın bedeli bu. Kapitalist dünya düzeninin bize sunduğu hayatın bedeli bu. Örnek diye geçinen istismarcı, soykırımcı, sapkın düzenin sahiplerine hayranlığın bedeli bu. Bugün burada sadece bir saldırıyı değil bir neslin sessiz çöküşünü konuşuyoruz. Bugün burada sadece bir suçu değil o suçu mümkün kılan zemini konuşuyoruz. Biz boşuna yıllarca "önce ahlak ve maneviyat" demedik, ahlak ve maneviyatın olmadığı bir hayatın anlamı da olmuyor. Şimdi, ülkemizde ve dünyada bu eylemleri gerçekleştirenlerin hepsinin ortak yönü ne? Yalnızlık içinde anlamı bulunamayan hayat. İşte, buna rağmen hangi gündem ahlaktan ve maneviyattan önce gelecek? Savaş kazanılır, para kazanılır ama yitirilen bir ahlak yerine gelmez çünkü ahlak çökerse toplum da çöker, maneviyat zayıflarsa insan dağılır. Bu olaylar sadece bir asayiş meselesi değildir, bu olaylar bir neslin sessiz çığığıdır. Bu saldırılar güvenlik zafiyetinden önce, değer zafiyetidir. Bu saldırıları gerçekleştiren gençlerin ifadelerine baktığımızda karşımıza şu üç cümle çıkıyor: "Kimse beni anlamıyor." "Artık dayanamadım." "Başka yol yoktu." Şimdi soruyorum: Bir genç nasıl olur da başka yol yok noktasına gelir? Bir gencin "Başka yol yoktu." demesi ona yol gösterilemediğinin delilidir. İşte bu yüzden, ortada sadece bir suç yok; ortada bir kırılma var, bir kopuş var, bir değer boşluğu var. Kardeşlerim, bir genç "Kimse beni anlamıyor." diyorsa bu sadece onun problemi değildir. Bu, toplumun duymadığı bir sestir. Bir genç "Artık dayanamadım." diyorsa bu sadece bireysel bir zayıflık değildir. Bu, taşınamayan bir yükün göstergesidir ve bir genç "Başka yol yoktu." diyorsa en büyük tehlike, şiddetin bir seçenek olarak görülmeye başlamasıdır. Şiddet, bir anda ortaya çıkmaz; şiddet, uzun süre ihmal edilmiş bir ruh hâlinin sonucudur. İşte, biz bu tehlikeyle karşı karşıyayız.

Değerli milletvekilleri, bir toplumu ayakta tutan sadece kanunlar değildir. Kanunlar sınır çizer ama insanı durduran şey vicdandır. Vicdan zayıflarsa ceza ağırlaşır ama suç bitmez. Vicdanı olmayan bir toplumda en iyi yasalar bile yetersiz kalır, bugün yaşadığımız kriz tam da budur. Ahlak geri plana

itilmiştir, maneviyat zayıflatılmıştır, insan sadece başarıyla ölçülür hâle getirilmiştir. Sonuç: Yalnızlaşmış, öfkelenmiş, yönsüz kalmış bir gençlik. Bilgi arttı ama hikmet azaldı, eğitim var ama irfan yok, diploma var ama istikamet yok. Bugün gençlerimiz kalabalıklar içerisinde yalnızdırlar; sosyal medyada görünür ama hayatta değersiz hisseder, konuşur ama anlaşılmaz. Bu gibi kişilerin paylaşımlarına baktığınızda şunu görüyorsunuz: Sürekli bir öfke dili, sürekli bir dışlanmışlık hissi, sürekli “Ben kimim?” arayışı. Bu bir kimlik krizidir. Bu, kapitalist dünya düzeninin yozlaştırdığı toplumların yansımasıdır. Bu, “özgürlük” adı altında zevkine uyan, her şeyi hak gören sapkın akımların marifetidir.

Kardeşlerim, şimdi açık konuşalım: Bu gençleri kim yetiştiriyor; aile mi, okul mu yoksa kontrolsüz dijital dünya mı? Hangisi olursa olsun, eğer biz bu gençleri yetiştiremezsek başkaları işte böyle şekillendirir.

Kıymetli arkadaşlar, bugün aile zayıflatılıyor, anne-baba ile çocuk arasındaki bağ koparılıyor; genç için suni bir dünyada gerçeklikle arasına duvarlar örülüyor. Hata nerede? Eğitim sistemine bakıyoruz, bilgi var ama değer yok; sınav kazanan ama hayatı kaybeden bir nesil yetiştiriliyor. Çocuk matematik biliyor ama öfkesini yönetemiyor, diploma alıyor ama hayatını anlamlandıramıyor. Toplumsal dilimize bakıyoruz, öfke normalleşmiş; burası dâhil her yerde hakaret sıradanlaşmış, şiddet bir tepki biçimi hâline gelmiş. Toplum neyi normalleştirirse gençlik onu uygular, bugün gençlerimize ne gösteriyorsak yarın onu yaşayacağız.

Değerli milletvekilleri, bu mesele sadece eğitim meselesi değildir, bu mesele sadece güvenlik meselesi de değildir; bu mesele bir maneviyat meselesidir, çözüm de buradan geçer.

Birincisi, aileyi güçlendirmek zorundayız. Çocuk sadece büyütülmez, yetiştirilir ve yetiştirmenin temeli sevgidir, ilgidir, rehberliktir. Medyada olduğu gibi, daha yeni görev almış birkaç öğretmene ve idareciye hesap sormak yerine, öncelikle kurumsal hafızayı tahrip edenlerden hesap sorulmalıdır. Bu sadece bir disiplin sorunu da değildir çünkü sevgi olmayan yerde disiplin hiç işe yaramaz, rehberlik olmayan yerde gençler savrulur.

İkincisi, eğitim sistemini yeniden inşa etmek zorundayız. Okullar sadece bilgi veren yerler değildir, karakter inşa edilen yerlerdir. Ahlak müfredatın kenarında değil merkezinde olmalıdır. Gençlere sadece bilgi değil anlam da verilmelidir. Sadece başarı değil sorumluluk da öğretilmelidir. Gençlere empati, sabır, öfke kontrolü öğretilmelidir çünkü belli ki aileler bu eğitimleri veremiyor.

Üçüncüsü, toplumsal dili düzeltmek zorundayız. Biz öfkeyi büyütürsek gençlik şiddeti üretir. Biz merhameti konuşacağız ki gençler merhameti öğrensinsin. Biz adaleti yaşayacağız ki gençler adaleti örnek alsın ama önce biz örnek olacağız çünkü gençlik söylenene değil görülen şeye bakıyor ama Allah için soruyorum: Burada hangi tutumumuz gençlerimiz için örnek teşkil ediyor? Suçu bilgisayar oyununa, diziye falan atmıyacaksınız; suçlu aranacaksa öncelik topluma örnek olacak olan bizlerdedir.

Muhterem kardeşlerim, unutmayalım, bir gencin “Başka yol yoktur.” demesi bizim ona yol açmadığımızın göstergesidir. Gençliğe yol gösteremeyen toplum gençliğini kaybeder. Biz o yolları ahlakla, maneviyatla, adaletle, sevgiyle ve şefkatle yeniden açmak zorundayız.

Kıymetli arkadaşlar, bu acı hadiseler karşısında sadece üzülme yetmez, kınamak kolaydır, dönüştürmek sorumluluk ister. Bugün sorumluluktan kaçarsak yarın daha büyük acılarla karşılaşırız. Hedeflenmesi gereken başarılı olmak değil iyi insan olmaktır. Esas olan güçlü olmak değil vicdanlı olmaktır ama olmadı, yapamadınız; bu şekilde devam ettiği müddetçe de yapamayacaksınız. İstişare olmadan, işi ehline bırakmadan özellikle gençlik konusunda sınıfta kalacaksınız. Gelin, geleceğimiz için bari ortak aklı inşa edelim. “Eğitim” diye küreselcilerin istediklerini verip kalanını heba etmeyin. Eğitim yalnızca dört duvarda, teller içinde değil her yerdedir. Zorunlu on iki yıllık eğitimle, zorunlu din eğitimiyle, özetle, zorla sevgi ve kardeşlik tesis edemezsiniz. Sevgi ve kardeşlik için sevmek gerek, kucaklaşmak gerek; bunun için de kimseyi ötekileştirmemek, sıkılı yumrukları gevşetmek ve duvarları yıkmak gerek.

Kıymetli arkadaşlar, sağdan soldan suçlu aramak yerine ünlü bir yazarın dediğine kulak vermek gerekir: “Ruhumuz karanlıkta kalırsa günahlar çıkar ortaya. Suçlu, günahı işleyen değil karanlığı getirendir.” İşte, bu karanlığı getirenler gerçek suçlulardır. Saadet Partisi olarak biz millî görüşçülerin gayesi ise bu karanlığı ortadan kaldırmaktır çünkü bizim mücadelemiz suçluyla değil suçla, hastayla değil hastalıkla. Allah hak yolundan ayırmasın ve kimseyi şaşırtmasın.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına ilk söz İstanbul Milletvekili Sayın Suat Özçağdaş’ın.

Buyurun Sayın Özçağdaş. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; en son 3 Mart 2026’da buradan “İnsan bazen neyi, neden yapıyor diye düşünmeli.” demiştim. Maalesef iktidar partisine sesimizi duyuramadık.

Bir çocuk okula gidiyor, heyecanla dersine giriyor, bir müddet sonra bir başka çocuk okula geliyor, diyor ki “Kaçışınız yok.” ve kimisinin üzerine 6, kimisinin üzerine 4, kimisinin üzerine 3... “Öldüler mi, ölmediler mi?” diye kontrol edip kafalarına sıkıyor ve bu aslında görmezden gelinen her uyarının, ciddiye alınmayan her önerinin ve ertelenen her sorumluluğun sonucu. Ölen çocuklar burada. Maraş’taydım, arkadaşlarımızla birlikte, iktidar partisi milletvekilleriyle birlikte gittik, acıyı paylaştık. Bir evlat acısı nasıl paylaşılıyorsa paylaşmaya çalıştık.

Bunların 18’i MESEM öğrencisi, bunlar da Kahramanmaraş’ta ölenler. Ayla Kara Öğretmen kendini siper etti. Belinay, Furkan, Bayram, Adnan, Yusuf Tarık, Kerem Erdem, Şuranur, Zeynep orada öldü. Almina durumu çok kritik, Zişan riskli; Osman, Mustafa, Aysima da yoğun bakımdalar. Bu çocuklardan 4’ü; Furkan, Bayram Nabi, Adnan ve Yusuf Tarık’ın bir WhatsApp grubu vardı, “Mümin Kardeşler” ismini koymuşlardı, mümin kardeşler bir daha yazışamayacaklar.

Recep Tayyip Erdoğan 20 Mayıs 2014’te “Bu ülkenin Başbakanı olarak açıkça ifade ediyorum ki Dicle’nin kenarında kurdun kapıldığı bir koyun bile benim mesuliyetim altındadır.” demişti. On iki yıl sonra diyorum ki burada defalarca önerge vermiş, yasa teklifi vermiş, araştırma komisyonlarında konuşmuş birisi olarak söylüyorum: Evet, sorumlusu sizsiniz. Kabul etmediğiniz önergelerle, yasalarla, tekliflerle sorumlusu sizsiniz. Bir ülkede bir Bakanın döneminde 29’u çocuk 40 yurttaşımız öldü. Erdemli bir nesil yetiştirecek Yusuf Tekin’e soruyorum: Kendi devrinde 40 yurttaşı eğitim alanında ölen bir Bakan için erdemli davranış ne olabilir? Uyarıları dinlemeyen bir Bakan; 9 kere Millî Eğitim Bakanı değiştiren bir Cumhurbaşkanı, Dicle’nin kenarında kurt kaparsa mesuliyet ondaymış. Rakel Dink 2007 yılında “Bir bebekten bir katil yaratan karanlık nedir?” diye sormuştu. Bu soruya o zaman samimi bir cevap bulabilseydik bugün bunları yaşamıyor olurduk. Sekiz yüz yıl önce Mevlâna Celâlettin Rûmî “Sen kendin için yaşadığını sanırsın oysa herkes için varsın. Bir canı incitmekten sakın çünkü bir can bütün âlemdir.” demişti. Bunları dinlemediniz ve sonra bu kayıplar olunca bildiğiniz retorikle devam ettiniz. Acının siyaseti olmaz, bütün vekiller birlikte gider ama siyaset, acılar olmasın diye var. Ben milletvekili olmak için siyaset yapmıyorum, otuz beş yıldır siyaset yapıyorum, sadece üç yıldır milletvekiliyim. Siyaset, bu ülkede çocuklar ölmesin diye yapılıyor. Siyaset, gençler ölmesin diye yapılıyor, kadınlar ölmesin diye yapılıyor. O yüzden siz, maalesef güvenliği değil sorumluluktan kaçmayı denediniz, burada verilen bütün teklifleri reddettiniz. Şimdi, AKP Genel Başkanı ve Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, sanırım AKP Genel Başkanı sıfatıyla alacakları tedbirleri saymış, yok yok bu tedbirlerin arasında; kolluk güçleriyle ilgili olanlar var, psikososyalle ilgili olanlar var, dijitalle ilgili olanlar var, zorbalıkla ilgili olanlar var. Zannedersiniz ki Recep Tayyip Erdoğan geçen ay Başbakan olmuş, Cumhurbaşkanı olmuş. Yirmi dört yıl, yirmi dört yıl tek parti iktidarı, tek başınıza siz yönettiniz, bu Mecliste istediğiniz her kararı çıkardınız.

Alt komisyonlar kurdunuz, bir yığın alt komisyon, çocuklarla ilgili, çocuklara şiddetle ilgili, içinde benim de olduğum komisyonlar kurdunuz. Bu komisyonlardan üretilenlerin bir kısmı... Mesela, bir tanesinde Yılmaz Tunç Başkandı, Adalet Bakanı oldu, hiçbirini uygulamadı. Aynı konularda komisyonlar kurulmaya devam edildi. Mesela, benim üyesi olduğum Komisyonunda son toplantı 19 Mart 2025'te yapıldı. Beritan Vekilim de Komisyon üyemiz, beraber Komisyonundaydık burada. 24 Aralık 2025'te rapor geldi. Rapor dokuz ay sonra geldi, teslim 9 Ocakta oldu, Başkanlığa 4 Martta sunuldu. Yani bir yıl sonra Komisyonun raporu Başkanlığa sunuldu ama ne hikmetse henüz daha rapor yayınlanamadı. Sadece yönetmek, sadece süreç yönetmek...

Bir Bakan üzüntüden öyle masum duruyor ama 40 kişi ölmüş, aklından başka bir şey geçirmiyor çünkü aklını sadece itaatkâr ve kanaatkâr nesiller yetiştirmeye takmış. Bunu söylediğimiz zaman “Muhalefet partisi bununla ne uğraşılıyor?” diyorlar. Bu ülkenin tuvaletlerini temizlemeyeceksiniz, çocukların ölümünü engelleyemeyeceksiniz -40 yurttaş, eğitimle ilgili alanlarda 40 yurttaş öldü- hiç sorumluluk duymayacaksınız. Cumhuriyet Halk Partisi Grubu sadece 28'inci Dönemde, sadece zafiyet ve temizlik krizine karşı 63 soru önergesi, 10 kanun teklifi, 26 araştırma önergesi verdi; tebrik ediyorum, hepsini reddettiniz, hepsini reddettiniz!

Peki, Emniyet Genel Müdürlüğümüz ne yapmış? Okullarda polis bekliyormuş -gördüm sabah- 307 hesap yöneticisi soruşturmaya alınmış, 411 şahıs tutuklanmış, 1.800 küsur hesaba, “web” sitesine blokaj getirilmiş. “C31K” platformunda 111 kanal varmış, bir kanalda 100 bin kişi varmış. E, günaydın, günaydın! Bu yapılabiliyorduydu önceki gün niye yapmamıştınız? Bu ülkede sadece geçen sene 1.538 çocuk dışsal yaralanma nedeniyle öldü. Düzgün iki çift ayakkabısı olmayan çocuk oranı yüzde 10, ciddi bir yoksulluk var. Okullardaki sorunlar sadece kapıya güvenlik görevlisiyle çözülemez. Evet, biz de bunu teklif etmiyoruz zaten, o kadar detaylı şeyler söyledi ki. Yoksullukla karşı karşıya olan, ayakkabısı olmayan, okullara üçte 1'i aç giden çocuklar için bir okul sosyal hizmet programı oluşturmanız gerekiyor.

Türkiye’de Mecliste var, Cumhurbaşkanlığında var, il-ilçe sağlık müdürlüğünde var, tapu müdürlüğünde var, nüfus müdürlüğünde var; Anayasa’nın korumayla görevlendirdiği çocuklar için okulların girişinde güvenlik görevlisi yok. Güvenlik görevlilerine ihtiyacımız var, okul sosyal hizmet programına ihtiyacımız var. Söz verdiniz bu ülkeye, “Her 100 öğrencinin olduğu yere bir rehber öğretmen atayacağız.” dediniz. Millî Eğitim Bakanınız sanki hâlâ aynı iktidarın Bakanı değilmiş gibi “Ben söz vermedim, Mahmut Özer söz verdi.” dedi. Peki, sizin psikososyal destek programınız olmazsa, çocuklara psikososyal destek vermezseniz işte böyle sorunlarla karşı karşıya kalırsınız. Bugün Sayın Cumhurbaşkanı bunu da müjdelemiş 24'üncü yılında. Çok başarılı psikososyal çalışmalar yapacaklarmış. Biz bunları teklif ettiğimizde kabul etmediniz, Plan ve Bütçede kabul etmediniz, yasa tekliflerini kabul etmediniz, araştırma önergelerini kabul etmeniz. 3 Martta burada İYİ Parti Grubunun önerisi üzerine konuştum, 12 Mart 2025'te aynı önergeyi ben verdim ve bunlarla ilgili olarak “Ya, özür dileriz, biz bu sorunun bu kadar büyük olduğunu görmedik.” demediniz. Şimdi, buraya yazmışsınız: “Dijital, sosyal mecralar” Bu ülkede Kurtlar Vadisi dizisine çevirdiniz bütün televizyonları. O kadar büyük baskı altındalar ki televizyonlarda sadece leblebi gibi insan öldürülüyor. Toplumda şiddet almış başını gitmiş, sokakta çocuklar öldürülüyor; Mattia Ahmet Minguzzi öldürülüyor, Atakan öldürülüyor, Rabia Naz öldürülüyor, Rojin Kabaiş öldürülüyor, bunlarla ilgili araştırma yok. Rojin Kabaiş’le ilgili burada araştırma önergesi verildi; reddettiniz, kabul etmediniz. Bunların her birini itinayla, her seferinde reddediyorsunuz. Bir şey kabul edilmesi gerektiğinde -daha önce Özlem Hanım’ın da söylediği gibi- racona ters olmasın diye hep beraber verilebiliyor. Doğru tektir arkadaşlar, bir şey ya doğrudur ya yanlıştır. Toplumda her alanda şiddet var. Bireysel silahlanma bir işmiş gibi Türkiye’de satılıyor. Bugün Sayın Cumhurbaşkanı, yirmi dördüncü yılında, bireysel silahlanmayla ilgili önlem alacaklarını söylüyor.

Bu çocukları kaybettik. Bu çocuklar bizim yüzümüzden öldü. Ben en son 3 Martta burada konuştuğumda “Bütün bunları yapmıyoruz, Allah da zaten bizim cezamızı vermiş.” demiştim. O gün dinlemediniz, bugün kabul edeceksiniz ama diğer araştırma komisyonları gibi olmasın. Şimdi bu salondan çıkıp yolumuza devam edebilirsiniz, akşam ne yemek yiyeceğinizi düşünebilirsiniz ama asla şunu unutmayın: Kahramanmaraş’ta, o okulda yaşamını kaybeden 9 kişinin ailesinin acısını paylaşamazsınız, bir evlat acısı paylaşılamaz. Bir insan, o anne-baba, ömrü boyunca derin bir boşluk duygusuyla yaşar, yaşarken ölmüştür çünkü; tıpkı Soma’da olduğu gibi, tıpkı Kartalkaya’da olduğu gibi, tıpkı Manavgat’ta olduğu gibi, tıpkı Pamukova tren kazasında olduğu gibi, tıpkı Çorlu tren kazasında olduğu gibi. Hiçbirinden sorumluluk devşirmediniz, hiçbir bakanınız istifa etmedi. Pamukova tren kazasının müsebbibi olan genel müdürü milletvekili yapmayı tercih ettiniz, tercihiniz bu. Bu bir siyasal tercih, sizin iktidarınız bu, o yüzden bu ölümler son olmayacak. Bir bakanın döneminde 40 kişi ölmüşse maalesef bunlar olmaya devam edecek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (Devamla) - Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (Devamla) - Nitekim Kahramanmaraş’taki bu kayıplardan sonra Diyarbakır’da 2 çocuğumuz daha öldü. Okulda paratoner yoktu, Ergani’de yıldırım düştü, 2 çocuk okulun yanındaki ağacın altında öldü. Neden? Çünkü okullarına paratoner taktırmayı düşünememiş, iş sağlığı ve güvenliği meselesine kafayı takmamış bir iktidarımız var da ondan. Bütün enerji muhaliflerin üzerine. Örneğin, ölen çocuklarımız için yürüyüş yapan gençleri tutukladınız geçen gün, 79 kişiyi gözaltına aldınız, 2’sini tutukladınız çünkü şaibeli bir şekilde öldü ama laf dinlemediğiniz için, daha önce de Tunceli Valisinin yaptıklarıyla ilgili konuşulmuştu, onu da dinlemediniz, altı sene sonra her şey ortaya çıktı çünkü gerçeklerin bir gün ortaya çıkmak gibi bir huyu var. Tercih sizin, vebal de sizin. Siyaset, acının siyaseti olmaz ama acılar olmasın diye var. Ya, bundan sonra hep beraber, el ele önerilerimizi yanlısımız varsa düzelterek kabul edersiniz ya da biz burada konuşmaya devam ederiz. (CHP, DEM PARTİ, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına ikinci söz...

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, özür dilerim.

BAŞKAN - Pardon. Bir dakika...

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Vekilim, özür dilerim.

BAŞKAN - Sayın Özdağ, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

53.- *Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ’ın, Meclis TV’ye ilişkin açıklaması*

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Çok teşekkürler.

Çok önemli bir konuyu görüşüyoruz, trajik olaylar oldu. Bugün bütün partiler anlaştılar gruplar olarak, grubu olmayan partiler dâhil olmak üzere ortaklaşa bir önerge verdik, araştırma önergesi ve bir komisyon kurulacak fakat Meclis TV biraz önce bu konuya temas ederken bizim başlığımızı kullanmadı veya anlaştığımız, uzlaştığımız başlığı kullanmadı. Meclis TV’nin özellikle bu konuda hassasiyet göstermesini istirham ediyorum. Ne diyoruz bugünkü gelen bizim gündemde: “Son Zamanlarda Okullarımızda Görülür Hâle Gelen Şiddet Olaylarının Nedenlerinin Araştırılması ve Alınacak Tedbirlerin Belirlenmesi.” Anlaştığımız metin ise şöyleydi: Şanlıurfa ve Kahramanmaraş’ta Okullarda Meydana Gelen Olaylar ile Çocukların Dijital Ortamlarda Karşılaştıkları Riskler ve Olumsuz Etkilerin Tüm Yönleriyle Ele Alınarak Araştırılması, Çözüm Önerileri Geliştirilmesi ve Benzer Olayların Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulacak Olan Meclis Araştırma Komisyonuydu. O nedenle buradan da Meclis TV yetkililerini uyarıyorum, lütfen düzeltin.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

IX.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan 'ın, Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ 'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin konuşması

BAŞKAN - Meclis TV de bir kasıt olmadan...

Sayın Özdağ'a teşekkür ediyoruz, kendisi duyarlılık gösterdiler; o düzelmiş oldu.

VIII.- MECLİS ARAŞTIRMASI (Devam)**A) ÖN GÖRÜŞMELER (Devam)**

1.- İstanbul Milletvekili Suat Özçağdaş ve 20 Milletvekilinin, eğitim kurumlarında şiddet olaylarının nedenlerinin araştırılarak okullarda fiziksel ve sosyal güvenliği tesis edecek bütüncül politikaların geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4004) (Devam)

2.- Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekilleri Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç ve Manisa Milletvekili Erkan Akçay tarafından eğitim kurumlarında dijital mecralarda bulunan içeriklerden kaynaklanan şiddet, istismar ve olumsuz etkilerin araştırılarak çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4005) (Devam)

3.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkan Vekilleri Antalya Milletvekili Uğur Poyraz ve Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez tarafından Şanlıurfa ve Kahramanmaraş'ta bulunan okullarda meydana gelen silahlı saldırı olayları başta olmak üzere eğitim kurumlarında artış gösteren şiddet olaylarının nedenlerinin tüm boyutlarıyla araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4006) (Devam)

4.- Halkların Eşitlik ve Demokratik Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekilleri Kars Milletvekili Gülistan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından suça sürüklenen çocukların durumunun tüm yönleriyle araştırılması ve çocuk odaklı bir koruma kanunu yapılması yolunda çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4007) (Devam)

5.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen ve 19 Milletvekilinin, son dönemlerde eğitim kurumlarında yaşanan şiddet olaylarının nedenlerinin tüm boyutlarıyla araştırılarak okullardaki güvenliğin sağlanması için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4008) (Devam)

6.- Sivas Milletvekili Abdullah Güler ve 58 Milletvekilinin, Çocukların dijital ortamda karşılaşabilecekleri risklerin çok boyutlu bir şekilde incelenerek mevcut durumun ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4009) (Devam)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına ikinci söz Kahramanmaraş Milletvekili Sayın Ali Öztunç'a ait.

Buyurun Sayın Öztunç. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, ben bu kürsüde defalarca, sayısız konuşma yaptım; yeri geldi tartıştık, ağır eleştiriler yaptık, kavgalar çıktı ama bu kadar zor bir konuşma yapacağımı hiç düşünemezdim, maalesef böyle bir konuşmayla karşınızdayım. Ayla Kara Öğretmen 55 yaşındaydı değerli arkadaşlar, bu karanfili onun anısına Meclis kürsüsüne bırakıyorum. Adnan Göktürk Yeşil 11 yaşındaydı, Belinay Nur Boyraz 10 yaşındaydı, Bayram Nabi Şişik 10 yaşındaydı, Kerem Erdem Güngör 10 yaşındaydı, Şuranur Sevgi Kazıcı 11 yaşındaydı, Zeynep Kılıç 10 yaşındaydı, Yusuf Tarık Gül 11 yaşındaydı, Furkan Sancak Balal 11 yaşındaydı değerli arkadaşlar. Anneleri babaları sabah erkenden bu çocukları öpüp koklayıp okula göndermişlerdi ama cenazeleri geldi, cenazelerini aldılar. Çocukların hayalleri, annelerin hayalleri, hayatları çalındı, yok oldu. Bu süreç ne getirdi bu çocukları? Bu olay niye oldu, nasıl oldu, neden, sebebi nedir; bu araştırılır, komisyon bunun için kurulacak zaten, ben oraya girmeyeceğim yani işin siyasetinde değilim değerli arkadaşlar, sadece aileleri anlatacağım.

Bakın, Yusuf Tarık Gül 11 yaşında, gencecik, ufacık bir çocuğumuzdu. Babası KHK'liydi, 15 Temmuzdan sonra ağustosta tutuklanıyor, dört ay cezaevinde yatıyor, “byLock var.” diyorlar, dört ay sonra “Pardon, sende byLock yokmuş.” diyorlar, serbest bırakıyorlar. Yıllar geçiyor, 2021 yılında bir iftirayla tekrar aynı sebeplerden gözaltına alınıyor ve cezaevine giriyor arkadaşlar, beş buçuk-altı yıl yatıyor, beraat ederek cezaevinden çıkıyor. Şimdi diyor ki: “Ben cezaevine girdiğimde oğlum 5 yaşındaydı, okul günlerini göremedim; yeni cezaevinden çıktım, oğlum 11 yaşında, yine göremedim, oğlum gitti; oğlum, biricik evladım öldürüldü.” Acı olan ne biliyor musunuz? Bu çocuğun cenazesine bir tane bile bakan gelmedi biliyor musunuz? Bir tane bakan gelmedi -ben vardım, 5 milletvekili arkadaşım vardı, AK PARTİ'den 1 milletvekili arkadaşımız vardı- gelmedi. Yahu, KHK'li olabilir babası! Yahu, 11 yaşında çocuk öldü, bunun cenazesine niye gidilmez, neden gelinmez? Babası bir gün önce Vali Bey'e tepki gösterdi; e, acı çekiyor adam, çocuğu öldü, ne yapsın? Üzüldüm. Devlet en acılı günde ailenin yanında olmak zorundadır.

Furkan Sancak Balal, o da 11 yaşında, babası terk etmiş. Arkadaşlar, 8 yaşında ve 11 yaşında 2 çocuğu var, baba terk etmiş, Mersin'e yerleşmiş. Kadıncağız Maraş'ta ufacık bir daireye yerleşmiş, anne Tuba Belli diyor ki: “Azıcık aşım, dertsiz, ağrısız başım.” dedim, pazarlarda tezgâh açtım. Tezgâhçılık yapıyorum, pazarcılık yapıyorum.” “Ekmeğimi kazanıyordum. Oğlum da bana yardım ediyordu.” diyor. “Devletin okulunda, devletin silahı, devletin mermisiyle oğlum öldürüldü.” diyor. Top oynarken “‘Oğlum, git, okulda oyna, mahallede oynama. En güvenli yer okuldur.’ derdim. Okulda çocuğum öldürüldü.” diyor. “Oğlum 11 yaşındaydı, utanıyordu ‘Anne, benimle banyoya girme.’ diyordu. Utanıyordu artık.” diyor. “Cenazesini verdiler, ben yıkadım, pamuk gibiydi.” diyor. “Benim yaramı kim dindirecek, acımı kim dindirecek?” diye bana sordu biliyor musunuz? Verecek cevap da yok. “Biz çok mutluyduk oğlumla.” diyor. Bakın, az önce bahsettim ya Yusuf Gül'den; babası cezaevindeyken, KHK'den dolayı cezaevindeyken çocuk kendi defterine “Hayallerim.” diye bir şey yazmış. Ne diyor biliyor musunuz? “Babam gelince hayalim araba almak, Sonay teyzelere gitmek, Galatasaray-Fenerbahçe derbisine gitmek, kedi almak, Blueland Agupark'a gitmek, bana tablet almak; bunları gerçekleştirmek.” Babası hapiste. “Gelince bunları yapacak babam bana.” diyor. Babası geldi, çocuk kara toprağa gitti arkadaşlar.

Ayla Öğretmen, çocukların Ayla annesi; çok sevilen bir öğretmen, hanımefendi; matematiği çocuklara sevdiren bir hanımefendi; vücudunu siper etti, o 2 çocuğu kurtarmak için vücudunu siper etti. Beyninde, kafasında ve vücudunda 6-7 tane mermi çıktı arkadaşlar. Bu öğretmenin adı bir okula verilmeli, bu anıyı yaşatmak zorundayız değerli arkadaşlar çünkü ailesi ne kadar gurur duysa azdır. Maraş'ta Senem Ayşe var arkadaşlar, Kurtuluş Savaşı'nda kocası ölünce silah kuşanıp gitmiş savaşımıştır. İşte, Senem Ayşe'dir bu Ayla Öğretmen, farkı yoktur bana göre; Ayla Kara ile Senem Ayşe'nin hiçbir farkı yoktur. Kamuoyunun, Maraşlının isteği arkadaşlar; bu çocukların isimleri yaşatılsın, bu öğretmenin ismi yaşatılsın; sokağa verilsin, caddeye verilsin, mümkünse okullara verilsin; Kahramanmaraş'ta olabilir, ilçelerde, Antep'te, Türkiye'nin herhangi bir yerinde bu isimlerin yaşatılmasını istiyorlar.

Değerli arkadaşlar, iki üç gün mikrofon uzatıldı Kahramanmaraş'ta -çok sayıda milletvekili arkadaşımız da vardı her partiden- hiçbir yorum yapmadım, siyaset yapılmaz, zamanı değil dedim yani cenazeler var -İsa Bey de oradaydı- cenazemiz kalsın, bizim âdetlerimiz böyledir, konuşulmaz dedim, hiç ağzımı açmadım ama üzüldüm, söylemek zorundayım arkadaşlar, gerçekten söylemek zorundayım. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Sayın Mahinur Özdemir Göktaş Hanımefendi, Sayın Bakanlar olay günü geldiler, akşam özel uçaklarla Ankara'ya gittiler, sabah gene özel uçaklarla Maraş'a geldiler. Onu hadi tartışmıyorum, israfı falan tartışmıyorum. Anneler isyan ediyor, cenazeler var, bir anne diyor ki: “Niye okulları koruyamadınız? Bizim çocuklarımızı niye koruyamadınız?” Annenin çocuğu ölmüş, devlete isyan edecek; milletvekiline, bakana, Valiye, bana, hepimize. Sayın Bakan Mahinur Hanım cami avlusunda, Abdülhamid Han Camisi'nin avlusunda diyor ki: “Biz bu konuda kanun çıkaracaktık ama CHP izin

vermedi.” Ya, cami avlusunda bu olur mu, yeri mi, zamanı mı, bu söylenir mi? Nasıl bir vicdana sığar bunu söylemek, gerçekten şaşırdım. Bizim Hatay Milletvekilimiz Nermin Yıldırım Kara da orada, hemen müdahale ediyor, “Sayın Bakanım, yeri mi, bu nereden çıktı?” diyor. Bir başka milletvekili arkadaşımız diyor ki: “Ya, adliyelerde savcılar öldürüldü.” Arkadaşlar, bunun yeri değildi, gerçekten yanlış oldu, üzüldük ama bunu da dile getirmek benim boynumun borcu.

İki gün sonra 23 Nisan, Meclisin kuruluş yıl dönümü, çocuklara adanmış tek bayram dünyada. Atalarımız çocuklara bayram armağan etti, biz çocukları koruyamadık arkadaşlar, maalesef koruyamadık. Hüzünlü bir bayram, ilk kez 23 Nisan böylesine hüzünlü geçiyor. Bir millet, devlet çocuklarını koruyamıyorsa geleceğini de koruyamaz arkadaşlar. Ne yapmak gerekiyor? Şüphesiz ki bu komisyon bakacak, araştıracak. Ben uzmanı değilim ama komisyonda yer alacağım, üzerimize düşeni yapacağız ama eski bir RTÜK üyesiyim arkadaşlar. Ya, her akşam televizyonlarda eline silah alıyor, “tak tak tak” diye oraya ateş ediyor, buraya ateş ediyor, vuruyor, asıyorlar, kesiyorlar; özendiriyorlar. Bana söyler misiniz, akşam evde televizyonun karşısına çoluk çocuğunuzla, eşinizle oturduğunuz zaman izleyebiliyor musunuz o dizileri Allah aşkına? Kim ne yapıyor, öbürü bir kadınla beraber, öbürü başka bir şey yapıyor, böyle inanılmaz entrikalar arkadaşlar; böyle bir kültürü mü var bu toplumun ya? Böyle bir kültürü mü vardı? RTÜK ne işe yarar? Ben RTÜK üyeliği yaptım, RTÜK normalde bunları incelemeli ve gereğini yapmalı, buna izin vermemeli, önleyici bir kuruluş ama RTÜK başka işlerle meşgul olduğu için bu işlere bakmıyor.

Dünyada çeşitli ülkelerde var 15 yaş altında çocuklara internette birtakım kısıtlamalar. Gelmeli kardeşim, bunun özgürlükle falan alakası yok. “Özgürlük var, işte, şu...” Yok, hayır arkadaşlar. Para verecek, babasının, annesinin kredi kartını girecek çocuk ve 15 yaşındaki, 13 yaşındaki çocuk Counter-Strike oynayacak, orada izleyecek, silah atmayı, bilmem neyi öğrenecek. Bütün çocukların kafasında çıktı mermi arkadaşlar; o oyunun kuralı, kafaya ateş ediliyor. Bunları önlemek de işte bizim, siyasetin, devletin görevidir. Bu bir millî güvenlik sorunudur arkadaşlar, bu işin siyaseti yok. AK PARTİ’si, CHP’si, DEM’i, MHP’si, İYİ Partisi, YENİ YOL’u değil; bu bir millî güvenlik sorunu arkadaşlar, bu yeni nesil bir sorundur. Görev de size düşüyor öncelikle arkadaşlar çünkü siz yönetiyorsunuz, devlet sizin elinizde şu anda, sizin kontrolünüzde, burada görev sizde; bize de yardımcı olmak düşecek. Sosyal medya kontrol altına alınmalı ve bir araştırma da yapılmalı, istihbarat örgütleri acaba buradan mı giriyorlar arkadaşlar, bakmak... Ben eski bir gazeteciyim, yargı muhabirliği de yaptım, polis-adliye muhabirliği de yaptım. Acaba istihbarat örgütleri mi buradan birtakım şeyler... Yani şöyle düşünün: Cep telefonunu İsrail’den patlatanlar bu oyunlar üzerinden başka bir şey de yapabilir, ben İsrail’i suçlamıyorum ama her şey olabilir, istihbarat örgütleri her türlü filmi çevirebilirler.

Değerli arkadaşlar, velhasılkelam, biz sınırları koruyamıyoruz; okulları, kadını, çevreyi, doğayı, çocukları koruyamıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ALİ ÖZTUNÇ (Devamla) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Her yerde şiddet; sokakta şiddet, ailede şiddet, Mecliste şiddet, siyasetçinin dilinde şiddet, her yerde şiddet ve maalesef burada görev bize düşüyor, bunu sağlamamız gerekiyor.

Sayın Başkanıma danıştım, sordum, böyle bir uygulamanız var mı? Yok. Ben de biliyorum olmadığını, keşke olsa, yapabilsen ama ben Meclis Başkan Vekilimizin izniyle, onun ve sizin adınıza konuşmamın son otuz saniyesini bu çocuklara saygı duruşuyla, öğretmene saygı duruşuyla geçirmek istiyorum.

(Hatip tarafından saygı duruşunda bulunulması) (CHP ve DEM PARTİ sıralarından sürekli alkışlar)

ALİ ÖZTUNÇ (Devamla) - Teşekkür ederim Sayın Başkan. (CHP, DEM PARTİ, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sağ olun.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına ilk söz Şanlıurfa Milletvekili Sayın İbrahim Özyavuz'a ait.

Buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA İBRAHİM ÖZYAVUZ (Şanlıurfa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dijital ve sosyal medyanın çocuklar üzerindeki olumsuz etkileri için Meclis araştırma komisyonu kurulmasına yönelik Milliyetçi Hareket Partisi Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım.

Sözlerimin başında, Şanlıurfa'da ve Kahramanmaraş'ta meydana gelen elim hadiselerde hayatını kaybeden evlatlarımıza, görevini büyük bir fedakârlıkla sürdüren kıymetli öğretmen kardeşimiz Ayla Kara'ya Yüce Allah'tan rahmet diliyorum. Acıları yüreklerimizde derin izler bırakan bu kayıplar dolayısıyla kederli ailelerine ve aziz milletimize başsağlığı diliyorum. Aynı menfur saldırılarda yaralanan evlatlarımıza Rabb'imden acil şifalar niyaz ediyorum; devletimizin ve milletimizin her daim yanlarında olduğunu özellikle ifade etmek istiyorum.

Kıymetli milletvekilleri, ülkemizde örgün eğitim kapsamında yaklaşık 17 milyon öğrencimiz öğrenim hayatını sürdürmektedir. Bunların 15 milyondan fazlası devlet okullarımızın çatısı altında eğitim almaktadır. Bu tablo devletimizin eğitim alanındaki sorumluluğunun büyüklüğünün ve milletimizin geleceğine verdiği önemin en somut göstergelerinden biridir. Eğitim alanında yaşanan bu vahim gelişmelerin tüm sebepleri, sonuçları ve arka plan dinamikleriyle birlikte ele alınması, serinkanlı ve sağduyulu bir yaklaşımla çok yönlü şekilde değerlendirilmesi büyük bir zaruret arz etmektedir. Milliyetçi Hareket Partisi Meclis Grubunun daha önceki dönemlerde sosyal medya alanına ilişkin Türkiye Büyük Millet Meclisine sunduğu önerge ve kanun tekliflerinin de ne denli isabetli ve zamanında bir adım olduğunu bugün yaşanan gelişmeler ışığında daha açık bir şekilde ortaya çıkarmaktadır. Bu tür düzenlemelerin toplumsal huzurun korunması ve dijital mecraların daha sağlıklı bir zemine oturtulması açısından taşıdığı önem her geçen gün daha iyi anlaşılmaktadır.

Sayın milletvekilleri, Genel Kurulda hâlen görüşülen 265 sıra sayılı Kanun Teklifi'nde yer alan düzenlemeler dijital mecraların daha güvenli ve sorumlu bir zemine kavuşmasını temin etmeye yönelik somut adımlar içermektedir. Bu kapsamda, sosyal ağ sağlayıcılarının kullanıcı kayıt süreçlerinde kimlik doğrulama mekanizmalarını devreye alması öngörülerek sahte hesapların ve anonim istismar alanlarının önüne geçilmesi de hedeflenmektedir. Ayrıca, 15 yaşını doldurmamış çocuklara yönelik kullanımın sınırlandırılması ve yaş doğrulama sisteminin zorunlu hâle getirilmesiyle evlatlarımızın dijital dünyada karşı karşıya kalabileceği risklerin asgariye indirilmesi amaçlanmaktadır. Bunun yanında, sosyal medya kaynaklı şikâyetlerin etkin ve hızlı bir şekilde değerlendirilmesi için her ilde özel inceleme komisyonlarının kurulması da teklifin dikkat çeken unsurları arasındadır. Bütün bu düzenlemelerin temel gayesi sosyal medya üzerinden işlenen hakaret, tehdit, itibar suikastı ve dezenformasyon gibi suçlarla daha etkin mücadele edilmesi, toplumsal huzurun muhafaza edilmesi ve kamuoyunda oluşabilecek olumsuz algıların da önüne geçilmesidir.

Kıymetli milletvekilleri, bu bütüncül yaklaşımın bir gereği olarak, özellikle TikTok gibi platformların toplum üzerindeki etkileri titizlikle değerlendirilmelidir. Gerekli görülmesi hâlinde faaliyetlerinin sınırlandırılması ya da sonlandırılması dâhil olmak üzere her türlü tedbir kararlılıkla ele alınmalıdır. Bununla birlikte, çocuklarımızın ve gençlerimizin dijital ortamda maruz kaldığı risklerin yalnızca sosyal medyayla sınırlı olmadığı da göz ardı edilmemelidir. Bu çerçevede, şiddet içerikli sanal oyunların çocuk ve gençler üzerindeki olumsuz etkileri dikkate alınarak bu tür içeriklere erişimin sınırlandırılması ve belirli yaş grupları için girişlerin yasaklanması yönünde gerekli düzenlemelerin hayata geçirilmesi büyük önem arz etmektedir.

Okul güvenliğinin artırılması amacıyla her eğitim kurumuna güvenlik görevlileri tahsis edilmesi öğrencilerimizin huzurlu ve emniyetli bir ortamda eğitim almasının teminatı olacaktır. Bununla birlikte, okullarımızda kapsamlı risk analizleri yapılarak her bir eğitim kurumunun ihtiyaçları ayrı ayrı değerlendirilmelidir. Risk düzeyine göre gerekli görülmesi hâlinde okul polisi görevlendirilmesi uygulamasının da devreye alınması güvenlik tedbirlerinin daha etkin ve hedefe yönelik şekilde yürütülmesine katkı sağlayacaktır.

Değerli milletvekilleri, her okulda yeterli sayıda psikolojik danışman ve rehber öğretmenin görevlendirilmesi evlatlarımızın yalnızca akademik değil aynı zamanda sosyal ve duygusal gelişimlerinin de sağlıklı bir şekilde desteklenmesine katkı sunacaktır. Bununla birlikte, öğrencilerimizin sosyal mecraların olumsuz etkilerinden ve içe kapanma eğiliminden korunabilmesi amacıyla, eğitim programlarında öğrencilerin aktif rol üstlenebileceği, hayatın içinden sosyal sorumluluk projelerine daha fazla yer verilmesi büyük önem arz ediyor.

Her eğitim kurumunda bir hemşire ya da bir sağlık görevlisinin istihdam edilmesi öğrencilerimizin acil sağlık ihtiyaçlarına hızlı ve etkin müdahale imkânı sağlayacaktır.

Okul aile birliklerinin velilerle daha güçlü bir iş birliği zemini oluşturması ve sivil toplum kuruluşlarının eğitime daha aktif katkı sağlamasıyla birlikte eğitim sürecinin tüm paydaşlarının ortak sorumluluk bilinciyle hareket etmesi mümkün hâle gelecektir. Bu anlayışla atılan her adımın geleceğimizin teminatı olan evlatlarımız için daha güvenli, daha sağlıklı ve daha güçlü bir eğitim ortamı oluşturacağına yürekten inanıyorum.

Sözlerime son verirken, Milliyetçi Hareket Partisi ve Cumhuriyet İttifakı olarak üzerimize düşen tüm sorumlulukları kararlılıkla yerine getireceğimizi, milletimizin huzuru, güvenliği ve geleceği için var gücümüzle çalışmaya devam edeceğimizi özellikle ifade etmek istiyorum.

Bu vesileyle, millî iradenin tecellîgâhı olan Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılışının yıl dönümü olan 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nı en içten dileklerle kutluyor, geleceğimizin teminatı olan tüm çocuklarımıza sağlık, mutluluk ve başarılar diliyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına ikinci söz Kahramanmaraş Milletvekili Sayın Zuhâl Karakoç'a ait.

Buyurun Sayın Karakoç. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MHPGRUBUADINAZUHALKARAKOÇ (Kahramanmaraş)- Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sizlerin huzurunda ata yurdum, milletvekili olmaktan şeref duyduğum Kahramanmaraş'ımızda eğitim yuvası olarak kalması gerekirken matem ocağına dönüşen Aysel Çalık Ortaokulunda yaşanan menfur saldırıda şehadet mertebesine yürüyen 9 öğrencimizi ve fedakârlık abidesi Ayla Öğretmenimizi rahmetle, hürmetle ve yürek dolusu bir vefa duygusuyla anıyorum. Saldırıda yaralanan 13 kardeşimize acil şifalar niyaz ediyorum. Aynı acı zincirinin bir başka halkası olan Şanlıurfa'nın Siverek ilçesinde yaşanan saldırıda yaralanan 16 öğretmen ve öğrencimizi de unutmadığımızı özellikle ifade ediyorum. Türk milleti her acıyı, her yarayı kendi sinesinde hisseden kadim bir milledir. Ateş Kahramanmaraş'ımıza düştüğünde Edirne'yi de Mersin'i de Hakkâri'yi de yakmakta; Şanlıurfa'da kopan fırtına Kars'tan, Amasya'dan, Afyon'dan duyulmaktadır. Kendi yavrumuzdan ayırmadığımız, saçlarının teline kıyamadığımız, gözümüzün nuru olan evlatlarımızın kederiyle yüreklerimiz dağlanmakta, eğitim yuvalarımızı hedef alan her menfur saldırı milletimizin tamamını, 81 ilimizi, 85 milyon vatan evladını yasa doğmaktadır. Kayıplarımızın aziz hatıraları önünde saygıyla eğiliyor, kederli ailelerimize ve aziz milletimize sabırlar diliyorum.

Bu hafta yüce Meclisimizin çatısı altında, ebedi Başkomutanımız ve cumhuriyetimizin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün çocuklarımıza armağan ettiği 23 Nisanı idrak ederken sevinç ile muhasebeyi,

bayram ile sorumluluğu, hatıra ile stratejik aklı birlikte düşünmek mecburiyetindeyiz. Zira, çocuklarımızın yüzündeki tebessüm yalnız merasimlerle korunamaz, onların emniyeti yalnız temennilerle sağlanamaz, onların geleceği yalnız güzel sözlerle teminat altına alınamaz; devletin, ailenin, okulun, mahallenin ve toplumun aynı istikamette bulunduğu bir düzen tesisine ihtiyaç vardır. Yaşadığımız acı hadiseler hepimizin yüreğine ağır bir sızı bırakmıştır. Okul kapısından giren her çocuk kendi adının yanında bir ailenin duasını, bir annenin kaygısını, bir babanın emeğini, bir öğretmenin mesuliyetini ve milletin istikbalini de taşır. Bu sebeple, okulda meydana gelen her acı yalnız bir hanenin matemi olarak kalmaz, bütün toplumun vicdanına yazılır.

Değerli milletvekilleri, bir çocuk için evinden sonra en güvenli yer olması gereken okullarımızın kanlı saldırılarla anılması zihinlerimizin ve vicdanlarımızın tahammül edebileceği sınırları çoktan aşmıştır. Masum evlatlarımızın kalem tutan minik ellerinin korkuyla titremesi, okulunun kapısına son hızla koşan ayaklarının artık geri gitmesi, ders zili sevinç değil endişe yaratması milletimizin yüreğine kor gibi düşmüştür. Kahramanmaraş'ımızdaki saldırı sonrası okuluna yakın olduğu için evine gitmek istemediğini söyleyen kardeşimizin sesi kulaklarımızda çınlıyor. Öğretmenlerimizin bilgilerini ve emeklerini vakfettiği okullarımızın dehşetle anılması; rengârenk yazılarla, kâğıtlarla, panolarla donanan duvarlara yavrularımızın kanının sıçraması vicdanen kabul edebileceğimiz, aklımızla idrak edebileceğimiz bir hadise değildir. Okullarımız, istikbalimizin beşiği, umutlarımızın çatısı, milletimizin dünü kucaklayan, bugünü yazan, yarını inşa eden kapısıdır. Bu kapının önüne korkunun bayraklarının dikilmesine, bu çatının altına namlusu öğrencimize, öğretmenimize doğrulan şiddetin sokulmasına, bu mukaddes mekânların, bizleri yetiştirip günümüze getiren mabetlerin kirlenmesine göz yummak yüce Türk milletinin evladına karşı en ağır veballerinden biri olacaktır.

Değerli milletvekilleri, bugün karşı karşıya kaldığımız durum, devleti daha dikkatli, aileyi daha bilinçli, okulu daha donanımlı, toplumu daha sorumlu kılmalıdır çünkü çocuklarımızın korunması artık yalnız eğitim başlığı altında düşünülecek dar bir alan olmaktan çıkmıştır. Bu mesele, aile siyasetidir, sağlık siyasetidir, hukuk siyasetidir, dijital güvenlik meselesidir, kültür meselesidir, şehir hayatı meselesidir ve nihayetinde millî güvenlik meselesidir. Burada sertlikten önce ferasete ihtiyaç vardır, yasaktan önce ölçüye, cezadan önce önleyici akla, müdahaleden önce erken uyarıya ihtiyaç vardır. Elbette hukuk işleyecektir, elbette sorumlular hesap verecektir, elbette ihmal varsa ortaya çıkarılacaktır fakat daha derinde, çocuklarımızın hangi dünyada büyüdüğünü, hangi etkilere karşı karşıya kaldığını, hangi yalnızlık biçimleriyle mücadele ettiğini ve hangi anlam boşluklarına sürüklendiğini de kavramak zorundayız. Yarınlarımızı ve yarınlarımızın sigortası olan evlatlarımızı kuşatma altına alan dijital tehdit, evlatlarımızın masum zihinlerinden tertemiz ruhlarına, sözlerinden davranış kalıplarına sinsice ve sessizce nüfuz etmektedir. Kontrolsüzce yaygınlaşan dijital mecralar, sosyal medya kanalları, şiddeti, öfkeyi ve saldırganlığı sıradanlaştırıp özendirilen sanal sohbet odaları melek yüzlü evlatlarımızda telafisi ağır faturalar doğuracak yaralar açmaktadır. Akran zorbalığını yeniden üreten ekranlara maruz kalan masum yürekler hiddet ve vahşet arasında savrulmakta, ellerimizden kayıp gitmektedir. Şiddeti bir gösteriye, zorbalığı bir güç işaretine, vahşeti bir görünürlük aracına dönüştüren, takipçi ve beğeni sayıları üzerinden kimlik kazanma yarışını besleyen bu kirli dijital iklim merhamet duygusunu aşındırmakta ve duygu terazisini bozmaktadır.

Değerli milletvekilleri, dünyanın içinden geçtiği süreç çocuk meselesinin yalnız Türkiye'ye mahsus bir başlık olmadığını da bizlere gösteriyor. Gazze'de, Suriye'de, Sudan'da, Yemen'de, Ukrayna'da ve daha nice coğrafyada çocuklar savaşın, açlığın, göçün, korkunun ve belirsizliğin yükünü taşıyor. Büyük güç rekabetlerinin, enerji hesaplarının, sınır mücadelelerinin, ideolojik kamplaşmaların ve vekâlet savaşlarının en ağır bedelini çoğu zaman maalesef çocuklar ödüyor. Tarihin bize öğrettiği temel hakikat

şudur: Büyük güç mücadeleleri çoğu zaman haritalar üzerinde başlar fakat acısı evlerin, okulların bahçesine, çocukların hafızasına kadar iner. Bir bölgede kurulan güç dengesi başka bir yerde çocuğun sofrasını, okulunu, sağlığını ve güvenliğini etkileyebilir. Bu nedenle çocuk meselesi yalnız insani bir konu olarak ele alınamaz, uluslararası düzenin ahlaki meşruiyetini sınanan tarihî bir göstergedir. Türkiye bu tabloya kendi tarihî tecrübesiyle bakmak zorundadır. Biz imparatorlukların çözülüşünü, sınırların yeniden çizilişini, göçlerin acısını, savaşların aileler üzerinde bıraktığı izleri, yetimliğin ne anlama geldiğini bilen bir milletiz. Bu hafıza bize yalnız dayanıklılık kazandırmamıştır, aynı zamanda merhamet ve ölçü terbiyesi de kazandırmıştır. Fakat burada da hamasete kapılmadan konuşmak gerekir. Merhamet akılla birleştiği zaman devlet siyasetidir, merhamet ölçüden koparsa sürdürülebilirliğini kaybeder, güvenlik merhametten ayrılırsa katliğa dönüşür. Devletin vazifesi bu iki alanı birbirine karşıt hâle getirmeden dengede tutmaktır. Devlet akıllı insanı korurken düzeni de korur, düzeni korurken insanı ihmal etmez. Bugün bize düşen, çocuklarımızı yalnız bayram günlerinin neşesi içinde görmekle yetinmemektir; onların güvenliğini, ruh sağlığını, ahlaki gelişimini, eğitim hakkını, dijital dünyadaki mahremiyetini ve anlam arayışını aynı bütünlük içinde ele almak zorundayız çünkü çocuklarımız Türkiye'nin geleceğine bırakılmış bir süs değil Türkiye'nin geleceğini kuracak asli unsurdur; 23 Nisanın büyüklüğü de buradadır. Türk milleti en ağır kuşatma altında Meclis kurmuş, o Meclisin hatırasını da çocuklara armağan etmiştir. Bu, tarihin hiç şahit olmadığı bir siyasi incelik; hem egemenliği savunmak hem çocuğu merkeze almak hem devlet kurmak hem gelecek nesle tebessüm bırakmak Türk milletinin tarihî derinliğini gösterir.

Değerli milletvekilleri, evlatlarımızın gökyüzünün mavisine, toprağın sarısına, doğanın yeşiline yabancılaşıp sanal dünyanın vizyonuna aşına olduğu, sosyalleşmeye dijital bağları tercih ettiği, gerçeklik duygusunu yitirdiği, şiddeti meşru gördüğü, korkutmayı kudret saydığı, hakareti normalleştirdiği, saygısızlığı benimsediği bir düzende artık sadece bireysel bir savrulmadan değil toplumsal bir çözülmeden söz etmek gerekir fakat teknolojiyi düşman ilan eden kolaycı bir tutum da isabetli olmaz. Mesele teknolojiyi reddetmek değil onu insan haysiyetine, çocuk masumiyetine, aile düzenine ve toplum huzuruna uygun bir ölçüye kavuşturmadır. Dijital platformların çocuklarımız üzerinde sınırsız tasarruf kurmasına izin verilemez; bu alan hukukla, eğitimle, bilinçle ve aile sorumluluğuyla yeniden düzenlenmelidir. Milliyetçi Hareket Partisi olarak teknolojiye değil kontrolsüzlüğe karşıyız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ZUHAL KARAKOÇ (Devamla) - Sanal aleme değil başıboşluğa karşıyız. Sosyal medyaya değil ahlaki çoraklaşmaya karşıyız. Çocuklarımızı sahipsiz, ailelerimizi sohbetsiz, arkadaşlıkları atıl bırakan dijital karmaşaya karşıyız. Bu nedenle, yasakları değil, tedbirleri konuşmalıyız. Sonuçlar üzerinden gündem yaratmak yerine sebepleri ve süreçleri tartışıp çözüm üreten bir anlayış benimsiyoruz.

Bu duygu ve düşüncelerle, çocuklarımızı koruyacak, aile yapımızı güçlendirecek, eğitim ve öğrenim düzenini yeniden şekillendirecek ve dijital alanı millî güvenlik haysiyetiyle ele alacak kalıcı çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla faaliyet gösterecek Meclis araştırması komisyonunun kurulmasını Milliyetçi Hareket Partisi olarak desteklediğimizi ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına ilk söz Mardin Milletvekili Sayın Beritan Güneş Altın'a ait.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün acıda ortaklaştığımız herkesi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum. Ve bir selamım da tüm çocuklara, eğitim emekçilerine, velilere ve tüm topluma; günlerdir yaşam nöbeti tutan, toplumun

bugünü ve yarını için meydanlarda direnen eğitim emekçilerine. Öyle bir ülke düşünün ki öğretmenleri yaşam için nöbetteler, aileler çocuklarının failleri bulunsun diye adliye önünde nöbetteler, Cumartesi Anneleri çocuklarının kemikleri bulunsun diye binlerce haftadır nöbetteler. İşte bugün, bu nöbetlerin birbiriyle olan alakasını görmek zorunda olduğumuz bir gün. Bugün, bu nöbetlerin sistemin ürettiği şiddetin ortak sonucu olduğunu görmemiz gereken bir gün ve bu nöbetler arasındaki görünmez bağları bilmemiz, görmemiz gereken bir gün. Bu bağlar şiddet kültürünün, norm dışılığın yarattığı karanlıktır ve bu karanlık bu toplumu her gün biraz daha sarıyor. Bu karanlık, Rakel Dink'in bahsettiği, bir çocuktan bir katil yaratan karanlıktır ki bu karanlık bugün okulların üzerindedir. Dolayısıyla bu nöbetlerin tümünün ülke yönetiminin tarzıyla doğrudan bağlantısını görmek zorundayız. Siyasetin sözünün, adaletin tavrının, Meclisin çözüm üretme kapasitesinin ve cesaretinin toplum üzerindeki etkisini görmek zorundayız. Bu olan bitenler toplumda ya savaşı, şiddet kültürünü besler ya da barışı, barış kültürünü besler. Şimdi herkesin şapkayı önüne koyup soru sorma vakti gelmiştir. Bu şiddet iklimini yaratan kimdir? Okullara yansıyan bu vahşetin sebebi ve sorumlusu kimdir? “Bu şiddet neyin eseridir?” sorusu en önemli sorulardan biridir. Bourdieu okulun toplumdan ayrı bir yer olmadığını ifade eder, toplumda ne varsa okula yansıyan da odur. Okullardaki şiddet politikasını nefret dilinden, ayrımcılıktan, öfkeden, ülkedeki çatışmalardan ve savaşlardan ayrı düşünebilir miyiz, sormak isterim. Siverek ve Maraş'ta ortaya çıkan şiddet dikkatle okumamız gereken çok önemli bir toplumsal olay olarak karşımızda duruyor. Bu durum, yaşamın birçok yerinde farklı yüzlerle karşımıza çıkan toplumsal çözülmenin, bir çöküntünün yansımasıdır. O sebeple, ilk akla gelen yöntemlerle çözüm üretmenin olmayacağını, zor olacağını ifade etmek isterim çünkü çok nedenli, çok boyutlu, kesişimsel bir sorun var karşımızda. Bu vesileyle çoğunluğun aklına ilk gelen ve bir sırta ermişçesine önerilen yasak, duvar, polis ve hapis dörtlüsünün de sorunu halının altına süpürmekten başka bir şeye hizmet etmeyeceğini vurgulamam gerekir.

Siyasi parti liderleri bugün bahsettiler, Sayın Eş Genel Başkanımız konuşmasında bahsetti, yalnızca güvenlikçi politikalarla sosyal çözümler çözülemez. Askeri, polisi artırmakla, her yere hapishaneler inşa etmekle toplumsal sorunlar çözülmez. Çözüm, sorun kadar derin ve çok boyutlu olmak zorundadır. O zaman çözüm, okul kapısına kolluk, jandarma ve kırsal yerlerde korucu sabitlemekte değil çözüm barış ve demokrasi kültürünü benimsemektedir. Çözüm 65 bin uzman çavuşu okullara sabitlemekte değil çözüm 65 bin psikologu, sosyal hizmet uzmanını, öğretmeni ve rehber öğretmeni okullara görevlendirmektedir. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Şiddet ikliminin kaynağı aslında her şeyin çözümünü silahta arayan bu akıldadır. O sebeple, bu politikalarda ısrar okullardaki şiddeti dönüştürmez, aksine somutlaştırır ve güçlendirir. Çocuk güvenliği derken akla yalnızca silahlı güçlerin gelmesi çocuk güvenliğine aykırıdır. Çocuk güvenliği prensipleri fiziksel, ruhsal, duygusal güvenliğin bir bütün hâlinde ele alınmasıdır. Öyle ki “çocuk güvenliği” deyince bunu kolluğa indirgeyen akıl, iki gün önce Diyarbakır'ın Ergani ilçesinde 2 çocuğun bir okul bahçesinde yıldırım çarpması sonucunda ölmesini çocuk güvenliği olarak okumamaktadır. Oysa çocuk güvenliği, bir okuldaki paratonerden, bir merdivenin yüksekliğinden bir korkuluğun önündeki pencereye kadar her şeyi ince ince hesap eden, aynı zamanda öfke nöbetleri için psikososyal destek mekanizmaları inşa eden bir fenomenin adıdır. Dolayısıyla çocuk güvenliğini yalnızca kolluğa indirgemek demek, sorunun kaynağını getirip çözüm olarak sunmak anlamına gelir ki bunun çözüm olmayacağını ne yazık ki ifade etmek zorundayız. Bu sebeple, bu çok boyutlu sorunun karşısında elbette gereken, çok boyutlu çözüm için bir komisyon kurmaktır. Bugün kurulacak olan komisyon elbette geleceğe dair, okulların çocuk güvenliğine dair önemli perspektifler çizmelidir fakat daha önceki komisyon deneyimlerimizden ders çıkarmak zorundayız çünkü komisyonlar Meclisin yasa yapım sürecinde ön açıcı olmak zorundadır. Son olarak kurulan Suça Sürüklenen Çocuk Komisyonuna bakalım. O Komisyona gelen farklı görüşlere sahip baroların, farklı görüşlere sahip uzmanların ortaklaştığı bir nokta var, o da çocukların

suça sürüklenmesinin politik tercihler sebebiyle olmasıdır. Oysa Komisyon bunun adını koymuşken, Komisyon yapıp edilmeyenlerin çocukları suça sürüklediğinin altını çizmişken Adalet Bakanının her gün çıkıp çocukları çocukluktan düşürecek yasaları önermesi doğrudan yasama faaliyetlerine müdahale değil de nedir? Bu sebeple, kurulacak olan komisyonlar; uzmanların sözünü, öznesi olan kesimlerin çözüm önerilerini ve elbette siyasi partilerin çözümlerini dinleyen değil sadece, dinleyip ona göre adım atan olur.

Bugün bu Genel Kurulda hissedilen bir acı var, herkesin gözünde bir acı var; bu acının tekrar yaşanmaması için gerekli olan şey, sadece acı hissetmek değil bu Meclisin imkânlarını gerçekten ideolojik meseleler uğruna, ideolojik tasarruflar uğruna kullanmadan çocuklar için gerekli olan çözümü, toplum için gerekli olan çözümü ortaya koymaktır. Bu sebeple, bugün kurulacak olan komisyonun adında da geçen “dijital mecralardaki şiddet” meselesine değinmek isterim.

Dijital mecralardaki şiddeti nasıl ele alacağımız sorusu çok kritiktir. Dijital olan reel yaşamın bir yansıması değil de nedir? Reel yaşamda ne yaşıyorsa on-lineda da o yaşıyor, bu bağı görmek zorundayız; dolayısıyla dijital yasaklar değil reel hayatın doğru politikalarla organizasyonu şarttır. Yapılması gereken, dijital okuryazarlığın artırılmasıdır, dijital alanın -toplumsal yaşamın tamamı gibi- çocuklara özgür şekilde düzenlenmesidir. Yasak değil nitelikli dijital okuryazarlık, bariyer değil katılım, sansür değil ifade özgürlüğünü sağlayacak anonimlik ve çoğulculuk gözetilmelidir.

Çocukları ekrana mahkûm kılan yoksullukla mücadele edilmelidir. Bakın, bir çocuğun, okuldan çıktığında, evine gittiğinde yüksek ve uzun mesai saatleri sebebiyle ebeveysiz geçirdiği saatler uzundur. Suça Sürüklenen Çocuk Komisyonunun da ifade ettiği gibi, suç işleme saatleri olduğu gibi, ekran sürelerinin yüksek olduğu saatler de yine çocukların okuldan çıkıp eve gittiği ve ebeveynlerin evde olmadığı, işte olduğu saatlerdir. Bu, şu mesajı vermektedir: Türkiye, dünyadaki en uzun mesai saatlerine sahiptir. Eğer çocukları ekrandan korumak istiyorsanız o zaman ebeveynlerin mesai saatlerini düzenlemek zorundasınız. Aynı zamanda, çocuklar için ücretsiz müze, tiyatro, sanatsal faaliyetlerin mekanizmalarını inşa etmek zorundasınız. Çocukların kent hakkını gözetmek zorundasınız, çocuk dostu mekânlar inşa etmek zorundasınız. Çocukları yoksullukla evlere hapsedip, ebeveynleri yüksek çalışma saatleriyle fabrikalara hapsedip “Çocuklar neden ekran bağımlısı?” diyemezsiniz ve bunu yasaklayarak çocukları bir sosyal izolasyona mahkûm edemezsiniz. Eğer ekran bağımlılığıyla mücadele edecekseniz buna uygun bütçeleme yapmak zorundasınız. Mücadele sosyal medyayı yasaklayarak değil, gerçekte mücadele etmek istiyorsanız az önce bahsettiğim konularda adımlar atmalısınız, samimiyseniz adımlarınızı görmek isteriz.

Bugün tüm partilerin mutabakatıyla eğitimde şiddetin araştırılmasına dair komisyon kurulacak. Uzmanların, çocuk hakları savunucularının, eğitim emekçilerinin, pedagogların, psikologların, mimarların tamamının dinlendiği, en çok da çocukların, öğrencilerin bu sürecin bir parçası kılındığı bir politika yapım sürecine ihtiyacımız vardır. Karşımızda sebebi şiddet kültürü olan bir kanser var ve bu kansere karşı çözüm yolumuz, tedavi yöntemimiz yara bandı olamaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Devamla) - Teşekkür ediyorum.

Dolayısıyla yapılması gereken şey çocuk odaklı politikalar, yapılması gereken şey psikosozal destek mekanizmalarının inşa edilmesidir, her öğrenci için bir okul psikoloğu, bir okul sosyal hizmet uzmanı atamasını yapmaktır. Dolayısıyla yapılacak çok iş var fakat bunu güvenlikçi bir paradigmaya indirgeyerek yol alınmaz.

Son olarak, bu Meclisin kuruluşunun 106'ncı yılındayız ve bu Meclis kuruluşunu çocuklara atfetmiş bir Meclisse eğer, yüz altı yıldır unuttuğu çocukları hatırlamak zorundadır çünkü bu Meclisin bayram atfederek unuttuğu çocukların sorunları büyüdü, büyüdü, büyüdü ve devleşti. Bu çocukları, görünmeyen

çocukları, Kürt çocukları, işçi çocukları görmek zorunda ve onlara uygun politikalar inşa etmek zorundayız diyorum ve bütün Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına ikinci söz Diyarbakır Milletvekili Sayın Adalet Kaya'ya ait.

Buyurun Sayın Kaya. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ADALET KAYA (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Geçtiğimiz hafta Siverek ve Maraş'ta okul saldırılarında ve Ergani'de okul bahçesine düşen yıldırım sonucu hayatını kaybeden öğrencileri ve Ayla Öğretmeni rahmetle anıyorum, yaralılara acil şifalar diliyorum, yakınlarını kaybeden yurttaşlara sabır diliyor ve acılarını paylaşıyorum.

Bugün eğitim sistemindeki sorunları konuşuyoruz. Eğitim sisteminde artık gizlenemez, üstü örtülemez ve ertelenemez hâle gelen çok derin, yapısal bir krizle karşı karşıyayız. Öğrencilerin ve eğitim emekçilerinin yaşam hakkını doğrudan hedef alan şiddet sarmalını konuşuyoruz. Ne yazık ki bu aşamaya bir günde gelinmedi. Bu kürsüden defalarca eğitimdeki sorun alanlarını konuştuk, onlarca önerge verdik, kanun teklifleri verdik, okulların etrafında uyuşturucu çeteleri, suç çeteleri cirir atıyor diye uyardık, uyuşturucu kullanım yaşının 10'lu yaşların altına indiğini ifade ettik. Eğitimden uzaklaşan öğrencilerin sayısının her geçen gün arttığını söyledik. Taşımali eğitimde çıkarılan zorluklarla kırsaldaki özellikle kız öğrencilerin okuldan koptuğunu anlattık. “Çocuklar okula aç gittiği için başarıları düşüyor. 1 öğün ücretsiz yemek haktır, verilsin.” talebini her defasında yineledik. Müfredattan “‘Toplumsal cinsiyet eşitsizliği’ kavramının çıkarılması yanlıştır.” dedik. Ne oldu? Koca bir hiç.

Aklıma günlerdir şu geliyor: Depremde günlerce “Sesimi duyan var mı?” diye can çekişen yurttaşların sesini duyar gibiyim. Toplumun içinden sesler yükseliyor, can çekişiyorlar; gençler, çocuklar, kadınlar “Sesimi duyan var mı?” diye, aslında çılgık çılgığa, iktidarın yarattığı bu enkazın altında yaşam mücadelesi veriyorlar ama siz duymuyorsunuz.

“Cinsiyete dayalı şiddetle mücadele için cinsiyet eşitsizliğini giderecek eğitim politikalarına ihtiyacımız var.” dediğimizde saçma sapan argümanlar üretiyorsunuz. Neymiş? Cinsiyetsizlik propagandası yapıyormuşuz. Asıl mesele, eğitim alanının nasıl bir toplumsal düzeni yeniden ürettiğidir; kimlerin konuşabildiği, kimlerin susturulduğu, kimlerin korunmaya değer görüldüğü, kimlerin dışlandığı tam da bu düzenin içerisinde şekilleniyor.

Okulda arkadaşlarına, öğretmenlerine saldıran bu kişilerin hep erkek olması sizce tesadüf mü? Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin, erkeklik krizlerinin, ayrımcılığın, ırkçılığın, zorbalığın, cezasızlığın gündelik hayatın parçası hâline geldiği bir yerde okul bu ilişkilerden bağımsız kalabilir mi? Dolayısıyla eğitimde şiddeti konuşurken, cinsiyetçi tahakkümü, otoriterliği, dışlanmayı ve çocukların sesini değersizleştiren bütün yapıları konuşmak durumundayız. Yaşadığımız bu acı olaylar bireysel birer asayiş sorunu hiç değil, münferit vakalar olarak geçirilemez; uzun süredir biriken yapısal sorunların, kamusal sorumluluğun zayıflamasının, çocuk koruma mekanizmalarının etkisizleştirilmesinin ve eğitim alanındaki eşitsizliğin derinleştirilmesinin sonucunda bu noktaya geldik. Eğitim alanında yıllardır ısrarla sürdürdüğünüz piyasacı, merkeziyetçi ve otoriter politikalar kamusal eğitimi âdeta çöktürdü. Eğitime ayrılan bütçe o kadar yetersiz ki okulların en temel insani ve hijyenik ihtiyaçlarını karşılamaya bile yetmiyor; okullarda öğretmenler ve veliler dayanışmayla okulların temizlik ihtiyacını karşıyorlar. Şiddetin önlenmesinde en kritik yapı taşlarından biri olan psikososyal destek mekanizmaları kâğıt üzerinde kalıyor, önleyici destek mekanizmaları zaten hiç yok. Çocuklar aslında öncesinde sessizce ya da öfkeyle tepki vermekte, konuşmakta ancak mevcut eğitim sisteminin bu çılgılığı duyacak, görececek mekanizması, refleksi yok. Öğrencinin yaşadığı travmaları önceden fark edecek uzman gözlerin yani rehber öğretmenlerin

eksikliği, çocukların psikolojik ihtiyaçlarının anlaşılmasını doğrudan engellemektedir. Bugün eğitim sistemi, çocuğu anlamak yerine onu yönetmeye çalışmakta, duygusunu görmek yerine sadece davranışını cezalandırmaktadır. İçine kapanan çocuğa “uyumsuz”, öfkelenen çocuğa “disiplinsiz” yaftası vurulmakta ve sistem anlamadığı her çocuğu kendi dışına itmektedir. Risk altındaki öğrencileri erken tespit edecek mekanizmalar kurmak yerine MEB mevzuatıyla, rehber öğretmen normu için ilkokullarda 300, ortaokul ve anaokullarında 150 öğrenci sınırı gibi kotalar dayatılmaktadır. Bu kotalar yüzünden okullar psikolojik destekten mahrum kalmakta, alanında uzman binlerce PDR mezunu atanmayıp işsizliğe terk edilmektedir. Şiddeti, akran zorbalığını, okullardaki yabancılaşmayı önlemenin yollarından biri güvenlik kotalarını değil rehberlik hizmetlerini arttırmaktır ve istisnasız her okula yeterli sayıda psikolojik danışman atamak gerekmektedir. Çocuklara gerçek bir psikososyal destek sağlanmalıdır. Okul yalnızca ders anlatılan ya da akademik başarının ölçüldüğü bir mekân değildir, okul çocukların kendilerini ifade etmeyi öğrendiği, söz kurduğu temel toplumsal alanlardan biri; farklı olanla karşılaştıkları ilk mekândır okul. Bu nedenle eğitim ortamında ortaya çıkan şiddeti güvenlik başlığına sıkıştıramayız. Şimdi, çocukların nasıl bir eğitim rejimi içerisinde olduğunu, hangi eşitsizliklere maruz kaldığını bu komisyon değerlendirmelidir; sonuçlara değil nedenlere odaklanmalıdır bu komisyon.

Okullara yapılan saldırılar sonrası okullarda kaynaştırma öğrencileri, özel gereksinimli çocuklar ne yazık ki hedef hâline geldiler. Bu son derece tehlikeli bir durumdur. Zaten dezavantajlı konumda olan özel gereksinimli çocukları toplumdan dışlamak hak ihlalidir, suçtur.

Bu komisyon muhakkak MESEM’leri de merccek altına almalıdır. Öğrenciler okullarda olduğu kadar, hatta daha fazla riskle ucuz iş gücü olarak piyasaya sunuldukları MESEM’lerde karşılaşılıyorlar. “MESEM” adı altında yürütülen bu sistem pedagojik yaklaşımdan tamamen uzak, açık bir çocuk emeği sömürsüdür. Çocuklar okul sırasında olmak yerine çalışmak zorunda kaldıkları sanayi sitelerinde istismara, ihmellere ve hayatlarından oldukları iş cinayetlerine uğramaktalar, bu çağ dışı uygulama derhâl sonlandırılmalıdır, çocuklar eğitim alanlarına geri döndürülmelidirler.

Eğitim emekçilerinin, öğretmenlerin durumu daha da vahim. Öğretmenler güvencesiz, esnek ve sözleşmeli istihdam modeliyle çalışmaya zorlanmaktadırlar. Her yıl 100 bine yakın ücretli öğretmen görevlendirilmesi bir sömürü rejimini sürdürmenin yoludur, yöntemidir. Bu atamalar iktidarın öğretmen açığını ve sömürüyü nasıl kalıcı hâle getirdiğinin açıkça göstergesidir. Öğretmenlik mesleğinin itibarı bilinçli şekilde zedelendi, eğitimciler hem sistemin hem de şiddetin hedefi hâline getirildi. Geçtiğimiz aylarda bizzat kendi öğrencileri tarafından katledilen öğretmenlerin acısı hâlâ taptaze duruyor, ancak ne acıdır ki “Can güvenliğimiz yok.” diyerek feryat eden, hak aramak için iş bırakma ve protesto hakkını kullanmak için alanlara çıkan eğitim sendikalarına, eğitim emekçilerine kulak vermek yerine önlerine polis barikatları kuruluyor, haklarında idari soruşturmalar açılıyor, CİMER uygulaması bile eğitim emekçileri üzerinde baskı ve tehdit aracına dönüştürülüyor.

Peki, iktidar okullardaki şiddete karşı ne gibi çözümler üretiyor? Çok hayret verici öneriler yapıldı. Okullara güvenlik amacıyla polis, jandarma ve korucu yerleştirme teklif edildi. Okulları karakollara, nizamiyelere çevirecek bu teklifi reddediyoruz; kesinlikle reddediyoruz. Okul güvenliği silahlı asayiş güçleriyle değil sivil pedagojik formasyona sahip uzman kadrolarla sağlanmalıdır. İktidarın anladığı biçimde on yıllardır hayata geçen güvenlik politikaları sadece daha fazla otoriterleşme, daha fazla çürüme getirdi. Toplumun gelecek umudunu yok ettiniz, çocukların umudunu yok ettiniz. Güvenli okullar çocukların yüksek yararını merkeze alan hak temelli alanlardır. Daha fazla kolluk, daha fazla turnike denetimle kurulmaz.

Değerli milletvekilleri, bugün artan şiddet olaylarını tartışırken yine kolaycılığa kaçılıyor, gerçeklik algısını bozan bilgisayar oyunları suçlanıyor. Geçtiğimiz ay DEM PARTİ olarak ekranlarda yer alan şiddet

içeriklerinin toplumsal etkilerinin araştırılması için önerge verdik, reddettiniz. Şimdi sorunu yalnızca dizilere ve oyunlara yükleyip onları günah keçisi ilan ediyorsunuz, siyasal ve toplumsal asıl sorumluluktan kaçmak istiyorsunuz. Umut Vakfının 2004 yılı raporu durumun vahametini gözler önüne seriyor. Basına yansıyan 3.801 silahlı şiddet olayında 2.370 kişi hayatını kaybetmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ADALET KAYA (Devamla) - Bireysel silahlara erişimin bu denli kolay olduğu -Maraş olayında olduğu gibi- böyle bir ortamda cezasızlık politikalarının, derin yoksulluğun, geleceğe dair umutsuzluğun etkilerinin konuşulmadığı bir çözüm konuşulamaz, çözümünden bahsedilemez. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli gibi çağ dışı yaklaşımlar derhâl iptal edilmeli; vakıf ve tarikatlarla yapılan ÇEDES anlaşmaları, protokolleri sonlandırılmalıdır.

Bakın, sabahtan beri çocukların ahlakına dair burada ahkâm kesiyoruz, bir de kendimize bakalım. Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in bu çöküş tablosu karşısında derhâl istifa etmesi gerekmektedir; ahlaki olan, vicdani olan tam da budur, Sayın Bakanın istifa etmesidir. İnanın, yurttaşlar her gün sabah uyandıklarında önce Resmî Gazete'ye bakıyorlar, belki Millî Eğitim Bakanı görevinden affını istemiştir diye umutla bakıyorlar. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ADALET KAYA (Devamla) - Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına ilk söz Manisa Milletvekili Sayın Şenol Sunat...

Buyurun Sayın Sunat. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ŞENOL SUNAT (Manisa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, bugün hepimiz, herkes bir vicdan muhasebesi yapmak mecburiyetindeyiz. Günlerdir yüreğimiz yanıyor. Sayın milletvekilleri, bazen bir ülkenin en büyük gerçeği sadece veremediği cevaplarda değil sormaya cesaret edemediği sorularda gizlidir. Evet, maalesef, Siverek'te meslek lisesinden uzaklaştırılmış bir öğrenci babasının pompalı tüfeğiyle meslek lisesine girip 1'i öğretmen, diğerleri öğrenci 16 kişiyi yaralıyor. Kahramanmaraş'ta bu menfur saldırı, 14 yaşındaki bir çocuk, elinde 5 tabanca, 7 şarjör; öğretmeni, arkadaşlarını hedef alıyor ve 1 öğretmen, 8 öğrenciyi hayattan koparıyor, çok sayıda yaralı öğrenci var. Bu bir rakam değil, istatistik değil bu bir ülkenin geleceğinin vurulmasıdır sayın milletvekilleri. Ölenlere rahmet, yaralılara acil şifalar diliyorum, ailelere sabırlar diliyorum.

Şimdi kendimize dürüst bir soru soralım: Biz bu olayı nasıl açıklayacağız? “Bu çocuk sorunluydu.” deyip geçecek miyiz? “Psikolojisi bozuktur.” diyerek kendimizi rahatlatacak mıyız? “İstisnai bir vakaydı.” diyerek dosyayı kapatacak mıyız veya dijital platformların esiri olmuş bir öğrenci olarak mı, bir çocuk olarak mı değerlendireceğiz? Eğer bunu yaparsak sadece gerçeği örtmüş oluruz çünkü bu olay tek bir çocuğun karanlık dünyasıyla açıklanmayacak kadar büyüktür. O silahlar bu çocuklara ait değildi; babaya aitti, evdeydi, erişilebilirdi, kullanılabilir durumdaydı. Nitekim, olay sonrası babanın tutuklanması, bu meselenin yalnızca bir çocuk suçu olmadığını, bir ihmal ve sistem sorunu olduğunu açıkça ortaya koymuştur. Medya kaynaklarına yansıyan bilgiler Kahramanmaraş failinin silahlarla daha önce tanışık olduğunu, hatta atış ortamlarına götürüldüğünü göstermektedir. Bu ne demektir biliyor musunuz? Bu, bir anlık cinnet değildir; bu, imkânı hazırlanmış, zemini oluşmuş bir şiddettir ve burada en kritik eşik şudur: Bir çocuk nasıl olur da bir okula bu kadar silahla girebilir? Bu sorunun cevabı tek başına o çocukta değildir sayın milletvekilleri, bu sorunun cevabı denetim zincirinin kırıldığı yerdedir. Daha da vahimi şudur: Bu çocuk okula girerken hiç kimse “Dur!” dememiştir; ne bir güvenlik filtresi ne bir risk algısı ne bir erken uyarı mekanizması devreye girmiştir. Bu da bize şunu göstermektedir: Okullarımız böyle tehditlere hiç

hazırlık yapmamış o kadar okul güvenliğinden bahsedip önerilerde bulunmamıza rağmen. Hâlbuki, akran zorbalığının aşırı çoğaldığı, çocuk çetelerinin fütursuzca cinayet işleyip herkesi tehdit ettiği, okul çevresinde bağımlılık yapan madde satıcılarının cirit attığı bir ortam varken sayın milletvekilleri, bu katliamdan, o silahların bulunduğu evin, o silahların denetlenmediği sistemin, o riski görmeyen mekanizmaların da sorumluluğu yok mudur? Bu olay, bireysel bir fail üzerinden patlayan yapısal bir krizdir. Silah evdedir, bu bir yapısal sorun. Denetim yoktur, bu bir yapısal sorun. Dijital şiddet yaygındır, bu bir yapısal sorun. Rehberlik çok yetersizdir, bu bir yapısal sorun. Okul güvenliği yoktur, güvenlik görevlileri yoktur; bu bir yapısal sorun. Aile, okul, toplum bağları zayıftır, bu da yapısal bir sorun. Fail tetiği çekmiştir ama o tetiğe giden yolu sistem döşemiştir yani bu olay, bireysel bir patlama değil, yapısal bir kırılmadır. Bakınız, yıllarca “Bizde olmaz.” diyerek ihmal ettiğimiz bir gerçek artık kapımızı çalmıştır. Tehdit artık sadece okulun dışından gelmemektedir, tehdit aynı zamanda artık okulun içindedir.

Değerli milletvekilleri, bu çocuklar gerçekten bir anda mı bu hâle geldi? Hiç mi sinyal vermedi? Hiç mi öfke biriktirmede? Hiç mi davranışlarında değişim olmadı? Bir çocuk şiddeti hayal ederken, şiddeti planlarken, şiddeti bir çözüm olarak görmeye başlarken ailesi neredeydi, okulu neredeydi, rehberlik sistemi neredeydi, devlet neredeydi? Bu çocuk şiddeti nereden öğrendi? Sadece evden mi, sadece çevresinden mi yoksa elinin altındaki telefon, bilgisayar, tablet mi yoksa mafyayı kutsayan dizilerden mi?

Değerli arkadaşlar, bugün çocuklarımız sadece bizim yetiştirdiğimiz bir dünyada büyümüyor artık. Onlar aynı zamanda algoritmaların yönlendirdiği, şiddetin normalleştirildiği, katillerin ikon hâline getirildiği, nefretin, öfkenin, aşağılamanın alkış aldığı bir dijital dünyanın içinde büyüyor. Şimdi size soruyorum: Biz bu dijital dünyayı ne kadar denetleyebiliyoruz? Denetleme imkânı yok muydu bugüne kadar, olayın olması mı beklendi? Bir çocuk bir katili neden rol model olarak görür? Bir çocuk neden bir saldırıyı sadece bir suç olarak değil, görünür olmanın yolu olarak algılar? Ve daha da acısı bir çocuk neden öldürerek hatırlanmak ister? Bir çocuğun önüne çıkan içerikleri kim denetliyor? Dijital platformlar sadece özgürlük alanı mı yoksa aynı zamanda bir risk alanı mı? Bunları zaten soruyoruz ama cevabını uygulayamıyoruz. Evet, okullarda güvenlik nerede, risk analizi nerede, önleyici sistem nerede? Yoksa biz hâlâ “bizde olmaz” rehaveti içinde miyiz?

Şimdi, sormamız gereken çok daha kritik bir soru var. Bu olay gerçekten önlenemez miydi yoksa göz göre göre gelen bir risk miydi? Kahramanmaraş'ta idik, bizlerle görüşen çok sayıda veli ve aile birliği üyesinin bize aktardıkları bilgilerden anlıyoruz ki -basına da yansıdı zaten bu konular- olayın yaşandığı okulda kısa süre, yaklaşık bir ay önce veliler ve öğrenciler tarafından sevilen müdür, müdür yardımcıları ve bazı öğretmenler görevden alınmış, başka okullara yollanmışlar, sudan sebeplerden, yerlerine yeni bir kadro görevlendirilmiş ve yine, ifade ediliyor ki görevden alınan idareciler okuldaki sorunlu öğrencileri, riskli profilleri ve davranış kalıplarını yakından tanıyan kişilermiş. Eğer bir okulun yönetimi değişiyor ama o okulun çocuklarına dair kritik bilgiler yeni yönetime aktarılmıyorsa bu sadece bir eksiklik değil açık bir kurumsal zaaf değil midir sayın milletvekilleri? Yoksa bir okul sadece idari bir kadro değişimiyle hafızasını da mı kaybetti? Millî Eğitim Bakanlığına açıkça sormak gerekir: Okullarda yönetici değişikliklerinde riskli öğrenci takibi için zorunlu bir devir mekanizması var mıdır? Varsa bu olayda neden işlememiştir? Yoksa neden hâlâ kurulmamıştır?

Sayın milletvekilleri, ebeveynler olarak biz çocuklarımızı gerçekten tanıyor muyuz? Onların korkularını biliyor muyuz, onların yalnızlığını görüyor muyuz, onların öfkesini hissedebiliyor muyuz? Yoksa sadece notlarını, sınavlarını, başarılarını mı takip ediyoruz? Bir çocuk içten içe kırılırken, içinde bir öfke büyürken, şiddeti bir çıkış yolu olarak görmeye başlarken biz gerçekten onu duyuyor muyuz? Evet, eğer bugün doğru soruları sormazsak yarın daha ağır sonuçlarla karşılaşacağız ve eğer bu ihmaller zinciri araştırılmazsa biliniz ki bu sadece bir okulun değil bir sistemin sorumluluğu olarak tarihe geçecektir.

Sadece, bu araştırma komisyonu kurulduğunda meselelerin üstünün örtülmemesini hepinizden rica ediyorum. Bu yüzden diyoruz ki bu mesele derinlemesine incelenmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ŞENOL SUNAT (Devamla) - Bu araştırma önergesi kapsamında, ev içi silah güvenliği ve denetim mekanizmaları incelenmelidir, okullarda güvenlik altyapısı ve risk analizleri yeniden ele alınmalıdır, rehberlik hizmetleri sadece akademik değil psikososyal riskleri kapsayacak şekilde güçlendirilmelidir, dijital şiddet kültürü ve çocuklar üzerindeki etkileri araştırılmalıdır, erken uyarı sistemleri kurulmalı ve aile-okul iş birliği zorunlu hâle getirilmelidir.

Sayın milletvekilleri, eğer bir toplum çocuklarını koruyamıyorsa o toplum gerçekten güvende midir diye sorarak konuşmamı bitiriyor, Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına ikinci söz Antalya Milletvekili Sayın Uğur Poyraz’a ait.

Buyurun Sayın Poyraz. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurul saygıyla selamlıyorum.

Değişim zamanlarından geçiyoruz. Hayatın olağan akışını sağlayan araçlar da amaçlar da değişiyor. Artık kuşak değişimleri de çok daha sert. Ortaya ilk çıktığında gereksiz ya da lüks gibi görünen birçok araç; internet, sosyal medya, oyun platformları, şimdilerde yapay zekâ artık vazgeçilmezlerimiz. Tüm bu araçlar hayatımıza katkılarının daha fazlasını hayatımızdan da götürüyor. Ahlakın yitirilmesi, değer setlerimizin yıkılması, ailelerin günden güne erimeleri, toplumsal aidiyetin ortadan kalkması; bunlar ülkemizde de tüm dünyayla eş zamanlı olarak yaşanıyor. Bu konuda sorumluluğu sadece iktidara yüklemek elbette mümkün değil; siyaset, toplum, birey demeden hepimiz sorumluyuz. Ancak güç ve yetki yarattığınız tek adam rejimiyle sadece tek bir iradede ve bu iradenin atadığı yürütmeye. Öngöründen yoksun bu güç ve yetkiyle “geliyorum” diyen hiçbir felakete tedbir alınmadı. Yaşanan her acıdan sonra ise aklınıza ilk gelen sadece yasak getirmek oldu.

Her mecrada defalarca dile getirdik; akran zorbalığı, uyuşturucu, okullarda temizlik, personel, öğretmen, rehberlik yoksunluğu, çocukların gelecek kaygısı, bilinçsiz ebeveynler, şiddet dili, ilham alınan diziler, filmler. Bunların hepsini söyledik, anlattık, konuşulmayan kalmadı. Hepsini siz de biliyorsunuz hatta bizden çok daha vâkıfsınız ama masaya yumruğunuzu vurup milletin vekili gibi davranmak yerine öngörüsüz sekreter bakanlar ve liyakatsiz bürokratların yetersizliklerine kefalet koyup türlü türlü bahanelerle burada savunmaya çalıştınız.

Şimdi, aklınıza ilk gelen nedir? İnternette oyunlara yasak koymak mı? İşte, mesele de tam olarak burada başlıyor. Devleti yönetirken elinizdeki güç ve yetkiyle “Park etmek yasaktır.” yazabilirsiniz. Peki, ya sonra? Yine, sizden yükselen “Sıkıysa kaldır bakalım.” tehdidi. İşte, sorun tam olarak “Sıkıysa kaldır.” denilen yerdedir, “Sen benim kim olduğumu biliyor musun?” diye kükkrediğiniz yerdedir. Bakınız, deniz kenarlarında bazı yerlerde “Denize girmek yasaktır.” yazan tabela vardır ama cankurtaran yoktur, güvenlik yoktur, tabela koymak tedbir değildir. Tedbir, yasağa uymayana müdahale edebilmektir; tedbir, güvenle denize girilebilecek yeri gösterebilmektir; işte, yasaktan tedbire geçiş tam da burada başlar. Felaket başa gelince tedbir alınmaz, müdahale edilir. Tedbir, öngörüp felaket başa gelmeden caydırıcılık üretebilmektir. Yani değerli milletvekilleri, mesele, okul kapılarına bekçi, polis, jandarma dikmek değildir; dedektör, kamera, x-ray ihalesi açmak, kovalamak değildir. Eskişehir’de sokakta, Urfa’da ve Maraş’ta okullarda yaşanan vahşet de çocuklarımızın giderek daha ağır şiddet biçimlerinin faili ve kurbanı olması da bize aynı şeyi söylüyor. Konu, salt mekân güvenliği değil, evlatlarımızın içine sürüklendiği sosyal, dijital ve ahlaki iklimdir.

Çocuklarımız, içine kapanıyor; yalnızlık, çaresizlik, değersizlik duygusuyla büyüyor, sanal dünyada kurulan kırılğan kimlikleri gerçek hayattaki öfkeleriyle birleşiyor. Şiddet, artık anlık bir cinnet hâli ve sapma değil kendini ifade biçimi olarak ortaya çıkıyor. Çocuklarımız, birlikte oynayıp takım kurmak yerine ya çete kuruyorlar ya kurulmuş çetelere katılıyorlar; yenilip kazanacakları, kûsûp barışacakları maçları yapmak yerine can alıp, can yakıp korku ve nefretle büyüyorlar. Yani biz hem çocuklarımızı koruyamıyoruz hem de onların insanlaşacakları zemini ağır ağır kaybediyoruz.

Değerli milletvekilleri, zorunlu eğitim bir toplum sözleşmesidir. Ben vatandaş olarak bu sözleşmeye uyuyorum, çocuğumu devlete emanet ediyorum ama eğer benim okula eğitim alsın diye gönderdiğim evladımın okul yolunda, bahçesinde, sınıfında başına bir şey gelmesinden, canından endişe ediyorsam, haklı gerekçelerim ve delillerim de var ise o toplum sözleşmesi bizzat iktidar eliyle yırtılmış demektir.

Ey devleti yöneten iktidar ve onun buradaki Meclis grubu! Biz millet olarak çocuklarımızı size emanet ettik, yenidoğan ünitesine teslim ettik, okula teslim ettik, yurda teslim ettik, askere teslim ettik. Siz ne yaptınız? Yenidoğanlarımız hastanede katledildi, küçücük çocuklarımız okullarında, sınıflarında mermilerin hedefi oldu, gençlerimiz yurt asansörlerinde öldü, askerimiz, polisimiz akademilerde FETÖ'ye sunuldu, Mehmetçik'imiz kışlada susuzluktan şehit oldu ve bunların hepsi milletimizle yaptığımız akitte sizin döneminizde yaşandı. Memleketimin sokaklarını çetelere, kurumlarını başka başka yapılarla, adaletini siyasete, keyfiyete, eğitimi liyakatsizliğe teslim ettiniz. Bu acı tablo karşısında gözlerinizi millettan kaçıramazsınız, yere bakarak taziye mesajlarıyla da bu sorumluluktan kaçamazsınız.

Bir baba olarak tüm babaların iç sesi adına konuşuyorum. Bizler de çocuklarımızı ne yapacağımızı, onları nasıl yetiştireceğimizi, nasıl yönlendireceğimizi çoğu zaman bilmiyoruz; ne olursa olsun en iyiyi istiyoruz, onu elde etmesi için mücadele ediyoruz. En iyi okulda okusun, en iyi işe girsin, en iyi yüksek notu alsın, en çok parayı o kazansın istiyoruz. Bazen evlatlarımızı büyötmek yerine, farkına varın, biz de onlarla birlikte küçölüyoruz. Oysaki mesele yalnızca çocuk büyötmek değildir, mesele şahsiyet sahibi birey yetiştirebilmektir. Birey, emeğin kutsallığını bilen, iyi olmanın bir bedel değil bir ödöl olduğunu hisseden insandır. Ancak bugün o şahsiyeti inşa edecek temel direkler, aile ve toplumsal ahlak zayıflatılmıştır. Bizler hanelerimizde dürüstlüğü, çalışmayı, sabrı öğretirken çocuklarımız dışarıda kısa yoldan köşeyi dönenleri, liyakatsiz yükselenleri, hukuksuz güç devşirenleri görüp örnek alıyorlar. Dürüstlüğü enayilik, kurnazlığın zekâ sayıldığı bir iklimde hangi müspet neticeden bahsedip hangi değerleri bu evlatlarımıza miras bırakacağız? Devletin görevi sadece kâğıt üzerinde yasak koymak değildir, devlet, iyi olanın yolunu açan, kötünün önüne siper olan iradedir. Liyakatsiz atamalarla, “bizim sendika” anlayışıyla yönetilen okullarda ne öğretmen huzurlu ne öğrenci güvencedir. Derslik sayısı ve okullaşma oranıyla övünüp eğitimi dört duvar ve müfredata sığdıran sizler, okulların içindeki ruhu, güvenliği ve liyakatı öldürdünüz.

Bir başka gerçeği daha konuşalım: Bu ülkede milyonlarca çocuk okula tok gitmiyor, ekonomik krizin yükünü en masum omuzlar taşıyor. Siz, ücretsiz öğün talebine bile kulak tıkayarak çocuğun bedenini de dikkatini de gelişimini de ruhunu da ihmal ettiniz. Eğitimin sınıfsal yarılmasını büyöttünüz. Parası olan çocuğunu özel okula geçiriyor, olmayan niteliksizleşen kamusal eğitime mecbur kalıyor; okullarımız fırsat eşitliğinin kapısı olmaktan çıkıyor, eşitsizliğin gencecik dimağlarda öğrenildiği ilk mekân hâline dönüşüyor.

Yani demem o ki sayın vekiller, meselemiz, devletle vatandaş arasındaki bağın ne hâle geldiğidir. 23 Nisanın, Millî Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nın arifesindeyiz. Çocuklarımızın hâli budur da egemenlik hakkımızın hâli farklı mıdır? O egemenlik üzerinde ne kadar hakkımız var, ne kadarına “benim” diyebildiğimiz bir devlet aygıtı var, bilmiyoruz. Siz bize sürekli her şeyin size ait olduğunu bildiriyorsunuz ama bize neyin ne kadar bize ait olduğunu söylemiyorsunuz. Had bize düşüyor, had bilmezlik sizin nasibiniz; selde, yangında insanlarımız ölüyor, suçluyu belediye ilan ediyorsunuz; depremde canlar yitiyor,

suçlu müteahhit; cinayet işleniyor, katliamlar yapılıyor, suçlu katil; peki, hepsinin bir sorumlusu varsa ve bunlar olmaya devam ediyorsa sahi siz ne iş yapıyorsunuz? Bu çelişkinin 3 çıktısı var; ya aklınız yok, ya vicdanınız yok, ya niyetiniz yok!

Bu kürsüden defalarca haykırdım; bu Parlamento kanunlara uyan, kurallara uyan, bu ülkede huzur içinde yaşamaya çalışan insanlar için kanun yapmak, onların hayatına refah, güven ve huzur katmak için çalışmak zorundadır; işimiz de görevimiz de budur. Gel gör ki teröriste umut, katile af, hırsıza indirim, vergi kaçırana ayrıcalık, çevreyi katledene imtiyaz; Meclisi her getirdiğiniz kanunla bunlara çalıştırıyorsunuz. Yaptığınızla artık yüzleşin, bir kere de “Yahu, biz ne yapıyoruz?” diye dertlenin! Ekonomik kriz olduğunda diyorsunuz ya: “Bütün dünyada kriz var, etkileniyoruz.” Ben de siz söylemeden söyledim, şimdi de tekrar edeyim: Bütün dünyada ahlaki, ailevi, manevi değerler aşınıyor ama bütün dünyada olması sizin hiçbir konuda tedbir almamanızın mazereti olmaz, olamaz. Yağmur yağacaksa yağmur yağar; şemsiye açarsınız, yağmurluk giyersiniz; belki tamamen ıslanmaktan kurtulamazsınız ama mesele zaten az ıslanmaktır, hasta olmamaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

UĞUR POYRAZ (Devamla) - Bunları “Yazıklar olsun!” diye bağırın bir muhalefet figanı içinde söylemiyorum; hepimiz akil baliğ yurttaşlarsak bunları nasıl çözeceğimizi, hasarı nasıl azaltacağımızı, ortak aklı nasıl egemen kılacağımızı konuşmak zorundayız.

Ezcümle, “kendine çeki düzen vermek” diye bir deyiş vardır ya, işte o aşamadayız hatta belki çoktan da geçtik. Kendimize çekidüzen vermek adına istişare mefhumunu hatırlamak ve ona inanmak zorundayız. Bu araştırma önergesini de bu sebeple imzaladım; bir yurttaş, bir evlat, bir eş ama en çok da bir baba olarak imzaladım, şimdi sıra sizde. Biliyorum aklınız başınızda, inanıyorum vicdanınız sızlıyor, geriye sadece sorunları çözmek için gereken niyetiniz kalıyor. Vurun masaya yumruklarınızı, yırtın size giydirilmek istenen gömlekleri, gelin hep beraber evlatlarımızın bugününü ve geleceklerini kurtaralım.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına ilk söz Sinop Milletvekili Sayın Nazım Maviş’e ait.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA NAZIM MAVİŞ (Sinop) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; geçen hafta okullarımızda yaşanan silahlı saldırılar sadece iki şehrimizi değil milletimizin tamamını derinden sarsmıştır. Sözlerimin başında, hayattan koparılan evlatlarımıza ve kendini öğrencilerine siper eden ve hayatını kaybeden Ayla Öğretmenimize Cenab-ı Hak’tan rahmet diliyorum, kederli ailelerimize ve milletimize de sabırcemil niyaz ediyorum.

Değerli arkadaşlar, yaşanan bu olaylar her birimize, bu ülkenin aydınlarına, akademisyenlerine ve siyasetçilerine karşı karşıya kaldığımız sorunu derinlemesine bir şekilde sorgulama ve analiz etme görevi yüklüyor. Meseleyi basit bir indirgemecilikle yalnızca okula, okul güvenliğine hasrederek tartışırsak yanılgıya düşeriz. Okulu, öğretmeni, disiplin sistemimizi elbette sorgulayalım ama aileyi, sosyal çevreyi, sanal ortamları, modernizmin yol açtığı derin psikolojik ve sosyolojik sorunları da bununla birlikte tartışmalıyız. Çok katmanlı bir sorunla karşı karşıyayız. O nedenle bu sorunu çok katmanlı ve çok boyutlu olarak tartışmalıyız. Bunları tartışırken de her birimiz meseleyi gündelik siyasal çıkar hesaplarına kurban etmeden, herhangi bir siyasi fırsatçılığa düşmeden ortaklaşarak tartışmalıyız. O nedenle bu komisyonun kurulacak oluşunu meselenin bütün boyutlarıyla tartışılmasına fırsat vereceği için çok kıymetli buluyorum. Bu sorun tartışılırken bir eğitim ekosisteminin ürettiği sonuçları bu ekosistemin bütün parçaları üzerinden tartışmalıyız. Sorun sadece okul kapısına x-ray cihazı kurmak değil okulu, aileyi, toplumu, öğrenciyi

ve öğretmeni yani ekosistemi dönüştürmekten geçmektedir. “Güvenli okul” dediğimizde bütüncül bir bakış açısıyla, disiplinler arası bir yaklaşımla bir güvenlik ekosistemi inşa etmeyi düşünmeliyiz. Aile bu ekosistemin ilk ve en önemli merkezidir. Çocuğun ilk eğitimi ailede başlar, sosyalleşmesi aileyle kurulur. Toplumun kültürü, değerleri çocuğa ailede aktarılır. Güçlü toplumun kaynağı güçlü bir ailedir. Eğer aile içerisinde çocuk yalnızlaşırsa, aile içi iletişim zayıflarsa çocuklarımız her türlü tehdide açık ve kırılgan hâle gelir. O nedenle bizim aileyi güçlendirme politikamız aslında hem bireyi hem de toplumu güçlendirme politikamızın en temel zeminidir.

Değerli milletvekilleri, sorun topyekûn karşı karşıya kaldığımız bir yeni durumun en savunmasız olan çocuklarımız üzerindeki tezahür biçimidir. Şiddet, kimlik bunalımı, insanlık değerlerinin giderek zayıflaması ne yazık ki modern dünyanın temel krizine dönüşmüştür. Bunun için değerlerimizi, kimliğimizi, bu modern sapmayla nasıl mücadele edeceğimizi odağımıza koyarak tartışmamız gerekiyor. Burada dijital ağlara ayrı bir başlık açmak istiyorum. Sanal dünya bize bağımlılığı özgürlük gibi takdim etmektedir. Bağımlılık özgürlük değildir. Özgürlük, bireyin güçlenmesi demektir; bireyin kendi kararını kendisinin verebilmesi, otonom olabilmesi demektir. Oysaki bu ağlar bireyi büyük bir gözetleme düzeninin parçası hâline getirmektedir. Dijital ağ sınırsız bir özgürlük ortamı olarak kendini takdim ediyor. Oysa öyle bir sanal iktidar alanı oluştu ki özgürlük ile gözetim ayırt edilemez hâle geldi. Dijital ağlar, tüm toplumu âdeta müebbet gözaltına mahkûm etti. İdeolojisi bir totaliterlik biçimiyle karşı karşıyayız. O nedenle mutlaka bu alanlarda bir regülasyona gidilmelidir. Biz dijital platformlarla ilgili düzenleme yapmak istedikçe bizi özgürlük bağlamında eleştirenlere şunu söylemek istiyorum: Esasen biz, bağımlılığın bu biçimini kırarak özgürlüğü güçlendiriyoruz, özgürlüğü koruyoruz, özgürlüğü savunuyoruz. Bu düzenlemelere karşı çıkarak sizler, gerçekte gençlerimizin özgürlüğünün kısıtlanmasına vesile olduğunuzun belki farkında değilsiniz.

Çok değerli milletvekilleri, dijital mecralar sadece içerik üretmiyor, duyguları yönlendiriyor. Kolay alıcı bulan korku, öfke ve çatışma anlatıları birtakım yankı odalarında çocuklara doğrudan yükleniyor. Duyguların istismar edildiği dijital odalarda çocuklarımızın fiziksel ve ruhsal sağlıkları erozyona uğruyor. Sosyal medya ve oyunlar âdeta anestezi bir etkiyle bilgi ve düşünceyi engelliyor, hakikati baskılıyor. Diğer yandan, uluslararası sosyal medya şirketleri ulusların egemenlik sınırlarını aşındırmakta, millî değerlerimizi erozyona uğratmaktadır. Kontrolsüz ve kurlsız bir düzen vardır. Bu alanda yapılması istenilen regülasyonları da özgürlük bağlamında değerlendirmeye kalkmak, hemen “yasakçılık”, “otoriterlik” gibi ezber değerlendirmelerle mahkûm etmeye çalışmak siyasi oportünizmdir. Nasıl “mavi vatan” “gök vatan” diyorsak aslında bir sanal vatan alanı da oluşturmamız yani sanal alanı da vatanlaştırmamız gerekmektedir. Eğer biz, bu kontrolsüz, sınırsız küresel şirketlerin nüfuz alanlarıyla ilgili gerekli düzenlemeleri yapmazsak bir müddet sonra ulusal egemenlik alanımızın aşındığını çok rahatlıkla göreceğiz. Dolayısıyla bu alanda yapılacak olan regülasyon bir özgürlük meselesi değil bir egemenlik meselesidir. Dijital ağlar ne yazık ki artık kurmaca ile hakikat arasındaki ayrımı yok ediyor. Yalanın, dezenformasyonun, sahte haberlerin bu kadar yaygınlaştığı bir zemin olarak dijital ağlar karşımıza bir hakikat krizi çıkarmaktadır. Bunun sonucu anlamsızlık ve kimliksizliktir. Yeni bir nihilizm biçimiyle karşı karşıyayız. Anlamdan, amaçtan ve hakikatten yoksun bir çağda yaşıyoruz. Çocuklarımız bu anlam yoksunluğu ve hakikat kaybının en savunmasız mağdurlarıdır. Hakikat yoksa toplum çözülür. Bu anlam yokluğundan, bu hakikat yoksunluğundan ve kimlik krizinden ancak dinî, insani ve millî değerler zemininde bir kimlik inşasıyla çıkabiliriz. Normların belirsizleştiği, sosyal bağların zayıfladığı, ortak değerlerin sarsıldığı bir dönemde birey kendini anlamsız ve amaçsız olarak görür. Bu açıdan, bunları tartıştığımız bugünlerde Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’nin haklılığını bir kez daha ifade etmek istiyorum. “Erdem-değer-eylem” mottosuyla kurgulanan Maarif Modeli, ahlaki ve manevi erdemleri, toplumsal ve insani değerleri ve bireyin kişisel kabiliyet ve becerilerini geliştirmeyi merkeze almıştır. Yaşadığımız

olayların bir anlam kaybının, kimlik erozyonunun sonucu olduğunu bir kere daha düşünecek olursak aslında Maarif Modeli'nin ortaya koymaya çalıştığı temel amaç tam da bu anlamsızlığı ve kimliksizliği gidermektir. Hangi saiklerle karşı çıkmaya çalışırsanız çalışın, şahsen ben güçlü bir şekilde inanıyorum ki toplumların dayanışmasının, beraberliğinin, huzur ve sükûnunun temel dayanaklarından biri Allah inancı ve maneviyata dayalı değerlerin egemenliğidir. Elbette ki okullarımızı koruyalım, bütün güvenlik önlemlerini alalım ancak gençlerimizin zihin alanını nasıl koruyacağımıza da daha fazla kafa yoralım.

Değerli milletvekilleri, bu meseleyi gündelik siyasi polemiklerin malzemesi hâline getirmek, siyasi tartışmalara indirgemek, sorunu odağından saptırmak, üzerini örtmek manasını taşır. Çok katmanlı, çok boyutlu bir sorunu siyasi ikbal hırslarımızın kıskırtıcılığıyla Hükûmete ya da Sayın Bakanımıza yüklemek için bir fırsat malzemesine dönüştürmek, bu acı hadiseler üzerinden siyasi rant devşirme yarışına girmek ahlaken doğru değildir. Esasen acı üzerinden siyaset yapmak siyaset yapmak da değildir; çünkü siyaset ahlakla yapılır, çünkü siyaset insani bir zeminde yapılır. Ne yazık ki daha olay anlaşılmadan, milletçe acı ve ızdırap duyduğumuz bir anda bazı siyasetçi arkadaşlarımızın açıklamaları açıkça acı üzerinden siyasi rant devşirmek anlamına gelmiştir. Elbette eleştirilerimiz olacak, işte bugün de burada birbirimizi eleştiriyoruz. Eleştiri başka bir şey ama acıyı siyasi söylemlerimiz için malzeme yapmak başka bir şeydir; bu, sorumluluk duygusundan uzak bir yaklaşımdır. Daha olayın bütün sıcaklığı ortada iken Hükûmetimizi, Sayın Millî Eğitim Bakanımızı ramazan etkinlikleri üzerinden eleştirmeye kalkmak milletin kendi değerleriyle milletin bağıny anlayamamak demektir. Oysaki tam da ramazan etkinlikleri, değerler eğitimi ve çocuklarımızın erdemli yetişmesini sağlayacak politikalara ne kadar ihtiyacımızın olduğunu ortaya çıktığı bir dönemdeyiz. Buna rağmen böyle bir olayda böyle bir zemin üzerinden politika yapmaya kalkmak en hafif ifadeyle basiretsizliktir.

Değerli arkadaşlar, birtakım diziler, gündüz kuşağı programları, şiddet özentisine yol açan birtakım filmler de gözden geçirilmelidir. Bazı film ve dizilerde ahlakın yerine racunun, hukukun yerine intikam ve öç alma duygusunun onurlu bir şeymiş gibi takdim edilmesi şiddeti estetize etmektedir, devleti ve hukuku işlevsiz göstermektedir. Şiddetin giderek özendirici bir görünürlük kazanması, mafyatik tiplerin olumlu bir imajla sunulması oldukça tehlikelidir; bu, zorbalığın ve güç gösterisinin ödüllendirilmesi anlamına gelmektedir, şiddet ve zorbalık prestijli bir taklit ögesi hâline dönüşmektedir. Bunların çocuklarımız üzerindeki özendirici ve olumsuz etkilerini de komisyon çalışmalarının önemli gündemlerinden birisi yapmamız gerektiğini düşünüyorum.

Değerli arkadaşlar, bu vesileyle, bir kere daha, Maraş'ta hayatını kaybeden evlatlarımıza Allah'tan rahmet diliyorum. Acımız tarifsiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

NAZIM MAVİŞ (Devamla) - Bugün ortaklaşa bir şekilde Meclisimizde bu olayların arka planındaki kök nedenleri araştırmak üzere bir komisyon kuruyoruz. Umut ediyorum ve inanıyorum ki bu komisyon, bütün saiklerin üzerinde, sadece ülkemizin geleceği çocuklarımızın geleceğini temel almak suretiyle verimli, başarılı ve sonuçları ülkemizin geleceğine olumlu etkiler bırakacak politika kararlarının ortaya konulduğu bir sonuçla tamamlanır. Bu vesileyle, ben tekrar çocuklarımıza rahmet diliyorum, ailelerine sabırlar diliyorum, milletimize sabırlar diliyorum ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına ikinci söz Düzce Milletvekili Sayın Ayşe Keşir'e ait.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA AYŞE KEŞİR (Düzce) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; aslında çok da canımızı yakan bir gündemle bugün buradayız. Meclisin birinci görevi, siyasetin birinci görevi çözüm üretme, çözüm bulma sanatıdır. O anlamda, yeni oluşan, canımızı yakan bir olay için çözüm bulmak için bugün buradayız. Ben, öncelikle, iki şehrimiz nezdinde yaşanan olaydan duyduğum hüznü ifade etmekle beraber, Ayla Öğretmenimiz başta olmak üzere hayatını kaybeden evlatlarımızın ailelerine başsağlığı diliyorum ve özellikle yaralılara da tedavilerinde şifalar diliyorum.

Bu aslında 86 milyonun acısı, hepimizin acısı; özellikle bunun üzerinden siyaset üretmeyi de hiç doğru bulmuyorum, biz çözüm üretme makamındayız ve çözümü konuşmalıyız tekrarlanmaması için. Elbette sosyal olaylar tek bir nedene ya da tek bir sonuca bağlanamaz, neden-sonuç ilişkisi çok karmaşık, çapraşık olabilir zaman zaman; onun için çözümü de multidisipliner aramak gerekir. Akademi, veli, öğretmen, aile üçgeninde pek çok disiplinin bir araya gelerek çözümü çalışması gerektiği kanaatindeyim.

Burada size iki kavramdan bahsetmek istiyorum, özellikle üzerinde durmak istediğim iki önemli kavram var. Aslında hem kadim doğrularımızdan güç alarak hem de bilimin ışığında bu çözüme hep birlikte katkı verebiliriz. Öncelikle “sosyal öğrenme” kavramından bir parça bahsetmek istiyorum size. Aslında 18’inci yüzyılın sonundan itibaren dünya bu konuyu tartışıyor. Özellikle 1774’te Goethe’nin yazdığı “Genç Werther’in Acıları” romanından sonra Avrupa’da başlayan bir intihar salgınından bahsediliyor, salgın üzerine dünya kamuoyu sosyal öğrenmeyi tartışıyor. 1960’lardan itibaren Fransız bilim adamı Bandura ve ondan sonra pek çok bilim adamı bu konu üzerinde “sosyal öğrenme” teoremini ispatladılar. Özetle şunu ifade etmek isterim: Medya araçları, bunun içinde dün televizyonu söyleyebiliriz, bugün sosyal medya araçlarını; özellikle çocukların şiddeti medya araçlarıyla öğrendiği ispatlanmıştır. Bakın, bir tezden bahsetmiyorum, bir teoremden bahsediyorum, ispatlanmış bir teoremden; onun için bu konu son derece önemli.

Bir başka konu da -Neil Postman sık sık bundan bahseder- medya her şeyi eğlence olarak sunar. Medyanın birinci görevi, her şeyi eğlence olarak sunmak; siyaseti, dini, ekonomiyi, ne yazık ki şiddeti de. Bugün şiddet içeriklerini bir eğlence unsuru olarak medya araçlarıyla evimizin içinde ne yazık ki görüyoruz ama biz gücümüzü kadim doğrularımızdan, biz gücümüzü bilimin ışığından alacağız.

Burada bir örnek daha vermek istiyorum. Ne zaman medyayı konuşsak konu özgürlükler ve yasaklar tartışmasına ne yazık ki çekiliyor ama basit bir örnek vereyim, çok da anlaşılacağını düşünüyorum. Mesela, güneş insan varlığı yani canlı yaşamı için olmazsa olmazdır değil mi? Güneşin sıcaklığının 1 derece düşmesi bile yaşamı ne kadar etkiler ama güneş bu kadar faydalı iken -çocuklarımız başta olmak üzere- güneşe maruz kalırken güneş kremi sürüyoruz. Bakın, tabiattaki bu kadar faydalı bir unsuru bile güneş kremi sürerek değerlendiriyoruz. Onun için özellikle medya içerikleri açısından konuya sadece özgürlükler perspektifinden bakılmasının bizi çok yanıltacağını düşünüyorum. Benden önceki konuşmacımız Nazım Bey çok detaylı girdi, bu konuyu özellikle buradan ifade etmek istiyorum çünkü sorumluluğu bilmeden yaşanan özgürlükte ne yazık ki bu tür sonuçlarla karşı karşıya kalıyoruz.

Burada aileye de bir vurgu yapmak isterim. Bireyi topluma hazırlayan yegâne kurum aile ve aile güçlü olduğunda birey de güçlü oluyor. Peki, güçlü olmaktan kastettiğimiz ne, güçlü aile ne? Sorun çözme becerisi yüksek aile. Bakın, son olayda da fail üzerinden, ailesi üzerinden pek çok tartışma yapılıyor. Belki oradaki sorunlar daha önce fark edilip çözüm yoluna gidilseydi bugün belki de onu yaşamayacaktık. Onun için sorun çözme becerisi yüksek ailelerin sorun çözme becerisi yüksek bireyler yetiştireceğine olan inancımı da burada ifade etmek istiyorum.

Bir başka husus; ne yazık ki biz dijital mecraları, medyayı konuşurken suç örgütleri, suç unsurları bizden önce o mecraların arka sokaklarına sızdı bile. Biz çocuklarımızı gözümüzden sakınırken, biz çocuklarımızı her şeyden sakınırken, onların odalarına kadar giren ve bizim çok zaman da fark etmediğimiz bir durumla

karşı karşıya evlatlarımız. Ne yazık ki “bağımlılık” tek başına kurtarmıyor bunu açıklamayı, bu bir anlamda bir dijital afyon olarak hayatımıza ve çocuklarımızın hayatına giriyor. Bu sadece ülkemizin gençlerinin ve çocuklarının sorunu değil; dünya bunu konuşuyor bugün ve şunun farkında değiliz, ne yazık ki aileler ve gençler açısından da bunu söylemek isterim, belki biz yetişkinler için de bu böyle: Gerçek hayatta suç olan dijital mecralarda da suçtur. Bunu özellikle buradan ifade etmek gerektiğini düşünüyorum. Aile sosyologları sık sık söylerler “Özgürlüklerin tanımlanması için beraberinde sorumluluğun da tanımlanması gerekir.” diye. O anlamda, dijital mecraların sorumluluklarının, kullanıcıların sorumluluklarının son derece önemli olduğunu buradan ifade etmek isterim.

Bir başka konu -vaktim az kalıyor, ona da özellikle girmek istiyorum- cinayet ve intihar haberlerinin veriliş biçimi. Bu vesileyle de aslında medya kuruluşlarına buradan da bir çağrıda bulunmak istiyorum. Cinayet ve intihar haberlerinin nedenine yani neden intihar edildiğine, neden o cinayetin işlendiğine ya da nasılına, biçimine ve yöntemine detaylı bir şekilde medyada yer verilmesi -az önce size Goethe’nin romanından bahsettim ya- işte, salgına sebep oluyor. O anlamda, Avrupa’da pek çok ülkede... Gerçi şunu söyleyeyim: Bir referans vermeye de ihtiyacımız yok, bir şeyin doğru olduğuna inanıyorsak bu doğrunun arkasından sonuna kadar gitmeliyiz ama pek çok ülkede intihar haberlerinin veriliş sınırlandırılmış hatta tamamen kaldırılmıştır. Norveç’i başta sayabiliriz bunda. Bu anlamda, intihar ve cinayet haberlerinin veriliş biçimini de bu vesileyle komisyonun gündeme alacağını düşünüyorum, komisyonun gündeminde olacağına inanıyorum. Elbette, tabii, burada önemli olan, bu dijital mecraların yerine neyi koyacağımız? Komisyonun yine gündeminde olacağına inanarak şunu ifade etmem lazım: Çocuklarımızın gelişimi için spor ve sanat etkinliklerinin çocuklarımızın hayatında daha yoğun olmasının bu komisyonun gündeminde olacağına inanıyorum.

Benden önceki konuşmacılardan biri birtakım rakamlardan bahsederken muhtemel ki güncellenmemiş bilgilerden bahsetti, son dakikalarımda onu ifade etmek istedim. Özellikle kız çocuklarının eğitimi son yirmi beş yılın en önemli gündemi, AK PARTİ’nin en önemli gündemi. Bugün kız çocuklarının eğitime erişimiyle ilgili elimde 2025 TÜİK yeni verileri var. Bakın, burada, ilköğretim ve ortaokulda kız ve erkek öğrenciler başa baş eğitimde ama liseye geldiğinizde kız öğrenciler 4 puan erkek öğrencilerden fazla; bakın, lise eğitiminde. Gelelim üniversite eğitime; bugün kız öğrencilerin -erkek öğrencilerle mukayese ettiğinizde- üniversitede oranı yüzde 52. Şimdi, bu verileri konuşurken kız öğrencilerin eğitimden uzak kaldığını, bilerek bırakıldığını söylemenin çok gerçekçi olmadığını, bu verileri kullanan arkadaşların da bilgilerini güncellemesi gerektiğini düşünüyorum. Şu an yeni biten Suça Sürüklenen Çocuklar Komisyonumuz yeni rapor hazırlama sürecinde, geçmişte de bilişimle ilgili farklı komisyon raporları ele alındı ama tekrar ifade ediyorum: Bu, bizim geçmişte “Avrupa’da olur, Amerika’da olur.” diye gördüğümüz olaylar ne yazık ki ülkemize sirayet etti ve bu, ülkemiz için yeni bir sorun, siyaset için de yeni bir sorun ve dediğim gibi, siyaset çözüm üretme sanatı; nasıl ki pandemiyi kucağımızda bulduk ve ona çözüm ürettik, nasıl ki asrın felaketi depremi çok büyük acıyla yaşadık ama bugün 450 bin konutu teslim ettik, yeni çıkan sorunla da mücadele etmek siyasetin birinci görevi. Ben, kurulacak olan komisyonda bu bahsettiğimiz çerçevede -ve çok daha genişleyerek- bu sorunun daha detaylı bir şekilde ele alınacağını düşünüyorum.

Zaman zaman bu kürsülerde komisyon raporlarıyla ilgili bazı ithamlarda bulunuluyor, buna da özellikle üzülüğümü ifade etmek isterim. Biz burada halkın oylarıyla gelmiş milletvekilleriyiz ve o komisyonların her biri milletin sorununa çözüm bulmak için kuruluyor ve ben de geçmişte bir araştırma komisyonu başkanlığı yaptım; yakından takip ettiğim, görev aldığım komisyonlar da var. Bir komisyon aşağı yukarı 400 ila 500 kişi ya da kurum dinler, dört aylık çalışması boyunca 400 ila 500 kişiyi veya kurumu dinler. Bakın, bu, sivil hayatta hiçbir ortamda, akademide dahi yapamayacağınız bir performanstır. Buranın çıktılarını kıymetli buluyorum, buranın çıktılarının küçümsenmesinin bu Parlamento çalışmalarının

küçümsenmesi olarak gördüğümü, milletin iradesine, milletin seçilmiş vekillerinin emeğine saygısızlık olduğunu gördüğümü ifade etmek istiyorum. Tekrar söyleyeyim: Bu konu siyasete malzeme yapılacak bir konu değil. Dün “Aile dışında hayat var.” diye slogan atanlar bugün gelip özgürlükler üzerinden siyaset yapmasınlar, acılar üzerinde ne olur tepinilmesin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYŞE KEŞİR (Devamla) - Tamamlıyorum Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

AYŞE KEŞİR (Devamla) - Bu bizi doğru bir sonuca ulaştırmayacak. Biz çözüm makamındayız, çözüm üretme makamındayız diyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Aynı hassasiyeti sizden de bekliyoruz.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Hangi komisyon raporunu hangi bakanlık hangi ciddiyetle ele aldı, bir kişi yanıt versin.

BAŞKAN - Meclis araştırması önermeleri üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Meclis araştırması açılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Meclis araştırmasını yapacak komisyonun 22 üyeden kurulmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyonun çalışma süresinin, başkan, başkan vekili, sözcü ve kâtip üyenin seçimi tarihinden itibaren başlamak üzere üç ay olmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyonun gerektiğinde Ankara dışında da çalışabilmesi hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birleşime otuz dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.43

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 20.20

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Ertuğrul KAYA (Gaziantep), İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 84'üncü Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Alınan karar gereğince diğer denetim konularını görüşmüyor ve gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1'inci sırada yer alan, Düzce Milletvekili Ercan Öztürk ve Antalya Milletvekili Tuba Vural Çokal ile 69 milletvekilinin Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

**X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER**

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- Düzce Milletvekili Ercan Öztürk ve Antalya Milletvekili Tuba Vural Çokal ile 69 Milletvekilinin Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3566) ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 263)³

BAŞKAN - Komisyon?

Yerinde.

15 Nisan 2026 tarihli 82'nci Birleşimde İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülen 263 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin ikinci bölümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi ikinci bölümde yer alan maddeleri, varsa o madde üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

16'ncı madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 16'ncı maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Vezir Coşkun Parlak

Nevroz Uysal Aslan

Ömer Faruk Gergerlioğlu

Hakkâri

Şırnak

Kocaeli

Mehmet Kamaç

Sinan Çiftçiyörek

Ali Bozan

Diyarbakır

Van

Mersin

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Mersin Milletvekili Sayın Ali Bozan.

Buyurun Sayın Bozan. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ BOZAN (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

³ 263 S. Sayılı Basmayazı 7/4/2026 tarihli 78'inci Birleşim Tutanağı'na eklidir.

Bugün, gün boyunca yapılan konuşmalarda Siverek'te ve Maraş'ta yaşanan saldırılar konuşuldu ama özellikle bu konularda söz alan iktidar vekillerini, iktidar sözcülerini dinlediğimde bir şey dikkatimi çekti: Ya, sanki yirmi dört yıldır bu ülkeyi onlar yönetmiyormuş gibi, olan bitenin sorumlusu onlar değilmiş gibi, ya burada muhalefet gibi konuşular ya da şunu yaptılar; çıktılar, burada, bu olan bitenin en tepedeki sorumlusu olan Millî Eğitim Bakanına, Yusuf Tekin'e sahip çıktılar; üstüne, çıkıp bir de ne yaptılar? Yavuz hırsız ev sahibini bastırır misali, dediler ki: "Bu mesele siyasete malzeme edilmemeli." Evet, arkadaşlar, bu mesele siyasete malzeme edilmemeli ama bu meseleyi, bu saldırıları, bu katliamı siyasete malzeme eden bizzat iktidardır, bizzat AKP'dir. Ne zaman siyasete malzeme etti? O, yaşamını yitiren, öldürülen çocukların cenazesi zamanında siz bu saldırıları siyasete malzeme ettiniz. Siz öldürülen çocuklar arasında dahi ayırım yaptınız, Yusuf Tarık Gül'ün cenazesine hiçbir bakan katılmadı. Çıkıp ondan sonra burada diyorsunuz ki: "Bu olayları, bu yaşananları siyasete malzeme etmeyelim."

Değerli arkadaşlar, Siverek ve Maraş'ta yaşanan saldırıların üzerinden neredeyse bir hafta geçti ama bir hafta içerisinde hem burada hem dışarıda konuşulanlara baktığımda, olup bitene baktığımda ben şunu görüyorum: İktidar yine bu olayı, bu saldırıyı, bu katliamı daha önce yaşananlar gibi, hiçbir siyasi sorumluluk kabul etmeden bir komisyona havale ederek kapatmaya çalışacak ama bu defa öyle olmayacak, bu defa öyle olmamalı. Nasıl olmalı? Bir defa Yusuf Tekin istifa etmeli, Millî Eğitim Bakanı istifa etmeli. Eğer bu meseleyi gerçekten siyasete alet etmek istemiyorsanız bu yaşananların bir siyasi sorumluluğu var ve bu yaşananların birinci derecede siyasi sorumlusu da Millî Eğitim Bakanındır. Millî Eğitim Bakanı o koltuktan vazgeçmeli ya, o koltuktan vazgeçmediği sürece siz bu yaşananları siyasete alet ediyorsunuz.

Değerli arkadaşlar, şimdi, bugün bir komisyon kuruldu değil mi? Peki, bu Komisyon ne yapacak? Kimi dinleyecek? Bu yaşananların birinci derecede sorumlusu olan Millî Eğitim Bakanını dinleyecek, yine Millî Eğitim Bakanının görevlendireceği kamu görevlilerini dinleyecek. Bu Komisyondan ne çıkar? Bu Komisyonun yapacağı çalışmalarla nasıl...

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Millî Eğitim Bakanı gelecek mi? Kültür ve Turizm Bakanı gelmedi ki o gelecek.

ALİ BOZAN (Devamla) - İnşallah gelir.

Değerli arkadaşlar, özetle şunu söyleyelim: Bu yaşananların siyaseti olmaz, bu yaşananların iktidarı olmaz, bu yaşananların sorumlusu olur. Bu yaşananların sorumlusu da sizsiniz ve gereğini yapın.

Şimdi, ben Millî Eğitim Bakanından bahsettim, biraz İçişleri Bakanından da bahsetmek gerekiyor. Şimdi, önceki İçişleri Bakanı gitti, yenisi geldi, dedik bir değişiklik olur. Ya, bu memlekette ille her zaman şu olmak zorunda mı: Gelen gideni aratmak zorunda mı? Değerli arkadaşlar, İçişleri Bakanının Maraş'ta bir yanında Adalet Bakanı, bir yanında Millî Eğitim Bakanı varken yaptığı konuşmayı izlediniz mi, dinlediniz mi? Yaşamını yitiren öğretmen için, yaşamını yitiren öğrenciler için "tane" kavramını kullanıyor, yaralılar için "tane" kavramını kullanıyor. İşte, öyle bir iktidar var ki öyle iktidar temsilcileri var ki ellerinde kâğıt olmadı mı, ellerinde metin olmadı mı bilinçaltılarında ne varsa ortaya çıkıyor. İşte, bilinçaltında, yaşamını yitiren öğrenciye, yaşamını yitiren çocuğa, orada katledilen öğretmene "tane" diyen bakandan, bir İçişleri Bakanından biz ne bekleyelim?

Bilmiyorsanız söyleyelim Sayın Bakan: İnsana tane denmez, öğrenciye tane denmez, çocuğa tane denmez, yaralıya tane denmez; canlı olmayan varlıklara tane denir.

Şimdi soralım iktidara: Siz bu olan bitenlere rağmen hâlen anne-babalara "En az 3 çocuk yapın." demeye devam edecek misiniz? Bundan on yıl önce, on beş yıl önce doğan, bugün 10 yaşında, 15 yaşında olan çocukları koruyamıyorsunuz. Bugün 10 yaşında, 15 yaşında olan çocuklar nerede? Kimisi MESEM'lerde iş cinayetlerine kurban gidiyor, kimisi şu anda biz burada bunu konuşurken ışıklarda dilencilik yapmak zorunda kalıyor, kimisi uyuşturucu kullanıyor, kimisi maalesef uyuşturucu satıyor. Siz

bugün 10 yaşında, 15 yaşında olan çocukları koruyamamışken nasıl bu ülkede yaşayan yurttaşlara “En az 3 çocuk yapın.” diyebilirsiniz?

Peki, soruyorum: Bu çocukları kim koruyacak? O 3 çocuğu kim koruyacak?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından tamamlandı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ALİ BOZAN (Devamla) - Tamamlıyorum Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, yaşananlar açık, her şey apaçık ortada; bu ülkede çocukları, gençleri koruyamayan bir iktidar gerçeği var. Biliyorum, şu anda bu sıralardaki çoğunluğunuza güveniyorsunuz ama o sandık geldiğinde tıpkı emekliler gibi, tıpkı asgari ücretliler gibi, geçtiğimiz hafta çarşamba günü, perşembe günü, cuma günü çocuklarını okula gönderemeyen aileler bugünleri unutmayacaklar ve sandıkta size gerekli cevabı verecekler.

Biz yıllardır şunu söylüyoruz: Bu sistemle olmaz diyoruz, bu sistem çürümüş diyoruz, çürümüş sistemin ağır sonuçlarını yaşıyoruz diyoruz. Bu çürümüş sistemin daha ağır sonuçlarını yaşamamak için gelin -günü kurtaran değil-sorunların temel kaynağının ortadan kaldırılacağı çözümleri hep birlikte konuşalım ve üretelim diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 263 sıra sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 16'ncı maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 16 - 4857 Sayılı Kanunun ek 2 inci maddesinin 1 inci fıkrasında yer alan “üç” ibaresi “beş” şeklinde, “beş” ibaresi ise “on” şeklinde değiştirilmiştir.”

Aylin Yaman	Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu	Nail Çiler
Ankara	İstanbul	Kocaeli
Sibel Suiçmez	Murat Çan	Eylem Ertuğ Ertuğrul
Trabzon	Samsun	Zonguldak
Tahsin Ocaklı	Gülcan Kış	Serkan Sarı
Rize	Mersin	Balıkesir
Ömer Fethi Güner		İzzet Akbulut
Niğde		Burdur

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Burdur Milletvekili Sayın İzzet Akbulut.

Buyurun Sayın Akbulut. (CHP sıralarından alkışlar)

İZZET AKBULUT (Burdur) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle Genel Kurulumuzu saygıyla selamlıyorum.

Yine bir torba kanunla karşı karşıyayız. Yine birbiriyle alakası olmayan, yine birbirinden bağımsız, farklı günlerde konuşulması gereken birçok maddeyi içeren bir torba kanunla, kimilerine göre çorba kanunla karşı karşıyayız. Kadın işçilere verilen doğum süresinin iki haftadan artırılmasını da bu kanunda görüyoruz, erkek işçilere verilen doğum izninin artırılmasını da bu kanunda görüyoruz, hiç alakasız bir şekilde 15 yaşını doldurmamış çocukların sosyal ağlara üye olmalarının yasaklanmasını da yine bu kanunda

görüyoruz. Hâlbuki vatandaşlarımız, yurttaşlarımız bizlerden çok daha önemli konuları görüşmemizi, çok daha önemli kanunları görüşmemizi bekliyorlar ama bizler... Tabii ki içerisinde olumlu gördüklerimiz de var, olumsuz gördüklerimiz de var; olumlu gördüklerimizin ve olumsuz görüntülerimizin ayrı ayrı oylanmasına imkân verilmeyen bir torba kanun düzenlemesiyle karşı karşıyayız.

16'ncı maddede ne diyor? Babaya, erkek işçilere verilen doğum izni on güne çıkarılıyor. Tabii, doğum bekleyen birçok yurttaşımız için önemli ama en azından otuz gün olması gerektiğini düşünüyoruz. Yine, kadınlarla alakalı, özellikle doğum yapmalarını istiyoruz ama işe gidişleriyle ya da doğumdan sonra işe devam etmeleriyle alakalı bir garantiyi ne yazık ki kendilerine veremiyoruz.

Yine, bu ülkede sosyal devlet anlayışının olması gerektiğini düşünen bir siyasi partiyiz. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına bilgi edinebilmekle alakalı birçok yetkiler veriliyor ama güzide bir kurumumuz, Osmanlı'dan bu yana gelen güzide bir kurumumuz Darülaceze'ye katma değer vergisi imtiyazlarıyla, kurumlar vergisi matrahından indirme imtiyazlarıyla yarın bir gün bir Deniz Feneri gibi bir olayla karşılaşma riskini de getiriyor. Bunu muhakkak iyi tahlil etmemiz gerekiyor. Bu ülkede yoksulluğu kontrol mü etmek istiyoruz, bu ülkede yoksulluğu bitirmek mi istiyoruz? Buna baktığımız zaman, bu ülkede yoksulluğun ısrarla kontrol edilmek istendiği görülüyor. Yoksulluk bitirilmek istenirse bugün başta -bakın, bir haftadır ülkemizde çok büyük acı olaylar yaşandı- eğitimi yeni baştan ele almamız gerekir, eğitimi daha nitelikli hâle getirmemiz gerekir. Bakın, eğer yoksulluğu yönetmeyi değil bitirmeyi istiyorsak bu ülkede yetişen, bu ülkede üretilen hiçbir ürünün ithalatına geçit vermememiz gerekir, tarım ve hayvancılığı tekrar tercih edilebilen bir sektör hâline getirebilmek gerekir. (CHP sıralarından alkışlar) Bugün çiftçileri, üreticileri bir doktordan, bir hâkimden, bir savcıdan, bir öğretmenden daha fazla para getirebilir, para kazanabilir bir konuma getirmemiz gerekir. Bunları niye söylüyorum? Eğer bunu başarabilirsek, bunu gerçekleştirebilirsek bu ülkede yoksulluğu tarihe gömeriz -bakın, bu ülkede üretim sadece çiftçilerden değil- sanayiye geliştirebilirsek, dünyaya açılabilen birçok pazarla sanayimizi güçlendirebilirsek bugün, bu gördüğümüz torba kanundaki maddelerin birçoğu boşa çıkacak. Çünkü neden? Ülkedeki yoksul sayısı çok aza düşecek.

Kıymetli milletvekilleri, ülkenin geldiği hâle bakın. Bir yoksulluk sınırı açıklıyorlar, 106.817 TL; açlık sınırı açıklanıyor, 32.793 TL. Kıymetli milletvekilleri, Türkiye'de sosyal yardım alan kişi sayısı 2025-26 döneminde yaklaşık 20 milyona çıkıyor yani ülke nüfusumuzun dörtte 1'i; 4,5 milyon hane düzenli veya dönemsel sosyal yardım kapsamına alınıyor. 541.599 kişi evde bakım desteği alıyor. Bunlar övünülecek durumlar, bunlar övünülecek rakamlar değil. Bizlerin, ne yapıp ne edip Türkiye'yi şaha kaldırmamız gerekiyor, üretimi şaha kaldırmamız gerekiyor; yoksulluğu yönetebilen değil yoksulluğu yok edebilen bir anlayışı getirmemiz gerekiyor diyor, hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3566) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 16'ncı maddesinde yer alan "on" ibaresinin "yirmi" şeklinde değiştirilmesini arz ederiz.

Selçuk Özdağ

Elif Esen

Mehmet Atmaca

Muğla

İstanbul

Bursa

Mehmet Karaman

Şerafettin Kılıç

Medeni Yılmaz

Samsun

Antalya

İstanbul

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen İstanbul Milletvekili Sayın Medeni Yılmaz. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

MEDENİ YILMAZ (İstanbul) - Sayın Başkan, çok kıymetli milletvekilleri; sizleri YENİ YOL Grubu adına saygıyla selamlıyorum.

Kahramanmaraş'ta ve Şanlıurfa Siverek'te yaşadığımız elim hadiseler dolayısıyla hayatını kaybeden öğrencilerimize ve öğretmenlerimize Allah'tan rahmet diliyorum, kederli ailelerine sabır diliyorum, bütün milletimize başsağlığı diliyorum. Ne yazık ki bu ve benzeri olayları çok sık yaşıyoruz son zamanlarda yani sırayla tek tek söylemek istemem ama aklıma çok yakın geçmişte otel yangınından başlayarak birçok hadise geldi. Bu konuda ve benzeri konularda olay olduğu zaman, olay sıcakken üzerinde çok fazla konuşuyoruz ama çok kısa zaman içerisinde çok çabuk da unutuyoruz maalesef bir başka, yeni bir olay oluncaya kadar.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, Cenab-ı Allah bütün kâinatı yarattı, kâinattaki bütün nimetleri yarattı, insanı yarattı ve kâinattaki bütün nimetleri insanın hizmetine verdi, onlar için yarattı. Bu kadar kıymetli, bu kadar değerli varlığa, Cenab-ı Allah'ın ona lütfettiği, bahsettiği bu imkânlarla karşılık bizler, ülkeyi yönetenler gerekli hassasiyeti ne kadar gösteriyoruz, ne kadar duyarlı davranıyoruz? Bu konuda ciddi bir şekilde birbirimizi sorgulamamız lazım, kendimizi sorgulamamız lazım. Burada iktidar-muhalefet ayrımı yapmıyorum; hepimiz insanız, hepimiz bu ülkenin insanlarıyız ve hepimizin -iktidar, muhalefet- eminim ki bu insanlar, bu toplumun bütün insanları için hassasiyetleri var ama bu hassasiyetleri maalesef çeşitli suni kavgalarla gölgede bırakıyoruz.

Üzerinde konuştuğumuz 16'ncı maddede teklifimiz, on olarak gelen doğum sonrası izni yirmiyeye çıkarmaktır. Bu konudaki talebimizi bir önergeyle ilettik ama ben, bu arada, mademki konumuz insan, insanı ön plana çıkarmak için, özellikle çok ihmal ettiğimiz çevreyle ilgili hassasiyeti dile getirmek istiyorum.

Geçtiğimiz günlerde İstanbul Esenyurt'taydım. Esenyurt, malumunuz, nüfusu 1,5 milyona yaklaşmış, Türkiye'nin en büyük ilçesi; neredeyse 2 tane büyükşehir çıkaracak kadar nüfusa sahip ama aynı zamanda büyük bir betonlaşma, büyük bir çevre sıkıntısıyla karşı karşıya. Burada yaşayan 1,5 milyon insan neredeyse nefes alamaz hâle gelmiş. Gökdelenler beton yığınları arasında kaybolmuş, adeta nefes alamayan bir topluluk var orada.

Geçtiğimiz günlerde gördüğümüz bir hassasiyeti sizlerle paylaşmak istiyorum, o da şu: Esenyurt ilçemizde 6 tane park var değerli milletvekilleri ama bu parklardan bir tanesinin maalesef bir bölümüne Emniyet Müdürlüğü binası yapılmak isteniyor. Şu anda ilçede büyük bir hassasiyet var. Bu hassasiyeti sizlerle paylaşmak istedim. O da Emniyet Müdürlüğü binası için birçok alan bulunabilirken adı da "Recep Tayyip Erdoğan Parkı" olan bu parkın bir bölümüne, 9 bin metrekaresine Emniyet Müdürlüğü binası yapılmak istenmesi. Düşünün, burası aynı zamanda deprem toplanma bölgesi değerli arkadaşlar. Daha geçtiğimiz üç yıl içerisinde büyük bir deprem yaşadık, yirmi yedi yıl önce büyük Körfez depremini yaşadık. O günden bu yana büyük İstanbul depremi için sürekli uyarılar var ve bununla ilgili İstanbul'da maalesef gerekli ve yeterli hazırlığın yapılmadığını hepimiz gözlemliyoruz ve biliyoruz. Orada kentsel dönüşümden tutun da kentte deprem için tahsis edilen toplanma alanlarına varıncaya kadar her alanda büyük bir ihmal var. Ne yazık ki üzülmek söylüyorum, deprem toplanma alanlarının birçoğu rezidanslara ve AVM'lere çevrildi yani ranta çevrildi. İnsanlar beton yığınları arasında nefes alamaz hâle gelirken oradaki mevcut parkları da binalara dönüştürmek, betona dönüştürmek hiçbir aklın ve insafın kabul edebileceği bir olay değildi. Bu konuda lütfen sizlerden, özellikle iktidar grubundaki milletvekili arkadaşlardan hassasiyet bekliyoruz; bunu Esenyurt da bekliyor, gittiğimizde bunu bize söylediler, iletiler, ben de burada sizlere iletiyorum; lütfen bu hassasiyeti gösteriniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MEDENİ YILMAZ (Devamla) - Oradaki toplanma alanları gerçekten çok çok önemli; artı, insanların nefes alabildiği, sosyalleşebildiği ve çocukların oyun oynayabildiği, gençlerin spor yapabildiği çok sınırlı alanları maalesef betona gömersek... İşte bugün araştırma önergesinde çocuklarımızla ilgili dijitalleşmeyi, birçok olumsuz şeyleri konuştuk, bunların hepsi insanımıza verdiğimiz değer in eksikliğinden kaynaklanan olumsuz sonuçlardır.

Sınırlı zaman içerisinde bu kadar büyük bir konuyu elbette görüşmek mümkün değil, konuşmak mümkün değil ama söylenenlerin ne anlama geldiğini hepiniz çok iyi biliyorsunuz. Ben bu duygularla sizleri saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza...

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Başkanım...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Başladı, işlem başladı efendim.

BAŞKAN - Ya, buna itiraz etmeyin!

Yoklama talebi var.

Sayın Günaydın, Sayın Yıldızlı, Sayın Sarı, Sayın Alp, Sayın Gürer, Sayın Dinçer, Sayın Ersever, Sayın Kılıç, Sayın Akbulut, Sayın Güzelmansur, Sayın Çan, Sayın Özdemir, Sayın Ceylan, Sayın Arı, Sayın Uzun, Sayın Bakırhoğlu, Sayın Aygun, Sayın Genç, Sayın Tahtasız, Sayın Becan.

Yoklama için üç dakika süre veriyor ve başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime 15 dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 20.45

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 21.01****BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN****KÂTİP ÜYELER: Ertuğrul KAYA (Gaziantep), İbrahim YURDUNUSEVEN(Afyonkarahisar)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 84'üncü Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN - İstanbul Milletvekili Medeni Yılmaz ve arkadaşlarının önergesinin oylanmasından önce istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştır.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır.

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)****A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- *Düzce Milletvekili Ercan Öztürk ve Antalya Milletvekili Tuba Vural Çokal ile 69 Milletvekilinin Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3566) ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 263) (Devam)*

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir. 263 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 16'ncı maddesinin çerçeve hükmünde yer alan “değiştirilmiştir” ibaresinin “yeniden düzenlenmiştir” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Uğur Poyraz

Hakan Şeref Olgun

Yavuz Aydın

Antalya

Afyonkarahisar

Trabzon

Hüsmen Kırkpınar

Lütfü Türkkan

Mehmet Akalın

İzmir

Kocaeli

Edirne

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

(Uğultular)

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, çok uğultu var, konuşmak isteyenler kulise geçsinler.

Önerge üzerinde söz isteyen Kocaeli Milletvekili Sayın Lütfü Türkkan. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün burada sizinle bir krizi konuşmak için söz aldım. Bu kriz 86 milyonun geleceğini doğrudan etkileyen bir kriz, bir alarm aslında, ondan bahsedeceğim. Bu yeni dönemin krizi, ev genci. Daha önce duydunuz mu böyle bir şey? Ev genci. Ev kızı vardı daha önce. Ne iş yapıyor kızımız, okudu mu? Ev kızı... Şimdi, yeni ev genci var, yeni moda ev genci. Bu gençlerin tembelliği değil mesele, mesele tamamen bireysel bir tercih falan da değil.

Hatırlıyor musunuz bir zamanlar Sayın Cumhurbaşkanı “Her aileye 3 çocuk.” diyordu, bence çok güzel bir projeydi o, keşke 4 çocuk olsa ama... Ne oldu biliyor musunuz o 3 çocuk? Bu çocuklardan birini sokakta kaybediyoruz şu anda, birini okulda kaybediyoruz, birini de evde kaybediyoruz; 3 çocuk gitti. Evet, evde yani ne işte ne eğitimde ne öğretimde ne hayatta, sadece evde bekliyor bu çocuklar. Neyi bekliyorlar? Atanmayı bekliyorlar, mülakattan geçmeyi bekliyorlar, elinden alınmış hayallerinin geri verilmesini bekliyorlar, ifade özgürlüğü istiyorlar, konuşmak istiyorlar, gözüne alınmadan konuşmak istiyorlar, çok fazla bir şey istemiyorlar, özgür bir Türkiye istiyorlar.

Şanlıurfa’da, Kahramanmaraş’ta yaşanan o acı olaylar, o 2 öğrencinin okulu silahla basması hakikaten hepimizi derinden sarstı ama biz sadece sonucu konuşuyoruz, sebebi konuşmaktan kaçıyoruz.

(Uğultular)

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamlı) - Sayın Başkan, sizi şöyle arkaya doğru alalım mı? Sayın Komisyon Başkanım, Sayın Başkan...

Ben bekleyeyim de muhabbet bir bitsin.

Sayın Başkan, muhabbetiniz bittiyse konuşmaya devam edebilir miyim?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ama gerçekten ayıp ya!

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamlı) - Sormak gereken şu: Bu çocuklar bu hâle nasıl geldi? Gençler şunu söylüyor artık: “Ben ne yaparsam yapayım karşılığı maalesef yok.” Diploma var, diplomanın karşılığı yok; çalışma var, karşılığı yok; emek var, onun da karşılığı yok. İş buluyor bu gençler ama geçinmiyorlar. İş bulduklarında bu parayla ya yaşayacaklar, yemek için yaşayacaklar veyahut da bir hanede oturacak, ikisini bir arada yapma şansları yok çünkü aldıkları maaşlarının yüzde 60-70’ini kiraya vermek zorunda çocuklar. O yüzden, çocuklar evlenmekten kaçıyor. Bizim dönemimizde 25 yaşına geldiği zaman artık “evlenme çağı” dediğimiz çocuklar şu anda 35 yaşlarında hâlâ evlenemiyorlar, yuva kurmaları mümkün değil. Ekonomik olarak bağımlı bu çocuklar; 35 yaşında çocuk hâlâ annesinin, babasının emekli maaşına muhtaç bir hâlde yaşıyor.

Psikolojik olarak tükenmiş bu çocuklar, sosyal olarak da yalnızlar. Ne çalışıyorlar ne okuyorlar ne de hayata dair bir umutları var. 15-34 yaş arasında evde bekleyen bir nesil var şu anda Türkiye’de. Bu ne demek biliyor musunuz? Gecikmiş hayat demek, ertelenmiş gelecek demek. Bir de barınma krizi var, biraz evvel bahsettim. Bu ülkede gençler artık nasıl yaşarım değil nasıl hayatta kalabilirim diye düşünmeye başladılar. Bir de üstüne sosyal medya var. Genç kendini artık sadece Türkiye’yle kıyaslamıyor; sosyal medyada Avrupa’daki, dünyadaki, diğer ülkelerdeki akranlarına bakıyorlar, bir de kendilerinin sadece doymak için yaşamak zorunda kaldıklarını hayal ediyorlar, ikisi arasında böyle sosyal bunalımlara kapılıyorlar.

Şimdi size bir okulun rakamlarını söyleyeceğim; bu okulun rakamları bu ülkenin gerçek durumunu, yönünü gösteriyor. İstanbul Alman Lisesi 2010 yılında 129 mezun verdi; bu 129 mezundan 42 çocuk yurt dışına çıktı, 87’si Türkiye’de kaldı. 2024 yılına geldik, aynı lise bu sefer 125 mezun verdi; 124 çocuk yurt dışına çıktı, bir tanesi Türkiye’de kaldı. Kalan, yurt dışına giden gençlerimizin durumunu herhâlde tahmin edebilirsiniz. En iyi üniversitelerimizden bahsedeceğim size; Koç’ta mezun olan çocukların yüzde 28’i gidiyor, Sabancı’da yüzde 27’si, Bilkent’te yüzde 25’i, Boğaziçi’nde yüzde 23’ü, ODTÜ’de yüzde 21’i mezunların bu ülkede kalmıyorlar yani bu ülkenin en iyi yetişmiş beyinleri valizlerini toplayıp yurt dışına gidiyorlar. Şimdi size soruyorum: Biz neyi kaybediyoruz? Sadece gençleri mi? Hayır, biz ülkenin geleceğini kaybediyoruz. Bu çocuklar doğduğu günden 18 yaşına kadar devletimiz onlara verdiği, sağladığı sağlık ve eğitim hizmetleriyle beraber 3 milyon lira para harcıyor bu çocuklara, bir de üniversiteyi bitirdikleri zaman bu para 5 milyon liraya çıkıyor. Bu, devlete maliyeti o çocuğun; sadece eğitim ve sağlıktan bahsediyorum, diğer hiçbir şeyden bahsetmiyorum. Sonra, geleceğimiz olan o gençler ne oluyor biliyor musunuz eğer burada kalırsa? Evde oturuyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) - Evde oturmayı göze alamayan valizini topluyor, yurt dışına kaçıyor. Bu nedir biliyor musunuz? Aslında kaçan sadece ülkenin genci değil ülkenin kaynağı da yurt dışına kaçıyor. Bu çocuğa bu kadar yatırım yapmış bu devlet ve bu yatırımla yetiştirdiğiniz üniversite mezunu, doktor, mühendis çocuk tam ülkeye hizmet edecekken gidiyor Almanya'ya hizmet ediyor, Belçika'ya hizmet ediyor, İsviçre'ye hizmet ediyor; devlet harcadığı parayla kalıyor, devlete hiçbir faydası olmuyor. Bu aslında tam bir sömürge düzenidir arkadaşlar. Hani yirmi dört yıldır sizden çok duyarız, ben de çok söyledim; “Asım'ın nesliyiz.” diyorduk ya, işte o nesil şimdi Hans'a, George'a hizmet ediyor, üzülerek söylüyorum.

Saygılar sunuyorum. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Hans ve George faydalanmaya devam etsin, mübarek olsun!

BAŞKAN - 16'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

17'nci madde üzerinde 4 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3566) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesinde yer alan Ek Madde 1'in dördüncü fıkrasındaki “Bu cezanın tebliğinden itibaren bir ay içinde aykırılığın hâlen giderilmemiş olması hâlinde ilgili kamu kurum ve kuruluşları tarafından verilen izin ve ruhsatlar derhâl iptal edilir.” cümlesinin çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Elif Esen	Mehmet Atmaca	Selçuk Özdağ
İstanbul	Bursa	Muğla
Mehmet Karaman	Şerafettin Kılıç	Hasan Karal
Samsun	Antalya	İstanbul

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen İstanbul Milletvekili Sayın Hasan Karal.

Buyurun Sayın Karal. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

HASAN KARAL (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Geçtiğimiz hafta Kahramanmaraş'ta ve Şanlıurfa'nın Siverek ilçesinde yaşanan ve hepimizi derin bir üzüntüye boğan elim okul saldırılarında hayatını kaybeden öğretmenimize ve yavrularımıza bir kez daha Cenab-ı Hakk'tan rahmet, yaralılarımıza acil şifalar diliyorum.

Bu acılar hepimizin yüreğine düşmüş ağır bir yaradır. Bu derin acının gölgesinde, medyanın oluşturduğu yeni iklimin toplumsal yapımıza, aile değerlerimize ve gençten büyüğe herkesin hayatına etkilerine kısaca değinmek istiyorum. Elbette medya içerikleri bilgilendirme ve farkındalık amacıyla ortaya çıkmış olabilir ancak bugün gelinen noktada, bu içeriklerin önemli bir kısmının aile yapımıza zarar verdiği, toplumsal değerlerimizi aşındırdığı ve toplumun her kesimini hayattan koparıp ekranlara bağımlı hâle getirdiği açıktır. Zamanla bu içeriklerin özellikle yalnızlık yaşayan kesimler için bir terapi alanı gibi görülmesi ise aslında daha derin bir sosyal boşluğun işaretidir.

Değerli milletvekilleri, ülkemizde yaşam süresi uzamaktadır, bu önemli bir kazanımdır ancak yaşlılarımızın ihtiyaçlarına uygun sosyal yapılar kurulmadığında ortaya çıkan boşluğu ne yazık ki ekran doldurmaktadır. Gelişmiş ülkeler bu süreci erken fark etmiş, yaşlıyı hayattan koparmayan, sosyal, kültürel ve psikolojik destekle yaşamın içinde tutan mahalle temelli ve insan odaklı modeller geliştirmiştir. Bizde ise hâlâ huzur evi kavramı üzerinden bir yaklaşım söz konusudur. Oysa bu ifade dahi toplumun bazı kesimlerinde yalnızlık ve terk edilmişlik hissi uyandırmaktadır. Bu nedenle, bu yaklaşım değişmeli, yaşlılarımız için bilge yaşam merkezleri, aktif yaş alma kampüsleri gibi daha kapsayıcı ve onurlu bir anlayış hâkim kılınmalıdır. Bizim inanç ve kadim medeniyet tasavvurumuzda bu anlayışın en güçlü tezahürlerinden biri ibadethanelerimizdir. Nitekim, insanımız, özellikle ilerleyen yaşlarda camileri yalnızca bir ibadet mekânı olarak değil huzur bulduğu ve sosyal bağlarını sürdürdüğü bir merkez olarak görmektedir. Bu yönüyle camilerimiz ilk inşa edildikleri günden itibaren taşıdıkları anlam doğrultusunda ibadetin yanı sıra eğitimin, istişarenin ve sosyal dayanışmanın da merkezi olmuştur. Bugün bu anlayışın yeniden ihya edilmesi büyük bir önem taşımaktadır. Bu yaklaşımın şehirlerimize yansımaları ise yerel yönetimlerin sorumluluğundadır. Bu nedenle, belediyeler beton ve ruhsuz şehircilik anlayışını terk ederek insanı merkeze alan huzurlu şehirler anlayışına yönelmeli, büyüklerimiz için çok yönlü yaşam merkezleri yaygınlaştırılmalıdır.

Burada altını çizmek istediğim önemli bir başka husus da şudur: Yüz yıl önceki bağımlılık anlayışı ile bugünkü aynı değildir. Nitekim, bugün karşılaştığımız manzara bunu açıkça göstermektedir. Bu yeni bağımlılık biçimleri özellikle popüler kültür ve medya aracılığıyla beslenmekte, şiddeti sıradanlaştırıp bir tüketim nesnesine dönüştürerek gençlerimizin sorunlara sağduyulu yaklaşma becerisini zayıflatmaktadır. Bu dönüşümün sonucu olarak konuşmak, dinlemek ve anlamaya çalışmak yerine âdeta bir bilgisayar oyununun içindeymiş gibi şiddete yönelen dürtü kontrol sorunu yaşayan bir gençlik riskiyle karşı karşıyayız. Siverek ve Kahramanmaraş'taki okullarımızda yaşanan elim saldırılar bu tehlikenin ne kadar somut olduğunu göstermiştir. Bu vakaların çoğunda zamanında fark edilmeyen ruh sağlığı sorunları maalesef etkili olmaktadır. Bu olaylar şiddetin bir anda ortaya çıkmadığını, çoğu zaman göz göre göre geldiğini göstermektedir. Şunun altını özellikle çizmek istiyorum ki insanlarımızın önemli bir kısmı maalesef mutlu değil. Kendisi mutlu olamayan insanların çocuklarına mutluluk hissi verebilmeleri ne kadar mümkün olabilir? Bu durum, medya ve özellikle sosyal medyanın etkisiyle toplumda giderek görünür hâle gelen daha derin bir sorunun sonucudur. Esas sorun ise bu sonucu doğuran sosyal boşluktur.

Peki, biz bu boşluğu doldurmak adına ne yapıyoruz? İnsanların karnını doyurma konusunda gösterdiğimiz hassasiyeti onların ruhunu ve iç dünyasını besleme noktasında da gösteriyor muyuz? Ne yazık ki hayır. Nitekim, Millî Eğitim Bakanlığı da kurulduğu günden bu yana, adında “eğitim” geçmesine rağmen, çoğu zaman eğitimi değil daha çok öğretimi önceleyen bir yaklaşım sergilemiştir. Oysa aslanan, insanı bütünüyle yetiştirebilmektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

HASAN KARAL (Devamla) - Bu bütüncül yaklaşım eksik kaldığında büyüklerimizi hayattan koparır, gençlerimizi yalnız bırakır ve toplumsal bağlarımızı zayıflatırsak o boşluğu ya ekran doldurur ya da şiddet. Bu nedenle, Mecliste bu konuyla alakalı araştırma komisyonları kurmak elbette önemlidir ancak yeterli değildir. Aynı acıların tekrar etmemesi için ülke olarak, devlet ve millet olarak tüm kurumlarımızla, toplumun her kesimiyle, siyasi parti farkı gözetmeksizin, topyekûn bir millî seferberlik başlatmanın zamanı gelmiş hatta geçmiştir. Geleceğimizi daha fazla kaybetmemek için acil koduyla bugünden harekete geçme zamanıdır.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkanım, karar yeter sayısı talebimiz var.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunacağım, karar yeter sayısı arayacağım.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

İhtilaf var, cihazla oylama yapacağız.

Üç dakika süre veriyorum ve oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Karar yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 21.21

BEŞİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 21.33****BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN****KÂTİP ÜYELER: Ertuğrul KAYA (Gaziantep), İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 84'üncü Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

İstanbul Milletvekili Hasan Karal ve arkadaşlarının önergesinin oylamasından önce istem üzerine karar yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi önergeyi tekrar oylarınıza sunacağım ve karar yeter sayısı arayacağım.

Oylama için iki dakika süre veriyorum ve başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Karar yeter sayısı vardır, önerge kabul edilmemiştir.

263 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Diğer önergeyi okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 263 sıra sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 17'nci maddesiyle 5395 sayılı Kanun'a eklenmesi öngörülen Ek 1'inci maddenin birinci fıkrasında geçen "kararı bulunanlar;" ibaresinden sonra gelmek üzere "affa uğramış olsalar dahi" ibaresinin eklenmesini; birinci fıkrasının sonuna aşağıdaki cümlelerin eklenmesini; dördüncü fıkrasında geçen "birinci" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve üçüncü" ibaresinin eklenmesini; dördüncü fıkrasının sonuna "edilir" ibaresinden sonra gelmek üzere, " , bu kişilere, affa uğramış olsalar dahi, birinci fıkra kapsamındaki iş yerleri için süresiz olarak izin ve ruhsat verilmez" ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

"Bu fıkra da sayılı suçlardan hakkında kesinleşmiş mahkumiyet kararı bulunmasa dahi, hakkında soruşturma veya kovuşturma bulunan kişinin, fıkra da sayılı iş yerlerindeki iş akdi geçici olarak durdurulur, işletmecinin ise ruhsatı ilgili makam tarafından geçici olarak durdurulur."

Aylin Yaman

Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu

Nail Çiler

Ankara

İstanbul

Kocaeli

Serkan Sarı

Gülcan Kış

Sibel Suiçmez

Balıkesir

Mersin

Trabzon

Tahsin Ocaklı

Eylem Ertuğ Ertuğrul

Ömer Fethi Gürer

Rize

Zonguldak

Niğde

Murat Çan

Cavit Arı

Samsun

Antalya

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Antalya Milletvekili Sayın Cavit Arı.

Buyurun Sayın Arı. (CHP sıralarından alkışlar)

CAVİT ARI (Antalya) - Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; ülkemizde haksız, hukuksuz uygulamalarla birçok belediye başkanımızla ilgili işlem yapıldı ve bir kısmı tutuklandı, şu an cezaevinde ve bu süreçte, ifade ettiğim gibi, çok sayıda haksız, hukuksuz uygulamalarla tutuklamalar

oldu. Bunlardan birine değinmek istiyorum: Şu an Silivri’de tutuklu bulunan 5 arkadaşımız var, Antalya Büyükşehir Belediyemizin 5 personeli. Yasin Yellice özel kalem personeli, Aydın Günaydın makam şoförü, Özer Uygun koruma aracı şoförü, Cem Oğuz inşaat mühendisi ve Belediye Başkanının teknik danışmanı, Buse Korkutelmahoğlu halkla ilişkiler personeli.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Antalya Büyükşehir Belediye Başkanımız Sayın Muhittin Böcek çalışma arkadaşlarıyla birlikte 15 Ocak 2024 tarihinde Manisa iline gider ve burada o gün aday olan Manisa Belediye Başkan adayı olan Ferdi Zeyrek’le görüşme gerçekleştirir ve yanında götürdüğü teknik arkadaş tarafından da Antalya’da mevcut görevi süresi içerisinde uyguladığı ve olumlu sonuçlar aldığı projeleri Ferdi Zeyrek Başkana anlatırlar. İşte, bu süreçle ilgili olarak bu ifade ettiğim 5 arkadaş tutuklanmış durumda. Şimdi, savcılığın tutuklama gerekçelerine şöyle bir bakalım istiyorum. Öncesinde kamuoyuna yansıyan ve Cumhuriyet Başsavcılığımıza yapılan ihbarı doğrular nitelikte “Muhittin Böcek’in Manisa ili girişinde Opet benzin istasyonunda durduğu, şoförlerinin dışarıda beklediği...” Şimdi, değerli arkadaşlar, bir belediye başkanı şoförüyle mi tuvalete girecek? “Muhittin Böcek’in on beş dakika benzinlikte durduğu...” E, şimdi, sonuçta bir yolculuk yaptığınızda, sizler de yapıyorsunuz, uzun yol sonrasında ihtiyaç olarak bir benzin istasyonuna girdiğinizde herhâlde tuvalet ihtiyacı ve diğer ihtiyaçların bir on beş dakika olması kadar doğal bir süre olabilir mi? Yani, bir on beş dakika benzin istasyonunda beklemenin savcılık tarafından suç görüldüğü bir konuyu size anlatıyorum. O nedenle, siz siz olun gittiğiniz geldiğiniz yerlerde benzin istasyonunda on beş dakika kadar beklemeyin. Hele ki şoförünüz varsa şoförünüzle de tuvalete girmeyin. (CHP sıralarından alkışlar) Şimdi, Muhittin Böcek’in HTS kayıtları incelendiğinde Ferdi Zeyrek’le eski irtibatının bulunmadığı, buluşma tarihinden kısa bir süre önce sık görüşmeye başladıkları anlaşılmıştır. Bundan daha doğal ne var? Ferdi Zeyrek Manisa Büyükşehir Belediye Başkan adayı, Muhittin Böcek de mevcut Antalya Büyükşehir Belediye Başkanı ve bu süreçte ikisinin görüşmesi ve Başkanın tecrübelerini aktarması kadar doğal ne olabilir? İşte, savcılık diyor ki: “O döneme kadar Belediye Başkanıyla arasında bir temas yoktu, o süreçte temas geliştirdi.” E, doğal çünkü birisi Belediye Başkanı, Ferdi Zeyrek o dönemde sadece İl Başkanı, ne diye görüşsün? Ama aday olduktan sonra görüşmesi kadar doğal bir şey de olamaz.

Yine, savcılık diyor ki: “Efendim, işte, bu tarihten sonra görüşme oldu, bunun bir anlamı var.” Hiçbir anlamı yok çünkü Muhittin Böcek’in adaylığı Cumhuriyet Halk Partisi MYK kararıyla esas itibarıyla 11 Ocak tarihinde kararlaştırılmıştı, bu görüşme ise 15 Ocakta; bundan daha doğal ne olabilir?

Yine, bir başka suç daha size söyleyeyim bu arkadaşların neden tutuklandığına dair, diyor ki savcılık: “İşte, şoförler yolda giderken sık sık telefonlarını kapattı ve gizlilik oluşturmaya çalıştı.” Değerli arkadaşlar, Antalya’dan yola çıkan bir aracın Manisa’ya kadar giderken en az 10 yerde, 20 yerde, bırakın şehirler arası, şehir içinde bile telefon çekmediği yer yok mu? Siz bir yere giderken telefonunuzun kesildiği olmuyor mu?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAVİT ARI (Devamla) - Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

CAVİT ARI (Devamla) - İşte, bu durumu savcılık suç olarak görmüş yani şoförlerin telefonunun yolda giderken kesilmesi suç olarak görülmüş ve bu 5 arkadaşımız bu yüzden tutuklanmış.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Belediye Başkanımız ve ekibi Manisa milletvekilleriyle, il başkanıyla, aynı ofiste çalışan teknik arkadaşlarıyla birlikte üç saate yakın görüşme yapmış ve sonrasında Antalya’ya dönmüş. İşte, böyle bir olay nedeniyle şu an haksız yere tutuklu 5 arkadaşımız Silivri Cezaevinde. Bu arkadaşlarımızın, bu haksızlığını, işte, savcılığın bu tutuklama gerekçesini buradan anlattım. Sizlere tekrar söylüyorum: Birazcık vicdan varsa bu arkadaşlarımızla ilgili derhâl işlem yapılır. Özgürlüklerine kavuşmalarını bekliyoruz.

Teşekkürler. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesinde yer alan "...müştereken..." ibaresinin "...birlikte..." şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Vezir Coşkun Parlak

Nevroz Uysal Aslan

Ömer Faruk Gergerlioğlu

Hakkâri

Şırnak

Kocaeli

Mehmet Kamaç

Sinan Çiftiyürek

Diyarbakır

Van

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Şırnak Milletvekili Sayın Nevroz Uysal Aslan.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz kanunun 17'nci maddesi Çocuk Koruma Kanunu'na ek bir madde getiriyor. Maddede cinsel saldırı, çocukların cinsel istismarı, reşit olmayanla cinsel ilişki, uyuşturucu suçları, müstehcenlik, fuhuş, insan ticareti ve kasten öldürme suçlarından kesinleşmiş mahkûmiyeti bulunanlar -çocukların yoğun bulunduğu alanlar da tek tek sıralanarak- çalıştırılmaz, görev alamaz, demiş. İlk başta çok olumlu bir tedbir olarak ele alınıyor ancak burada çok temel bir eksiklik var, o da çocuklarla ilgili alınacak tedbirin, önleyici ve koruyucu tedbirin suçla ilgili şüphenin soruşturmanın başladığı andan itibaren değil yargılamanın en son aşamasından sonrasına bırakılmış olması. Oysa söz konusu tedbirler yıllar sonra işletilecek bir işletme yasağı ya da idari para cezası mekanizmasıyla söz konusu olmaz, olmamalı; daha en başından böyle bir önleyici mekanizma kurulmalı, risk ortaya çıktığı ilk andan itibaren fail ile çocuk aynı ortamda bırakılmamalı. Çocuğun güvenliğini, çocuğun korumasını mahkeme dosyasının son safhasına havale eden bir düzenleme ne çocuğun üstün yararından ne de çocuk korumasından bahsedemez.

Üstelik bu düzenleme iktidarın birçok siyasi baskıda, siyasi müdahalede masumiyet karinesini yok sayarken böylesi suçlarda masumiyet karinesiniyle ilgili büyük bir özen ve titizlik hatırladığını göstermesi açısından düşündürücü. Yerine kayyum atadığınız belediye başkanlarıyla ilgili yapılan yargılamalarla ilgili bekliyor musunuz? Beklemiyorsunuz. Görevden uzaklaştırma kararı verirken bekliyor musunuz? Beklemiyorsunuz. Tutuklama kararı verirken bekliyor musunuz? Onda da beklemiyorsunuz; iddia yeter, gizli tanık varsa yeter, bir iki delil yakala, kopyalayayıp tutuklamayı, soruşturmayı başlat. Mahkemede beraat ettiğinde bile -ki örnekleri bizde var- masumiyet karinesini yok sayarak göreve iade etmiyorsunuz ama en çok korunması gereken -özellikle bu son saldırıda hepimizin dilinden düşmeyen çocuklarla ilgili- çocukların güvenliği -önleyici, koruyucu tedbir- söz konusu olduğunda "Kesinleşmiş mahkûmiyet kararına kadar bekleyelim." diyorsunuz. Çocuklar için gecikmiş tedbir ve korumanın hesabını kitabını hiçbir şekilde yapmıyorsunuz. Bu sadece bir çelişki, gözden kaçırılmış bir mesele, temel hukuk ilkeleriyle açıklanamaz, ülkeyi yönetme biçiminizin yaratmış olduğu bir tablonun göstergesi olarak görüyoruz.

Hayatın içinden örnekler vererek biraz anlatmaya çalışalım. İstanbul Bahçelievler'de Diyanete bağlı Kur'an kursunda 17 çocuk pedagog eşliğinde ifade verdi. Çocuklar kurs yönetiminin yaşananlara rağmen herhangi bir müdahale etmediğini söyledi, bu ifadelerle rağmen o çocuklar ile o öğretmenler aynı ortamda bulunmaya devam etti. Yine, daha yeni, Balıkesir Edremit'te MESEM kapsamında bir fırına gönderilen 15 yaşındaki çocuk işveren tarafından istismara uğradı; şikâyet var, iddia var, soruşturma var, delil var ama

etkili bir önleme yok; aynı fırına yine çocukları, stajyerleri göndermeye devam ettiniz. Yani meseleniz sadece yıllar sonra verilecek bir mahkûmiyet kararının uygulanması değil, o iş yerine o çocuğun neden hâlâ gönderilmeye devam ettiğinin, ilgili Kur'an kursu ya da benzer yerlerde fail ile çocukların ne şekilde koruyucu önlemler alınmadan bir arada tutulduğunun bir örneği.

Bunun en önemli örneklerinden bir tanesi seçim bölgem Şırnak'ta. Burak Ercan dosyasını burada çokça anlattım, aynı gerçek bir kez daha ortaya çıkıyor. 2019'da hakkında okul idaresine yazılı şikâyet var, ayrı ayrı 38 öğrencinin cinsel taciz iddiası var. Soruşturma geciktirildi, idari soruşturma bekletildi, tedbir alınmadı, adalet geciktirildi; en sonunda 2024 yılından sonra verilen HAGB ve uzaklaştırma kararının hiçbir anlamı, mahiyeti kalmadı. Demek ki sorun mahkûmiyet değil, aslında ilk alarm verdiği andan itibaren çocukları koruyabilecek kurumsal refleksin olmaması, kurumsal sessizlik, cezasızlığın yıllara yayılacak bir şekilde sistematik hâle gelmiş olması.

Alanya Sugözü Erkek Öğrenci Yurdunda hakeza 10 çocuğun istismarı, Ordu Fatsa'da bir yurtta çocuğu istismara uğratan faillerin aynı yurtta hâlen gece nöbetçi öğretmen olarak kalması ve bunun iyi hâl indirimi olarak verilmesi, Mersin Erdemli'deki fuhşa zorlandığı iddiası ve ses kaydına rağmen öğretmenlerle, velilerin, öğrencilerin bir araya getirilmesi, gözaltından bile imtina edilmesi. Yani tüm bunların hepsinin ortaya çıkardığı bir gerçek var ki kesinleşmeden bekletilen her durum çocukları tedbirin önleyici değil tam tersine suçun ortamına itmekte.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, toparlayın.

NEVROZ UYSALASLAN (Devamla) - Tüm bunlar toplumsal hafızada bir yıkım, fail için küçülen bir sorumluluk, hafifleyen yaptırımlar ve sonu gelmeyen büyük bir cezasızlık ortamı oluşturuyor. O nedenle, faili cesaretlendirecek meseleler değil gerçekten ihtiyaç, çözüm, derin, yapısal, kolektif, önleyici bir sistem yaratılmalıdır. Çocuklarla ilgili her alanda yapılacak alımlarda liyakat sistemi esas alınmalı, pedagojik yeterlilik sorgulanmalı. Çocuk hakları süreklileştirilmiş bir çocuk koruma eğitimi zorunlu hâle getirilmeli. Yurt, kurs, bakım kurumu, okul, staj alanlarının tamamı bağımsız denetime açılmalı. Kurumsal ihmal hâlinde bile cezasızlığın üstünü örtmeyecek şekilde bir mekanizma yaratılmalı. Çocuklar için güvenli ortam yaratmak istiyorsak hükmün kesinleşmesini değil, dar anlayışlardan, mekanizmalardan değil, ilk andan itibaren harekete geçebilecek kurumsal denetimin yaratılacağı bir sistem mutlaka oluşturulmalıdır diyoruz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 17'nci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Uğur Poyraz

Hakan Şeref Olgun

Yavuz Aydın

Antalya

Afyonkarahisar

Trabzon

Hüsmen Kırkpınar

Mehmet Akalın

Şenol Sunat

İzmir

Edirne

Manisa

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKANVEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Manisa Milletvekili Sayın Şenol Sunat.

Buyurun Sayın Sunat. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, bu konunun önemine binaen Eskişehir’den yola çıkan madenciler kilometrelerce yolu dokuz gün yürüyerek Ankara’ya geldiler. Bu insanlar neden yürüdü? Bu insanlar neden açlık grevine başladı? Bu insanlar neden “Açız.” diye haykırıyor? Değerli milletvekilleri, bu insanlar ayrıcalık istemiyor, sadece alın terlerinin karşılığını istiyorlar. Aylarca çalışmışlar ama maaş yok, yıllarını vermişler ama tazminat yok, yeraltına kefenle inmişler ama güvence yok. “Bu ülkede işçi çalışır da maaşını neden alamaz?” diye yüce Meclis olarak sormamız gerekiyor. Ya, devlet buna nasıl seyirci kalır? Bu holdingler, şirketler korunurken işçi neden korunmaz? Bakınız, bu insanlar sadece maaşlarını zamanında istiyorlar, iş güvenliği istiyorlar, sendikal hak istiyorlar ama ne görüyorlar? Polis ablukası, itilip kakılma ve sonuçta gözaltı. 110 işçi hâlen gözaltında, sabah gözaltına alındılar. Bu insanlar suçlu mu yoksa tek suçları haklarını istemek mi? Enerji Bakanlığına soruyorum: Aylarca maaş alamayan işçiye kapılarınızı neden kapatıyorsunuz? Sonra, polis ablukasına almak hangi devlet anlayışıdır? Enerji Bakanlığı bu tablo karşısında neden susuyor? Bu sorun bir günün değil on yılın sorunuysa neden çözülemedi? Değerli milletvekilleri, bu mesele bir maden meselesi değildir. Bu mesele Türkiye’de emeğin ne kadar değersizleştirildiğinin göstergesidir. Buradan açık çağrı yapıyorum: Bu insanların hakkını derhâl verin, bu sorunu masada çözün, işçinin onurunu yere düşürmeyin çünkü unutmayın, madenci yerin altına inerken canını ortaya koyar ama bugün Ankara’da hakkı için hayatını ortaya koyuyor ve tablo bu ülke için utanç verici.

Değerli milletvekilleri, bugün burada bir yürüyüşü değil aslında bir çaresizliği, bir isyanı konuşuyoruz. Eskişehir’in Mihalıççık ilçesinden yola çıkan Doruk Madencilik işçileri kilometrelerce yolu yürüyerek geldiler Ankara’ya ve en acısı, bu sorun yeni değil, bu sorun yıllardır devam eden sistematik bir sorun. Doruk Madencilik Anonim Şirketi tarafından üretilen kömürün başlıca alıcısı Mihalıççık’ta bulunan Yunus Emre Termik Santrali’dir. Her iki işletme de Yıldızlar SSS Holding bünyesindedir. Bu Yıldızlar Holding ise Türkiye’de birçok maden ve enerji işletmesine sahip büyük bir tekelleşmiş holdingdir ve işçilerine ücret, kıdem, ihbar tazminatlarını ödememesi, işçileri ücretsiz izne çıkarmasıyla da meşhurdur.

Değerli milletvekilleri, bu işçiler sadece bir patrona karşı yürümüyor, bu işçiler TMSF’yi ve en önemlisi Enerji Bakanlığını bu konuda sorumlu tutuyor çünkü bu maden kamu kaynaklarıyla büyümüş, devletin denetiminde olması gereken stratejik bir enerji alanıdır. Bu ülkede enerji üretimi yapılacak bir maden sahasında işçi aylarca maaş neden alamaz? Sormalıyız: Devletin gözü önünde bu nasıl olur? Bakanlık bu sürecin neresindedir? Bakın, bu insanlar Ankara’ya geldi, Enerji Bakanıyla görüşmek istedi ama ne oldu? Kapılar kapatıldı, görüşme yok, sonra gözaltı. Ya, Enerji Bakanı bu insanlarla neden görüşmüyor? Sayın milletvekilleri, bu yürüyüş bir protesto değil bu yürüyüş “Devlet nerede?” yürüyüşüdür. Bakın, özelleştirmeler yapılmış, madenler özel şirketlere devredilmiş ama denetim yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın, buyurun.

ŞENOL SUNAT (Devamla) - Sonuç ne? Maaş yok, güvence yok, adalet yok. Bir madenci ne diyor biliyor musunuz? “Çocuğuma gözlük alamıyorum.” Şimdi soruyorum: Yer altından kömür çıkaran adam yer üstünde çocuğuna gözlük alamıyorsa bu ülkenin hangi ekonomik modelinden bahsedebiliriz? Bu insanlar günlerce yürüyerek kapınıza geldi ama duymuyorsunuz, görmüyorsunuz, konuşmuyorsunuz.

Şimdi, buradan açıkça söylüyorum: Bu sessizlik, tarafsızlık değildir; bu sessizlik, sorumluluktan kaçıştır. Devlet güçlüden yana değil haklıdan yana olmalıdır diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

17’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

18’inci madde üzerinde 4 tane önerge vardır, okutup işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 263 sıra sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 18'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 18- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 15 inci maddesinin ikinci fıkrasında bulunan ‘sekiz’ ifadesi ‘onaltı’ şeklinde değiştirilmiş ve ‘, çoğul gebelik halinde ise ilk on haftalık’ ifadesi madde metninden çıkarılmıştır.”

Aylin Yaman	Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu	Nail Çiler
Ankara	İstanbul	Kocaeli
Murat Çan	Sibel Suiçmez	Eylem Ertuğ Ertuğrul
Samsun	Trabzon	Zonguldak
Tahsin Ocaklı	Gülcan Kış	Serkan Sarı
Rize	Mersin	Balıkesir
Ömer Fethi Gürer		Nurten Yontar
Niğde		Tekirdağ

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Tekirdağ Milletvekili Sayın Nurten Yontar.

Buyurun Sayın Yontar. (CHP sıralarından alkışlar)

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 263 sıra sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 18'inci maddesi üzerine söz aldım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Yine bir torba, yine bir yasa ama yasanın içinde -aynen türlü, çorba gibi- kadın, çocuk, aile engelli, dijital mecralar, hepsi birbirine girmiş durumda. Evet, kanun teklifi 71 AKP'li vekilin imzasını taşıyor ama maalesef bu 71 vekilin sadece 11'i kadın ve biz bu maddede analık iznini konuşacağız, düzenleyeceğiz. Eski düzenlemede doğum öncesi sekiz, doğum sonrası sekiz; çoğul gebelikte de doğum sonrası on haftayı içermektedir bu analık hâli. Şimdi bunu yirmi dört haftaya getirdik yani doğum öncesi sekiz, doğum sonrası da on altı haftadan oluşmakta. Analık hâlinin süresinin genişletilmesi, annenin doğum sonrası toparlanma süreci, bebekle kurulan bağ ve erken dönem bakımı açısından doğru ve gerekli bir adım. Ancak mesele burada bitmiyor çünkü bu düzenleme bakım yükünü yine tek başına annenin omuzlarına bırakmakta, babaya izin yok denecek kadar sınırlı. Oysa bu sadece annenin değil ailenin meselesidir. Çocuğun bakımını paylaşmadan annenin yükünü hafifletemezsiniz. Aileyi güçlendirmek istiyorsanız yükü tek tarafa yıkarak değil sorumluluğu paylaşarak güçlendirebilirsiniz. Bu düzenleme tek başına yeterli değildir. Çoğul gebelikte de doğum sonrası anneye ek bir süre daha verilmeliydi çünkü bebekler genelde prematüre doğmaktadır.

Değerli arkadaşlar, kamuda çalışan kadınlar ile özel sektörde çalışan kadınlar arasında da fark var. Özel sektörde işe giren bir kadına sorulan sorular var; bilmiyorum, haberiniz var mı? Önce, başvuran kişiye “Evli misiniz?” diye soruluyor, bekârsa “Ne zaman evleneceksin?” evliyse “Ne zaman çocuk yapacaksınız?” diye soruluyor ve bu sorulara maruz kalıyorlar. Masum mu sizce bu sorular? Merak mı bu sorular? Bence planlama da değil bu sorular; bu sorular kadını daha işe almadan, başlatmadan işe sınıflandırmak ve küçümsemektir. Bu sorular kadını bir çalışan değil bir potansiyel yük olarak görmektedir. Yani siz kadına şunu diyorsunuz: “Senin emeğin değil doğurup doğurmayaacağın önemli.” Bu, düpedüz ayrımcılıktır. Kadın ne risktir ne de bir yükür, kadın bu ülkenin en büyük üretim gücüdür. (CHP

sıralarından alkışlar) Ancak ne yazık ki ülkemizde kadın istihdam oranı hâlâ yüzde 30 seviyesindedir. Siz izin sürelerini arttırırken işveren üzerindeki yükü hafifletecek mekanizmalar kurmazsanız bu düzenleme iyi niyetli bir sosyal politika olmaktan çıkar, kadınların istihdama erişimini zorlaştıran bir unsura dönüşür. Soruyorum: Prim desteği var mı? İstihdamı teşvik edecek mali araçlar var mı? Kadınların iş hayatından kopmasını önleyecek bütüncül bir politika var mı? Maalesef ki cevabınız eminim “Yok.” olacaktır ama cevap veren yok.

Bir başka önemli konu da analık hâlinde ödenen geçici iş göremezlik ödeneğinin hâlâ günlük kazancın üçte 2’si üzerinden hesaplanmasıdır. Yani kadın hem bedenini toparlamaya çalışıyor hem yeni bir hayat kurmaya hem de gelir kaybıyla mücadele etmeye çalışıyor. Sosyal devlet bu mudur? Sosyal devlet kadını doğumda yalnız bırakmaz. Sosyal devlet en kırılgan anda o gelir kaybını anneye yaşatmaz. Zaten bir kadın o süreçte sadece fiziksel değil duygusal ve hormonal olarak da ağır bir süreçten geçmektedir. Soruyorum: Zaten bu kadar ağır yükler taşıyan kadınlara neden daha fazla yük yüklüyorsunuz?

Bir diğer gerçek de kreş meselesi. Cumhuriyet Halk Partili belediyelerimiz özellikle sosyal belediyeciliği kreş açarak yerine getirmekte. Ama siz ne yapıyorsunuz? Desteklemek yerine kreşleri engelliyorsunuz. Soruyorum: Neden iyi olanı büyütmek yerine sürekli onu yok etmeye çalışıyorsunuz? Bir de hayatın en çıplak gerçeği mama fiyatlarından haberiniz var mı? Çocuk bezleri fiyatlarından haberiniz var mı? Bir bebeği büyütmenin maliyetini biliyor musunuz? Bu ülkede annelik artık sadece duygusal değil aynı zamanda zor bir ekonomik mücadeledir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın

NURTEN YONTAR (Devamla) - Değerli milletvekilleri, kadına “Doğur.” diyorsunuz ama doğurduktan sonra yalnız bırakıyorsunuz; izin veriyorsunuz ama o iznin arkasını doldurmuyorsunuz, hak tanıyorsunuz ama o hakkı yaşanabilir kılmıyorsunuz. Eğer gerçekten güçlü bir aile yapısı istiyorsak kadını koruyan ama aynı zamanda güçlendiren, çocuğu gözeten ama yükü paylaşan, çalışma hayatını destekleyen ama dışlamayan bir anlayışı hayata geçirmek zorundayız diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunacağım...

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı.)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Yoklama talebimiz var efendim.

BAŞKAN - Oylamadan evvel yoklama talebi vardır.

Sayın Günaydın, Sayın Zeybek, Sayın Ertuğrul, Sayın Çiler, Sayın Sümer, Sayın Aygun, Sayın Ersever, Sayın Genç, Sayın Becan, Sayın Dinçer, Sayın Karakoz, Sayın Kış, Sayın Yaman, Sayın Arı, Sayın Süllü, Sayın Şevkin, Sayın Dinçer, Sayın Coşar, Sayın Akgün Alp, Sayın Kılıç.

BAŞKAN - Yoklamayı başlatıyorum.

Üç dakika süre veriyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 22.09

ALTINCI OTURUM

Açılma Saati: 22.19

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Ertuğrul KAYA (Gaziantep), İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 84'üncü Birleşiminin Altıncı Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN - Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar ve arkadaşlarının önergesinin oylamasından önce, istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için iki dakika süre veriyorum ve başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklamaya başlandı)

BAŞKAN - Pusula veren milletvekillerimiz buradan ayrılmasınlar.

(Elektronik cihazla yoklamaya devam edildi)

BAŞKAN - Nazım Elmas burada mı? Burada.

Mehmet Ali Cevheri? Burada.

Toplantı yeter sayısı vardır.

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Düzce Milletvekili Ercan Öztürk ve Antalya Milletvekili Tuba Vural Çokal ile 69 Milletvekilinin Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3566) ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 263) (Devam)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir. 263 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Arkadaşlar, kimse ayrılmasın.

BAŞKAN - Akbaşoğlu, kapıları kilitle, kapıları(!) (CHP sıralarından alkışlar)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sayın Başkanım, bir şey söyleyeyim: Biz buradayız, burada olup da yok olanlar asıl çıksın ortaya. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN - Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3566) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 18'inci maddesinde yer alan "onaltı" ibaresinin "kırkaltı" şeklinde değiştirilmesini arz ederiz.

Selçuk Özdağ

Elif Esen

Mehmet Karaman

Muğla

İstanbul

Samsun

Mehmet Atmaca

Şerafettin Kılıç

Bursa

Antalya

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen İstanbul Milletvekili Sayın Elif Esen.

Buyurun Sayın Esen. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

ELİF ESEN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

18’inci madde teknik bir madde olarak görülse de özü oldukça önemli, 5510 sayılı Kanun’daki “analık hâli” tanımı güncelleniyor. Analık izni tanımlanırken gebeliğin başlamasından itibaren doğumdan sonraki on altı haftalık süre esas alındığından ve bu ifade çoğul gebelikte verilmiş olan süreyi de kapsadığından “çoğul gebelik hâlinde ilk on haftalık” ibaresi çıkarılıyor ama tam burada durup gerçek soruyu sormak gerekiyor: Süre uzadı, ya aldığı miktar ve destek mekanizmaları? Bu süre bitince anne ne yapacak, bebeği nereye bırakacak, bebeğe kim bakacak? Hele bir de çoğul gebelikse, güvenli destek mekanizmaları da yoksa çalışma hayatı o anne için mümkün görülüyor.

Türkiye’de yaklaşık 3 kadından 1’i çalışma hayatına dâhil olabiliyor. Yaklaşık 7 milyon kadın çalışan var. İş gücüne katılım yüzde 35,5; istihdam ise yüzde 31,7. Yani bahsettiğim oranlar oldukça önemli bir sayıya tekabül ediyor.

Araştırmalar bize şunu gösteriyor: Doğum yapan kadınların yaklaşık yüzde 40’ı ilk altı ay içinde, yüzde 56,5’u ise ilk on iki ay içinde işten ayrılıyor. Bu rakam bize şunu anlatıyor aynı zamanda: İzin süresinin yetmediği, izin bitince kadının gözü arkada kalmadan geri dönmesini sağlayacak bir ortamın bulunmadığı. Bakıcı yok, kreş yok ya da erişilebilir değil. Yani mesele sadece izin haftalarının artırılmasıyla bitmiyor; o izin haftaları bittiğinde onu devam ettirecek güvenli, erişilebilir, uygun maliyetli hatta SED desteği alan yani Sosyal ve Ekonomik Destek alan yoksul ailelerin ücretsiz bir şekilde desteklenmesi gerekiyor. Bu konuda en iyi Avrupa. Peki, neden iyiler, bir ona bakalım: Uzun süreli, ücretli doğum ve babalık izni var; devlet destekli, güvenli, çok ucuz veya ücretsiz kreş desteği var; yüksek aylıklı nakit desteği var; çocuk yardımı var ve aynı zamanda kadının istihdamını entegre edecek yarı zamanlı çalışma hakkı, uzak, hibrit çalışma modelleri, işverenlere teşvik ve vergi indirimleri var yani aynı zamanda bu desteklerle zincirleme desteklenen bir sistem var, sistem kopmuyor. Bugün baktığımızda, yaklaşık 20 bin lira gibi bir destekle anne destekleniyor asgari ücretli ise, çalışan bir kişi ise. Peki, kira, bebek bezi, mama, sağlık harcamaları düşünüldüğünde bu gerçekten yeterli bir tutar mı? Maalesef değil. Bugün baktığımızda, TÜRK-İŞ verilerine göre yoksulluk sınırının 106 bin lirayı geçtiğini görüyoruz, mutfak enflasyonu çok daha fazla.

Öte yandan, bir de farklı bir adaletsizlik var: Kayıt dışı çalışan kadınlar; primini yatıramamış kadınlar, tarım işçileri, ev hizmetlerinde çalışan kadınlar. 1,3 milyon ev işçisi kadın var ve bunlardan sadece 45 bini kayıtlı, son on yılda 220 binden 1,3 milyona çıkan bir sayı.

Analık hâlini yeniden tanımlamak yerine ancak analık hâlinin ekonomik gerçekliğini tanımlamak da gerekiyor. Doğum yapan bir kadın çalıştığı dönemin üçte 2’si kadar ancak ödenek alabiliyor. Bu oran yirmi yıldır değişmedi. Bizim önerimiz açık: Devlet bakım desteği vermek zorunda; mahalle bazlı, erişilebilir, uygun maliyetli kreş desteği ve aynı zamanda da devlet güvencesinde olan bir destek yani bu altı ay bittiğinde anne eğer çalışmak zorundaysa -her anne çalışmak zorunda değil, evin eğer geçinilebilecek bir düzeyde geliri varsa çalışmayabilir, evlatlarına bakabilir- devlet bu güvenceyi o aileye sağlamak zorunda yani kreş desteği.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ELİF ESEN (Devamla) - Teşekkür ederim.

Kreş desteğinin ise kademeli olarak, bakım desteği olarak prim desteğinin sağlanması lazım, aynı zamanda SED desteği alanlara ücretsiz yapılmalı. Yine, aynı mantıkla, organize sanayi bölgelerinde ya da belli bir çalışanın üstündeki kurumlarda kurum içi kreş desteği sağlanmalı. Analık ödeneğinin hesaplama tabanı gerçek ücretle orantılı hâle getirilmeli, kayıt dışı çalışan kadınlar için güvence mekanizmaları desteklenmeli, artırılmalı, izin süresi bu şartlar ve imkânlarla kademeli olarak uzatılmalı; hibrit, yarı ev,

yarı iş yeri uygulamasına geçilmeli. Bunun arkası kreş altyapısı, esnek çalışma hakkı; bakım ekonomisine bütçeyle destek şart yoksa bu madde teknik uyum olmaktan öteye geçemez.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 18'inci maddesinde yer alan "...şeklinde..." ibaresinin "...biçiminde..." şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Vezir Coşkun Parlak

Nevroz Uysal Aslan

Ömer Faruk Gergerlioğlu

Hakkâri

Şırnak

Kocaeli

Mehmet Kamaç

Sinan Çiftiyürek

Diyarbakır

Van

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Van Milletvekili Sayın Sinan Çiftiyürek. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

SINAN ÇİFTYÜREK (Van) - Teşekkür ederim Başkan.

Sayın Başkan, sayın vekiller; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Uzun süredir bir şiddet sarmalı yaşıyoruz. Bu şiddet sarmalı, toplumun, annelerin en kırılgan noktasında yani eğitimde çocuklar cephesini de bu defa vurdu; hakikaten çok ciddi bir travmaya yol açtı. Bir komisyon kuruluyor. Bu komisyon bunu çok yönlü olarak araştırarak ve dileriz bu şiddet sarmalının son halkası olur özellikle bu eğitim alanında yaşananlar.

Geçen, bir cümleyle değinmiştim; bu yaşanan şiddet sarmalının temelinde ne yatıyor, 1994'te yazdığım bir kitapta üzerinde durmuştum. Bugün bir başka cephede bazı şeyleri sizinle paylaşacağım. Bunun en önemli girdilerinden bir tanesi yani silahın, şiddetin âdeta teşvik edilmesi, öne çıkarılması ve paye verilmesinin temelinde yatan nedenlerden biri yüz beş yıldır çözülmemeyen Kürt meselesidir. Bu, bu toplumu şiddetle, silahla -öyle ki diyelim ki hani mermi yere serper gibi- adam öldürmeyi teşvik eden dizilerle buluşturdu. Bunun aşılması yani -bu şiddetin temelinde yatan en önemli etkenlerden biri- çözülmemiş Kürt meselesinin çözümü konusunda 27 Şubatta Sayın Öcalan önemli bir çağrıda bulundu, dedi ki: "Biz silahları bırakıyoruz." Buna uygun adımlar atıldı. Dolayısıyla PKK kendisini feshetti; sadece PKK değil bütün Kürt siyasi partileri, aydınları, sanatçıları, kanaat önderleri, hepsi de desteklediler, sivil demokratik siyasetin önü açılıyor diye arkasında durdular. Tamam da kirvelik iki başlıdır; bunun devlet cephesi var, devletten beklenenler vardı, bir buçuk yıl üzerinden geçti; bırakalım Kürt meselesine dair herhangi bir adım atmayı, Kürt meselesinin kendisini ağzına almıyor devlet, Komisyon, Cumhuriyet İttifakı sözcüleri yani "Kürt" kelimesi resmîyette de hâlen ağza alınmış değil, kullanılmış değil. Baştan sona kadar ne almıyor? Terör parantezin dışına çıkartılmıyor.

Bu arada yeni arayışlar başladı; partiler, aydınlar, seydalar, kanaat önderleri dediler ki... Hemen hemen bütün Kürt siyasetinin ortaklaştığı üç tane öneri çıktı. Neydi bunlar? Kürt halkının varlığının, milletinin varlığının Anayasa'da kabulü, ana dilde eğitim, statü. Bu sadece herhangi bir parti, herhangi bir siyasi aydın, seyda tarafından değil aslında ortak talep olarak dile getirildi. Peki ne gördü? Başta Cumhuriyet İttifakı sözcüleri, Komisyon sözcüleri ve devlet bürokrasisi ne dediler bu taleplere? Bunları dile getirenler, üstelik düz ovada siyaset yapanlar bunların hepsi; ellerinde ne silah var ne şiddet var, hiçbir şey yok. Ne denildi?

“Kürt ayrılıkçı milliyetçiliği körükleniyor.” denildi. Daha önce demiştim “Sosyoloji size söylettiriyor.” diye, değil mi? Şimdi, tarihte milleti olmayan bir milliyetçilik var mı? Siz Kürt milliyetçiliğinden bahsediyorsanız -ayrılıkçısı, ayrılıkçı olmayı ayrı bir olay- demek ki Kürt milleti var. Birincisi bu.

İki: Ayrılıkçı Kürt milliyetçiliğini eleştiriyorsunuz, “okay”; ayrılıkçı olmayı olumluyor musunuz sayın devlet bürokrasisi? Bunun da yanıtı yok. Ayrıca, daha önemlisi, açığa çıktı ki devlet katında mesele silahlı mı silahsız mı değil Kürt açısından, Kürt’ün ne istediğine bakıyor. Ne istiyor Kürt hakikaten ya? Gayet demokratik, sivil talepler istiyor, ne alakası var bunun bölücülükle? Kürt’ün varlığının kabulü, ana dilde eğitim, statü; bunlar bile eğer bu çerçevede ele alınıyorsa demek ki çözüme dair olarak devlet aklında hâlâ somut herhangi bir şey yok.

Ayrıca, böylesine köklü bir mesele, yüz beş yıldır eğer bir seçim aparatı hâline getirilmek istenirse... Kesin böyledir demiyorum ama böyle satır aralarında okuyoruz. Belki AK PARTİ cephesinde buna ilişkin kaygılar oluşuyor, veriler oluşuyor bizde. Yani bir seçim kazanmanın manivelası hâline getirmek; bu, kökten yanlıştır. İstihbaratın geçmişte raporları var, sizinle paylaşmışım ben 2018’de; Millî İstihbarat Teşkilatının devlete sunduğu rapor var, paylaşmışım sizinle. Dolayısıyla o raporlar bile dikkate alınıyorsa 2050’ye kadar Kürt meselesinin barışçıl demokratik çözümü devletin önüne konuyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SİNAN ÇİFTYÜREK (Devamla) - Sağ ol Başkan.

Son olarak şunu diyeyim: Şimdi, bizde bir deyim vardır, hani “Osmanlı’da oyun bitmez.” vallahi cumhuriyet rejiminde de oyalama, erteleme bitmiyor, bahane bitmiyor. Bıraktık Kürt meselesini, kendisine dair bir adım atmayı, sonuçlarını ortadan kaldırmada bile diyor ki: “Yok Rojava’da şu olursa ben bunu yaparım, yok Irak’ta şu olursa ben bunu yaparım.” Şimdi, İran eklendi, Doğu Kürdistan eklendi. “Eğer şu adımlar atılırsa ben şu adımı atacağım.” diyor. Ya, değerli kardeşim, bu, buranın meselesidir; ne alakası var bunun İran’la, Irak’la, Suriye’yle? Buranın yüz beş yıllık bir meselesidir hatta yüz yetmiş yıllık meselesidir, buranın kendi iç sorunudur. Devlet aklına çağrımız budur bizim. Eğer bu toplum hakikaten terör sarmalından, şiddet sarmalından, farklı cephelerden kökten, bütün olarak arındırılmak isteniyorsa dolayısıyla Kürt meselesinin barışçıl, demokratik çözümü ele alınmalıdır.

Sağ olun, var olun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 18’inci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan “değiştirilmiştir” ibaresinin “yeniden düzenlenmiş” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Turhan Çömez	Ayyüce Türkeş Taş	Hüsmen Kırkpınar
Balıkesir	Adana	İzmir
Mehmet Satuk Buğra Kavuncu	Selcan Taşcı	Yüksel Arslan
İstanbul	Tekirdağ	Ankara

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Ankara Milletvekili Yüksel Arslan.

Buyurun Sayın Arslan. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YÜKSEL ARSLAN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şimdi aldığımız bir haberde, Avrupa Güreş Şampiyonası'nda ABBASKİ Spor'un güreşçisi Rıza Kayaalp 13'üncü kez Avrupa şampiyonu oldu. Efsane Rus güreşçi Aleksandr Karelin'in rekorunu kırarak tarihe ismini yazdırdı. Bozkırın bu yiğit evladını Türk milletine bu gururu yaşattığı için saygıyla selamlıyorum, bütün milletvekillerimizden bir alkış istiyorum. (İYİ Parti, AK PARTİ, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

18'inci madde üzerine söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Söz konusu teklif kapsamında doğum izninin toplam yirmi dört haftaya çıkarılması, kadınların korunması ve çocuğun sağlığı, gelişimi açısından olumlu bir adımdır, bu yönüyle düzenlemeyi desteklediğimizi açıkça ifade etmek istiyorum ancak burada altını çizmemiz gereken önemli bir husus vardır. Bu hakkın sadece kanunda yer alması yeterli değildir, o hakkın herkese eşit ve adil bir şekilde teslim edilmesi gerekir. Aile sağlığı merkezlerinde görev yapan hekim, ebe ve hemşireler açısından ciddi bir eşitsizlik söz konusudur. Bu düzenlemeye göre, çalışanlarımızın doğum iznini kullanılabilmesi için yerlerine vekâleten personel bulundurulma zorunluluğu vardır, bulundurulmadığı zaman ise maaşlarında yüzde 50'ye varan kesintilerle karşı karşıya kalmaktadırlar; bu durum hem eşitlik ilkesine aykırıdır hem de sosyal devlet anlayışıyla bağdaşmamaktadır.

Değerli milletvekilleri, biz burada doğum iznini konuşuyoruz ama meselenin daha büyük bir boyutu var. Türkiye'de artık gençler bırakın çocuk sahibi olmayı evlenmekte bile zorlanmaktadırlar çünkü gençlerimiz iş bulmakta zorlanıyor, düzenli bir gelir elde edemiyor, barınma sorunu yaşıyor. Kırallar, hayat pahalılığı ve geçim sıkıntısı gençlerin omuzlarında ağır bir yük hâline gelmiş durumda. Böyle bir ortamda aile kurmak birçok genç için hayal hâline gelmiştir. Siz bir yandan “Evlenin, aile kurun, çocuk yapın.” diyorsunuz, diğer yandan da bu gençlere sunduğunuz destekler son derece sınırlı kalıyor. Evliliği teşvik etmek amacıyla destek paketi açıklıyorsunuz ancak buna yaş sınırı da getirmişsiniz, bu mu destek paketi? Zaten ekonomik sebeplerle evliliği erteleyen gençlere bir de yaş kriteri koyarak bu destekleri erişilmez, zor hâle getiriyorsunuz. Bu yaklaşımınız teşvik edici değil tam tersine, caydırıcı görülüyor. Bu yüzden ortalama evlilik yaşı yükseliyor, boşanma oranları maddi sıkıntılar yüzünden artıyor, üstelik boşanmaların önemli bir kısmı evliliğin ilk yıllarında gerçekleşiyor. Bu gerçekleri görmeden aileyi güçlendirmemiz mümkün değildir. Bu nedenle aile politikaları bütüncül olmalıdır. Keza doğum izni süresini artırmak elbette önemlidir ancak bu da tek başına yeterli değildir çünkü bu konu bakım imkânları, çalışma şartları ve sosyal desteklerle birlikte bütüncül olarak ele alınmalıdır. Eğer bir aile çocuğun bakımını ve temel ihtiyaçlarını karşılayamayacağını düşünüyorsa o aileye sadece “İzin süresini uzattık.” demek çözüm değildir. İşte, bu noktada devletin aileye verdiği sosyal ve ekonomik destekler büyük önem taşımaktadır. Bugün birçok Avrupa ülkesinde ailelere düzenli olarak çocuk ve kreş yardımları yapılmaktadır. Bu yardımlar çocuğun yaşına, sayısına ve ailenin gelir durumuna göre belirleniyor, her yıl enflasyona göre de güncelleniyor. Avrupa Birliği ülkelerindeki uygulamalardan birkaç örnek vermek istiyorum: Almanya'da her çocuk için aylık 250 euro destek sağlanırken Berlin gibi bazı eyaletlerde 3 yaş üstü çocuklar için kreş ücretsizdir. Yine, Fransa'da çocuk başına aylık 378 euro öderken Hollanda'da ise aylık 270 euro destek veriyor. Ayrıca ailelere kreş ücretinin geri ödemesi yapılıyor yani sadece izin değil sürdürülebilir destek sistemi kurulmuştur. Bizde ise asıl eksik tam da buradadır, doğum iznini artırıyoruz ama doğumdan sonra aileyi yalnız bırakıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

YÜKSEL ARSLAN (Devamlı) - Türkiye'de kreş ve çocuk bakımevi sayısı yetersiz ve mevcut uygulanan çocuk yardımı ihtiyacı karşılamıyor, bu ücret en azından Avrupa standartlarına yükseltilmelidir. Kreş sayısı artırılmalı, bakım hizmetleri yaygınlaştırılmalıdır. Kadınların iş hayatında kalmasını sağlamak

da doğum oranlarını arttırmak da mümkün değildir. Nitekim, son yıllarda doğum oranının istenilen düzeye çıkmadığı açıkça görülmektedir. Geleceğimiz için aile destek politikaları gerçek anlamda güçlendirilmelidir.

Değerli milletvekilleri, Anayasa'nın 41'inci maddesinde açıkça belirtilmiştir "Aile, Türk toplumunun temelidir..." O hâlde bu temeli güçlendirmek istiyorsak sadece söylemde değil gerçek politikalarda da hareket etmek zorundayız. Bu nedenle, teklifin olumlu yönlerini desteklemekle birlikte eşitsizlik giderilmeli, uygulamadaki sorunlar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL ARSLAN (Devamla) - ...çözülmeli ve aileye gerçekten destekleyici ekonomik politikalar uygulanmalıdır.

Saygılar sunuyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

18'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

19'uncu madde üzerinde 4 önerge vardır, okutup işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 263 sıra sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 19'uncu maddesinde "iki" ibaresinden sonra gelmek üzere "üçüncü fıkrasında yer alan üçte ikisidir ibaresi beşte dördüdür" ibaresinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Aylin Yaman

Orhan Sümer

Ahmet Tuncay Özkan

Ankara

Adana

İzmir

İlhami Özcan Aygun

Kadri Enis Berberoğlu

Engin Altay

Tekirdağ

İstanbul

İstanbul

Nail Çiler

Kocaeli

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Kocaeli Milletvekili Sayın Nail Çiler.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

NAİL ÇİLER (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin kuruluşunun 106'ncı yılını kutluyorum. 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı kutlu olsun. Bu bayramı bize armağan eden Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşlarını saygıyla anıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz kanun teklifi binlerce vatandaşımız tarafından beklenen bir kanun, özellikle analık izni konusunda büyük bir beklenti var; bu sürelerin uzatılmasını olumlu karşılıyoruz. 4/A ve 4/B kapsamında çalışan kadınların arasında uygulama farklılıkları ve süre yetersizliği hem eşitlik ilkesine hem de sosyal devlet anlayışına aykırıdır. Kadınlarımızdan hem üretimde aktif olmalarını bekleyip hem de annelik sürecinde onları zaman baskısıyla karşı karşıya bırakmak sürdürülebilir bir politika değildir. Bu nedenle yapılacak düzenlemede kadınların iş ve aile hayatı arasında sıkışması önlenmeli, bebeklerin sağlıklı gelişimine katkı sağlanmalı, toplum sağlığına ve ekonomik verimliliğe olumlu yansımalıdır. Bu bir izin süresi meselesi değil bir neslin geleceğine yapılan yatırımdır. Geliniz, bu konuyu siyasi görüşlerin ötesinde ele alalım. Anneliği koruyan, emeği değerli kılan ve geleceğimizi güçlendiren bu adımı hep birlikte atalım. Bugün burada yalnızca bir düzenlemeyi değil

bir vicdan meselesini konuşuyoruz. Konumuz çalışan kadınların analık hâlinde sahip oldukları doğum izinlerinin sürelerinin uzatılmasıdır. Bir çocuğun dünyaya gelişi sadece biyolojik bir süreç değildir. Bir annenin bedensel, ruhsal ve sosyal olarak yeniden inşa edildiği çok ama çok hassas bir dönemdir. Ancak mevcut uygulamalara baktığımızda, çalışan kadınlarımızın bu süreci yeterince sağlıklı ve güvenli şekilde geçirebilmesi için tanınan sürenin yetersiz kaldığını açıkça görüyoruz. Bugün bizden beklenen şey sadece ekonomik dengeleri değil insanoğlunu da gözeten bir yaklaşım ortaya koymamızdır çünkü güçlü toplumlar güçlü annelerle kurulur, sağlıklı nesiller sağlıklı başlangıçlarla mümkündür.

Diğer yandan, sizin aile yılı ilan ettiğiniz yılda bazı gerçeklere de bakmamız gerekiyor. Bugün Türkiye’de aile yapısı, derinleşen ekonomik darboğazın gölgesinde ayakta kalmaya çalışıyor. Artan yaşam maliyetleri, yüksek enflasyon ve gelir dağılımındaki bozulma özellikle dar ve sabit gelirli hanelerde yoksulluğu kalıcı hâle getiriyor. Aileyi korumak yalnızca hukuki düzenlemelerle değil ekonomik koşulları iyileştiren bütüncül politikalarla mümkündür. Kırallar, gıda fiyatları, okul giderleri, temel ihtiyaçlar, her biri aile bütçesini eritmekte; insanlar ay sonunu değil haftayı nasıl çıkaracağını hesaplamaktadır. Böyle bir tabloda aileyi güçlendirmekten söz ediyorsak önce bu ekonomik gerçeği görmek zorundayız. 2024 yılında verdiğim soru önergesinin cevabında yaklaşık 5 milyon hanenin sosyal yardıma muhtaç olduğunu Sayın Bakan açıklamıştı. Sonraki yıllarda sorduğumda ise sayı vermekten kaçındı. 5 milyon hane yani ortalama 20 milyon kişi sosyal yardıma muhtaç.

Değerli milletvekilleri, bunlar gerçekler. Aileyi güçlendirmek istiyorsak yoksulluğu azaltan, istihdamı artıran ve gelir güvencesini sağlayan politikalar üretmek zorundayız.

Değerli milletvekilleri, değinmek istediğim bir konu da ekonomik koşullar her geçen gün daha da zorlaşıyor. İşletmelerin gelirlerinin azaldığını, giderlerinin arttığını, faizlerin yüksek olduğunu ve finansmana erişimin güç olduğunu, istihdamın azaldığını; emeklinin, tacirin, tüccarın, çiftçinin, sanayicinin çok ama çok zorlandığını hepimiz sahada görüyoruz. 2002’den bu yana 12 kez vergi yapılandırması yaptınız, bu Mecliste yapıldı. Bugün de esnaf nefes alamıyor, gelin, bunlara bir can suyu olalım. Muhakkak bunlar istihdama katkı sağlayacak, ekonomiye yön verecektir.

Vergi yapılandırması yapmamız acil ve şarttır. Gecikme faizi, tekrar ediyorum, gecikme faizi ve cezaların azaltılması, gelir gider durumuna göre uzun vadeli çok seçenekli ödeme sistemi muhakkak olmalıdır. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

NAİL ÇİLER (Devamla) - Ayrıca, vergisini gününde ödeyen mükellefler için de vergiye uyumlu mükellef indirimi yani 121’inci madde artarak devam etmelidir. Eğer bu düzenlemeyi yapmazsak istihdamda kayıplar artmaya devam edecektir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3566) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 19’uncu maddesinde yer alan “doğumdan önceki sekiz ve sonraki onaltı haftalık sürede” ibaresinin “doğumdan önceki altı ve doğumdan sonraki kırkaltı haftalık sürede” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Elif Esen

Mehmet Karaman

Selçuk Özdağ

İstanbul

Samsun

Muğla

Şerafettin Kılıç

Mehmet Atmaca

Antalya

Bursa

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Samsun Milletvekili Sayın Mehmet Karaman.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

MEHMET KARAMAN (Samsun) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz kanun teklifi, sosyal politika alanında uzun süredir biriken yapısal sorunlara çözüm üretmekten ziyade, birbirinden kopuk düzenlemelerin bir araya getirildiği, parçalı ve dağınık bir yaklaşımı yansıtmaktadır. Sosyal politikalar parçalar hâlinde değil bir bütün olarak ele alınmalıdır. Aile politikası, sosyal hizmetler, istihdam ve ekonomik yapı birbirinden bağımsız düşünülemez.

Bakınız, 19'uncu maddeyle, doğum ve analık sürecine ilişkin iş göremezlik ödeneğinin kapsamının genişletilmesi öngörülmektedir. Öncelikle, hakkaniyetin bir gereği olarak ifade etmek gerekir ki bu düzenleme ilkesel olarak müspet yönde atılmış bir adımdır ama eksiktir. Ne yönden eksiktir? Hem süre hem de etki açısından eksiktir. Mevcut hâliyle, doğum sonrası on altı hafta çocuğun üstün yararı için yetersizdir. Bu yüzden vermiş olduğumuz önergeyle bu sürenin doğum sonrası kırk altı haftaya çıkarılmasıyla en azından çocuklarımızın ilk yaşında anne sevgisinden mahrum kalmaması amaçlanmaktadır. Bunun yanında kadınlarımızın doğum sürecinde yaşadığı gelir kaybının da telafi edilmesi, sosyal güvenlik sisteminin kapsayıcılığının artırılması ve annelik sürecinin ekonomik açıdan desteklenmesi sosyal devlet ilkesinin bir gereğidir. Bu yönüyle bu maddeyi tamamen yok saymak doğru değildir ancak değerli milletvekilleri, tam da burada şu soruyu sormak zorundayız: Mevcut hâliyle doğum sonrası yalnızca on altı hafta çocuğun üstün yararı için yeterli midir? Cevap, hayır. Peki, bu düzenleme Türkiye'nin içinde bulunduğu demografik, ekonomik ve sosyal tabloyu değiştirmeye yeterli midir? Yine hayır.

Değerli arkadaşlar, bugün Türkiye'de doğurganlık oranları ciddi şekilde düşmektedir. Genç nüfus azalmakta, nüfus yaşlanmakta ve aile kurma yaşı giderek yükselmektedir. Gençler ekonomik belirsizlikler, yüksek yaşam maliyetleri ve güvencesizlik nedeniyle evlilikten ve çocuk sahibi olmaktan uzaklaşmaktadır. Böyle bir ortamda yalnızca iş göremezlik ödeneğinin kapsamını genişletmek sorunun sadece küçük bir parçasına dokunmaktadır ve yetersizdir. Bakınız, bir kadın doğum yapıyor, belirli bir süre için gelir desteği alıyor. Peki, bu süreden sonra ne oluyor? Çocuk bakım hizmetleri yeterli mi? Kreşler yaygın mı? Esnek ve güvenceli çalışma modelleri var mı? Ne yazık ki bu soruların çoğuna vereceğimiz cevap olumsuzdur. İşte, bu nedenle bu madde tek başına bir çözüm değildir. Bu madde olsa olsa sınırlı bir iyileştirme. Daha da önemlisi bu düzenlemenin kapsayıcılığı meselesidir; kayıtlı çalışan kadınlar için bir güvence oluştururken kayıt dışı çalışan milyonlarca kadın bu sistemin dışında kalmaktadır. Tarımda, hizmet sektöründe, ev içi emekte çalışan kadınlar bu düzenlemeden fiilen yararlanamamaktadır. Oysa sosyal devlet yalnızca sistemin içinde olanları değil sistemin dışında kalanları da korumak zorundadır, asıl koruma en kırılgan kesimlere yönelik olmalıdır.

Kıymetli milletvekilleri, diğer taraftan, bu düzenlemenin mali sürdürülebilirliği de açık değildir. Bu da bizlere şunu göstermektedir: Planlama eksiktir, bütüncül yaklaşım eksiktir, stratejik bakış eksiktir.

Değerli milletvekilleri, aile politikası sadece izin sürelerini artırarak kurulmaz, aile politikası sadece ödenek vererek de kurulmaz. Aile politikası önce ahlak ve maneviyat temeli üzerine kurulur, bakım hizmetleriyle kurulur, kreş ve eğitim altyapısıyla kurulur ve en önemlisi ekonomik güvenlikle kurulur. Bugün önümüzdeki teklif ise ne yazık ki bu bütüncül perspektifi ortaya koyamamaktadır. Bunun da en büyük sebebi ortak akla ve istişareye yüz çevirmiş olmanızdandır. Bu yaklaşım, sosyal devletin yükünü hafifleten değil sorumluluğunu daraltan bir yaklaşımdır. Arkadaşlar, biz diyoruz ki: Evet, bu kanunda bir iyi niyet vardır; evet, burada doğru yönde bir adım da vardır ama bu adım eksiktir, bu adım yetersizdir ve bu adım Türkiye'nin aile politikası sorununu çözmeye yetmez. Gerçek bir sosyal politika parçalı değil

bütüncül olur, gerçek bir sosyal devlet sorumluluğunu devretmez, üstlenir, gerçek bir reform düzeltmelerle değil güçlü bir vizyonla yapılır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MEHMET KARAMAN (Devamla) - Bitiriyorum.

Bu anlayışla teklifin yeniden ele alınması gerektiğini ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 19'uncu maddesinde yer alan "... "iki" şeklinde..." ibaresinin "... "iki" biçiminde..." şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Vezir Coşkun Parlak

Nevroz Uysal Aslan

Ömer Faruk Gergerlioğlu

Hakkâri

Şırnak

Kocaeli

Mehmet Kamaç

Sinan Çiftçiyök

Nejla Demir

Diyarbakır

Van

Ağrı

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Ağrı Milletvekili Sayın Nejla Demir. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

NEJLA DEMİR (Ağrı) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz teklif kadınların en temel sorunlarından birine yine dokunmuyor, yine maalesef görmezden geliniyor. Kadınlar çalışmak istiyor ama çalışmıyor çünkü çocuk bakımı çoğunlukla kadının omzuna yüklenmiş durumda. Ücretsiz ve güvenli kreş yok. Ücretli olanlara ise zaten bugününüz şartlarında ulaşmak neredeyse imkânsız. Bu sebeple, kadınlar mecbur bırakıldıkları için işten çekiliyor ve güvencesizliğe mahkûm ediliyor. Türkiye'de kadınların iş gücüne katılım yüzdesi yüzde 35'lerde, erkeklerde ise yüzde 70'in üzerinde; işte bu farkın adı tam olarak eşitsizliktir ve bu eşitsizlik aslında hayatın en başında, çocuklukta başlıyor ne yazık ki. Kadınların iş gücüne katılımı mutlaka desteklenmelidir, bu oranlar mutlaka artırılmalıdır. Açık söylüyoruz: Çocuk bakımı bireysel bir yük değil kamusal bir sorumluluktur. Her mahallede ücretsiz, erişilebilir, nitelikli ve 7/24 açık kreşler kurulmalıdır; bu bir tercih değil zorunluluktur. Tabii, mesele sadece kreş açmak değildir; kreş, çocuğun geniş çevreyle temas kurduğu ilk yerdir. Eğer o çocuk kendi ana dilinde konuşmıyor, kendini ifade edemiyorsa eşitsizlik daha baştan başlamış oluyor ne yazık ki. Kendi dilinde oyun oynayamayan bir çocuk aslında sessizliğe de bir şekilde itilmiş oluyor çünkü kreşler yalnız bakım hizmeti sunan kurumlar değil çocukların fiziksel, bilişsel ve sosyal gelişimlerini destekleyen, erken yaşta toplumsallaşmayı sağlayan, kolektif yaşam bilincini güçlendiren kamusal alanlardır. Çocukların eşit, özgür ve dayanışmacı bir yaşamın parçası olarak yetişmesi açısından kamusal kreşlerin yaygınlaştırılması hayati önemdedir. Bu yüzden diyoruz ki: Kreş haktır, ana dilde kreş ise bu hakkın ayrılmaz bir parçasıdır. Dil kimliktir, hafızadır, aidiyetir; çocuğu kendi dilinden koparmak onu kendisinden koparmaktır aslında. Tabii, burada şunu da görmek zorundayız: Çocukların eşitliği sadece eğitim diliyle değil yaşadığı çevreyle de doğrudan ilgilidir.

Değerli milletvekilleri, bakın, daha dün Ağrı'da bir kez daha sel felaketi ve dere taşkınlarıyla güne uyandı herkes. Patnos'ta Badişan deresi taşıtı, Ağrı Fatih Mahallesi'nde, Hamur ilçesinde, Taşlıcağ ilçesinde su baskınları yaşandı.

Sayın Başkan, sizin memleketiniz Tutağ'ın Şemi köyünde de evler sular altında ne yazık ki. Bütün bu sonuçlar ortada iken her yıl düzenli yaşanan bu sorunlar geçici müdahalelerle çözülebilecek sorunlar değildir. Devlet Su İşleri ekipleri sahada çalışma yürütüyor ancak dere ıslah edilmeden, geçici çözümlerle bu tablonun yarattığı sorunlar yaşanmaya her yıl devam edecek.

Bakın, Ağrı'da sürekli taşan dereler yalnızca suyu değil çamuru, hastalığı ve eşitsizliği de beraberinde getiriyor. Burada en ağır bedeli yine çocuklar ödüyor. Çocuklar çamur içinde, sağlıksız koşullarda yaşamaya mahkûm ediliyor. Bu, yalnızca bir altyapı sorunu değil bu, çocukların yaşam hakkının, sağlık hakkının ve eğitim hakkının ihlalidir. Bugün Ağrı'da bir çocuk hem ana dilinde eğitim hakkından mahrum bırakılıyor hem de sağlık ve çevrede yaşama hakkından. Yani eşitsizlik sadece sınıfta değil; sokakta, evde, dere, toprağın üzerinde büyüyor. Bu sebeple bu tabloyu sadece “doğal afet” diyerek geçiştiremeyiz. Dere taşkınları ve seller yalnızca iklim değişikliği sonucu değil büyük oranda ekolojik yıkımın, yanlış politikaların, insan eliyle yapılan müdahalelerin de sonucudur.

Bakın, Ağrı'da madencilik faaliyetleri yürüyor, devam ediyor; bu faaliyetler suyun doğal akışını bozmakta; toprağın, suyun ve yaşamın dengesini altüst etmektedir. Doğayı bir kaynak değil bir rant alanı olarak gören anlayış bugün hem kadınları ev içine sıkıştırmakta hem de çocukları sağlıksız bir çevreye mahkûm etmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

NEJLA DEMİR (Devamla) - Bu yüzden meseleler birbirinden kesinlikle kopuk değildir. Kreş yoksa kadın çalışamaz, doğa yok edilirse çocuk sağlıklı büyüyemez. Dolayısıyla dere ıslahları da bir lüks değil zorunluluktur. Çocukların sağlıklı, güvenli ve eşit koşullarda yaşaması devletin asli görevidir. Eşitlik en başta başlar, çocukların doğal haklarını tanımakla başlar, biz o başlangıcı savunmaya devam edeceğiz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 19'uncu maddesinin çerçeve hükmünde yer alan “değiştirilmiştir” ibaresinin “yeniden düzenlenmiştir” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Turhan Çömez	Ayyüce Türkeş Taş	Hüsmen Kırkpınar
Balıkesir	Adana	İzmir
Mehmet Satuk Buğra Kavuncu	Selcan Taşcı	Yüksel Selçuk Türkoğlu
İstanbul	Tekirdağ	Bursa

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin devletin sorumluluğundaki sosyal hizmetlerin güçlendirilmesi açısından önemli düzenlemeler içerdiğinin biz de farkındayız ancak sorun şudur: Bu teklif iyi niyetli başlıklar taşısa da uygulamada ciddi eşitsizlikler, belirsizlikler ve yine mağduriyetler üretme riski de beraberinde vardır. Yani bir işi de dört başı mamur yapsanız hep birlikte şaşırırsak. Mesela, evet, doğum izninde sürenin uzatılması doğrudur ancak aile sağlığı merkezlerinde görev yapan hekimler, ebeler, hemşireler için bu

hak fiilen kullanılamamaktadır çünkü izin kullanabilmeleri için vekil bulunamazsa maaşlarının yarısından fazlası kesilmektedir. Kullanılmayan bir hak gerçekten hak mıdır Allah aşkına?

Yine, teklifte sosyal yardımların kapsamı genişletiliyor ancak kim, hangi şartla ne kadar yardım alacak, bunların hiçbiri açık değil; hepsi yönetmeliğe bağlı, orada bir keyflik olacağı belli. Bu, sosyal yardımı bir hak olmaktan çıkarıp idarenin takdirine bırakmaktadır, bu da eşitsizlik ve keyfildir. Aynı şekilde sosyal hizmet kuruluşları kapatıldığında hizmetin sadece altı ay kamu tarafından sürdürüleceği öngörülüyor. Peki, ağır engelli bir vatandaşın altı ay içinde uygun kuruma yerleştirilemediği takdirde durumu ne olacak? Bu sorunun da cevabı yok.

Yine, teklifle çocukların dijital ortamda korunmasına yönelik düzenleme getiriliyor ama veri güvenliği yok, ölçü yok, sınır yok. Üstelik “yaş doğrulama” adı altında vatandaşın kimlik bilgilerinin özel şirketlere açılabilir olması da bir risk oluşturuyor. Bu ve benzer eksiklikler giderilmeden bu teklifin tam anlamıyla amacına ulaşması mümkün değildir.

Muhterem milletvekilleri, bu kürsüden defaatle anlattım ve yine iktidarın plansız, programsız yatırımlarından bir örneği seçim bölgem Bursa’da aktarmak istiyorum: Efendim, Bursa merkez Yıldırım ilçesinde Yıldırım Belediyesi “Sular Vadisi” diye bir proje yaptı; binlerce, on binlerce ton betonu buraya gömdü. O zamanın maliyetinin şimdiki karşılığı 1 milyar TL’ye yaklaştı. Ortada ne var biliyor musunuz? Bir beton vadisi var ama ne yok? Su yok. Sular Vadisi ama su yok. Tesisler yeniden boşaldı, kapandı. Biz, geçen Sular Vadisi’ne gittik, İlçe Başkanımız İsmail Seyis, İl Başkanımız İsmail Kaya’yla su döktük ama belli ki bu taşınma suyla orası Sular Vadisi olmayacak. Şimdi orayı yeniden düzenlemek için 1 milyar lira daha harcayacaksınız, Allah’tan korkun! Bunlar olmasın ve olmamalı diye buradan sizlerle paylaşmak istiyorum.

Efendim, son olarak, seçim bölgelerimize herkes gidiyor, sizler de gidiyorsunuz aslında, birazdan söyleyeceklerime inanmıyorsanız Milletvekiliniz Sayın Abdülkadir Bey’e -Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifi Genel Başkanına- sorabilirsiniz. Esnaf diyor ki: “Perperişanız.” Ve 2025 yılında Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonunun verisine göre 120.423 esnaf kepenk kapattı, beş yılda bu 606 bini geçti. Sürekli büyümeden bahsediyorsunuz ama belli ki bizim esnaf büyüyemiyor. Kronik 4 tane sorunu var, çözümüyorsunuz. Esnaf Kefalet Kooperatifleri esnafa uygun kredi anlamında can suyu verebilir. Diyorsunuz ki: “Sigorta ve BAĞ-KUR borcu olanlar bunu kullanamaz.” Kullanamıyor esnaf, zaten borcu olduğu için o kapıya gidiyor. Esnaf yirmi dört yıldır zincir market kanununu bekliyor. Çıkardınız mı? Çıkarmadınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Tamamlayayım efendim.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Memleketin bütün esnaflarını 5 tane patron zincir markete köle yaptınız; memleketin okumuş evlatlarını da orada, tezgâhlarda çalışmaya mahkûm ettiniz. Basit usul meselesini de mükellefiyetini de ortadan kaldırıp yetmezmiş gibi küçük esnafın üzerindeki yük, işletme defteri zorunluluğu getirdiniz. Burada söylemekten dilimizde tüy bitti, Sayın Cumhurbaşkanının sözü var efendim, bir daha hatırlatalım: “7200 güne esnafın emeklilik hakkını vereceğim.” dedi mi? Dedi defaatle. Verdiniz mi? Vermediniz her zamanki gibi. Bir defa da sözünüzü tutun. Esnaf kan ağlıyor. Orta direk böyle olursa herkes perişan olur.

Teşekkür ediyorum. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

19’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

20’nci madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk 2 önerge aynı mahiyettedir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 20'nci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Turhan Çömez	Ayyüce Türkeş Taş	Hüsmen Kırkpınar
Balıkesir	Adana	İzmir
Mehmet Satuk Buğra Kavuncu	Selcan Taşcı	Ömer Karakaş
İstanbul	Tekirdağ	Aydın
Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:		
Aylin Yaman	Serkan Sarı	Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu
Ankara	Balıkesir	İstanbul
Murat Çan	Sibel Suiçmez	Nail Çiler
Samsun	Trabzon	Kocaeli
Eylem Ertuğ Ertuğrul	Tahsin Ocaklı	Gülcan Kış
Zonguldak	Rize	Mersin
	Ömer Fethi Gürer	
	Niğde	

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Aydın Milletvekili Sayın Ömer Karakaş.

Buyurun Sayın Karakaş. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ÖMER KARAKAŞ (Aydın) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; bugün burada önümüze getirilen bu teklif aslında bir yasa değil bir zihniyetin itirafıdır. Vatandaşın her an içerisinde olan bir milletvekili olarak açıkça söylüyorum, aslında siz burada yasa yapmıyorsunuz, millete rağmen yeni bir düzen kurma çabasındasınız; oldubittile, apar topar, denetimsiz bir şekilde Meclisi devre dışı bırakıyorsunuz. Getirilen torba yasada belirsizlik var, adaletsizlik var, ayrıca keyfilik var. Daha baştan sakat doğmuş bir teklif bu; alt komisyon yok, uzman görüşü yok ama dayatma var. Siz Meclisi ne zannediyorsunuz? El kaldır, indir yeri midir sadece? Bu millet sizi bunun için mi seçerek buraya gönderdi?

Değerli milletvekilleri, gelin, şu süslü maddelere kısaca bir göz atalım. Madde 2'de diyorsunuz ki: "Doğum iznini artırıyoruz." Evet, kulağa gayet hoş geliyor ama teoride harika gözükken bu madde gerçekte öyle mi bir bakalım: Aile sağlığı merkezinde çalışan bir ebe ya da hemşire yerine bakacak kimse yoksa o izni nasıl kullanacak? İznini tabi ki kullanamayacak, kullanırsa maaşından olacak. Bu, kâğıt üstünde sosyal devlet, gerçekte ise kaderine terk edilen bir anne demektir. Hak veriyor gibi yapıp o hakkı kullanılmaz hâle getiriyorsunuz, bu bir çözüm değil bu sadece bir aldatmacadır.

Gelelim 6'ncı maddeye. Diyorsunuz ki: "Aileyi koruyacağız, destek vereceğiz." Peki, nasıl, kime, ne kadar ve ne kadar süreyle vereceksiniz? Hiçbiri yok, tamamen muğlak, tamamen belirsiz. Diyorsunuz ki: "Biz şimdi bu kanunu geçirelim, sonrasında keyfiyetimize göre hareket ederiz." Bunun Türkçesi nedir biliyor musunuz arkadaşlar? Aynı durumda iki aileden biri destek alacak, bir diğeri almayacak; alan aile sizin keyfiyetinizle belirlenecek çünkü kural yok, adalet hiç yok maalesef. Bu sistem sosyal devlet sistemi değil keyfi karar sistemidir, bu sistem hak değil lütuf sistemidir.

Diğer taraftan, madde 8'e bir bakalım. "Devlet korumasındaki gençlere istihdam." diyorsunuz ama öyle şartlar koyuyorsunuz ki o kapıdan girmek neredeyse imkânsız. "Beş yıl koruma altında kalacaksın, 18'den sonra beş yıl içinde başvuracaksın, 30'u geçmeyeceksin..." vesaire vesaire. Bu, resmen umut verip geri çekmektir; bu, gençlerin hayalleriyle oynamaktır.

Değerli milletvekilleri, bu teklifin özü sosyal devleti güçlendirmek değil, milleti iktidarınıza muhtaç hâle getirmektir. Hak temelli değil, lütuf temelli bir düzen kuruyorsunuz. Bu teklif vatandaşları güçlendirmiyor, aksine zayıflatıyor; kuralları netleştirmiyor, aksine bulanıklaştırıyor; yetkiyi paylaşıyor, merkezde topluyorsunuz. Millet geçim derdindeyken, gençler geleceğini yurt dışında ararken, çocuklar korunmayı beklerken siz hâlen usulsüz, plansız, denetimsiz yasalarla bu millete vakit kaybettiriyorsunuz.

Bakın arkadaşlar, adalet yoksa düzen yoktur, düzen yoksa devlet hiç yoktur; devlet vatandaşına hakkını vermezse o boşluğu adaletsizlik doldurur. Bu millet sadaka istemiyor, bu millet hakkını istiyor, hakkını.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ÖMER KARAKAŞ (Devamla) - Teşekkür ediyorum.

Bu Meclis o hakkı teslim etmek için vardır. Biz de bu yüzden bu dayatmaya, bu belirsizliğe, bu adaletsizliğe hayır diyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz düzenleme ilk bakışta sosyal yardımlaşmayı teşvik eden, Darülaceze yapılan bağışları artırmayı amaçlayan bir adım gibi sunuluyor ancak meseleye biraz daha yakından baktığımızda burada çok daha temel bir sorunla karşı karşıya olduğumuzu görüyoruz. Sosyal devletin sorumluluğu adım adım hayırseverliğe devredilmektedir. Darülaceze tarihsel olarak bu ülkenin en kırılgan kesimlerine, yaşlılara, kimsesizlere, engellilere sahip çıkmak için kurulmuş olan çok köklü bir kuruluştur ancak bugün getirilen düzenleme bu kurumu güçlendirmekten çok kamu sorumluluğunun yerine bağış mekanizmasını koyan bir anlayışı kurumsallaştırmaktadır. Vergi indirimi yoluyla bağışı teşvik etmek kamunun doğrudan hizmet sunma yükümlülüğünü azaltmanın bir aracı hâline asla getirilmemelidir.

Değerli milletvekilleri, bugün Türkiye'de 65 yaş üstü nüfus 9,5 milyona ulaşmış durumda yani toplam nüfusumuzun yüzde 11'inden fazlası 65 yaş üstünde. Asıl bakıma ihtiyaç duyan 75 yaş üstü nüfusumuz ise yaklaşık olarak 3,6 milyon vatandaşımızdır. Bu tablo bize neyi gösteriyor? Şunu gösteriyor: Türkiye hızla yaşılanıyor ve bakım ihtiyacı her geçen gün daha fazla büyüyor. Peki, biz ne yapıyoruz? Kamusal bakım kapasitesini artırmak yerine bağış yaparsanız vergi avantajı sağlarız diyoruz.

Sayın milletvekilleri, mevcut durumda 172 devlet huzurevinde yalnızca 15 bin kişiye hizmet verilebilmektedir. Bu sayı toplam yaşlı nüfusun yanında yok denecek kadar azdır. Üstelik, bu hizmetten yararlananların da sadece yüzde 30'u ücretsiz yararlanabilmektedir. Engelli vatandaşlarımız açısından da bu tablo daha da ağırdır. Yaklaşık 9 milyon engelli birey varken kamunun sunduğu yatılı bakım hizmeti 6.800 kişiyle sınırlıdır. Şimdi soruyorum: Bu kadar büyük bir ihtiyacın olduğu yerde çözüm bağış mıdır yoksa güçlü bir kamu politikası mıdır? Bakın, bu düzenlemeyle Darülaceze yapılan nakdi bağışların tamamı vergi matrahından düşürülebilecek. Bu ne demektir? Bu, bir yandan bağışları teşvik ederken diğer yandan vergi gelirlerinden feragat etmek demektir. Yani aslında kamu bütçesinden vazgeçip sosyal hizmetleri bağışlara bağımlı hâle getirmek demektir ve üstelik burada ciddi bir denetim ve şeffaflık sorunu

da vardır. Vergi avantajı sağlanan bu bağışların nasıl kullanılacağı, hangi kriterlere göre dağıtılacağı ve ne ölçüde denetleneceği konusunda yeterli güvenceler yoktur. Bu durum iyi niyetli bağışların bile suistimal edilme riskini beraberinde getirmektedir.

Sayın milletvekilleri, Türkiye, geçmişte bağış ve yardım mekanizmalarının denetimsiz bırakıldığında ne tür sorunlara yol açtığını acı tecrübelerle görmüştür, Deniz Feneri davası bunun en çarpıcı örneklerinden biridir. Vatandaşların iyi niyetle yaptıkları bağışların yeterli denetim mekanizmaları kurulmadığında nasıl suistimal edilebildiği hepimizin hafızasındadır. Şimdi, biz buna benzer bir alanı büyütüyoruz; vergi teşvikleriyle bağışları artırıyoruz ancak aynı ölçüde güçlü, şeffaf ve bağımsız denetim mekanizmalarını ise ortaya koymuyoruz. Bu durumda sormak zorundayız: Geçmişten ders çıkardık mı yoksa aynı riskleri yeniden mi büyütüyoruz?

Sayın milletvekilleri, diğer bir sakıncalı nokta da şirketlerin yaptıkları bağışlar üzerinden reklam yapma ihtimalleri bu uygulamada ortaya çıkmaktadır. Bağışçı şirketlere tanınan vergi teşvikiyle hem devlet ciddi bir vergi gelirinden vazgeçmiş oluyor hem de bu şirketlere itibar ve reklam avantajı sağlamış oluyoruz.

Değerli milletvekilleri, şunu unutmayalım: Sosyal devlet, vatandaşına “Yardım alabilmek için muhtaç olduğunu kanıtl.” diyen değil “İnsanca yaşamak senin hakkındır.” diyen devlettir. Yaşlılarımızın, engellilerimizin, kimsesiz yurttaşlarımızın yaşam hakkı bağış kampanyalarına ve hayırseverlerin inisiyatifine bırakılamaz. Eğer, gerçekten Darülacezeyi ve benzeri kurumları güçlendirmek istiyorsak yapmamız gereken şey çok açıktır; kamu bütçesinden ayrılan pay artırılmalı, bakım hizmetlerinin kapasitesi genişletilmeli, nitelikli personel istihdamı sağlanmalı ve bütün bu hizmetlerin daha fazla ulaşılabilir hâle gelmesi sağlanmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

EYLEMERTUĞ ERTUĞRUL (Devamla) - Sonuç olarak, bu düzenleme sosyal destek mekanizmalarını güçlendirmiyor, onun yerine “sosyal devlet” ilkesini zayıflatma riski taşıyor. Bizler sosyal politikaların hayırseverliğe değil hak temelli bir anlayışa dayanması gerektiğini savunuyoruz, bu nedenle söz konusu düzenlemeye bu hâliyle destek vermemiz mümkün değildir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3566) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 20'nci maddesinde yer alan “Darülaceze'ye” ibaresinin “Darülaceze Başkanlığı'na” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Elif Esen

Selçuk Özdağ

Mehmet Karaman

İstanbul

Muğla

Samsun

Mehmet Atmaca

Şerafettin Kılıç

Mehmet Emin Ekmen

Bursa

Antalya

Mersin

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Mersin Milletvekili Sayın Mehmet Emin Ekmen.

Buyurun Sayın Ekmen. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Bu kanun teklifinin hükümlerini görüşünce bu kanun teklifinin eksik yönlerine işaret etmiştik. Bu eksik yönlerden biri, bugün aileyi güçlendirmeyi hedefleyen bir kanun teklifinde gündüz kuşağı programları hakkında, Türkiye’de şiddetin her türlüsünü özendiren ve aile kurumunun köküne kibrit suyu dökmeyi hedefleyen dizi sektörü hakkında hükümler olmamasının eksiklik olduğunu ifade etmiştik. Keza, aynı şekilde, bırakınız kumar ve bahsi yasaklamayı, kumar ve bahsin reklamının dahi yasaklanmadığı bir paketin aileyi güçlendiremeyeceğini ifade etmiştik. Ben bugün bir başka eksığe daha dikkat çekmek istiyorum, o da kadınlar, anneler yani bilinçli bir tercihle, bazen örf ve kültürün dayatması, bazen bir kader ama çoğunlukla bilinçli bir tercihle kendini evladına, evindeki bakıma muhtaç annesine veya yakınına, kısaca, topluma adanmış kadınlar hakkında acaba bu iktidarın yaptığı nasıl bir düzenleme var? İsterseniz iktidarın mevcut düzenlemesine ya da eksikliğine bakmadan önce Sayın Cumhurbaşkanının kadınlar ve anneler hakkındaki bazı sözlerini hatırlayalım. “Cennet annelerin ayakları altındadır.” hadisişerifini sürekli hatırlatan Sayın Cumhurbaşkanı anneyi ailenin direği olarak tanımlıyor. Aynı şekilde, kadınlar için en önemli kariyerin annelik olduğunu vurguluyor. Anneleri fedakârlığın, sabrın ve merhametin timsali olarak, görünmeyen hizmetlerle en büyük emeği veren kahramanlar olarak tanımlıyor ve yine anneler hakkında “Aileyi ayakta tutan kadınlardır, baş tacıdır ve her başarılı yüreğin arkasında mutlaka güçlü bir anne vardır.” diyor, son bir alıntı da anneliği tarif edilemeyecek kadar kutsal bir makam olarak tanımlıyor. Peki, evladını kreşe vermeden kendi kariyerini ailesine hasreden, kendi elleriyle evladını büyüten, yaşlı annesini huzurevine değil kendi sofrasına alan, engelli kardeşini bakım merkezine teslim etmeyip yıllarını ona adayan bu kadın, bu anne hakkında devletin kendisine verdiği bir imkân var mıdır? Tek bir imkân var arkadaşlar, o imkândan faydalanabilmesi için de bu kadının muhtaçlığını ispat etmesi gerekiyor yani devletin verdiği herhangi bir imkândan faydalanması için önce muhtaç olduğunu ispatlaması gerekiyor. Oysa biz “Aileyi ayakta tutan, aslında aileye hizmet ettiğini düşünürken toplum sağlığına ve dolayısıyla vatana, ülkeye ve devlete hizmet eden anneye vermiş olduğu bir imkân var mıdır?” dediğimizde karşımıza yılların emeğine karşılık ne bir sosyal güvence ne de bir emeklilik hakkı olmadığı gerçeğiyle karşılaşıyoruz. Burada biz bir kere daha ifade ediyoruz ki hayatını evlatlarına, ailesine ve yakınlarına hasreden her kadın, her anne bir bakım veren olarak sigortalanmalıdır ve sigortalanmasında da gelire dayalı olarak kademeli bir şekilde sigorta primini devlet karşılamalıdır çünkü bilinmelidir ki bu kadının, bu kardeşin, bu annenin verdiği hizmet aynı zamanda kamu adına verilen bir hizmettir, başta Aile Bakanlığı olmak üzere kamu hizmetlerinin yükünü yüklenmektedir ve bu kadınların hayatını kolaylaştıracak mahallelerde gündüz bakımevlerine, gündüz bakım merkezlerine ihtiyaç var. Bu konuda da mahalle ölçekli baktığımızda çok ciddi olarak eksik olduğunu görmekteyiz. Aile Bakanlığımız bir evde bir engelli olduğunu tespit ediyor hatta bu engelli için evde hizmet verene bir ücret de ödüyor, bir bakım bedeli de ödüyor ama bu kişinin bir sosyal güvencesinin veya hatta da bir emeklilik hakkının olup olmadığına bakmıyor. Peki, daha başka bir soru: Evinde bir şekilde hepimiz adına ve toplum sağlığı adına hizmet veren bu annenin herhangi bir eğitime ihtiyacı olup olmadığını Aile Bakanlığı gözetiyor mu? Senin evinde bir engelli var ve senin bu engelliye bakabilmen için, profesyonel bakım veren bir insan olabilmen için şu eğitimden geçmen gerekir, şu sertifikayı alman gerekir ve bu sertifikayı aldığında yarın sadece kendi ailenin bakım görevi değil belki mahallende, belki ilçende bir başka bakım ihtiyacı olana da destek verebilirsin diyor mu?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MEHMET EMİN EKMEK (Devamla) - Böyle bir eğitim sistemimiz de yok. Bugün, birçoğumuzun evde yaşlısı var arkadaşlar. Yaşlılarımıza bakmak için ya bir Türkmen ya bir Kazak ya Özbek bir kadın arıyoruz ve herhangi bir sertifika ve eğitimlerinin olup olmadığını da bilmiyoruz, gönüllü olarak geliyor. Ben bazen bakıyorum, içinde mühendis olan da var, eğitim almamış olan da var. Peki, bunların yerine

bizim ülkemizin kadınlarının zaten vermiş oldukları bu hizmetin bir eğitimle sertifikalandırılarak aynı zamanda ekonomiye kazandırılması niçin düşünülüyor? Buradan Aile Bakanlığına sesimiz: Bu kadar yücelttiğimiz, Sayın Cumhurbaşkanının bu kadar övgüde bulunduğu anneler ve kadınların hem eğitimi hem sertifikalandırılması hem bireysel, sosyal güvence ve emekliliklerinin garanti altına alınması hem de ekonomiye kazandırılmasını sağlayacak bir sistem önerisinde bulunuyorum.

Teşekkür ediyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza...

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Sayın Başkan, yoklama...

BAŞKAN - Yoklama talebi var.

Sayın Günaydın, Sayın Suiçmez, Sayın Ertuğrul, Sayın Yontar, Sayın Sümer, Sayın Karakoz, Sayın Ersever, Sayın Kış, Sayın Şevkin, Sayın Aygun, Sayın Dinçer, Sayın Gündoğdu, Sayın Çiler, Sayın Yaman, Sayın Güzelmansur, Sayın Süllü, Sayın Elçi, Sayın Kılıç, Sayın Konuralp, Sayın Akbulut.

Yoklama için üç dakika verip süreyi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır.

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- *Düzce Milletvekili Ercan Öztürk ve Antalya Milletvekili Tuba Vural Çokal ile 69 Milletvekilinin Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3566) ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 263) (Devam)*

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir. Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 20'nci maddesinde yer alan "eklenmiştir." ibaresinin "ihdas edilmiştir." şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Vezir Coşkun Parlak

Nevroz Uysal Aslan

Ömer Faruk Gergerlioğlu

Hakkâri

Şırnak

Kocaeli

Mehmet Kamaç

Sinan Çiftçürek

Diyarbakır

Van

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

(Uğultular)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, konuşmak durumunda olan milletvekillerimizin kuliste konuşmalarını rica ediyorum, çok uğultu var.

Buyurun Sayın Gergerlioğlu.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aile kim, iktidar kim; bunu soruyorum. (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Bakın, size, vicdanlarınıza bir fotoğraf sunuyorum: Enes Gıyas Leyla altı ay önce Hatay Dörtyol'da öldürüldü. Bir operasyonda polis yanlış eve girdi ve bir aileyi mahvetti. Şimdi, bununla ilgili ben soru önergeleri verdim ve Meclis İnsan Hakları

Komisyona sorular sordum. Suriyeliler o kadar değersiz ki altı ay sonra cevap geldi ama gelen cevap arkadaşlar o kadar vahim ki. Bakın, biz bugün altı yıl sonra Tunceli Valisinin bir aileyi nasıl mahvettiğini konuşuyoruz ya, anlaşılan bir müddet sonra Hatay Valisinin katledilen bir aile hakkında nasıl yalan attığını konuşacağız. İşte, size belgeleriyle burada açıklayacağım. İnsan biraz utanır yahu! Bakın, İnsan Hakları Komisyonuna bir cevap yollamış, İnsan Hakları Komisyonu da hiç incelemeden bana yollamış. Güya kapının önünde bir arbeye yaşanmış ve Suriyeli vurulmuş. Oysa gerçek öyle değil. Bakın, kapıdan 3,5 metre ilerideki kan izlerini görüyorsunuz, kapının önünde bir boğuşma yok; 3,5 metre ileride. Bu delil yetmez. Bakın, aranızda hukukçular var değil mi? Arkadaşlar, şu ne? Balistik rapor. Balistik rapor ne diyor? “3,5 metreden uzak atış.” diyor ve buna rağmen, 25 Aralıkta çıkan bu balistik rapora rağmen 8 Nisanda bakın, hiç utanmadan Hatay Valisi İnsan Hakları Komisyonuna “Bitişik atışta öldürülmüştür.” şeklinde bir cevap gönderiyor. Allah’tan korkun ya! Ve sonra ne oluyor biliyor musunuz? Sizin aileye bakışınız bu işte. O Suriyeli aile değil mi? Değersiz gördüğünüz o insan değil mi? Polis şu anda elini kolunu sallayarak dolaşıyor. Vicdanlı bir savcı çıktı, olası kasttan iddianame hazırladı ancak Hatay Valiliği soruşturma izni konusunda karar verecek. Sorarım size: Hatay Valisi nasıl karar verir? Hadi size soruyorum arkadaşlar. Bakın, bu ülkede böyle vicdansızlıklar yapılıyor. Derya Yanık burada mı? Ya, ayıptır, insan utanır ya! Sen eski Aile Bakanısın, Aile Bakanısın, şu cevabı bana nasıl yollarsın ya! Eskisi de yenisi de vicdansız! Yenisi ne mi yapıyor? Onu da söyleyeyim: Onun eşi var, Rahmi Göktaş, Yunus Emre Vakfında Başkan Yardımcısı. İsmail Arı’yı geçen Sincan 3 L Cezaevinde ziyaret ettim, “Ömer Bey, Yunus Emre Vakfı hakkında, Bakanın eşinin görevli olduğu Vakıf hakkında haber yaptım, kendimi burada buldum ama işin ilginç tarafı nedir biliyor musunuz? Ya, yan tarafta da Yunus Emre Vakfından tutuklananlar yatıyor. Onların 630 milyonluk yolsuzluğunu ben haber yapmışım, ben de burada yatıyorum.” dedi. Peki, işte, Aile Bakanı böyle; ben o Aile Bakanına gözaltındaki 13-14 yaşındaki çocuklarla ilgili sorular soruyorum, “Bana ne, onlar teröristler.” falan diye cevap veriyor, “Adalet Bakanlığı baksın.” diyor. Eşi böyle bir meselede, hakkında herhangi bir yargılama bile yok. Diğerleri yatıyor içeride, ihaleleri düzenleyen Rahmi Göktaş ortalıkta. Siz aileye böyle bakıyorsunuz arkadaşlar. Böyle şey olur mu? Şimdi, bakın, böyle olmaz arkadaşlar. Yani acaba “Eşimi koruyayım.” diye mi bu kadar vicdansız oluyor insanlar? Çünkü neden? Ben Komisyonda saatlerce görev yaptım, bakın, şunları da size söyleyeyim: Onlarca mazlum, gariban çocuktan bana mesaj geliyor; koruma evlerinde kalan çocuklar bunlar, köprüaltı çocukları, aile felaketleri yaşamışlar, devlet onları korumuş ve ardından “18 yaşına girince seni korumak için memur yaparım.” demiş, sonra koruma evinde bir disiplinsizlik çıkınca almış devlet onu, memuriyetten atmış, köprüaltına atmış. Sayın Bakan, ya, bakın, buna bir çözüm bulalım dedim. Yasa teklifimi getiriyorum, Sayın Mahinur Özdemir Göktaş, gelin, bir defalık af getirelim -Sayın Vedat Bilgin de şahittir- yapın bunu dedim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) - Devlet âciz mi 3-5 çocuğa bakmaktan? “Hayır.” dedi, hiç umurunda değildi. Eskisi de yenisi de vicdansız. Sizin aileye bakışınız bu arkadaşlar, size ne diyebilirim?

Bakın, bugün Ali Öztunç da burada anlattı. Ya, Maraş’ta bir katliam oluyor ve o katliamda bir ailenin çocuğunun babası KHK’li, cezaevine girmiş diye Bakanlar babaya terörist diye bakıyor ve çocuğun cenazesine gitmiyor. Yazıklar olsun ya! Ama siz işte böyle böyle aileyi mahvediyorsunuz. Siz kim, aile kim arkadaşlar? Şu kişiyi görüyor musunuz: Türk Tarih Kurumu eski Şube Başkanı Hasan Balcı. Kendisini KHK’yle işten attınız, iki çocuğunu işten attınız, tüm malına mülküne el koydunuz. Ne oldu biliyor musunuz? Geçen hafta intihar etti bu adam.

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Bağırma!

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) - Eski bir bürokrattı, şerefli, namuslu bir adamdı. Adamı mahvettiniz, ailesini mahvettiniz, perişan ettiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) - Siz kim, aile kim arkadaşlar ya! Allah'tan korkun ya!

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Sen kimsin!

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) - Sen ne konuşuyorsun oradan be! Sen ne konuşuyorsun oradan! Allah'tan kork! Bütün örnekleriyle burada açıklıyorum... Bir de oradan konuşuyorsun ya. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

SAYIN BAYAR ÖZSOY (Kayseri) - Otur yerine!

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

20'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Sizin vicdanınızı uyandıramıyoruz, tüm bunları anlatırken vicdanınızı uyandıramıyoruz! Yazıklar olsun sana! (AK PARTİ sıralarından gürültüler) İnsanın biraz vicdanı olur be! Allah'tan korkun ya! Ne vicdansız bir topluluk oldunuz siz! Dün mazlumdunuz, bugün zalimin zalimi oldunuz; yazıklar olsun size! Şu kadar örnek sunuyorum, vicdanınız bile sızlamıyor be! (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN - 21'inci madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3566) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 21'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Şerafettin Kılıç

Mehmet Karaman

Selçuk Özdağ

Antalya

Samsun

Muğla

Mehmet Atmaca

Elif Esen

İdris Şahin

Bursa

İstanbul

Ankara

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Ankara Milletvekili Sayın İdris Şahin.

Buyurunuz Sayın Şahin. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, 21'inci maddenin düzenlenmesinde, 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun'un 2'nci maddesine bir kısım öneriler ve tanımlamalar getiriliyor. Arkadaşlar, Sosyal Hizmetler Kanunu'nda yapılan bir kısım düzenlemeleri olumlu gördüğümüzü, bu kanunun içerisinde makul olanların elbette ki tarafımızca desteklendiğini ifade etmiştik ancak internet ortamında yapılan yayınlara ilişkin düzenlemenin bu kanun metninin içerisinde ne alakası var, bunu sormak lazım. Veleve ki bu düzenlemeleri bu kanun içerisinde, bu torba yasada görüştürüyorsunuz; hiç olmazsa bir tali komisyon olarak Adalet Komisyonunda ve Dijital Mecralar Komisyonunda bu konuların bir irdelenmesi gerekir. Bakınız, 3-5 tane madde özellikle internet ortamında yapılan düzenlemelerle alakalı. Kanunun imza sahiplerine bakarsanız, komisyonuna bakarsanız bu konulardan bihaber olan arkadaşlar. Hiçbir şekilde bu komisyonda bu konuların incelenmemesi gerekir. "Niçin?" diyeceksiniz. "Oyun" tanımını getiriyor; "oyun dağıtıcı" "oyun geliştirici" "oyun platformu" gibi 21'inci maddede bahsettiği hususlar var.

Değerli arkadaşlar, artık bir gelenek hâline getirdiniz; bir kısım kanunların içerisinde olumlu düzenlemeler yerine hiçbir şekilde bu kanun teklifiyle alakası olmayan maddeleri de dercetmek suretiyle, tatlının içerisine zehri enjekte etmek suretiyle kanunlaştırıyorsunuz ama bu yaptığınız gerçekten yanlış ve yaptığınız yanlışın ne demek olduğunu en güzel bir şekilde Anayasa Mahkemesinden döndüğünde anlıyorsunuz ama kaybeden milletimiz oluyor, toplumumuz oluyor. Dolayısıyla burada bu kanunla alakalı, sosyal hizmetlerle alakalı önemli düzenlemelere bir diyeceğimiz yok ama dijital mecralarla alakalı yapılan değişikliklerin hiçbirinin bu komisyonda görüşülmemesi gerekir.

Değerli milletvekilleri, yine, bir diğer husus: Özellikle burada maden işçilerinin yapmış olduğu eylemle alakalı bir kısım ifadelerde bulunmak istiyorum. Eskişehir’den Ankara’ya kadar yürüyüp gelen ve özellikle “Kömür karası bizim onurumuzdur.” diyen maden işçilerini siz gözüne aldınız ve bir sabah ezan vaktine yakın bir süreçte. Sabaha kadar Enerji Bakanlığının önünde bir farkındalık yaratmak istediler. Onlar ekmeğinin, aşının davasındaydı; kıdem tazminatlarını, maaşlarını istiyorlardı ama siz onları en zayıf anında sabaha karşı soğukta beklettiniz, beklettiniz ama onları gözüne aldınız. İşte, onlara yapmış olduğunuz muamele de sizin yüz karanız arkadaşlar. Bunu özellikle ifade etmek isterim çünkü onlar alınlarındaki o madenci karasını onur olarak taşıyorlar ama sizin yapmış olduğunuz işlem emin olun yüz karanız bir işlem çünkü Anayasa’da açık bir hüküm var: Toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı. Kendi emekleri ve alın terlerinin dışında istedikleri hiçbir şey yok ama siz onların maaş ve kıdem tazminatlarını ödemeyen sermaye sahiplerine arkasını çıkarmak suretiyle bu insanları mağdur ettiniz ve gözüne aldınız. Ve onlar miğferlerine bir kısım sözler yazmıştı, vicdanı olan o sözleri okuduğunda yüreği burkulur. Onlar özellikle şunları söylüyorlardı: “Biz sizleri ısıttık, siz bizleri üşütmeyin.” yazıyorlardı o giymiş oldukları miğferlerde ve “Holdinglere el pençe, madenciye işkence yapıyorsunuz.” diyorlardı. “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın.” düsturuyla yola çıkan AK PARTİ iktidarına yakışmayacak görüntüleri biz Enerji Bakanlığının önünde gördük, adliye koridorlarında gördük. Polis ifade almak için onları götürdüğünde tir tir titreyen o maden işçilerine şahitlik ettik. Arkadaşlar, yapmayın, güç sizi bu kadar fevrileştirmesin ve yoldan çıkarmasın. Bir vicdan muhasebesi yapın ve alın terine, akıl terine saygı gösterin; siz bu kadar nobran olmak zorunda değilsiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Evet, bu maden işçilerinin adına burada gecenin bu vaktinde onların dün yaşadıkları bu sıkıntı ve streste en ufak bir şekilde bir kaygı duymadınız ve onları anlamaya çalışmadınız. “Kimsesizlerin kimsesiyiz.” diye yola çıktınız ama sermaye sahiplerine esas duruşa geçtiniz, onların önünde takla attınız ama bu maden işçisinin hak ve talepleri karşısında duyarsız kaldınız. Bu gecenin bu vaktinde size söylenecek tek şey, aile kurumunu konuşuyoruz, emeği konuşuyoruz, alın terini konuşuyoruz ama siz ne alın terinden ne maden işçisinin emeğinden anlamayacak kadar artık onlardan uzaklaşmışsınız diyorum, sizleri ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 263 sıra sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin çerçeve 21’inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“Madde 21- 4/5/2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bentler eklenmiştir.

- ş) Aracı hizmet sağlayıcı: Kullanıcıların internet ortamında sunulan içeriklere erişimini kolaylaştıran ve ticari faaliyetlerin yürütülmesine aracılık eden gerçek veya tüzel kişileri,
- t) Çocuk: Medeni kanunun erişkin sayılmamış on sekiz yaş altı bireyleri,
- u) Dijital bağımlılık: Kişinin dijital cihazları ve içerikleri kontrolsüz şekilde kullanması nedeniyle psikolojik, sosyal, akademik veya fiziksel işlevselliğinin bozulmasını,
- ü) Erişim Sağlayıcı: Kullanıcılarına internet ortamına erişim olanağı sağlayan her türlü gerçek veya tüzel kişileri,
- v) Genç: on sekiz ila yirmi dört yaş arasında bulunan fizyolojik ile psikolojik açıdan gelişmekte olan bireyi,
- y) İçerik Sağlayıcı: İnternet ortamı üzerinden kullanıcılara sunulan her türlü bilgi veya veriyi üreten, değiştiren ve sağlayan gerçek veya tüzel kişileri,
- z) Oyun: İnternet üzerinden dağıtılan, oynanan veya güncellenen dijital oyunları,
- aa) Oyun dağıtıcı: Oyunların dağıtılmasına veya oynanmasına imkân sağlayan gerçek veya tüzel kişileri ifade edecek.
- bb) Oyun sağlayıcı: Oyunları veya oyun içi bileşenleri üreten gerçek veya tüzel kişileri,
- cc) Siber zorbalık: Dijital ortamlarda kasıtlı ve tekrarlanan zarar verici davranışları,
- cc) Sanal kumar: Lisanslı-lisanssız ve yasa dışı olarak çevrim içi mecralarda oynanan şans oyunlarını,
- dd) Zararlı içerik: Yaş grubuna uygun olmayan, bağımlılığı teşvik eden, sanal kumar ve şiddeti özendiren dijital materyalleri,”

Aylin Yaman

Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu

Murat Çan

Ankara

İstanbul

Samsun

Nail Çiler

Eylem Ertuğ Ertuğrul

Tahsin Ocaklı

Kocaeli

Zonguldak

Rize

Gülcan Kış

Ömer Fethi Gürer

Serkan Sarı

Mersin

Niğde

Balıkesir

Okan Konuralp

Ankara

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ

(Bayburt) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Ankara Milletvekili Sayın Okan Konuralp.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

OKAN KONURALP (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Millî Eğitim Bakanı, Şanlıurfa'da ve Kahramanmaraş'ta yaşanan trajik olaylarda tırnak ucu kadar sorumluluğu yoksa bile -ki var, yoksa bile diyelim- hayatlarını kaybeden çocuklarımızın, öğretmenlerimizin aziz hatıralarına saygının ve acılı ailelerine yönelik olması gereken derin mahcubiyetin sonucu olarak istifa etse istifası tüm topluma iyi gelecek ama istifa etmiyor, siz de kendisini savunmaya devam ediyorsunuz. Çocuklarımıza; sizin, bizim, güzel ülkemizin tüm çocuklarına yazık ediyorsunuz. Bu yanıltan en kısa sürede geri durmaya başlamanızı diliyor, Urfa ve Maraş'ta yaşanan olaylarda yaşamını yitiren çocuklara ve öğretmenlerimize Allah'tan rahmet, ailelerine başsağlığı dileklerimi sunuyorum.

Sayın milletvekilleri, ülkemizin pek çok problemine ilişkin muhalefetin eleştirisi ve önerilerine iktidarın açık olmama tercihinin defalarca deneyimledik. Ancak söz konusu olan çocuklarımızı, söz konusu olan aileleri farklı siyasi görüşlere sahip olsa da okul sıralarında yan yana oturan çocuklarımızın üstün yararıysa ortak akli çalıştırmanız, ortak bir çözüm önerisini zorlamanız gerekiyordu, bu teklifin Komisyondaki görüşmeleri sırasında da gerekeni yapmadınız.

Yaşanan süreç ve teklifin teknik detaylarına ilişkin partimizin görüşlerini 22 ve 23'üncü maddelerde konuşacak Sayın Hasan Öztürk ve Sayın Tuncay Özkan sizlere aktaracaktır. Ben, ortak akıldan kaçırdığınız teklifin ilgili maddeler bütününe dair bir başka boyuta dikkat çekmek istiyorum. Teklifin komisyon görüşmelerinde çocukların sosyal medya kullanımının nasıl denetleneceğiyle ilgili olarak bilgi veren sayın bürokratin ve dün de Tayyip Bey'in ifadelerinden görüyoruz ki bir kimlik doğrulama sistemi kurmaya çalışıyorsunuz. Oysa bu kurmak istediğiniz sistem sosyal medya kullanıcılarının 15 yaşın üstünde olduklarını e-devlet üzerinden kanıtlamaları zorunluluğunu kılmak çocuklarımızı koruma gerekçesiyle tüm toplumu kontrol etmeyi amaçlayan bir dijital fişleme girişimidir. "Çocukları koruyor ve trol hesaplarla mücadele ediyoruz." gerekçesiyle sosyal medya platformlarına "Kullanıcıya yaşını sor, bunu da e-devlet üzerinden kanıtlat." demek hangi sosyal medya hesabının nerede ve ne şekilde kullanıldığının kamu otoritesi tarafından bilinmesi demektir. Bu teklif çocukları koruma iddiasıyla özgürlüğü budayan, güvenlik söylemiyle toplumu hizaya sokmayı hedefleyen bir itaat rejiminin dijital taslağıdır. Özel olarak vurgulamak isterim ki ilgili komisyonlarda ve bu kürsüden -örneğin 16 Nisan 2024'te- AK PARTİ'nin Sayın Grup Başkan Vekili Özlem Zengin'e ve Sayın Başak Demirtaş'a yönelik trol saldırılarını lanetleyen biri olarak elbette ve şüphesiz dezenformasyon üreten, itibar suikastı yapan, hakaret eden trol hesaplara, trol zihniyete karşı kayıtsız şartsız mücadele edilmesi gerektiğini savundum. Ancak trollerle, siber zorbalık ve siber tacizle mücadele etmenin yolu herkesin sosyal medya faaliyetlerini izleyecek bir düzen kurmak değildir. Örneğin, Avrupa Birliği üyesi ülkelerde olduğu gibi, trollerle mücadele ederken tüm sosyal medya kullanıcılarının kimliği değil trolün kendisi hedef alınmalı, kime hizmet edip etmediğine bakılmaksızın açıkça suç olan içeriklerle mücadele etmenin altyapısı oluşturulmalıdır. Özetle, siz bu teklifle, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarıncı güvence altına alınmış olan kimliği saklama hakkına müdahale ederek milyonlara "Kimliğinle konuş." demiyorsunuz, "Kimliğinle sus, otur oturduğun yerde." demenin yasal altyapısını inşa etmeye çalışıyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar) Üstelik, pedagojik ve sosyolojik değerlendirmelerle, Türkiye Büyük Millet Meclisinin ilgili komisyonları aracılığıyla ürettiği raporlar referans alınmadan hazırlanan, neye ve kime göre belirlendiği meçhul 15 yaş sınırı düzenlemesi gerçeklikten uzakken BTK'ye kamu düzeni, ailenin ve çocukların korunması gibi sınırları belirsiz, muğlak gerekçelerle geniş yetkiler veriyor, dezenformasyon yasasının yazılı ve görsel medyadaki baskıcı etkisini, örneğin Alican Uludağ'a, İsmail Arı'ya yapılanları dijital dünyaya taşımak istiyorsunuz.

Sayın milletvekilleri, elbette çocuklar sosyal medyanın zararlı içeriklerinden, dijital dünyanın algoritma tuzaklarından korunmalıdır ancak bu adımları atarken özgürlükçü bir bakış açısıyla hareket etmeliyiz. Yetkililerin sorumluluklarıyla yüzleşeceği, her bir yetişkinin bilinçlenip...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

OKAN KONURALP (Devamla) - Yetkililerin sorumluluklarıyla yüzleşeceği ve her bir yetişkinin bilinçleneceği ve bu bilincin aileler ve okullar yoluyla çocuklara aktarılacağı sağlıklı bir iklimin oluşturulması şarttır.

Ve son olarak, ne yaşanırsa yaşansın gösterilmeyen istifa erdemine dönecek olursak, Sayın Erkan Akçay'ın vurguladığı üzere -ve ben de bu vurgusuna yürekten katılıyorum- elbette evlatlarımızın geleceği her türlü siyasi hesabın üstündedir ancak çocuklarımız Urfa ve Maraş'ta yaşananlara rağmen istifa etmeyen Millî Eğitim Bakanının siyasi kibrinden de korunmalıdır.

Teşekkür ederim. (CHP, DEM PARTİ ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Şimdi okutacağım 2 önerge aynı mahiyette olduğundan bu önergeleri birlikte işleme alacağım.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 21'inci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir." şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Turhan Çömez	Ayyüce Türkeş Taş	Hüsmen Kırkpınar
Balıkesir	Adana	İzmir
Mehmet Satuk Buğra Kavuncu	Selcan Taşcı	Yüksel Selçuk Türkoğlu
İstanbul	Tekirdağ	Bursa
Aynı mahiyetteki diğer önerenin imza sahipleri:		
Vezir Çoşkun Parlak	Nevroz Uysal Aslan	Ömer Faruk Gergerlioğlu
Hakkâri	Şırnak	Kocaeli
Sinan Çiftçiyürek	Ömer Faruk Hülakü	Mehmet Kamaç
Van	Bingöl	Diyarbakır

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önerelere katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; Emniyet teşkilatımızın bünyesinde görev yapmış ya da görev yapmaya hak kazanmış binlerce gencin yıllardır çözülmeyen ciddi bir mağduriyetini bir kez daha bu kürsüden sizlerle ve milletimizle paylaşmak istiyorum. Bir yanda Polis Meslek Eğitim Merkezi (POMEM) öğrencileri, diğer yanda Polis Meslek Yüksekokulu öğrencileri emek veriyorlar, başarılı oluyorlar ama en sonunda tartışmalı bir şekilde haklarını kaybediyorlar. Nasıl mı? Birinci gruptakiler KPSS'yi yüksek puanlarla geçiyor; sağlık, spor, mülakat aşamalarını başarıyor, emniyet bünyesinde de eğitim alıyor hatta beylik tabancası dahi veriliyor, polis kimliği de taşıyıp fiilen göreve başlıyorlar. Ancak tam süreç tamamlanmışken "POMEM öğrencisi olamaz." gerekçesiyle meslekle ilişkisi kesiliyor. İkinci gruptakiler ise hem Polis Meslek Yüksekokulu ve hem de POMEM sürecinde eğitimlerinin son aşaması olan eğitim sonu sözlü sınavında elenen binlerce gençten oluşuyor. Bu gençler de aynı şekilde teşkilat içinde staj yapmış hatta operasyonel süreçlerle de tanışmış genç polislerden meydana geliyor. Ancak ne yazık ki "Özgüvensiz, kendini ifade edemedi, ikna kabiliyeti yetersiz." gibi soyut ve ölçülmesi zor gerekçelerle eleniyorlar, pek çok örneği var ve pek çoğu da size aslında ulaştı, meramlarını anlatıyorlar. Sonuçta aynı sistem içinde aynı aşamalardan geçen gençler sürecin sonunda geriye dönük olarak farklı kriterlerle eleniyorlar. Güvenlik soruşturmaları da dâhil devletin tüm filtrelerinden geçmiş genç polisler bunlar. Buna rağmen sürecin sonunda yapılan bu ani ve toplu elemeler aslında hukuk devleti ilkesini ve kazanılmış hakları zedeleyen bir tabloyu da ortaya koyuyor. Nitekim, idare mahkemeleri ve Danıştay tarafından verilen çok sayıda emsal kararda bu uygulamaların hukuka aykırılığı da tescillenmiş durumda.

Bu arada 2022 yılında çıkarılan geçici 31'inci maddeyle bazı mağduriyetlerin kısmen giderilmiş olması aslında sorunun varlığını resmî olarak da teyit ediyor. O dönem için uyguladığınız bu 31'inci maddeyi neden şimdi uygulamyorsunuz? Ne farkı var bu çocukların onlardan? Ancak bu düzenleme hem süre bakımından sınırlı kalmış hem de kapsam itibarıyla dar tutulduğu için binlerce mağdur kapsam dışında kalmıştır. İlginç bir şey daha var burada. 29 ve 30'uncu dönem POMEM ve 20-21'inci dönem Polis Meslek Yüksekokulu süreçlerinde özellikle eğitim sonu sözlü sınavında yaşanan elenme oranlarının

önceki dönemlere kıyasla ciddi ve anormal şekilde artmış olması da ayrıca dikkat çekicidir. Bu durum, uygulamanın öngörülebilirliğini de tutarlılığını da tartışmalı hâle getirmektedir. Bir kısmı işsiz kalmış, bir kısmı özel sektörde güvencesiz koşullara itilmiş, bir kısmı ise ekonomik ve psikolojik olarak ciddi bir yıkım yaşamıştır. Yaşamaz mı kardeşim, yaşamaz mı? Buradan açıkça ifade etmek istiyorum: Kamu hizmeti keyfiyetle değil hukukla yürütülmelidir. Bu nedenle çağrımız nettir: Emniyet teşkilatı sağlık şartları ve değerlendirme süreçleri şeffaf, ölçülebilir, denetlenebilir bir hâle getirilmelidir. Kazanılmış haklar korunmalı, 31'inci madde uygulaması yeniden hayata geçirilmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Efendim, tamamlayayım konuyu.

BAŞKAN - Buyurun, tabii.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Muhterem milletvekilleri, uluslararası ölçümlere göre Hukukun Üstünlüğü Endeksi'nde yine bir tablo açıklandı -takip etmişsinizdir- ülkemiz insanına âdeta "Ört ki ölem." duygusu yaşatan bir tablo. OECD'nin açıkladığı listenin ilk 5 sırasında yani bağımsız yargının en güçlü olduğu klasmanda Norveç, Danimarka, Finlandiya, Yeni Zelanda ve İsveç var. Bu ülkelerde vatandaş adalet ararken acaba başıma bir şey gelir mi diye düşünmüyor. Peki, listenin son 5 sırasında kimler var? Meksika, Türkiye, Kolombiya, Macaristan ve Şili var; hukukun üstünlüğünde sondan 4'üncü. Kaç ülke içerisinde? 143 ülke içerisinde.

Bu millet bunu hak etmiyor, Allah'tan korkun diyor, heyeti saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önerge üzerinde ikinci konuşmacı Bingöl Milletvekili Sayın Ömer Faruk Hülakü. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FARUK HÜLAKÜ (Bingöl) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, 1 Mayıs'a doğru giderken başta dünyanın tüm emekçilerini, dayanışmayla ve mücadele duygusuyla selamlıyorum.

Bingöl'de Dimin Madencilikte sendikaya üye oldukları gerekçesiyle işten çıkarılan ve mücadeleyle, dayanışmayla işlerine geri dönen madenci yoldaşlarımızı da buradan selamlıyorum. Gasbedilen hakları için Eskişehir'den Ankara'ya yürüyen, "Şimdi daha da açız, sesimizi duyun." diyen madenci yoldaşlarımızın sesini duyuyor, bu kürsüden seslerimizi yükseltiyoruz: Selam olsun sizlere, selam olsun hakları için örgütlü mücadele eden madenci yoldaşlarımıza. Talepleriniz karşılanana kadar yanınızdayız, sizin mücadeleniz bizim mücadelemizdir. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, dünyanın hiçbir yerinde sokağın gündemi ile Meclisin gündemi bu kadar birbirinden bağımsız, alakasız bir durumda ilerlememişti. Halkın gündemi açlık, yoksulluk, hukuksuzluk, güvensizlik; halkın gündemi toplumu sarmış çetelerin, mafyaların, uyuşturucu baronların yarattığı güvensizlik, bunlara uygulanan cezasızlık politikaları iken iktidarın gündemi; vergi teşvikleriyle bağış rejimi kurmak, halkı sosyal yardımlara, gıda bankalarına, aşevlerine muhtaç hâle getirmek, yoksulluğu yönetebilecek bir kurum hâline getirmektir. Halkın gündemi ile iktidarın gündemi arasındaki bu makas, iktidarın gerçeklikle nasıl koptuğunun açık bir göstergesidir.

Değerli milletvekilleri, şimdi, günlerdir hatta aylardır, yıllardır burada gördüğümüz tek şey elimizi kaldırmak, indirmek, "Kabul edenler... Etmeyenler..." Sizin yirmi dört yılda bu el kaldırmayla, el indirmeyle ülkeyi getirdiğiniz hâli şimdi size anlatayım. Bakın, yirmi dört yılda bu ülkeyi ne hâle getirdiniz? Doğaya, toprağa, suya düşman bir anlayış yarattınız. Yolsuzluğun, hırsızlığın, rantın meşrulaştığı bir ülke yarattınız. Çetelerin, mafyaların rüşvetle, uyuşturucuyla pazarladığı, her yerde cirit attığı bir yer yarattınız. Atanmış

valilerin, kayyumların, emniyet müdürlerinin, kolluk güçlerinin devletin gücünü kullanarak nasıl cinayet işlediklerini, nasıl delil kararttıklarını, kamunun gücüyle nasıl bir suç sanatı kurduklarını en iyi siz biliyorsunuz. Gülistan Doku, Rojin Kabaiş, Narin Güran, Rabia Naz, Nadira Kadirova ve daha yüzlerce cinayetin âdeta bürokratik bir çete ve cezasızlık zırhıyla işlendiği ve karartıldığı gün gibi ortadadır. İşte, yirmi dört yılda sevgili Rakel Dink'in ifade ettiği gibi, bir çocuktan katil yaratan bu sistem tam da sizin eserinizdir. Tüm bu yozlaşma ve çürümeye dair örnekleri saymakla bitiremeyiz.

Değerli milletvekilleri, biz HDP olarak, DEM PARTİ olarak tüm bu felaketlerin geliyorum diye bağırdığımı sizlere bu kürsüden, alanlardan defalarca söyledik, önergeler verdik araştırılsın diye, reddettiniz. Soru önergeleri verdik, cevaplamadınız. Kimseyi dinlemiyorsunuz, kendi bildiğinizi yapmaya devam ediyorsunuz. İşte, en sonunda ülkeyi getirdiğiniz nokta şu an bulunduğumuz durumdur. Katili gösterdik, korudunuz; hırsızı gösterdik, terfi ettirdiniz. Sakın ola yarın "Partimiz böyle karar almıştı, bizim çok fazla söz hakkımız yoktu." demeyin. Eğer söz hakkınız yoksa gerçekten istifa edin, bunların arkasına sığınıp bunları söylemeyin. Gerçi "istifa" sözcüğünü de siz sözlükten çıkardınız. Depremde 100 bine yakın yurttaşımızı kaybettik, Murat Kurum hâlen Çevre ve Şehircilik Bakanı. Kartalkaya'da 78 yurttaşımız yanarak can verdi; Turizm Bakanı koltuğuna yapışmış, hâlen orada oturuyor. Soma'da, Amasra'da, Zonguldak'ta, Şırnak'ta, Karaman'da yüzlerce madenci sorumsuzluğunuz yüzünden can verdi; Enerji Bakanı bugün Bakanlık önünde işçi gözü altına aldırıyor. Urfa'da, Maraş'ta öğretmenler ve öğrenciler katlediliyor, Millî Eğitim Bakanı çıkıp istifa etmiyor. Siz bir bakan soruşturulmasın, görevini bırakmasın diye buradan Meclis İftüzüğü'nü değiştirdiniz, gensoruyu ortadan kaldırdınız. Şimdi istediğiniz bakanı ülke yanıp kül olana kadar, ülke yok olana kadar görevde tutun, biat ettiğiniz tek kişinin iki dudağına bakmaya devam edin ama elbet bu halk tüm ölümlerin, tüm hukuksuzlukların, tüm hırsızlığın hesabını soracaktır.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum...

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Karar yeter sayısı talebim var Başkanım.

BAŞKAN - Oylarınıza sunup karar yeter sayısı arayacağım: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

İhtilaf var. Elektronik oylama yapacağım.

Üç dakika süre veriyorum ve oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Karar yeter sayısı vardır, aynı mahiyetteki önergeler kabul edilmemiştir.

21'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Grup Başkan Vekillerimizle arkada görüşmek üzere beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 00.14

YEDİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 00.28

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Ertuğrul KAYA (Gaziantep), İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 84'üncü Birleşiminin Yedinci Oturumunu açıyorum.

263 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komasyon yerinde.

22'nci madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri ayrırlık sırasına göre işleme alacağım.

İlk 2 önerge aynı mahiyettedir, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşölmekte olan (2/3566) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 22'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Şerafettin Kılıç

Selçuk Özdağ

Elif Esen

Antalya

Muğla

İstanbul

Mustafa Kaya

Mehmet Karaman

Mehmet Atmaca

İstanbul

Samsun

Bursa

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Vezir Coşkun Parlak

Nevroz Uysal Aslan

Ömer Faruk Gergerlioğlu

Hakkâri

Şırnak

Kocaeli

Sinan Çiftiyörek

Celal Fırat

Mehmet Kamaç

Van

İstanbul

Diyarbakır

BAŞKAN - Komasyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı İstanbul Milletvekili Sayın Mustafa Kaya.

Buyurun Sayın Kaya. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

MUSTAFA KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; 22'nci maddede grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle sizleri saygıyla selamlıyorum.

Suça Süröklenen Çocuklara İlişkin Araştırma Komasyonu, Kadına Karşı Şiddet ve Ayrımcılığın Önlenmesine Yönelik Araştırma Komasyonu, İliç Maden Kazasını Araştırma Komasyonu, Yenidoğan Ünitelerinde Yaşanan Sorunları Araştırma Komasyonu, Bolu Kartalkaya Yangınına Araştırma Komasyonu ve son olarak Şanlıurfa, Kahramanmaraş Okul Saldırılarını Araştırma Komasyonu. Arkadaşlar, bu araştırma komasyonlarının ortak özelliğı nedir? Hiçbir şekilde muhalefeti normal zamanda bir konuyu araştırmak üzere dâhil etmediniz ama hangi olayın sonunda ölüm varsa o ölümlerin neticesinde burada ölümleri bütün öлкеye yaymak adına getirdiniz, o araştırma komasyonlarını kurdunuz; bu araştırma komasyonlarının kurulmasına o zaman destek verdiniz. Şimdi bugün de Kahramanmaraş ve Şanlıurfa'yı kurduk ama şu anda konuştuğumuz madde içerisinde mesela 15 yaş altındaki çocuklara dijital bariyer getirme, onları engelleme var ama bununla ilgili Dijital Mecralar Komasyonunu hiçbir şekilde muhatap almıyorsunuz. Dijital Mecralar Komasyonunda arkadaşlarımız, muhalefet yetkilileri kanaat belirtecekler, onları hiçbir şekilde muhatap alarak konuyla ilgili anlamak istemiyorsunuz. Sayın Bakan çıkıyor, Antalya Diplomasi Forumu'nda diyor ki: "On sekiz aydan beri üzerinde çalışıyoruz." On sekiz aydan beri çalışılıyormuş ama

ne yazık ki hiçbir şekilde kendi alanı olmadığı hâlde, Parlamentoda gelip de Dijital Mecralar Komisyonuna getirip “Arkadaşlar, biz şöyle bir konuyu tartışıyoruz, ne diyorsunuz?” dememişler. Şimdi, ondan sonra, bazı milletvekili arkadaşlarımız televizyon programlarında 15 yaş altı ifade özgürlüğünü kısıtladığımızı iddia ederek, daha doğrusu, bizim bu gerekçeyle bu maddeye karşı çıktığımızı iddia ederek değerlendirme yapıyorlar.

Arkadaşlar, burada muhalefet partisinin yetkilileri, bizler, her zaman, dijital mecralarda, sanal oyunlarda, sanal bahis, bağımlılık, teknolojik bağımlılık, her biriyle alakalı uyarıları sürekli yaptığımızda, sizden herhangi bir olumlu tepki alıyor muyuz? Yani, nasıl oluyor da bizim, 15 yaş altındaki çocuklara sosyal medya kısıtlaması geldiğinde, onların bu noktada fikrî özgürlüklerini kısıtladığımızı iddia ediyorsunuz? Biz başka bir şey söylüyoruz. Siz konunun muhataplarıyla oturup da konuşmuyorsunuz, siz Parlamentoda Dijital Mecralar Komisyonunu muhatap almıyorsunuz; siz bu noktada, STK’leri, yetkin, teknik isimleri muhatap almıyorsunuz. Sadece kendi dünyanızda kurduğunuz bir düzen var, o düzenle beraber bir şey yapmaya çalışıyorsunuz. Ve şunu göreceksiniz, aynen, bunu burada, kayıtlara girsın diye ifade ediyorum: Aradan birkaç ay geçecek, birkaç ay geçtikten sonra, bu getirdiğiniz düzenlemenin de hedeflenen noktaya ulaşmadığını gördüğünüzde bu sefer dönüp “Bunu acaba nasıl yapsak da bu sorunu ortadan kaldırsak?” diye maalesef arayış içine gireceksiniz.

Değerli arkadaşlar, 22’nci madde, tabii, aynı zamanda, sosyal ağ sağlayıcıları, çocukların korunması amacı; bunlara ilk baktığınızda diyorsunuz ki: “Ya, ne kadar güzel, bunlar iyi; çocuklarımızı koruyacağız.” falan ama emin olun -ne olur bağışlayın beni ama- hiçbirinizin, belki hiçbirimizin bu teknik detaylarla ilgili bir bilgisi yok. Dijital Mecralar Komisyonunu niye kurduk arkadaşlar, neden kurduk yani?

Değerli arkadaşlar, aynı zamanda şunu da ifade etmek istiyorum: Biz, özgürlüklerin elbette sağlıklı bir zeminde yürütülmesi, çocuklarımızın her türlü tehlikeden uzak durması ve netice itibarıyla sağlıklı bir toplumun inşa edilmesi adına üzerimize düşeni yapmalıyız ama bu mantıkla, sizin ortaya koyduğunuz bu yaklaşımla sorunları çözemeyiz. Ben üzülüyorum, niye üzülüyorum biliyor musunuz? Yani gecenin bu saatinde bu çalışmayı yapıyoruz; alınan talimatlar, verilen sözler, “İlla çıkacak.” denilmeler, “İlla kanun çıkacak.” denilmeler; bununla beraber işin sonunda bu madde geçtiğinde kendinizi muzaffer komutan olarak ilan edeceksiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA KAYA (Devamla) - Ama unutmayın, Roma’da Romalı generaller birbirlerini ne zaman övmeye başlamışlarsa Roma yıkılmış.

Teşekkür ediyorum. (YENİ YOL ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı İstanbul Milletvekili Sayın Celal Fırat. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

CELAL FIRAT (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin 22’nci maddesi, çocukların korunması iddiasıyla 15 yaş altına sosyal medyayı yasaklamakta, yaş doğrulama, ağır yaptırımlar öngörmektedir ancak bu maddeye baktığımızda şunu açıkça söylemek gerekir ki bu bir koruma düzenlenmesi değil bir kontrol refleksidir; bu bir çözüm değil bir alışkanlıktır çünkü bu ülkede ne zaman toplumsal bir sorun ortaya çıksa, ne zaman bir çocuk zarar görse, ne zaman bir kriz çıksa önce sorumluluk konuşulmaz; önce ihmal konuşulmaz, önce eğitim, politika, eksiklikler konuşulmaz; hemen bir yasak bulunur.

Değerli milletvekilleri, “devlet” dediğimiz mekanizma kriz anında refleks veren bir yapı değildir sadece. Devlet, kriz doğmadan önce akıl üreten, bilgi inşa eden, toplumu hazırlayan sorumluluklardır. Peki, soralım: Bugüne kadar çocukların dijital dünyadaki varlığına dair hangi kapsamlı eğitim politikası geliştirildi? Hangi pedagojik çerçeve oluşturuldu? Hangi bilimsel veriyle bu alan yönetildi? Hiçbiri; ama

bir sorun çıktığında, bir çocuk zarar gördüğünde, bir olay kamuoyuna yansıdığında bir anda yasak devreye giriyor. Bu, çözüm değil sorumluluğun ötelenmesidir. Bugün dijital alan çocuklar için yalnızca bir eğlence mecrası da değildir. Bu alan öğretmenin, öğrenmenin, kendini ifade etmenin, sosyalleşmenin ve dünyayı tanımının bir parçasıdır. Siz bu alanı toptancı bir yaklaşımla yasakladığınızda çocukları korumuyorsunuz, onları görünmez kılıyorsunuz; onları güvenli alanlardan koparıp denetimsiz, daha riskli alanlara itiyorsunuz ve burada çok temel bir çelişki daha ortaya çıkıyor. Siz bu alanı yasakladığınızda yarın sınıfta duran öğretmen gelişen teknolojiyi öğrenciye nasıl aktaracak, hangi araçla anlatacak, hangi mecra üzerinde rehberlik edecek? Çocukları dijital dünyanın dışında bırakarak değil o dünyanın içinde güçlendirerek koruyabilirsiniz ama siz yasakladığınız her alanı yarın anlamadığınız bir boşluğa dönüştürüyorsunuz ve biliyoruz ki bu yasaktan sonra ortaya çıkacak en küçük olumsuzlukta yine aynı şey yaşanılacak; bu kez internet ağları suçlanacak, sonra da onlar daralacak, o alan kapatılacak. Bu yaklaşımın gittiği yer bellidir.

Öte yandan, 15 yaş sınırının hangi bilimsel, pedagojik ya da sosyolojik gerçekle belirlendiği de belirsizdir. Bu yaş grubundaki milyonlarca çocuğun hayatının bir parçası olan dijital dünyadan koparılması onların gelişim süreçlerini görmezden gelmektir. Bu nedenle bu düzenleme “çocukların üstün yararı” ilkesine hizmet etmemektedir ancak meselenin daha da derin bir boyutu var. Bu yasağın uygulanabilmesi için sosyal ağ sağlayıcılarının yaş doğrulaması yapması gerekecek. Bu ne demektir? Bu, sadece çocukların değil toplumun tamamının kimliklendirilmesi demektir. Bu anomaliyi ortadan kaldıran bir dijital gözetim düzenidir ve burada artık mesele sadece çocuklar değildir. Burada mesele toplumun bütünü üzerindeki denetimdir. Bu durum, özel hayatın gizliliği, kişisel verilerin korunması hakkı açısından son derece ciddi sakıncalar doğurmaktadır ama daha önemlisi, insanlar söyledikleri her sözün kimlikleriyle eleştirildiğini düşündüklerinde yalnızca susmazlar, kendilerini de geri çekerler; eleştiri azalır, itiraz zayıflar, kamusal tartışma daralır, toplum konuşmamaya başlar. İşte, buna biz dondurucu etki diyoruz.

Değerli milletvekilleri, bu ülkede artık bir alışkanlık var. Önce sorunlar büyür, sonra sorunlar görünmez olur, en sonunda ise bir günah keçisi bulunur; bazen sosyal medya, bazen gençler, bazen çocuklar ama asıl mesele hiç değişmez; devletin zamanında üretmediği akıl, kurmadığı sistem, oluşturmadığı politikalar. Biz açıkça ifade ediyoruz ki çocukları korumanın yolu yasaklamak değildir; çocukları korumanın yolu bilgi üretmekten, eğitim politikaları geliştirmekten, dijital okuryazarlığı güçlendirmekten; aileleri, çocukları bilinçlendirmekten; şeffaf ve hesap verebilir mekanizmalar kurmaktan geçer.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

CELAL FIRAT (Devamla) - Bu nedenle 22’nci madde, Anayasa’nın 13’üncü maddesindeki ölçülülük ilkesine göre özel hayatın gizliliğine, 22’nci maddesindeki haberleşme özgürlüğüne aykırı sonuçlar doğurmaktadır.

Son olarak da bir toplum yasaklarla değil akılla korunur, bir devlet kriz anında değil krizden önce gösterdiği öngörüyle güçlenir. Eğer her seferinde birileri zarar gördükten sonra harekete geçiriyorsanız orada sorun sosyal medya değildir, orada sorun gecikmiş akıldır ve unutmayalım, yasakçı bir zihniyet zamanla özgür bireyler değil korkan, içine kapanan, düşünmekten vazgeçen bir toplum yaratır. Biz bu maddeye bu yüzden karşı çıkıyoruz çünkü biz denetim altına alınmış bir toplum değil özgür, bilinçli ve güvenli bir toplum istiyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

III.- YOKLAMA

(DEM PARTİ ve CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Sayın Başkan, yoklama talep ediyoruz.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylamadan evvel yoklama talebi var.

Sayın Koçyiğit, Sayın Parlak, Sayın Akın, Sayın Uysal, Sayın Güneş, Sayın Bozan, Sayın Hülakü, Sayın Demir, Sayın Bartın, Sayın Cupolo, Sayın Kaya, Sayın Şenyasar, Sayın Aygun, Sayın Sümer, Sayın Şevkin, Sayın Ersever, Sayın Süllü, Sayın Biçer, Sayın Özkan, Sayın Genç.

Yoklama için iki dakika süre veriyorum ve süreyi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır.

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Düzce Milletvekili Ercan Öztürk ve Antalya Milletvekili Tuba Vural Çokal ile 69 Milletvekilinin Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3566) ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 263) (Devam)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Şimdi okutacağım önergenin metni 500 kelimedenden fazla olduğundan önergenin özetini okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına⁴

Görüşülmekte olan (2/3566) esas no.lu Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 22'nci maddesinin değiştirilmesi için sunulan önergenin özeti aşağıdaki şekildedir.

Önergeyle değiştirilmesi teklif edilen 22'nci madde kapsamında;

Ağ sağlayıcısının içeriklerini “6+, 12+, 16+, 18+” yaş kategorisi üzerinden belirlemeleri, biometrik veri üzerinden tanıma işleminin gerçekleştirilmesi kuralı getirilmektedir. Yaşla ilgili verilerin tanımlama işlemi dışında bir amaç için kullanılamayacağı, üçüncü kişilerle ticari amaçlı paylaşılamayacağı düzenlenmiştir.

Ağ sağlayıcısının çocuklar ve ebeveynleri için acil yardım, ihbar, destek modüllerini hazır tutmaları; yaş gruplarına uygun biçimde reklam ve uyarı sistemi kurmaları; mahremiyeti ve çocuğun üstün yararını gözetici içerik kurmaları önerilmiştir.

Ağ sağlayıcıların temsilcilik açmaları, ebeveynler için denetime her an açık arayüz oluşturmaları sağlanmış, gece 22.00 ile sabah 06.00 saatleri arasında eğitim portalları haricinde ağ sağlayıcıların çocuklar için erişime kapanması ve günde bir saat ekran süresi hakkı tanınması amaçlanmıştır. Platformların çocuklara ilişkin verileri ticari amaçla işleyemeyeceği kuralı getirilmektedir. Ağ sağlayıcısının ebeveynin her an denetimine açık bir arayüz geliştirmesi, içeriklerin çocukların gelişimine, mahremine ve üstün yararına aykırı olamayacağı, bu hususta kamu kurumlarının sürekli denetime açık bir kurumsal yapı kuracağı belirlenmiştir. TCK kapsamında önergede sıralanmış suçların sosyal ağ sağlayıcılardaki içeriklerden kaynaklı olarak işlendiği belirlenirse ilgililer hakkında ek cezalar getirilmesi önerilmiştir. Her türlü sanal bahis ve kumarın 18 yaş altındaki çocuklara sosyal ağ sağlayıcılar tarafından sunulmasının yasaklanması önerilmiştir.

Önergeyle, bakanlıklar dâhil olmak üzere 7 farklı kamu kurumuna çocukların dijital oyunlardan ve ekrandan artırılabilecek zamanın verimli hâle dönüştürülmesi için somut görevler verilmiştir.

Önergeyle, dijital alan üzerinden işlendiği ortaya çıkan ya da işlenen bir suçun dijital mecralardaki oyunlardan etkilenecek şekilde gerçekleştiği tespit edildiğinde suçun yarısı oranında artırılması teklif edilmektedir.

⁴ Önergenin tam metni tutanağa ekliktir.

Önergede yer alan önerilerin birçoğu 2018-2026 yılları arasında Türkiye Büyük Millet Meclisinde faaliyet göstermiş 4 farklı araştırma komisyonunda tüm siyasi parti gruplarının ortak uzlaşısıyla alınmış çözüm listesinden oluşmaktadır. Önerge, bu bakımdan, yasamanın uzlaştığı başlıkların yürütme tarafından dikkate alınması ve yasama hafızasına saygının bir ürünüdür.

Aylin Yaman	Okan Konuralp	Ahmet Tuncay Özkan
Ankara	Ankara	İzmir
Ahmet Baran Yazgan	Aşkın Genç	Sibel Suiçmez
Edirne	Kayseri	Trabzon
Aliye Timisi Ersever	Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu	Selma Aliye Kavaf
Ankara	İstanbul	Manisa
Gülizar Biçer Karaca	Hasan Öztürk	Gürsel Erol
Denizli	Bursa	Elâzığ

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Bursa Milletvekili Sayın Hasan Öztürk.

Buyurun Sayın Öztürk. (CHP sıralarından alkışlar)

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Çocukları dijital mecralarda korumak elbette çok önemli, dünya bunu konuşuyor ve çözmeye çalışıyor ancak herkesin gizliliğini tehlikeye atan bir gözetim altyapısı kurmayı düşünmeden, gerektirmeden çözmeye çalışıyor. Hepimiz aynı şeyi söylüyoruz, çocuklarımızı bu ortamlarda korumalıyız. Herhâlde bu salonda buna karşı çıkan tek bir kişi yoktur ancak böyle olmaz, bir torba kanunla apar topar “Yaptık, oldu.” zihniyetiyle olmaz arkadaşlar.

Ayrıca, bugün, özellikle Kahramanmaraş'ta, Şanlıurfa'da kaybettiğimiz evlatlarımızla ilgili yaşananlar, dijital mecraların çocuklar üzerindeki olumsuz etkileri için ortak bir araştırma komisyonu kurmuşken, onu beklemeden, Dijital Mecralar Komisyonunda bile tartışılması gereken bu konu bile konuşulmadan biz bu kanunu konuşuyorsak bu komisyona da gerek yok Sayın Başkanım. Değerli arkadaşlar, böyle çıkan bir kanun çocuklarımızı kaybetmemizi engelleyemez, sorunu da çözmez.

Çocuğu korumak elbette çok önemli. Eğer gerçekten korumak istiyorsak, çok boyutlu, kompleks bir konuya çözüm bulmak istiyorsak bunu çok daha yönlü, çok daha ortak akılla hazırlanmış bir komisyon çalışmasıyla, Avrupa Birliğiyle beraber, benzer soruna odaklanmış ülkelerle iş birliği içinde, ebeveyn eğitimi, internet okuryazarlığı ve büyük teknoloji şirketlerinin sınırsız gücüne karşı ortak sınırlar ve sorumluluklar getirerek yapabiliriz. Sadece çocuklara yasaklar koyarak bunu çözemeyiz, koyamayız da bu çocuklara bu yasağı çünkü bu yasak, davranışı ortadan kaldırmaz, yalnızca görünür olmaktan çıkarır ve çocuğu daha denetimsiz ve daha karanlık bir alana iter. Şunu açıkça söylemek gerekir: Dijital mecralarda uzun zaman geçiren çocuk, genç ya da yetişkin, kaybettiğimiz bir insanımızdır, kaybettiğimiz ama maalesef farkında olmadığımız insanlarımızdır. Sosyal medyadan olumsuz etkilenen çocuk çoğu zaman denetimi ve rehberliği zayıflamış bir aile, bir devlet düzeninden kaynaklanır. Bu noktada devletin görevi yasağı koymak değil ebeveyni güçlendirmek, çocuğa gerekli eğitimi vermek, eğitim sistemine dijital okuryazarlığı gerçek anlamda entegre etmek, platformları da şeffaf ve sorumlu davranmaya zorlamaktır.

Değerli milletvekilleri, özetle, bu kontrolle sizin asıl niyetinizin çocuğu korumak olmadığını, asıl amacınızın ne olduğunu burada anlatmak istiyorum. Bu madde, her vatandaşın sosyal medya kimliğini devlete beyan etme zorunluluğu getirecek. Herkes, hepiniz, 85 milyon 15 yaşın üstünde olduğunu

belgelendirmek zorunda olacak. Bu da herkesin dijital mecralarda kimliğinin bilinir ve denetlenebilir olmasını sağlayacak kamu açısından. Size daha net anlatayım, diyorsunuz ki: “E-devlet üzerinden bir ‘token’ sistemi kuruyoruz. Platforma sadece ‘Yaşı uygun değil.’ bilgisi gidecek.” Ama “Yaşı uygun değil.” bilgisini gönderebilmek için e-devlete girerek sosyal medya hesabınızın bu olduğunu beyan etmek zorunda olacaksınız ve devlet sosyal medya platformlarındaki tüm hesaplarınızı e-devlettteki kimlik bilgilerinizle eşleştirerek bunu bir veri tabanında saklayacak ve tutacak, dolayısıyla tüm hesaplar daha görünür ve bilinir olacak. Burada daha sorulacak çok soru var; daha ortada ortam yok, platform yok, nasıl bir sistem, bilinmeyen bir konu ama niyetiniz kesin, aynı, Sayın Konuralp’ın de ifade ettiği gibi, fişleme. Sizin ifade özgürlüğüyle ilgili karnenize hep birlikte bir bakalım. RTÜK 2025’te muhalif kanallara 92,7 milyon lira ceza kesmiş, iktidara yakın havuz medyasına sıfır TL ceza var. 39 gazetecimiz tutuklanmış, ne hikmetse bunların içinde muhalefeti eleştirip yalan söyleyenlere hatta yalan söylediğini ekranda itiraf edene bile işlem yok. Ayrıca, İBB süreciyle başlayan Cumhuriyet Halk Partili siyasetçilere, belediye başkanlarına başlatılan siyasi yargı operasyonlarında -gözetlana alınan arkadaşlarımızla ilgili- havuz medyasının sözcüleri; bulundukları kanalları mahkeme, kendileri de hâkim ve savcı rolünü üstüne alarak arkadaşlarımız daha gözetlana ifade vermeden mahkûm ediliyor ve karalanıyor. Bunlarla ilgili en ufak bir ceza veya soruşturma yok ama masumiyet karinesi anayasal güvence altında olan ülkemizde arkadaşlarımızın anayasal hakkını savunan gazeteciler tutuklanıyor dolayısıyla sizin özgür basın karneniz ortada.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

HASAN ÖZTÜRK (Devamla) - Bugün böyle bir karneye sahip iktidarın, 85 milyonun sosyal medya hesaplarını ve verilerini “15 yaş altı çocukların kontrolü” adı altında saklaması ve ulaşmasının asıl amacı “Kimliğinizle konuşamazsınız, eleştiremezsiniz, sadece beni alkışlayacaksınız.” baskısını yaratmanın ta kendisidir. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, verileri toplamak, insanları fişlemek, kimsenin sesini çıkmamasını sağlamak hoşunuza gidebilir ama bu verileri korumak da gerekiyor. Koruma konusunda da siber güvenlik karneniz oldukça kötü, tüm vatandaşların kimlik bilgileri çalınmış vaziyette; Telegram’da, Discord’da satılıyor, e-devlet verileri ortada, e-imzalar kopyalanıyor, BTK Başkanının bile e-imzası kopyalanmış durumda. Dolayısıyla bu hâliyle bu kadar sorun varken, e-devlet uygulamalarında ve siber güvenlik anlamında da bu kadar eksikimiz varken bu kadar apar topar bir kanun teklifinin bu maddesine “hayır” diyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkanım, karar yeter sayısı arayalım lütfen.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunup karar yeter sayısı arayacağım.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

İhtilaf var, elektronik cihazla oylama yaptıracağım.

İki dakika süre veriyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Önerge kabul edilmemiştir, karar yeter sayısı vardır.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 22’nci maddesi ile 5651 sayılı Kanun’un değiştirilmesi öngörülen Ek 4’üncü maddesinin (7)’nci fıkrasının birinci cümlesinden sonra gelmek üzere fıkraya aşağıdaki cümlelerin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

“Sosyal ağ sağlayıcısı yaş doğrulama işlemini e-devlet sistemine yönlendirme sağlayarak ve sosyal ağ sağlayıcısına hiçbir kişisel verilerin paylaşılmaması şartıyla sağlar. E-devlet tarafından sosyal ağ sağlayıcılarına yalnızca kişiye hizmet sunulup sunulmayacağına veya ayırıştırılmış hizmet sunulmasına dair onay veya ret bilgisi verilir.”

Turhan Çömez

Ayyüce Türkeş Taş

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu

Balıkesir

Adana

İstanbul

Hüsmen Kırkpınar

Selcan Taşcı

Mehmet Mustafa Gürban

İzmir

Tekirdağ

Gaziantep

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Gaziantep Milletvekili Sayın Mehmet Mustafa Gürban.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

MEHMET MUSTAFA GÜRBAN (Gaziantep) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz kanun toplumun en kırılgan kesimlerine temas eden, doğrudan insan hayatına dokunan son derece önemli bir düzenlemedir. Dolayısıyla bu tarz kanunlarda ortak akıl çok önemlidir. Ancak bakıyoruz, verilen önergeler reddediliyor; reddedilen önergeler içinde hiç mi işe yarar düzenleme yok, hepsi mi işe yaramaz? Kanun yapımcılar olarak daha demokratik düzende, saygı çerçevesinde kanunlar yapmamız memleket hayrına olacaktır. Geç de olsa gelen bu kanun halis bir niyetle yapılmıştır ancak bir kanun teklifini sadece niyet üzerinden değerlendiremeyiz. Bu teklifin içinde ne yazık ki uygulamada ciddi sorunlar doğuracak, temel hakları zedeleyecek önemli eksiklikler ve belirsizlikler bulunmaktadır. Örneğin doğum izni düzenlemesi, doğum izninin uzatılması son derece önemli, çocuğun üstün yararı açısından gereklidir, aile bütünlüğü açısından elzemdir. Uygulamaya baktığımızdaysa tablo adil değildir. Aile sağlığı merkezlerinde çalışan hekimler, ebeler ve hemşireler izinden yararlanabilmek için yerlerine başka bir kişi bulmak zorundadır, kişi bulamazlarsa maaşlarının yarısından fazlası kesilecektir. Nerede sosyal devlet anlayışı, nerede eşitlik? Hak var ama kullanılmıyor. Kullanılmayan hak burada kimin işine yarayacak? Kamu hizmetini yapanlar arasında farklılıklar olmaz. Bu hatanın Genel Kurulda düzeltilmesi gerekmektedir.

Değerli milletvekilleri, kanunda sosyal ve ekonomik destek mekanizmasının güçlendirilmesi hedefleniyor ancak bu desteğin nasıl verileceği belirsizdir. Bundan kim faydalanacak, hangi gelir düzeyi esas alınacak, ne kadar ödeme yapılacak, ne kadar süreyle destek sağlanacak; bunların hiçbiri kanunda açıkça belirtilmemiştir, hepsi yönetmeliğe bırakılmış, hâl böyle olunca da bu durum idareye takdir yetkisi vermektedir. Uygulamalarda keyfilik yaşanabilir. Sonuçta, vatandaşa hak tanınmıyor, bu hakkın sınırları neden kanunda net bir şekilde çizilmiyor? Aslında bizim memleketimizin en büyük sorunlarından biri de takdir yetkisidir.

Değerli milletvekilleri, hepimize soruyorum: Vatandaş, hakkı olan bir şey için neden araya birilerini koymak zorunda kalıyor? Vatandaşların taleplerini hepimiz alıyoruz. Bazı taleplere baktığımızda zaten vatandaşın hakkı ancak bu hakkı alamamış. Kanunları anlaşılır, yoruma kapalı ve net yapmamız gerekiyor.

Sayın milletvekilleri, kapatılan sosyal hizmet kuruluşlarındaki bireylerin korunması amaçlanıyor ancak getirilen altı aylık süre sınırı gerçekçi değildir. Ağır engelli veya yaşlılarımızı düşündüğümüzde altı ayda her zaman yer bulunamayacaktır. Peki, süre dolduğunda ne olacak? Belirsizlik ve belirsizlik sosyal hizmet alanında en büyük risktir çünkü bedelini en zayıf olanlar öder.

Değerli milletvekilleri, dijital dünya günümüzün önemli bir parçası hâline geldi. Hepimiz çocukların dijital ortamda korunması konusunda hemfikiriz ama nasıl? Yaş doğrulama sistemi getiriyorsunuz ama

yöntemi yok, standardı yok, güvencesi yok. Bu hâliyle ne riski doğuyor biliyor musunuz? Milyonlarca vatandaşın kimlik bilgilerinin sosyal medya şirketlerinin eline geçme riski doğuyor. Yani çocukları koruyalım derken aslında verilerimizi riske atıyoruz. Oysa çözüm var, teknik olarak mümkün, güvenli yöntemler mevcut; önerdik ama yine kabul edilmedi.

Değerli milletvekilleri, diğer önemli sorun da metnin dili; kanun metni, uzun, karmaşık ve yoruma açık ifadelerle dolu. Bu durum neye yol açar? Her uygulayıcı kendi yorumunu yapar, her kurum farklı uygular, sonuçta kaos oluşur. Oysa sosyal hizmetler gibi hayati bir alanda kanun açık olur, sade olur, net olur.

Son olarak şunu da ifade etmek istiyorum: Teklifin içinde olumlu düzenlemeler var ancak bu hâliyle teklif eksiktir, bu hâliyle teklif risklidir. Bu nedenle gelin, bu eksikleri birlikte düzeltelim. Gelin, gerçekten adil, gerçekten uygulanabilir bir düzenleme yapalım. Aksi hâlde kaş yapayım derken göz çıkarabiliriz.

Yüce Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum...

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Karar yeter sayısı talebim var Başkanım.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunup karar yeter sayısı arayacağım: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

Elektronik cihazla oylama yapacağım.

İki dakika süre veriyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Önerge kabul edilmemiştir, karar yeter sayısı vardır.

22'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birleşime iki dakika veriyorum.

Kapanma Saati: 01.05

SEKİZİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 01.13

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Ertuğrul KAYA (Gaziantep), İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 84'üncü Birleşiminin Sekizinci Oturumunu açıyorum.

263 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon güçlü bir şekilde yerinde.

23'üncü madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk 2 önerge aynı mahiyette olduğu için birlikte işleme alacağım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3566) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 23'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Şerafettin Kılıç

Antalya

Elif Esen

İstanbul

Selçuk Özdağ

Muğla

Mehmet Atmaca

Bursa

Mehmet Karaman

Samsun

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Vezir Coşkun Parlak

Nevroz Uysal Aslan

Ömer Faruk Gergerlioğlu

Hakkâri

Şırnak

Kocaeli

Sinan Çiftiyürek

İbrahim Akın

Mehmet Kamaç

Van

İzmir

Diyarbakır

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ

(Bayburt) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı İstanbul Milletvekili Sayın Elif Esen.

Buyurun Sayın Esen. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ELİF ESEN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

23'üncü madde yurt dışı kaynaklı oyun platformlarına Türkiye'de bir muhatap atama zorunluluğu getiriyor; oyunları yaşa göre sınıflandırıyor, ebeveynlerin çocuklarının hesaplarını kontrol edebilmesini sağlıyor; hedef doğru. Şu an ne durumda? Türkiye'de milyonlarca çocuk her gün dijital oyun oynuyor, bu oyunların büyük bir kısmı çocuğu ekrana bağımlı kılmak için tasarlanmış durumda; sürekli ödül, sürekli satın alma teklifi, bir sonraki seviyeye atlama. Peki, bu platformların Türkiye'de hukuki bir sorumluluğu ve sorumluları var mı? Çoğunun yok. Şikâyet edecek yer yok, dava açacak muhatap yok. Bu madde o boşluğu doldurmaya çalışıyor -evet, biz de bu tarafıyla destekliyoruz- ancak bu 3 madde Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının çatı kanun teklifinin 3 maddesi olmamalıydı. Bu 3 madde öncelikle Türkiye Büyük Millet Meclisinde bulunan Dijital Mecralar Komisyonunun -ki ben de bir üyesiyim- ve aynı zamanda Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının çatısı altında münhasıran konuşulması gereken bir kanun teklifi olmalıydı, böyle bir çorba kanun olmamalıydı çünkü dijitalleşme dev adımlarla hayatımızı değiştiriyor ve bu sadece bizim muhatap olduğumuz bir konu da değil. Tüm dünya aslında bununla ilgili iyi uygulamalar hayata geçirerek çocukları ve toplumlarını korumaya çalışıyor.

Şimdi usule dayalı bu eleştirimi yaptıktan sonra esasa dayalı yani teknik konularla ilgili değerlendirmelerimize geçmek istiyorum. 3 teknik sorun var ve bu sorunları yalnızca biz dile getirmiyoruz, muhalefet şerhi de aynı tespitleri kayıt altına alıyor.

Birinci sorun, kanun yanlış platformu yakalıyor. Madde günde 100 binden fazla kişinin girdiği platformları kapsıyor, kulağa mantıklı gelebilir. Ancak şunu düşünün: Bir platform var, günde 150 bin kişi giriyor ve bunların da büyük bir çoğunluğu yetişkinler; bir diğer platform var, günde 80 bin kişi giriyor ve bunun da muhatapları çocuklar. İlki kapsama giriyor ama ikincisi girmiyor yani çocuk riski düşük olanı denetliyoruz, yüksek olanı atlıyoruz. Doğru soru şu olmalı: Bu platformda kaç çocuk var, bu çocuklara para harcatılıyor mu, onlara yönelik reklamlar var mı? Bunlara bakılmadan koyulan bir eşik denetimi değil kâğıt üzerinde denetlenmiş görüntüsünü sağlar.

İkinci sorun, hangi sisteme göre derecelendirme? Madde oyunların yaşa göre sınıflandırılacağını söylüyor. Peki, bunu kim yapacak, hangi kurala göre yapacak? Bu sorunun cevabı maddede yok. Oysa dünyada bu iş çoktan çözülmüş durumda; Avrupa’da PEGI, Amerika’da ESRB gibi sistemler onlarca yıldır işliyor, hangi oyunun, kaç yaşa uygun olduğu belirlenmiş durumda. Biz bunları tanısak, kurum yalnızca eksiklikleri tamamlasa yeterli aslında hem sıfırdan sistem kurma maliyetinden kurtulmuş oluruz hem de Türkiye dünyanın geri kalanıyla uyumlu hâle gelir, sıfırdan icat gerekmez.

Üçüncü sorun, şeffaflık talebi gerçekçi değil. Madde devlete şu yetkiyi veriyor: Platformlara git, algoritmalarını, verilerini, ticari sırlarını getir. Kulağa güçlü gelebilir ama pratikte çalışmaz. Dünyanın büyük teknoloji şirketleri bunu yapmak yerine o ülkeden çekilmeyi tercih ediyor. Bu, defalarca yaşandı. Çocukları korumak için kurduğumuz düzenleme onların kullandığı platformları ülkemizden uzaklaştırırsa ne kazanmış oluruz? Ya da daha akıllıca yol şu: Kodları değil bağımsız uzmanların hazırlayıcı denetim raporlarını isteyelim hem şirket sırları korunur hem devlet denetimini yapar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ELİF ESEN (Devamla) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Son olarak, yaptırımlara bakalım: Uyumsuz platformlara ne geliyor? İnternet hızı düşürülüyor. Bu yaptırım kimi cezalandırır? Platformu değil o platformu kullanan vatandaş. Üstelik “VPN” denen basit bir araçla dakikalar içinde aşılr; birini kaparsınız, bir diğeri açılır. Aslında çok da etkili araçlar var elimizde. Platformun uygulama mağazasından kaldırılması, yeni üye almasının durdurulması, ödeme sistemlerinin kapatılması; bunlar hem daha ölçülü hem çok daha etkili.

Değerli milletvekilleri, bu madde torba kanunla önümüze geldi. Dijital Mecralar Komisyonunda görüşülmesini, yeniden daha tafsilatlı ele alınmasını talep ediyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı İzmir Milletvekili İbrahim Akın.

Buyurun Sayın Akın. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

İBRAHİM AKIN (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gecenin bu yarısında ne kadar sağlıklı bir müzakere ya da konuşma yapılabilir, artık sizlerin takdirine bırakıyoruz ancak 23’üncü maddenin temel olarak konusu çocukları korumak ve özellikle önleyici tedbir konusu. Bu kavramlar ile şu yaşadığımız konjonktürde çocuklara yönelik yapılmış olan işlemleri yan yana getirebiliyor musunuz arkadaşlar? Size bu kavramlar ile şu anda Maraş’ta, Urfa’da yaşanan çocuk katliamlarının nasıl bir araya getirildiğini sormazlar mı? Sorarlar. Peki, cevabınız ne olur? Cevabınız aslında korumak değil bir baskı yaratmak, sansür yaratmak ve tek tipçi bir anlayışı burada da hayata geçirmeye çalışmaktan başka bir şey değil. Ben -burada bir kez daha- gerçekten, birazcık vicdan varsa, birazcık akıl varsa gerçeklerle yüzleşmenin ve o yüzleşilen gerçeklerle de birlikte müzakere ederek bu ülkeyi bu kadar çatışmalı, bu kadar körü körüne giden bir anlayıştan kurtarmaya çalışmanın çabasının daha kıymetli olacağını düşünüyorum. Bu ülkede biraz önce, daha doğrusu bugün itibarıyla alınmış olan komisyon kararının da -biraz önce arkadaşımızın söylediği gibi- gerçek anlamda işlevsiz olduğunu, bir kez daha bu yasayı ısrar ederek çıkartmaya çalışan zihniyetle ne kadar çelişkili olduğunu gösteriyor.

Öte taraftan, çocuklar için böyle de peki, babalar için, ebeveynler için nasıl? Ebeveynler için de yine bu ülkede gerçekten madencilere yapılan şeyler bu ülkenin en somut örnekleri. Madencileri sadece gözaltına almadılar, aynı zamanda Ankara'nın sokaklarından uzaklaştırmak için Sincan Hastanesine götürdüler ve Sincan Hastanesi önünde 110 işçiyi bıraktılar, oradan buraya getirilmesini istemiyorlar. Güçleri yetse herhâlde memleketine geri götürüp bırakacaklar. Ya, bu kadar vahşice yapılan bir yerde bu tartışmaların anlamı ve karşılığı maalesef yok. O nedenle, içerik olarak aslında çok konuşulacak şey olmasına rağmen, bunların konuşulmasının zemini ve ortamının olmadığı bir yerde gerçekten konuşmanın da ne kadar zor olduğunu bu Mecliste bir kez daha ifade etmek isterim.

Aslında bu yasayla ilgili yapılabilecek birçok şey var. Biraz önce yine konuşmacı söyledi, uluslararası standartlarda önleyici tedbir olarak aile eğitimi, dijital eğitim ve birçok yöntemle öncelikle aslında bir baskı koymadan, engel koymadan, yasakçı bir mantık olmadan çözüm üretme koşulları varken bunların hiçbirini bu iktidarın aklına gelmiyor çünkü onlar yasaktan başka bir şey bilmiyorlar, kendilerinin dışında herkesi ötekileştirmekten başka bir şey bilmiyorlar. Çocukları da bu arada bunun bir unsuru hâline getirmeye çalışıyorlar. Burada aynı zamanda ebeveynlerin özel hayatını da denetlemek için bir sistem kurulmasının önu de açılıyor bu yasayla beraber. Sadece çocuklara değil aynı zamanda insanların özel hayatlarına... Çünkü ebeveynlerin telefonundan giren bir çocuk da aynı zamanda ebeveynin özel hayatına girmeyi de peşinen sağlamış oluyor bu sistem içerisinde. Dolayısıyla bu yasa aslında, bakarsanız, içerik olarak da yöntem olarak da şu andaki yaşadığımız pratik içerisinde normal, uygulanabilir bir yasa olmaması lazım, çağ dışı bir yasa olduğunu kabul etmek lazım ve bunu aslında hep beraber reddetmemiz lazım ama bir inatla karşı karşıyayız, gecenin saat bir buçüğunda bu yasayı çıkartmak için talimat almış bir iktidar ilişkisiyle karşı karşıyayız. Biz bu yasayı kabul etmediğimiz gibi aslında bu yasanın zihniyetiyle de sorunlu olduğunu düşünüyoruz. Bu yasanın zihniyeti insanları özgür bırakmak değil sansür yaratarak, engelleyici tedbir almaya çalışarak yapıldığını çok açık gösteriyor. Dediğim gibi, sadece çocuğa değil aynı zamanda bir aileye dönük de yapılmış olan sorun var. Bu yasanın hayata geçmesinin pek mümkün olmadığına inanıyorum, hayata geçse bile sizlerin de bu yasanın aynı zamanda sorunlarıyla ve sonuçlarıyla karşı karşıya kalacağınızı ifade etmek istiyorum. O nedenle, gelin, bu yasayı geri çekin ve aklıselim bir tartışmayla gerçek anlamda bu toplumsal ihtiyacı karşılayacak sorunu çözelim, aksi takdirde bugün Maraş'ta ve Urfa'da yaşanan sorunların devam etmesinin önüne geçemeyeceksiniz çünkü oradaki çocuk da yani o katil olan çocuk da aslında bağıra bağıra -okuduysanız- "Bana yardım edin, ben zor durumdayım, ben ihtiyaçlarımı karşılayamıyorum, beni kimse dikkate almıyor." deyip kendi kendini cezalandıracak kadar bir tutuma girmiş çocuk ve bu çocuk bunu görmemiş. Sevgisizlik, yoksulluk, aynı zamanda kabul edilmemişlikle karşı karşıya kalmış bir durum olduğu çok net, o çocuğun hikâyesinde görüyorsunuz ama bunu gören gözler görüyor ama görmeyen gözler görmüyor ve duymuyor. Duymayanlara bir kez daha seslenelim: Birazcık vicdanınız varsa bu ülke halkına, bu ülkenin çocuklarına bu kötülüğü yapmaktan vazgeçin.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Şimdi okutacağım önerge 500 kelimeden fazla olduğundan önergenin özetini okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına⁵

Görülmekte olan (2/3566) esas no.lu Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 23'üncü maddesinin değiştirilmesi için sunulan önergenin özeti aşağıdaki şekildedir.

⁵ Önergenin tam metni tutanağa eklidir.

Önergeyle değiştirilmesi teklif edilen 23'üncü madde kapsamında;

Oyun platformu ile oyun sağlayıcısının oyun içeriklerini "6+, 12+, 16+, 18+" yaş kategorisi üzerinden belirlemeleri, oyun platformunun usulüne uygun olarak derecelendirilmeyen oyunları sunamayacağı kuralı getirilmektedir.

Oyun platformunun çocuklar ve ebeveynleri için acil yardım, ihbar, destek modüllerini hazır tutmaları, yaş gruplarına uygun biçimde reklam ve uyarı sistemi kurmaları, mahremiyeti ve çocuğun üstün yararını gözetici içerik kurmaları önerilmiştir.

Oyun platformlarının temsilcilik açmaları, ebeveynler için denetime her an açık arayüz oluşturmaları sağlanmış, gece 22.00 ile sabah 06.00 saatleri arasında eğitim portalları haricinde oyun uygulamalarının erişime kapanması ve günde bir saat oyun süresi hakkı tanınması amaçlanmıştır. Platformların çocuklara ilişkin verileri ticari amaçla işleyemeyeceği, 18 yaş altındaki çocuklar için sanal bahis ve kumarın yasaklanacağı bir düzen kurulması hedeflenmiştir. Oyun platformlarının içerik denetimlerine ilişkin raporlarını yine bu teklifle kurulacak dijital denetim merkezine sunması önerilmiş, önergeyle bakanlıklar dâhil olmak üzere 7 farklı kamu kurumuna çocukların dijital oyunlardan ve ekrandan artırılabilecek zamanın verimli hâle dönüştürülmesi için somut görevler verilmiştir. Önergeyle, dijital alan üzerinden işlendiği ortaya çıkan ya da işlenen bir suçun dijital mecralardaki oyunlardan etkilenilerek gerçekleştirildiği tespit edildiğinde, suçun yarısı oranında artırılması teklif edilmektedir.

Önergede yer alan öneriler, 2018-2026 yılları arasında Türkiye Büyük Millet Meclisinde faaliyet göstermiş dört farklı araştırma komisyonunda tüm siyasi parti gruplarının ortak uzlaşısıyla alınmış çözüm listesinden oluşmaktadır. Önerge, bu bakımdan, yasamanın uzlaştığı başlıkların yürütme tarafından dikkate alınması ve yasama hafızasına saygının bir ürünüdür.

Aylin Yaman	Okan Konuralp	Sibel Suiçmez
Ankara	Ankara	Trabzon
Aşkın Genç	Ahmet Tuncay Özkan	Gürsel Erol
Kayseri	İzmir	Elâzığ
Ahmet Baran Yazgan	Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu	Aliye Timisi Ersever
Edirne	İstanbul	Ankara
Gülizar Biçer Karaca	Mehmet Güzelmansur	Selma Aliye Kavaf
Denizli	Hatay	Manisa
Kadim Durmaz	Servet Mullaoğlu	Hasan Öztürk
Tokat	Hatay	Bursa
Cavit Arı	Umut Akdoğan	Gülcan Kış
Antalya	Ankara	Mersin
Cevdet Akay		İsmet Güneşhan
Karabük		Çanakkale

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen İzmir Milletvekili Sayın Ahmet Tuncay Özkan.

Buyurun Sayın Özkan. (CHP sıralarından alkışlar)

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Neyi reddettiğimizizin farkında mıyız? Sayın Komisyon Başkanı Komisyonumuzu çalıştırsaydı sizin karşınıza daha derli toplu, daha güzel bir şekilde çıkacak, herkesi memnun edecekti; bürokrati de memnun olacaktı, siyasetçisi de ama Komisyon Başkanı önergeyi Komisyondan kaçırdı. Yarın Komisyon toplantımız var. Neyi konuşacağız? Çocukları konuşacağız, çocuklarımızı nasıl koruyacağımızı konuşacağız; yasayı çıkarttık ya!

ŞABAN ÇOPUROĞLU (Kayseri) - Hazır.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (Devamla) - Hazır, bak, paket; alo, gönder gelsin, konuşmayalım. Neyi reddettiğinizin farkında mısınız? Epstein'cı, siyonist, çocuklarımıza cinsel tacizde bulunan alçaklarla ilgili düzenlemeyi reddettiniz, tanımı reddettiniz! Neyi reddettiğinizin farkında mısınız? Okan Konuralp bunun tanımını sundu önerge olarak. Neyi terk ettiğinizin farkında mısınız? Bunlarla ilgili cezayı reddettiniz. 22'nci maddede Epstein'cı çeteyle ilgili cezayı reddettiniz. 23'te neyi reddettiğinizin farkında mısınız? Emperyalist oyuncuların Türkiye'de at koşturmasına izin verdiniz, cezaları kaldırdınız. (CHP sıralarından alkışlar) Ne yapıyorsunuz, niye yapıyorsunuz? Yarın Komisyon toplantısı var. Bugün hep beraber ortaklaştık, çocukları korumak için araştırma komisyonu... 2016'dan beri kurmuşuz ya arkadaşlar; hanımefendi, Ayşe Hanım anlattı ya, Düzce Milletvekili, anlattı ya, 400 kişi dinlenmiş ya, eylem planı çıkarılmış ya.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Nerede?

AHMET TUNCAY ÖZKAN (Devamla) - Hani niye yok burada, neden yok? Siz söylediniz, biz ekledik, siz söylediniz, "Epstein'cı, siyonist çetenin alçak cinsel tacizi." dediniz, koyduk, reddettiniz biraz önce arkadaşlar. (CHP sıralarından alkışlar) Sanal kumar dedik arkadaşlar, sanal kumar; "Sanal kumar 18 yaş altında yasaklansın, üstünde sınırlamalar getirin." reddettiniz arkadaşlar. Neyi reddettiniz arkadaşlar? Kim karşı çıkıyor? Buraya çıkıyorsunuz, diyorsunuz ki: "Karşı çıkanlar, özgürlüğün önünde..." Kim o, kim onlar; burada hiç kimse yok, burada kimse yok.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Senin grubun!

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Leyla Şahin Usta!

AHMET TUNCAY ÖZKAN (Devamla) - Kim var? Nerede o? Bu Parlamentoda Epstein'cı, siyonist alçak cinsel tacizci çetesine imza koymayacak bir milletvekili çıkmaz. "Burası Gazi Meclis." demiyor muyuz? Burada sanal kumarı cezalandırmayacak bir arkadaşım yok. Niye getirmiyorsunuz arkadaşlar, neden arkadaşlar?

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Sanal kumar yasak zaten.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (Devamla) - Yasaksa niye getiriyorsunuz, yasaksa niye çalışma yapıyorsunuz?

Onlar mutsuz, ben mutsuzum muhalefet olarak, iktidar olarak siz mutsuzsunuz. Peki, niye böyle bir şey yapıyoruz arkadaşlar? Niye yarım bırakıyoruz arkadaşlar?

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Kendi grubuna soracaksın onu!

AHMET TUNCAY ÖZKAN (Devamla) - Neyi reddettiğinizin farkında mısınız? Bakın, burada, arkadaşlarımızın tamamı biliyor, her şey tek tek sizin isteğinize göre yazıldı, sizin reddedemeyeceğiniz şeyler bunlar çünkü çocuklar konusunda ortağız arkadaşlar. Ben kendi çocuğum için, Cumhuriyet Halk Partisi Grubundaki arkadaşlarım kendi çocukları için ne istiyorsa sizin çocuklarınız için aynı şeyi istiyoruz, aynı şeyi istiyoruz. "Farklılaşmak" ne demek? Hangi dengeyi arıyoruz? Çocuklarımızın mutluluğu ve huzuru dışında hiçbir denge aramıyoruz. "Oyunlar kategorik olarak sınırlansın. Sosyal medyaya 15 yaşın altına çocuk giremesin." Bunlara kim karşı çıkıyor arkadaşlar?

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Senin grubun karşı çıkıyor.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (Devamla) - Arkadaşlar, oyun lobilerine yenilen sizsiniz. (CHP sıralarından alkışlar) Oyun lobilerine yenildiniz, oyun lobilerine yenildiğiniz için yaş sınırı kalktı, yaş sınırını kaldırdınız.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Hayır ya, yok böyle bir şey!

AHMET TUNCAY ÖZKAN (Devamla) - Kaldırdınız. "İçerikte 13'e, 14'e, 15'e, 16'ya göre organize etsin." Dedik ki: "Bir buton olsun, çocuk oyunda bir saatin üzerinde kalırsa..." "Nereden uydurdun bir

saati Tuncay Özkan?” E, İnsan Hakları Komisyonu çalışmış, demiş ki: “Sadece bir saat oynayabilir. 22.00 ile 06.00 arasında çocuk giremez.” “Nereden uyduruyorsun Tuncay Özkan?” İnsan Hakları Komisyonu çalışmış, süreyi belirlemiş. Arkadaşlar, kaldırdınız, oyunda sınır da yok, süre de yok; bu çocukları nasıl koruyacaksınız? Hani, efendim, Maraş’taki çocuk oyun oynamıştı da “VPN”ine düğme takacağız da...” Yok efendim, yok, bunlarla halkı kandırmayalım, yok bunlar, bu teklifte yok; bizim önerimizde var, gelin, kabul edin.

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Nerede...

AHMET TUNCAY ÖZKAN (Devamla) - Gelin, kabul edin. Ben namusum ve şerefim üzerine yemin ediyorum ki size eğer mutsuz olacağınız tek satır varsa hemen, iki dakikada silelim.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Üç haftadır kanun...

AHMET TUNCAY ÖZKAN (Devamla) - Buradayız, üç haftadır konuşmuyor kimse. Arkadaşlara yalvardım, teklif sahibi arkadaşlarla oturdum konuştum; BTK’deki arkadaşlarla konuştum, bakanlıktaki arkadaşlarla konuştum, Komisyondaki arkadaşlarla konuştum, hocamla konuştum, herkesle konuştum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (Devamla) - Virgül yok arkadaşlar, virgül yok. Sizden rica ettik, size yalvardık, dedik ki: “Sizin çocuklarınız ile bizim çocuklarımız arasında bir fark yok.” Kim diyorsa ki eğer bir tek kişi burada çocukları korumak için başka bir şey yapıyor, yalancıdır, yalancıdır! Ve bu Komisyon Başkanımız, Dijital Mecralar Komisyonu Başkanımız bu yasayı bu hâle getiren başsorumludur. Yarın adını bizden sakladığı 3 hocayla orada oturacağız, çocukları konuşacağız. Arkadaşlar, niye ortaklaşmayalım ya, neden ortaklaşmayacağız arkadaşlar; ortaklaşmayacağımız ne var, hangi konuda ortaklaşmayabiliriz arkadaşlar? (CHP sıralarından alkışlar) Yeminle söylüyorum, Sayın Akbaşıoğlu ile Sayın Grup Başkan Vekilimle geçeyim arkaya, Sayın Başkanımın hakemliğinde her birinde ortaklaşırız, her birinde. Ne istiyorsanız getirin, korkmayın arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET TUNCAY ÖZKAN (Devamla) - Türk milleti ne siyonist çeteden korkar ne alçaktan korkar ne tecavüzcüden korkar; korkmayın, korkmayın, gelin çocukları kurtaralım. (CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunmadan önce yoklama talebi var.

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Yoklama talebinde bulunan arkadaşlarımızın isimlerini tespit edeceğim.

Sayın Günaydın, Sayın Kış, Sayın Kılıç, Sayın Yontar, Sayın Erserver, Sayın Sümer, Sayın Aygun, Sayın Gündoğdu, Sayın Şevkin, Sayın Ertuğrul, Sayın Genç, Sayın Arı, Sayın Becan, Sayın Konuralp, Sayın Karakoz, Sayın Yaman, Sayın Süllü, Sayın Elçi, Sayın Çiler, Sayın Özkan.

Yoklamayı başlatıyorum.

Üç dakika süre veriyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır.

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)***A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)*

1.- *Düzce Milletvekili Ercan Öztürk ve Antalya Milletvekili Tuba Vural Çokal ile 69 Milletvekilinin Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3566) ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 263) (Devam)*

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir. Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görülmekte olan Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 23'üncü maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Turhan Çömez	Ayyüce Türkeş Taş	Hüsmen Kırkpınar
Balıkesir	Adana	İzmir
Mehmet Satuk Buğra Kavuncu	Uğur Poyraz	Selcan Taşcı
İstanbul	Antalya	Tekirdağ

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Antalya Milletvekili Sayın Uğur Poyraz.

Buyurun Sayın Poyraz. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

UĞUR POYRAZ (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu bu saatte saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, Adalet ve Kalkınma Partisi sıralarını ilk kez bu kadar dolu görüyorum. Bu anlamda Meclisin yasama faaliyetine bu katkılarından dolayı iktidar partisine şükranlarımı iletiyorum. Hepiniz hoş geldiniz, sefalar getirdiniz. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

Şimdi, bugün bu kanunu tartışırken ve özellikle Maraş'taki ve Urfa'daki bu acı hadiseyi de bu kürsüde dile getirirken bir yandan da bu Gülistan Doku'nun kayboluşu ya da onun hâlâ bulunamayışına ilişkin Tunceli'deki gelişmeleri hepimiz telefonlarımızdan takip ettik. Şimdi, bunların hepsini takip ederken bu eskiden seyrettiğimiz Amerikan filmleri vardı, hatırlar mısınız; böyle, o ya da Amerika'daki bu gazetelere çıkan, işte okullarda baskın yapan...

(Uğultular)

BAŞKAN - Sayın Poyraz, bir dakika...

Değerli milletvekilleri, bazı milletvekili arkadaşlarımız uğultudan hatibi dinleyemediklerini söylüyorlar; konuşan arkadaşlarımızın kulise geçmelerinde fayda var.

Buyurun Sayın Poyraz.

UĞUR POYRAZ (Devamla) - Sayın Başkan, teşekkür ediyorum nezaket için.

Bu Amerika'daki haberlerde, Amerikan basınında gördüklerimizde okulları basan gençler var, okullarda katliam yaparlar. Yine, o Amerikan filmlerinde kirli siyasetçiler vardı, kirli bürokratlar vardı, kirli belediye başkanları, kirli valiler. Bir bakıyoruz ki bunların hepsi Türkiye'de tek tek cereyan etmeye başladı. Şu an düşünebiliyor musunuz, Adalet ve Kalkınma Partisinin yirmi üç yıllık iktidarı sonucunda Tunceli Valisi bugün gözaltına alındıktan sonra tutuklandı. Mesela, bu konuyla ilgili hiç kendinizi sorguluyor musunuz ya da bununla ilgili bir endişe yaşıyor musunuz? Tunceli Valisi, Tunceli Devlet Hastanesi Başhekimi, oradaki diğer kamu görevlileri, bayağı bir şebeke oluşmuş, bu şebeke karşılığında

ve şu an yargı bir faaliyette altı yıl sonra. Şimdi, bütün bunların hepsi bu düzenin ne hâle geldiğine ilişkin ya da kendi bürokrasisini ne hâle getirdiğine ilişkin önemli bir emare. Buradan defalarca ifade ettik, bu Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine -zaman zaman buna kızdığınızı ya da üzüldüğünüzü biliyorum- biz “tek adam rejimi” dedikçe buna siz “Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi” diyorsunuz ya da “Türk tipi başkanlık sistemi” diyorsunuz ama bunun sonucunda yapılan atamalarda herkesin atandığı yerde kendini bir tek adam olarak ilan ettiğini hepimiz acı bir şekilde tecrübe ediyoruz. Sizler bölgelerinizde milletvekilisiniz, bölgelerinizdeki bürokrasiyle muhatap olduğunuzda bürokrasi diyor ki: Beni de Cumhurbaşkanı atadı. Yani her taraf tek adamcılarla dolu, işte o tek adamcıkların kontrolsüzlüğü sonucunda bugün eski Tunceli Valisine önce gözaltı, şimdi de tutuklandı. İfadesine göz gezdirdim kamuya açık kaynaklardan erişebildiğim kadarıyla, ifadesinde Emniyeti ve yargıyı baypas ederek bir sim kartı ele geçirdiğini ve bunu bir polis memuru eliyle araştırttığını söylüyor. Bunu söyleyen bir mülki idare amiri, bunu söyleyen o ilin en yüksek mülki idari amiri. Bunu oraya atayan Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarının yetkilileri ve buna ilişkin bugün bu kürsüde tek bir AK PARTİ milletvekili -Sayın Grup Başkan Vekilleri de dâhil- tek kelam etmedi. Bizi bu konuda bilgilendirin. Buna ilişkin hem Adalet Bakanlığıyla hem İçişleri Bakanlığıyla şu ana kadar iletişim kurmuş, böylesine infial yaratan başka bir başlığa ilişkin en az bizler kadar, en az Tuncelililer kadar, en az Doğu ve Güneydoğulular kadar, en az bütün Anadolu’daki vatandaşlar kadar sizin de endişelenmiş, bu konuyla ilgili malumat almış ve Parlamento’yı bilgilendiriyor olmanız lazım. Bunu ben duyarsızlık olarak kabul etmiyorum; hiçbirinizi duyarsız birer yasama mensubu olarak da hayal edebilmem, tasavvur edebilmem de mümkün değil ama sanıyorum, işte, bu sistemin hepimizi, hepimizi getirdiği hâle ilişkin bir yüzleşme fırsatı...

(Uğultular)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Kürsüde konuşmacı var ya! Orada ayrı bir konuşma mı oluyor? Bu ne ya!

UĞUR POYRAZ (Devamlı) - Başkanım, bu süreçle ilgili bana bir ek süre verebilir misiniz lütfen?

Konuşmam değerli milletvekillerinin ilgisini çekmemiş olabilir. Bu konuyla ilgili benim hatipliğimi sorgulayabilirsiniz, konuşmam da dikkatinizi çekmemiş olabilir. Zaten temel konu bu ve buna benzer birçok konuya ilişkin kulaklarınızı kapatmanız, gözlerinizi kapatmanız ve bütün bu konulara karşı kendinizi duyarsızlaştırmanız. Kaldık ki öyle değilsiniz aslında, bizden çok daha farkındasınız, bizden çok daha mahcupsunuz çünkü ülkeyi yöneten iktidar partisi sizlersiniz ama maalesef oturduğunuz koltuklardan cevap verme yetkiniz elinizden alınmış. Ben bu yetkiyi yeniden elinize alabilmeniz için bir farkındalık için konuştum, itham etmiyorum, isnatta da bulunmuyorum. Ben bir Türkiye gerçeğini, sizin de farkında olduğunuz bir Türkiye gerçeğini tekrar size hatırlatıyorum. Ben zaten iknâyla mükellef de değilim, tebliğiyle mükellefim; o yüzden söylüyorum. Bu sistem ve bu sistemin hepimizi ve hepimizi getirdiği hâli hatırlatmak için buradayım.

Teşekkür ediyorum. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

23’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ret!

BAŞKAN - Kabul edilmiştir.

24’üncü madde üzerinde...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - İrademizi koyuyoruz Başkanım.

BAŞKAN - Doğru, peki; sesli ama!

24’üncü madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağız.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 263 sıra sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 24'üncü maddesinin (1)'inci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 24- (1) 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun 128 inci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinin birinci paragrafının birinci cümlesinde bulunan “doğum yaptığı tarihten itibaren sekiz hafta” ibaresi “doğum yaptığı tarihten itibaren onaltı hafta” şeklinde, “toplam onaltı” ibaresi “toplam yirmidört” şeklinde, üçüncü cümlesinde bulunan “önceki üç” ibaresi “önceki iki” şeklinde, üçüncü paragrafının birinci cümlesinde bulunan “en fazla üç yaşında bir çocuğu evlat edinen kadın personele çocuğun ana ve babasının rızasının kesinleştiği tarihten veya vesayet dairelerinin izin verme tarihinden” ibaresi “en fazla üç yaşında bir çocuğu eşiyile birlikte veya münferit olarak evlat edinen kadın personele bu bentte geçen sekiz haftalık iznin bitiminden” şeklinde değiştirilmiş ve bende ikinci paragrafından sonra gelmek üzere aşağıdaki paragraflar ilave edilmiştir.

Aylin Yaman	Ömer Fethi Güner	Murat Çan
Ankara	Niğde	Samsun
Aliye Timisi Ersever	Gülcan Kış	Nail Çiler
Ankara	Mersin	Kocaeli
Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu	Serkan Sarı	Tahsin Ocaklı
İstanbul	Balıkesir	Rize
	Eylem Ertuğ Ertuğrul	
	Zonguldak	

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) - Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde Ankara Milletvekili Sayın Aliye Timisi Ersever konuşacaktır.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan teklifin 24'üncü maddesi üzerine söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sosyal politika reformu gibi sunulan değişikliklerden biri de bu maddede yer alıyor. Yaptığınız değişikliklerle Türk Silahlı Kuvvetleri, Sahil Güvenlik ve Jandarma Genel Komutanlığında görev yapan kadın personelin doğum izinlerini teklifin 2'inci maddesine paralel olarak artırıyorsunuz. Bu artışı gerekli ancak eksik ve yetersiz buluyoruz. Sadece izin süresini artırmakla sorunun özüne dokunamaz ve çözüm üretemezsiniz. Buradan eşitlik çıkmaz, sosyal devlet hiç çıkmaz, güçlü aile politikası çıkmaz, hele hele kadının çalışma hayatını koruyan bir vizyon hiç çıkmaz. Yapılan değişiklik çocuğun bakım yükünü yine kadının omuzlarına yüklüyor. Anlayış aynı, zihniyet aynı, yapılan sadece ambalajı değiştirmek ve günü kurtarmak. Çözüm var mı? Yok. Meseleyi en baştan doğru adlandırmak zorundayız. Bu konu sadece doğum ve analık izni meselesi de değildir, bu bir ebeveynlik meselesidir; çocuğun doğumu, bakımı, gelişimi ortak sorumluluktur; bu sorumluluğun anne ve baba arasında eşit ve birlikte paylaşılması meselesidir. Hükümet düzenlemeyi çağın gerisinde kalmış bir aile anlayışıyla değil günümüzün ihtiyaçlarını karşılayan bir perspektifle de ele almalıydı. Bunların hiçbiri teklifte görmüyoruz.

Ülke gerçekleri ortada. TÜİK verileri ne diyor? 25-49 yaş grubunda hanede 3 yaş altı çocuk yoksa kadınların istihdam oranı yüzde 58, erkeklerin yaklaşık yüzde 80 ama 3 yaşın altı çocuk olduğunda tablo değişiyor; kadınların istihdam oranını yüzde 27'ye düşüyor, erkeklerde ise oran yüzde 90 civar yani çocuk olunca kadın işten kopuyor, erkekse çalışmaya devam ediyor; bu tabloyu kabul etmiyoruz. Teklifte bu tabloyu değiştirmek için bir adım var mı? O da yok.

Değerli milletvekilleri, Hükûmetin çocuk bakımında babayı eşit bir özne yapmak gibi bir niyeti olmadığını görüyoruz. Kadının çalışması sorun, evde kalması ise çözüm olarak görülüyor. Kadının izin süresini uzatıp babaya göstermelik birkaç gün eklemekle eşitlik sağlanmıyor, toplumsal sorunlar çözülüyor. Lafı dolaştırmaya gerek yok, çözüm net: Sadece anneye değil babaya da zorunlu ve eşit sürede doğum izni verilmesi.

Başka bir önerimiz de kreşlerin ücretsiz olması ve vatandaşın evine yakın bir yerde kreş bulunabilmesi. İvedilikle, kadınları işten koparmayan, hak kaybına uğratmayan çalışma modelleri hayata geçirilmeli, buna yönelik teşvikler uygulanmalı, iş yerinde ayrımcılığa karşı güçlü ve caydırıcı denetim mekanizmaları kurulmalıdır. Bırakın bunları hayata geçirmeyi, bu iktidar, kadınları güvencesiz, sosyal güvenceden yoksun ve en düşük ücretli çalışmaya mahkûm ediyor. Dilovası’nda bunu gördük, yaşadık ve acı sonuçlar doğurdu. Ne değişti? Hiçbir şey.

Değerli milletvekilleri, seçim bölgelerimizde yaptığımız çalışmalarda sık sık karşımıza çıkan şöyle bir temel sorun var: Kadınların iş hayatına başlamadan önce olan doğumların da sosyal güvenlik süresine dâhil edilmesi. Bu konudaki düzenleme bir an önce Meclis gündemine getirilmeli, eşit yurttaşlık adına bir haksızlık ortadan kaldırılmalıdır. Unutmayalım, güçlü bir ülkeyi güçlü kadınlar kurar.

Teşekkür ediyorum. (CHP, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkanım, karar yeter sayısı talebim var.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunup karar yeter sayısı arayacağım.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

Kâtip Üyeler arasında ihtilaf olduğundan dolayı elektronik cihazla oylama yapılacaktır.

İki dakika süre veriyorum ve oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Kabul edilmemiştir, karar yeter sayısı vardır.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3566) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 24’üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ilk onaltı” ibaresinin “kırkaltı”; “yirmidört” ibaresinin “elli dört” şeklinde; ikinci fıkrasında yer alan “ilk onaltı” ibaresinin “kırkaltı”; “yirmidört” ibaresinin “elli dört” şeklinde; üçüncü fıkrasında yer alan “ilk onaltı” ibaresinin “elli dört” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Şerafettin Kılıç

Selçuk Özdağ

Elif Esen

Antalya

Muğla

İstanbul

Mehmet Atmaca

Bülent Kaya

Mehmet Karaman

Bursa

İstanbul

Samsun

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) - Katılmıyoruz Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen İstanbul Milletvekili Sayın Bülent Kaya.

Buyurun Sayın Kaya. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Anayasa’mızın 7’nci maddesi yasama yetkisinin Türk milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kullanılacağını ve bu yetkinin asla devredilemeyeceğini net bir şekilde hükme bağlamış. Yine, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemiyle ilgili referandumda propaganda yapan kimi kişiler büyük büyük iddia ve vaatlerde bulundular. Ne dediler bu millete? “Bu referanduma ‘Evet’ deyin.” “‘Evet.’ dediğimizde ne olacak?” “Türkiye Büyük Millet Meclisi -yasama- kendi işini yapacak, hükûmet kendi işini yapacak.” diye büyük büyük vaatlerde

bulundular, millet de buna inanarak “Evet.” dedi. Peki, ne oldu? Trafik Kanunu’nu kim hazırlıyor, milletvekilleri mi Sayın Ali Yerlikaya mı? Bugün görüşmekte olduğumuz kanun teklifini Aile Bakanı mı hazırlıyor yoksa milletvekilleri mi? “Hayır, biz altını imzaladık.” diyebilirler ama Mahinur Hanım’ın medyaya yansıyan birçok beyanatu var “Bakanlık olarak hazırladık, direkt Komisyona sevk edeceğiz.” gibi, usulü bilmediği için de eksik bilgilendirmeler yapıyor. Daha önce öğretmenlerle ilgili kanunu kim çalıştı? Sayın Yusuf Tekin hatta dedi ki: “İmza kısmını tamamlamak üzere AK PARTİ Grubuna gönderiyoruz.” 12’nci yargı paketini kim çalışıyor? Sayın Akın Gürlek. Vergi mevzuatıyla ilgili yasa teklifini kim çalışıyor? Maliye bürokratları. Yani şunu demeye çalışıyoruz: Hani yasama kendi işini yapacaktı, yürütme kendi işini yapacaktı? Yasamayı sadece el kaldırıp el indiren birer makineye dönüştürdük. Biz burada iktidarıyla, muhalefetiyle 600 milletvekilinin hukukuna sahip çıkıyoruz. Önergeleri dinlemeden, sadece ret oyu vermek için gecenin geç saatlerine kadar, sabahlara kadar milletvekillerini burada tutan işlevsiz bir Parlamente’ye itiraz ettiğimiz için, bunu milletvekillerinin onurunu kıran bir davranış olarak gördüğümüz için itiraz ediyoruz. Neye itiraz ediyoruz? Diyoruz ki torba yasa getirmeyin.

Bakın, aileyle ilgili bir düzenleme getirdiniz, bizim de destek verdiğimiz hususlar var ama aynı zamanda Dijital Mecralar Komisyonunun konusuna giren maddeler var, Adalet Komisyonunun konusuna giren maddeler var, oralarda tartışılın. Hayır, zaten bürokratlar bunları gönderdiler bize, biz bu yasaları ilgili ihtisas komisyonlarında görüşmek istemiyoruz. O zaman, Dijital Mecralar Komisyonuna niye buradan üye seçiyoruz? Adalet Komisyonuna niye üye seçiyoruz arkadaşlar? Bu, milletvekillerine karşı bir saygısızlık değil de nedir? Bu milletvekillerini hiçe saymak değil de nedir Allah aşkına? Bizim burada yapmak istediğimiz şey, Türkiye Büyük Millet Meclisinin hukukuna sahip çıkmaya çalışıyoruz. “Kuvvetler ayrılığı” diyorsunuz, yasama organı bir kuvvettir. Bu kuvvetin sizler farkında olmayabilirsiniz ama milletvekilleri olarak bu hukuka biz sahip çıkmazsak yarın bir gün burayı sadece 600 memurun olduğu bir Meclis gibi görmeye devam ederler. Ne yaparlar? Önümüzdeki süreçlerde -herhalde en iyisi bence de o- Cumhurbaşkanlığında bir mevzuat daire başkanlığı kursunlar, orada atanmış olan bir Meclis başkanını da belirlensinler, hiç, ne komisyonu ne burayı ne de milletvekili arkadaşları geç saatlere kadar çalıştırmaya gerek kalmadan mevzuat genel müdürlüğü Cumhurbaşkanlığından gelenleri direkt Resmî Gazete’de yayınlasın, kanunlaşsın, Türkiye Büyük Millet Meclisini de boşuna meşgul etmeyelim diye düşünenler olabilir ama bizim muhalefet partileri olarak burada yapmak istediğimiz şey, sadece kendi iddialarımızı değil Türkiye Büyük Millet Meclisinin manevi şahsiyetine... Anayasa’nın 7’nci maddesindeki yasama yetkisi devredilemez, ne İçişleri Bakanına ne Aile Bakanına ne Millî Eğitim Bakanına ne de Maliye Bakanının bürokratlarına devredilemez, bu yetki milletvekillerininindir. Eğer milletvekilleri olarak biz yetkimize sahip çıkmazsak daha çok bizi memur görüp, kanunları buraya gönderip “Komisyonda yirmi dört saat çalışın, komisyondan geçirin. Genel Kurula geldi, muhalefet itiraz mı ediyor? Gece geç saatlere kadar dışarıda oturun, önerge sırasında içeri girin.” diye bu kanunları çıkarttırmaya devam ederler ve bu, şahsen bir milletvekili olarak benim onuruma ve gururuma dokunduğu için söylüyorum.

Bakın, bugünkü önerimiz neydi? Dedik ki: Bakın, 21, 22, 23, bunlar ilgili komisyona gitsin, diğer maddeleri hep beraber çıkaralım. Hayır, bunlar burada konuşulsun. Burada Aile Bakanının bürokratları var, eminim “Ya, bu Dijital Mecralar Komisyonunda görüşülmesi gereken maddeleri bize niye hazırlatıyorsunuz?” diye onlar da itiraz ediyorlar. Yani bir torba yasayla Meclisin ihtisas komisyonlarını niçin işlevsiz hâle getiriyoruz? Niçin bütün işi ya Plan ve Bütçe Komisyonuna ya da başka komisyona yüklüyoruz? 15 ihtisas komisyonumuz var, bunları niçin çalıştırmıyoruz? Niçin birer memur muamelesi görmeyi içimize sindiriyoruz, niçin bunu kabul ediyoruz; bizim temel itirazımız bu. Gecenin bu saatlerine kadar karar yeter sayısı, yoklamalarla bu itirazları niçin yapıyoruz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KAYA (Devamla) - Devam ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

BÜLENT KAYA (Devamla) - İşte bu farkındalığı oluşturmak için. Milletvekilleri olarak biz hiç kimsenin memuru değiliz. Burada yasa hazırlanacaksa milletvekilleri tarafından hazırlanacak, burada yasa müzakere edilecekse milletvekilleri tarafından müzakere edilecek. Bakanlık bürokratları bu Mecliste arka tarafa gelip “Gelin, itiraz ettiğiniz maddeler nelerdir?” diye bizimle müzakere etmeyecek. Bu kanun teklifinin altında imzası olan 69 milletvekili var. Eminim bu 69 milletvekilinden bu kanun teklifinin detayına vâkıf arkadaşlarımız var, onlar gelip bizimle müzakere edecek, Bakanlık bürokratları “Nereye itiraz ediyorsunuz?” diye bizimle muhatap olmayacak. Bizim muhatabımız Bakanlık bürokratları değil, küçümsediğimiz için söyleyemiyorum çok değerli bürokratlar ama bu, Parlamentonun işi; bu, milletvekillerinin işi; benim onuruma dokunduğu için itiraz etmeye devam edeceğim arkadaşlar; ta ki Türkiye Büyük Millet Meclisi kendi hukukuna sahip çıkana kadar diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP, DEM PARTİ ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 24’üncü maddesinde yer alan “...izin verilir.” ibaresinin “...olanak sağlanır.” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

George Aslan	Mehmet Kamaç	Hüseyin Olan
Mardin	Diyarbakır	Bitlis
Mahmut Dindar	Onur Düşünmez	Öznur Bartin
Van	Hakkâri	Hakkâri

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Hakkâri Milletvekili Sayın Öznur Bartin.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZNUR BARTİN (Hakkâri) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz kanun teklifi sosyal hizmetleri güçlendirme iddiası taşısa da içeriği itibarıyla sosyal devlet ilkesinin sistematik biçimde aşındırılmasının bir belgesidir. Bu teklif, yoksulluğu ortadan kaldırmadığı gibi yoksulluğu yönetmeyi, eşitsizliği gidermediği gibi eşitsizliği kalıcılaştırmayı aslında hedefliyor ve bu yaklaşımın bir ürünüdür. Burada yapılan düzenleme sosyal hakları genişletmiyor, onları idarenin takdirine bırakan bir dönüşümü ifade etmektedir. Yurttaşın hakkı yerini uygun görülürse sağlanan yardıma bırakmaktadır. Bu teklifin ruhunu anlamak için satır aralarına değil kurduğu sisteme bakmak gerekiyor. Foucault modern iktidarı tanımlarken yalnızca yasaklayan değil aynı zamanda izleyen, sınırlandıran ve normalize eden bir karakter taşıdığını, kazandığını ifade eder. Bugün bu teklifle kurulan yapı tam da budur. “Sosyal hizmet” adı altında toplumu veri nesnesine dönüştüren, izleyen, yöneten bir mekanizma bu. Burada mesele çocukları korumak değildir. Burada asıl mesele toplumun tamamını denetlenebilir hâle getirmektir. Çocuk koruma söylemi ise bu geniş denetim mimarisinin meşrulaştırıcı aracına dönüştürülmektedir.

Gelin, bu tabloya bir de Hakkâri’den bakalım. Hakkâri’de sosyal hizmete erişim bir hak değil bir mücadele alanıdır. Coğrafi engeller, kurumsal yetersizlikler ve yıllardır derinleşen yoksulluk yurttaşların en temel hizmetlere ulaşmasını dahi zorlaştırmaktadır. Bir anne düşünün, çocuğunu bırakacak bir kreş yok, çalışmak istiyor ama bakım yükü tamamen onun omuzlarında. Devlet ona ne diyor? “İzin sürenizi

uzattım.” diyor. İzin uzatılmalı elbette ki ama o annenin ihtiyacı sadece izin değil kamusal destektir. Bir hasta düşünün, hastaneye gidiyor ama kendini Kürtçe ana dilinde ifade edemiyor, sağlık hizmetine erişim var gibi görünüyor ama gerçekte erişim yok. Bir genç düşünün, iş yok, sosyal destek yok, gelecek yok, umut yok. Şimdi soruyorum: Bu teklif bu yurttaşların hangi sorununu çözüyor? Hiçbirini çünkü bu teklif sorun çözmeye değil sistemi yönetmeye odaklanmıştır.

Kadınlar açısından bu teklif açık bir çelişkidir. Evet, doğum izni artırılıyor fakat bu düzenleme kamusal bakım hizmetleriyle desteklenmediği için kadının üzerindeki görünmeyen emek daha da artmaktadır. Bu yaklaşım toplumsal cinsiyet eşitsizliğini azaltmaz, yeniden üretir. Hakkâri gibi bölge kentlerinde zaten sınırlı olan kadın istihdamı bu tür politikalarla daha da gerileyecektir çünkü siz kadınlara seçenek sunmuyorsunuz, siz kadınlara rol biçiyorsunuz.

Çocuk hakları meselesine gelince; kamera sistemleri, dijital izleme mekanizmaları, bunlar tek başına çözüm değildir. Bu ülkede çocuklar sadece denetim olmadığı için değil cezasızlık olduğu için korunamıyor. Çocuğu korumak istiyorsanız önce sosyal riskleri ortadan kaldıracaksınız, yoksulluğu azaltacaksınız, eğitim ve sağlık hizmetlerini güçlendireceksiniz ama siz çocuğu korumak yerine onu izlemeyi tercih ediyorsunuz.

Değerli milletvekilleri, bu teklif sosyal hizmeti bir hak olmaktan çıkarıp bir idari süreç indirgemektedir. Darülaceze mantığıyla kurulan bu yaklaşım sosyal devletin alternatifi değil onun yerine ikame edilmeye çalışılan bir modeldir. Ama biz şunu çok iyi biliyoruz: Sosyal devlet yardım dağıtan bir yapı değildir, sosyal devlet eşitliği sağlayan bir güvencedir ve en önemlisi bu teklif Hakkâri’yi maalesef ki tekrardan görmüyor hiçbir şeyi görmediği gibi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

ÖZNUR BARTİN (Devamla) - Aslında gecenin bu saatinde burada tutulmamızın sebebi olan yine o torba yasalarla, kanun teklifleriyle doldurduğunuz, o ne idiği belirsiz kanun teklifleriyle toplumu oyalama, toplumu bir yerde farklı şeylere entegre etme, kendi istediğiniz o dizayna entegre etme girişimleriniz hâlâ devam ediyor ama halkın asıl gündemi hiçbir zaman bu Mecliste konuşulmadı, konuşulmuyor, ısrarla da konuşulmuyor fakat biz de aynı ısrarla devam edeceğiz, biz de halkın gündemini buraya taşımaya devam edeceğiz. Hakkâri’deki yoksulluk görülüyor, eşitsizlik görülüyor, işsizlik görülüyor.

Bu teklif, hakları daraltan, eşitsizliği büyüten ve toplumu denetim altına alan bir yönelimin ürünüdür. Biz bu yönelimi kabul etmiyoruz. Biz sosyal hizmetlerin hak temelli, kamusal, erişilebilir ve yerel ihtiyaçlara duyarlı bir biçimde yeniden inşa edilmesini savunuyoruz. Bu ülkede yaşayan her bir yurttaşın hakkını bu Meclis korumak zorundadır. Bu sorumluluk lütufla değil hukukla yerine getirilir.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 24’üncü maddesinin çerçeve hükmünde yer alan “eklenmiştir” ibaresinin “ilave edilmiştir” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Turhan Çömez

Ayyüce Türkeş Taş

Hüsmen Kırkpınar

Balıkesir

Adana

İzmir

Yüksel Selçuk Türkoğlu

Mehmet Satuk Buğra Kavuncu

Selcan Taşcı

Bursa

İstanbul

Tekirdağ

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

SAĞLIK, AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ ORHAN ATEŞ (Bayburt) - Katılıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu.

Buyurun Sayın Türkoğlu. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; İstanbul'da bulunan İtalyan -devlet- Lisesinde görev yapan Türk öğretmenlerine öyle bir ayrımcılık ve mobbing uygulanıyor ki tam ibretlik. Şimdi, bugün hem sizlerle hem kamuoyuyla bunu paylaşmak istiyorum. Türk yasalarına harfiyen uymakla yükümlü olan İtalyan Lisesinde bugünlerde emeğin, hakkın, adaletin nasıl ayaklar altına alındığının somut ve hazin tablosunu anlatayım. Efendim, İstanbul'daki Özel İtalyan Lisesinde tam yüz günü aşkın süredir öğretmenlerin grevi var. Tez-Koop-İş, TÜRK-İŞ'e bağlı, orada yetkili, grev kararı aldı ama bu sıradan bir uyuşmazlık da değil; bu grev açık bir hak gasbına, açık bir ayrımcılığa, daha da vahimi açık bir hukuk tanımazlığa karşı bir grev.

Bakınız, aynı okulda çalışan öğretmenler arasında utanç verici bir gelir farkı var; İtalyan öğretmenler aynı okulda aynı işi yapıp 6-7 bin euro alıyor, Türk öğretmenler ise 1.200 euro civarında maaşa mahkûm ediliyor. Yine, grevdeki 14 öğretmen bugün Meclisin konuğuydu, bizim de konduğumuz oldu; dertlerini dikkatlice dinledim, gördüm ki düpedüz bir ayrımcılık var, emeğe saygısızlık var; bir de orada Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına apaçık ikinci sınıf muamelesi yapıyor ve sadece maaşta değil çalışma koşullarında da yapıyor. İtalyan öğretmenler haftada dört gün dörder saat çalışıyor, Türk öğretmenler hafta boyunca ve kırk beş saat çalıştırılıyor. Aynı okulda 2 farklı rejim, 2 ayrıcalıklı sömür düzeni var.

Muhterem milletvekilleri, bu adaletsizliğe karşı ayağa kalkan öğretmenler yüz günü aşkın süredir grevde. Kanunlarımıza apaçık aykırı olduğu hâlde Millî Eğitim Bakanımız ne yapıyor? Okula geçici öğretmen ataması yapıyor grevdeki öğretmenlerin yerine yani bildiğiniz grev kısıcılığı yapıyor -zaten Yusuf Tekin'e de bu yakışırdı- bu, açıkça Anayasa'ya aykırıdır. İtalyan Lisesi Çalışma Bakanlığının, kanunlarımızın ve Anayasa'nın onlara vermiş olduğu sorumluluklara uymuyor, Millî Eğitim Bakanlığının çalışma usul ve esaslarına uymuyor. Türkçesi: İtalyan Lisesi egemenlik haklarımızı tanımıyor. Bu artık bir millî onur meselesidir.

Şimdi, bir sözleşme dayatıyorlar, bugün getirdiler ve baktık ama nasıl bir sözleşme biliyor musunuz? Daha ilk 2 maddesinde yazanı okuyorum: "Bu anlaşmanın herhangi bir hukuki geçerliliği ve bağlayıcılığı yoktur."la başlayan güya bir iyi niyet sözleşmesi koyuyor ortaya. Mesele şu: Süreci uzatacağız, hazirana, temmuza kadar getireceğiz ve sözleşmeleri yenilemeyip kapının önüne koyacağız. İşte, buna "Dur!" demek lazım. Bu öğretmenlerimiz iki gündür İtalyan Büyükelçiliği önünde eylemde, yarın ben de inşallah fırsat bulursam gidip katılacağım ve burada yalnızca bir emek sömürüsüne değil burada aynı zamanda bir ayrımcılığa, ikinci sınıf vatandaş muamelesine karşı da mücadele edeceğim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Tamamlayayım efendim.

BAŞKAN - Buyurun.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Bu ayıba derhâl son verilmelidir; bu hukuksuzluğa, bu ayrımcılığa "Dur!" denilmelidir. Buradan Çalışma Bakanına, Millî Eğitim Bakanlığına ve Adalet Bakanına sesleniyorum: Hukuk tanımayan, mevzuat tanımayan bu İtalyan Lisesine gerekli muamele yapılmalıdır. Gerçi müstemleke valisi gibi hareket eden o hadsiz Tom Barrack'a ses çıkarmamıştınız; anladım, o Amerika'nın Büyükelçisi, ya bu İtalyan okul müdürüne bari teslim olmayın.

Teşekkür ediyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylamadan önce yoklama talebi vardır.

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

BAŞKAN - Sayın Günaydın, Sayın Kış, Sayın Kılıç, Sayın Yontar, Sayın Aygun, Sayın Sümer, Sayın Şevkin, Sayın Sarı, Sayın Arı, Sayın Genç, Sayın Ertuğrul, Sayın Ersever, Sayın Özkan, Sayın Gündoğdu, Sayın Öztürk, Sayın Yaman, Sayın Biçer, Sayın Karakoz, Sayın Konuralp, Sayın Süllü.

Yoklama için üç dakika veriyorum ve başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklamaya başlandı)

BAŞKAN - Pusula veren milletvekillerimiz Genel Kurulu terk etmesinler.

(Elektronik cihazla yoklamaya devam edildi)

BAŞKAN - Nazım Elmas? Burada.

Mehmet Ali Cevheri? Burada.

Toplantı yeter sayısı vardır.

**X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Düzce Milletvekili Ercan Öztürk ve Antalya Milletvekili Tuba Vural Çokal ile 69 Milletvekilinin Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3566) ile Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 263) (Devam)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

24'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birleşime bir dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 02.20

DOKUZUNCU OTURUM**Açılma Saati: 02.21****BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN****KÂTİP ÜYELER: Ertuğrul KAYA (Gaziantep), İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 84'üncü Birleşiminin Dokuzuncu Oturumunu açıyorum.

263 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yok.

Ertelenmiştir.

2'nci sırada yer alan 250 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine başlayacağız.

2.- *Hatay Milletvekili Adem Yeşildal ve Ardahan Milletvekili Kaan Koç ile 72 Milletvekilinin Tapu Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3466) ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 250)*

BAŞKAN - Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

3'üncü sırada yer alan 237 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine başlayacağız.

3.- *İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Libya Devleti Milli Birlik Hükümeti Arasında Kolluk İş Birliği Mutabakat Muhtırasının Notalarla Birlikte Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3030) ve Dışişleri Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 237)*

BAŞKAN - Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Bundan sonra da komisyonların bulunamayacağı anlaşıldığından, alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 22 Nisan 2026 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 02.21

XI.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, 2025'te iflas eden veya konkordato ilan eden şirket sayısına ilişkin sorusu ve Ticaret Bakanı Ömer Bolat'ın cevabı (7/42118)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Ticaret Bakanı Sayın Ömer Bolat tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını, Anayasa'nın 98 ve İçtüzüğü'nün 96'ncı maddeleri gereğince arz ederim. Saygılarımla. **12.03.2026**

Doç. Dr. Selçuk Özdağ
Muğla Milletvekili
Grup Başkanvekili

Son dönemde ekonomik dalgalanmalar ve finansmana erişimde yaşanan güçlükler nedeniyle konkordato ve iflas başvurularında artış olduğuna ilişkin değerlendirmeler kamuoyuna yansımaktadır. Ticari hayatın sağlıklı işleyişi, istihdamın korunması ve ekonomik istikrar bakımından konkordato ve iflas süreçlerine ilişkin güncel ve şeffaf verilerin açıklanması önem arz etmektedir.

Mahkemeler nezdinde açılan konkordato talepleri ile iflas kararlarının sayısal boyutu, sektör ve il bazında dağılımı ekonomik göstergelerin değerlendirilmesi açısından da önemlidir.

Bu bağlamda;

1. 2025 yılı içerisinde Türkiye genelinde;
 - a) Konkordato talebinde bulunan şirket sayısı kaçtır?
 - b) Geçici mühlet kararı verilen şirket sayısı kaçtır?
 - c) Kesin mühlet kararı verilen şirket sayısı kaçtır?
 - d) Konkordato talebi reddedilen şirket sayısı kaçtır?
2. 2025 yılı içerisinde mahkemeler tarafından iflasına karar verilen şirket sayısı kaçtır?
3. Konkordato ve iflas kararlarının;
 - o İl bazında dağılımı,
 - o Sektörel dağılımı nedir?
4. 2020-2025 yılları arasında konkordato ve iflas sayılarının yıllara göre karşılaştırmalı tablosu nedir?
5. 2025 yılı itibarıyla konkordato ve iflas süreçlerinden etkilenen toplam çalışan sayısına ilişkin Bakanlığınızın bir verisi var mıdır?

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI

Sayı : E-69602026-610-00120596802-012 123 1822
Konu : Soru Önergesi (7/42118)

16.04.2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

7/42118

İlgi : 30.03.2026 tarihli ve 43452547-120.07.04-E.1826809 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazıları ekinde yer alan, Muğla Milletvekili Sayın Doç. Dr. Selçuk ÖZDAĞ tarafından verilen 7/42118 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.
Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Ömer BOLAT
Bakan

Ek: Soru Önergesi Cevabı

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI

Muğla Milletvekili Sayın Doç. Dr. Selçuk ÖZDAĞ'a Ait 7/42118 Sayılı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevaplar:

Bakanlığımız görev ve yetki alanına giren hususlar itibarıyla, önergenize ilişkin cevaplarımıza aşağıda yer verilmiştir:

1-5) 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 285'inci maddesine göre konkordato başvuruları; iflâsa tabi olan borçlu için anılan Kanunun 154'üncü maddesinin birinci veya ikinci fıkralarında yazılı yerdeki, iflâsa tabi olmayan borçlu için yerleşim yerindeki asliye ticaret mahkemesine yapılmaktadır.

Bu kapsamda, iflas ve konkordato başvurularına ilişkin olarak Bakanlığımızda tutulan herhangi bir bilgi bulunmamakta olup, iflas ve konkordato başvurusunda bulunan şirketlere ilişkin bilgilerin ilgili kurum olan Adalet Bakanlığından temin edilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

2.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, harp araç ve gereçleri, silah, mühimmat ve askeri patlayıcı maddelerin ihracıyla ilgili yapılan bir düzenlemeye ilişkin sorusu ve Milli Savunma Bakanı Yaşar Güler'in cevabı (7/42309)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Milli Savunma Bakanı Sayın Yaşar GÜLER tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 18.03.2026

Turhan ÇÖMEZ
Balıkesir Milletvekili
İYİ Parti Grup Başkanvekili

17 Mart 2026 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 11068 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile; harp araç ve gereçleri, silah, mühimmat, askeri patlayıcı maddeler ve bunlara ait teknolojilerin Türkiye Gümrük Bölgesi üzerinden transit geçişine ve transit ticaret kapsamında yeniden ihracına izin verilmiştir.

Söz konusu karar, 3 Aralık 2022 tarihli "Kontrol Tabi Malzeme Listesi" ile birlikte değerlendirildiğinde; füze sistemlerinden insansız hava araçlarına, elektronik harp sistemlerinden KBRN ekipmanlarına kadar geniş bir askeri ürün yelpazesinin Türkiye üzerinden üçüncü ülkelere aktarılmasının önünü açmaktadır.

Bu durum, Türkiye'nin uluslararası silah ticaretinde lojistik merkez (hub) haline gelmesi, yaptırımların dolanılması riski ve denetim mekanizmalarının yeterliliği açısından ciddi soru işaretleri doğurmaktadır.

Türkiye, özellikle son yıllarda uluslararası krizler ve bölgesel çatışmalar karşısında denge ve tarafsızlık politikası izlediğini vurgulamakta; farklı bloklar arasında arabuluculuk ve diplomatik diyalog kanallarını açık tutan bir yaklaşım benimsediğini ifade etmektedir. Ancak askeri nitelikli ürünlerin Türkiye üzerinden üçüncü ülkelere transit geçişine ve yeniden ihracına imkân tanıyan bu düzenleme, Türkiye'nin taraf olmadığı çatışma ve gerilim alanlarına dolaylı şekilde lojistik bir güzergâh haline gelmesi riskini de beraberinde getirebilecektir. Bu durum, Türkiye'nin uluslararası arenada benimsediği tarafsızlık ve denge politikası ile uyumunun nasıl sağlanacağı konusunda kamuoyunda çeşitli tartışmalara yol açmaktadır.

Bu bağlamda aşağıdaki soruların cevaplanması önem arz etmektedir.

1. 11068 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile yapılan düzenlemenin Türkiye'nin uluslararası silah ticaretinde "transit veya lojistik merkez ülke" haline gelmesini hedefleyen bir politika kapsamında değerlendirildiği yönündeki iddialar doğru mudur?
2. Bu kapsamda transit ticarete konu olabilecek harp araç ve gereçleri, silah, mühimmat ve askeri patlayıcı maddelerin hangi ülkelerden Türkiye'ye gelmesi ve hangi ülkelere sevk edilmesi öngörülmektedir? Gönderen ve alıcı ülkeler bakımından bir sınırlama veya önceliklendirme bulunmakta mıdır?
3. Türkiye üzerinden gerçekleştirilecek bu tür askeri sevkiyatların bölgesel güvenlik, uluslararası yaptırımlar ve Türkiye'nin dış politika dengeleri üzerindeki etkilerine ilişkin herhangi bir risk analizi yapılmış mıdır? Yapıldıysa bu analizlerin kapsamı nedir?
4. Türkiye üzerinden transit geçişine izin verilen bu mühimmat ve askeri ekipmanların özellikle sınır komşularımızın güvenliğini, bölgesel istikrarı ve Türkiye'nin taraf olmadığı çatışmalara dolaylı olarak dahil olma riskini etkileyebileceği yönünde bir değerlendirme yapılmış mıdır? Bu konuda hangi önleyici mekanizmalar öngörülmektedir?
5. Türkiye Gümrük Bölgesi üzerinden transit geçişine izin verilen harp araç ve gereçleri, silah, mühimmat ve askeri patlayıcı maddelerin terör örgütlerinin veya terör örgütleriyle bağlantılı yapıların eline geçmesini önlemek amacıyla hangi ulusal ve uluslararası kontrol ve izleme mekanizmaları uygulanmaktadır?
6. Türkiye üzerinden transit geçişine izin verilen askeri ürünlerin nihai kullanıcılarının kimler olduğunun doğrulanmasına yönelik bir mekanizma bulunmakta mıdır?
7. Bu kapsamda gerçekleştirilecek transit geçiş ve transit ticaret işlemleri için izin ve denetim yetkisi hangi kurum veya kurumlara aittir? Bu süreçte hangi kamu kurumları görev almaktadır?
8. Söz konusu askeri nitelikli ürünlerin Türkiye Gümrük Bölgesi üzerinden transit geçişine izin verilmesi sürecinde Milli Savunma Bakanlığı'nın görüşü veya onayı zorunlu mudur?
9. 11068 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile bu tür işlemlerde Ticaret Bakanlığı'nın rolünün belirgin hale gelmesinin gerekçesi nedir? Önceki uygulamalar ile yeni düzenleme arasında izin ve denetim mekanizmaları açısından ne gibi farklılıklar bulunmaktadır?
10. Transit ticarete konu olan harp araç ve gereçleri, silah, mühimmat ve askeri patlayıcı maddeler gümrük idareleri tarafından fiziki denetime tabi tutulmakta mıdır? Bu denetimler hangi usul ve kriterlere göre yapılmaktadır?
11. Türkiye üzerinden gerçekleştirilecek bu tür transit sevkiyatlarda taşıma ve lojistik faaliyetlerini yürütecek şirketlerin seçimi ve denetimi nasıl

yapılmaktadır? Bu şirketler için özel bir lisans veya güvenlik denetimi uygulanmakta mıdır?

12. Bu kapsamda daha önce gerçekleştirilen transit işlemlerle ilgili olarak kaçakçılık, kayıp, usulsüzlük veya mevzuata aykırı sevkiyat tespit edilmiş midir? Edilmişse bunlara ilişkin işlem yapılmış mıdır?
13. Uluslararası ambargo veya yaptırım altında bulunan ülkelere dolaylı sevkiyat yapılmasının önüne geçmek amacıyla hangi kontrol ve izleme mekanizmaları oluşturulmuştur?
14. Türkiye'nin bu tür askeri transit işlemlerine izin vermesi nedeniyle herhangi bir uluslararası uyarı, yaptırım riski veya diplomatik girişimle karşılaşılıp karşılaşmadığı konusunda Bakanlığınıza ulaşmış bir bildirim var mıdır?
15. Bu kapsamda gerçekleştirilen transit askeri sevkiyatlara ilişkin veriler Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne düzenli olarak raporlanmakta mıdır? Raporlanıyorsa hangi sıklıkla ve hangi kapsamda yapılmaktadır?
16. Türkiye üzerinden gerçekleştirilecek söz konusu transit işlemlerden Türkiye ekonomisine sağlanan toplam gelir veya kamuya yansıyan mali katkı ne kadar olacaktır?
17. Bu düzenleme ile oluşturulan transit ticaret imkânının Türkiye'nin savunma sanayii, dış politika ve bölgesel güvenlik politikaları açısından uzun vadeli stratejik hedefleri nelerdir?

T.C.
MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI
Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : Z-88839574-610-2026/7057 -6045969
Konu : Yazılı Soru Önergesi

15 NİSAN 2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

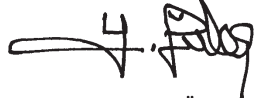
İlgi : 01.04.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1827601 sayılı yazınız.

Balıkesir Milletvekili Turhan ÇÖMEZ tarafından TBMM Başkanlığına verilen ve Millî Savunma Bakanı tarafından cevap verilmesi talep edilen, 7/42309 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

17 Mart 2026 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 11068 sayılı Cumhurbaşkanî Kararı uyarınca Karar kapsamına giren eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesi üzerinden sevkiyatının uygunluk başvurusunun Ticaret Bakanlığına yapılacağı, Ticaret Bakanlığı tarafından sevkiyatın uygun olup olmadığına ilişkin ilgili kurum ve kuruluşların görüşüne başvurulacağı hükmü amirdir.

Bu kapsamda transit ticaret ve transit sevkiyata yönelik izin işlemleri ilgili gümrük mevzuatı uyarınca Ticaret Bakanlığı tarafından yürütülmektedir. Transit ticaret veya sevkiyata konu malzemelerin 03 Aralık 2022 tarihli ve 32032 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kontrole Tâbi Tutulacak Harp Araç ve Gereçleri ile Silâh, Mühimmat ve Bunlara Ait Yedek Parçalar, Askerî Patlayıcı Maddeler, Bunlara Ait Teknolojilere İlişkin Liste kapsamında yer alması durumunda Ticaret Bakanlığı tarafından Bakanlığımıza görüş sorulmaktadır. Bakanlığımız tarafından söz konusu talepler, transit ticaret veya sevkiyata konu malzeme yönünden 5201 sayılı "Harp Araç ve Gereçleri ile Silâh, Mühimmat ve Patlayıcı Madde Üreten Sanayi Kuruluşlarının Denetimi Hakkında Kanun" çerçevesinde değerlendirilmekte ve Dışişleri Bakanlığının nihai görüşü kapsamında Ticaret Bakanlığınca işlem yapılması maksadıyla cevaplandırılmaktadır.

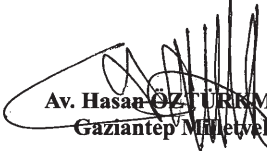
Arz ederim.

Yaşar GÜLER
Bakan

3.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, Ege Denizi'nde statüsü belirli olmayan ada, adacık ve kayalıklara ilişkin sorusu ve Millî Savunma Bakanı Yaşar Güler'in cevabı (7/42310)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Millî Savunma Bakanı Sayın Yaşar Güler tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını; Anayasa'nın 98. ve içtüzüğün 96. maddeleri gereğince saygılarımla arz ederim. 17.03.2026

Av. Hasan ÖZTÜRKMEN
Gaziantep Milletvekili

ABD-İsrail ortaklığının başlattığı İran savaşı sürerken Ege, Doğu Akdeniz ve Kıbrıs hattında önemli gelişmeler yaşanmaktadır.

ABD destekli Yunanistan'ın Türkiye'ye 5-10 mil mesafede bulunan ve gayri askeri statüdeki adaları silahlandırmaya, Patriotlar yerleştirmeye ve savaş uçakları için pistler inşa etmeye devam ettiği görülmektedir. Yunanistan'ın son girişimlerinin adresi Kerpe, Limni ve Semadirek adaları olmuştur.

Öte yandan Kıbrıs'a iki fırkateyn ve dört F-16 savaş uçağı da gönderen Atina yönetimi adına konuşan Yunanistan Dışişleri Bakanı Nikos Dendias, İran savaşını "Türk Ordusu'nu Kıbrıs'tan çıkartmak için iyi bir fırsat" olarak yorumlamıştır. Ege, Doğu Akdeniz ve Kıbrıs'ta yaşanan yeni gelişmeler ve aratan askeri hareketlilikler millî güvenliğimiz için önem arz etmektedir.

Bu bağlamda;

- 1- Ege Denizi'nde statü sorunu bulunan kaç ada, adacık ve kayalık vardır.
- 2- Lozan ve Paris Anlaşması'na aykırı olarak Yunanistan tarafından askerileştirilen/silahlandırılan kaç ada ve adacık vardır? Bunlar hangileridir?
- 3- Yunanistan'ın uluslararası hukuku çiğneyerek adalara yönelik giriştiği askerileştirme faaliyetlerine karşı Türkiye hangi girişimleri yapmaktadır?
- 4- Ege Denizi'nde Türk Hava Kuvvetleri tarafından son bir yılda kaç uçuş/sorti yapılmıştır?
- 5- Ege'de Türk savaş uçaklarının uçuşlarının durması Yunanistan ile başlatılan yumaşma sürecinin ürünü müdür?
- 6- Doğu Akdeniz'de bugün itibarıyla sismik araştırma ve sondaj faaliyeti yürüten kaç gemimiz vardır? Sismik araştırma ve sondaj gemilerimiz bugün itibarıyla hangi alanlarda çalışmaktadır?

T.C.
MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI
Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : Z-88839574-610-2026/7058 - 4049307
Konu : Yazılı Soru Önergesi

16 Nisan 2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

7/42310

İlgi : 01.04.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1827601 sayılı yazınız.

Gaziantep Milletvekili Hasan ÖZTÜRKMEN tarafından TBMM Başkanlığına verilen ve Millî Savunma Bakanı tarafından cevap verilmesi talep edilen, 7/42310 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

Yunanistan'ın, Ege ve Doğu Akdeniz'de Türkiye'nin hak, alaka ve menfaatlerini ihlal eden uluslararası hukuka aykırı her türlü faaliyeti, Bakanlığımız görev ve sorumluluk sahası itibariyle takip edilmekte ve yetkilerimiz dâhilinde gerekli reaksiyonlar süratle gösterilmektedir. Soru önergesinde bahsi geçen iddialara karşı hem sahada hem de diplomatik olarak gerekli karşılık daima verilmekte, Ege Denizi'nde ve Doğu Akdeniz'de ülkemizin hak, alaka ve menfaatlerini ihlal edecek hiçbir oldubittiye izin verilmemektedir. Ayrıca mezkûr hususlar Dışişleri Bakanlığına bildirilerek Yunanistan nezdinde gerekli diplomatik girişimlerde bulunulmasına destek sağlanmaktadır.

Ege ve Doğu Akdeniz'in uluslararası hava sahasında uluslararası hukuk ve anlaşmalardan doğan milli hak ve menfaatlerimiz çerçevesinde yeterli oranda uçuşlar icra edilmekte olup uçuşların durması söz konusu değildir. Türkiye olarak uzlaşmadan yana yapıcı yaklaşımımızı sürdürmekle birlikte, egemenlik haklarımız ve operasyonel faaliyetlerimiz hiçbir koşulda müzakere konusu yapılmamaktadır.

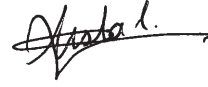
Arz ederim.

Yaşar GÜLER
Bakan

4.- Eskişehir Milletvekili İbrahim Arslan'ın, araç içi multimedya sistemleri alanında faaliyet gösteren işletmelere ilişkin sorusu ve Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın cevabı (7/42317)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 16/03/2026

İbrahim ARSLAN
Eskişehir Milletvekili

Araçlara sonradan takılan multimedya sistemlerine ilişkin son dönemde yaşanan gelişmeler ve İçişleri Bakanlığı'nın yaptırımları yönetmelik hazırlanmasına kadar durdurduğunu açıklaması, araç ekipmanlarına ilişkin teknik standartların ve uygulama esaslarının yeterince netleştirilmediğini ortaya koymuştur.

Bugün araç multimedya sistemleri yalnızca eğlence amacı taşıyan cihazlar olmayıp; navigasyon, geri görüş kamerası, park destek sistemleri ve çeşitli sürüş destek fonksiyonlarını içeren araç içi teknolojiler haline gelmiştir. Bu nedenle söz konusu alanda yapılacak düzenlemeler, sadece trafik denetimi açısından değil; aynı zamanda araç teknolojileri, teknik standartlar, otomotiv yan sanayi ve yerli üretim bakımından da önem taşımaktadır.

Türkiye'de araç içi elektronik ekipman ve multimedya sistemleri üreten veya bu alanda faaliyet gösteren yerli firmalar ile otomotiv yan sanayi kuruluşlarının, hazırlanacak yeni düzenlemeden doğrudan etkilenmesi söz konusudur. Bu nedenle teknik standartların, sektörün üretim gerçekliği ve teknolojik gelişmeler dikkate alınarak belirlenmesi gerekmektedir.

Bu kapsamda;

1. Türkiye’de araç multimedya sistemleri, araç içi görüntü ve elektronik ekipman alanında üretim yapan yerli firma sayısı kaçtır? Bu firmaların toplam üretim kapasitesi nedir?
2. Söz konusu alanda faaliyet gösteren yerli üreticilerin iç pazar payı ve ihracat hacmi ne kadardır?
3. İçişleri Bakanlığı tarafından hazırlanacağı açıklanan yeni yönetmeliğin teknik altyapısının belirlenmesi sürecinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı’nın kurumsal görüşü ve katkısı bulunmakta mıdır?
4. Hazırlanacak düzenlemelerin, yerli üretim, otomotiv yan sanayi ve araç içi teknolojiler alanındaki yatırımlar üzerindeki olası etkilerine ilişkin Bakanlığınız tarafından yapılmış bir değerlendirme veya etki analizi bulunmakta mıdır?
5. Yeni yönetmelik hazırlanırken, üretici firmalar, sektör temsilcileri, teknik uzmanlar ve ilgili meslek kuruluşlarının görüşlerinin alınması yönünde Bakanlığınızca yürütülen veya desteklenen bir süreç bulunmakta mıdır?
6. Araç multimedya sistemlerine ilişkin teknik kriterlerin, hem trafik güvenliğini gözetken hem de teknolojik gelişmeleri dışlamayan bir çerçevede belirlenmesi için Bakanlığınızın önerdiği temel ilkeler nelerdir?

T.C.
SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı :E-75833232-610-7936837
Konu :Soru Önergeleri

GÜNLÜDÜR
20/04/2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

7/42317

İlgi : 01.04.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1827601 sayılı yazınız.

Bakanlığımıza intikal eden, Eskişehir Milletvekili Sayın İbrahim ARSLAN tarafından tevcih edilen 7/42317 esas numaralı yazılı soru önergesinin cevabı Ek'te gönderilmektedir.
Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Mehmet Fatih KACIR
Bakan

Ek: Soru Önergesi Cevabı

ESKİŞEHİR MİLLETVEKİLİ SAYIN İBRAHİM ARSLAN'IN**7/42317 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLAR**

Araçlara sonradan takılan multimedya sistemlerine ilişkin son dönemde yaşanan gelişmeler ve İçişleri Bakanlığı'nın yaptırımları yönetmelik hazırlanmasına kadar durdurduğunu açıklaması, araç ekipmanlarına ilişkin teknik standartların ve uygulama esaslarının yeterince netleştirilmediğini ortaya koymuştur.

Bugün araç multimedya sistemleri yalnızca eğlence amacı taşıyan cihazlar olmayıp; navigasyon, geri görüş kamerası, park destek sistemleri ve çeşitli sürüş destek fonksiyonlarını içeren araç içi teknolojiler haline gelmiştir. Bu nedenle söz konusu alanda yapılacak düzenlemeler sadece trafik denetimi açısından değil; aynı zamanda araç teknolojileri, teknik standartlar, otomotiv yan sanayi ve yerli üretim bakımından da önem taşımaktadır.

Türkiye'de araç içi elektronik ekipman ve multimedya sistemleri üreten veya bu alanda faaliyet gösteren yerli firmalar ile otomotiv yan sanayi kuruluşlarının, hazırlanacak yeni düzenlemelerden doğrudan etkilenmesi söz konusudur. Bu nedenle teknik standartların, sektörün üretim gerçekliği ve teknolojik gelişmeler dikkate alınarak belirlenmesi gerekmektedir.

Bu bağlamda;

Soru 1- Türkiye'de araç multimedya sistemleri, araç içi görüntü ve elektronik ekipman alanında üretim yapan yerli firma sayısı kaçtır? Bu firmaların toplam üretim kapasitesi nedir?

Soru 2- Söz konusu alanda faaliyet gösteren yerli üreticilerin iç pazar payı ve ihracat hacmi ne kadardır?

Soru 3- İçişleri Bakanlığı tarafından hazırlanacağı açıklanan yeni yönetmeliğin teknik altyapısının belirlenmesi sürecinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın kurumsal görüşü ve katkısı bulunmakta mıdır?

Soru 4- Hazırlanacak düzenlemelerin, yerli üretim otomotiv yan sanayi ve araç içi teknolojiler alanındaki yatırımlar üzerindeki olası etkilerine ilişkin Bakanlığınız tarafından yapılmış bir değerlendirme veya etki analizi bulunmakta mıdır?

Soru 5- Yeni yönetmelik hazırlanırken üretici firmalar, sektör temsilcileri, teknik uzmanlar ve ilgili meslek kuruluşlarının görüşlerinin alınması yönünde Bakanlığınızca yürütülen veya desteklenen bir süreç bulunmakta mıdır?

Soru 6- Araç multimedya sistemlerine ilişkin teknik kriterlerin hem trafik güvenliğini gözetken hem de teknolojik gelişmeleri dışlamayan bir çerçevede belirlenmesi için Bakanlığınızın önerdiği temel ilkeler nelerdir?

CEVAPLAR:

Araç multimedya sistemlerine ilişkin düzenleme, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununa dayanılarak çıkarılan Karayolları Trafik Yönetmeliği çerçevesinde yapılmakta olup mezkûr Yönetmelik; İçişleri, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği ile Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından birlikte yürütülmektedir. Bununla birlikte, konuya ilişkin olarak Emniyet Genel Müdürlüğü koordinasyonunda yürütülen mevzuat çalışmalarına, Bakanlığımız katkı sağlamıştır.

5.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, NATO'nun Türkiye'de yeni bir çokuluslu karargâh kuracağı iddiasına ilişkin sorusu ve Millî Savunma Bakanı Yaşar Güler'in cevabı (7/42412)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Millî Savunma Bakanı Sayın Yaşar Güler tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını; Anayasa'nın 98. ve içtüzüğün 96. maddeleri gereğince saygılarımla arz ederim. 23.03.2026

Av. Hasan ÖZTÜRKMEN
Gaziantep Milletvekili

NATO'nun Türkiye'de yeni bir çokuluslu karargâh kurma planı kapsamında Çokuluslu Kolordu Türkiye (MNC-TÜR) adında yeni bir oluşum için hazırlık yapıldığı iddiaları basında yer almıştır. Adı açıklanmayan Millî Savunma Bakanlığı kaynaklarının “Çokuluslu Kolordu Türkiye” yapılanmasını doğruladığı da belirtilmektedir. Yeni karargâh yapılanmasına ait olduğu öne sürülen bazı arma ve logolar da sosyal medyada paylaşılmaktadır.

Türkiye'deki yeni NATO yapılanmasının ABD ve İsrail ittifakının İran'a saldırdığı bir dönemde gündeme gelmesi dikkat çekmiştir.

Bu bağlamda;

- 1- NATO bünyesinde Türkiye'de kurulması planlanan ya da kurulan Çokuluslu Kolordu Türkiye (MNC-TÜR) adında bir yapılanma var mıdır?
- 2- Çokuluslu Kolordu Türkiye (MNC-TÜR) karargâhının görevi ve görev alanı nedir? Hangi amaçla kurulmaktadır? Kaç kişiden oluşmaktadır? Karargâhın komuta ve kontrolü kimdedir?
- 3- Söz konusu karargâhın kurulması fikri nasıl ortaya çıkmıştır? NATO merkezinin talebiyle mi kurulmaktadır?
- 4- Çokuluslu Kolordu Türkiye'nin kurulmasının ABD ve İsrail'in İran'a saldırısıyla ilgisi var mıdır? Karargâhın kurulma kararı hangi tarihte alınmıştır?
- 5- Türkiye ile İran'ı karşı karşıya getirmeyi hedefleyen çabaların yoğunlaştığı, sahte bayrak operasyonu olduğu değerlendirilen füze kışkırtmalarının arttığı bir dönemde, ABD'nin başını çektiği NATO'nun Türkiye ve çevresindeki askeri faaliyetlerini yoğunlaştırması millî güvenliğimiz açısından dikkate alınmakta mıdır?
- 6- Bahsi geçen karargâhın, NATO'nun Rusya planları kapsamında işlev görmesi planlanmakta mıdır?

T.C.
MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI
Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : Z-88839574-610-2026/7060 -6049337
Konu : Yazılı Soru Önergesi

16 Nisan 2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

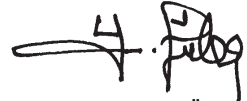
İlgi : 02.04.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1828355 sayılı yazınız.

Gaziantep Milletvekili Hasan ÖZTÜRKMEN tarafından TBMM Başkanlığına verilen ve Millî Savunma Bakanı tarafından cevap verilmesi talep edilen, 7/42412 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

1952 yılında NATO'ya üye olan Türkiye, ittifakın en büyük ikinci ordusuna sahiptir ve NATO komuta ve kuvvet yapısında önemli görev ve sorumluluklar üstlenmektedir. NATO'nun Savunma ve Caydırıcılık Konsepti'ne uygun olarak 2020 yılından itibaren plan ile komuta kontrol sistemlerinde; tehdidi caydırmak ve savunmaya geçişi kolaylaştırmak, NATO topraklarına karşı icra edilecek bir saldırıya karşı savunmayı güçlendirmek maksadıyla değişikliğe gidilmiştir. Stratejik ve bölgesel planlar hazırlanmış ve bahse konu planları uygulayacak karargâhların tesis edilmesi öngörülmüştür.

Bu kapsamda, bölgesel bir Türk Kolordu Karargâhı tarafından ülkemizin savunmasının NATO kuvvetleri ile koordinesi ve gerektiğinde görevlendirilecek olan kuvvetlerin emir ve komutasının yürütülmesi planlanmıştır. Bahse konu karargâhın çok uluslu bir yapıya dönüştürülmesi millî makamlar tarafından uygun görülerek MNC-TÜR kurulumu 2024 yılında NATO makamlarına bildirilmiştir. Ülkemizin emrinde ve bir Türk general komutasında olacak şekilde Karargâh kurulum faaliyetlerine devam edilmekte olup sadece çekirdek personel atamaları yapılmıştır ve çok uluslu karargâh statüsü henüz onaylanmamıştır.

Arz ederim.

Yaşar GÜLER
Bakan

6.- Düzce Milletvekili Talih Özcan'ın, NATO'nun Türkiye'de yeni bir çok uluslu karargâh kuracağı iddiasına ilişkin sorusu ve Millî Savunma Bakanı Yaşar Güler'in cevabı (7/42413)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki yazılı sorularımın Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı maddeleri uyarınca Millî Savunma Bakanı Sayın Yaşar Güler tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ve talep ederim. 24.03.2026

Talih Özcan
Düzce Milletvekili

Basında yer alan haberlere göre NATO bünyesinde, Türkiye'de "Çokuluslu Kolordu Türkiye" (MNC-TÜR / Multinational Corps Türkiye) adıyla yeni bir çokuluslu karargâh kurulması sürecinin yürütüldüğü ileri sürülmüştür. İddialara göre Millî Savunma Bakanlığı, başlangıçta söz konusu yapının varlığını reddetmiş ancak ardından kamuoyuna yansıyan bulgular üzerine karargâhın kurulma aşamasında olduğunu teyit etmiştir. Bölgemizde yaşanan savaşın geriliminin her geçen gün artması, söz konusu çokuluslu karargâhın kurulmasına ilişkin kamuoyunda oluşan soru işaretlerinin giderilmesi gereğini doğurmuştur.

Bu bağlamda;

1. "Çokuluslu Kolordu Türkiye" (MNC-TÜR) adıyla anılan NATO karargâhının Türkiye'de kurulmasına ilişkin süreç hangi tarihte ve nasıl başlatılmıştır? Bu süreçten Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin bilgisi var mıdır?
2. Söz konusu karargâhın kuruluş aşamasında NATO ile imzalanan ya da müzakere edilen herhangi bir protokol, mutabakat muhtırası veya teknik anlaşma mevcut mudur? Varsa bu belgelerin içeriği nedir?
3. MNC-TÜR'ün görev tanımı, yetki alanı ve faaliyet coğrafyası nedir? Bu karargâh hangi NATO komuta yapısına bağlı olarak faaliyet yürütecektir?
5. MNC-TÜR bünyesinde hangi ülkelerden personel görev yapacaktır? Yabancı personelin Türkiye'deki hukuki statüsü nasıl düzenlenmiştir?
6. Karargâhın kurulacağı ya da faaliyet yürüteceği il ve tesisin belirlenmesi sürecinde ne tür kriterler esas alınmıştır? Bu tesise ilişkin herhangi bir altyapı yatırımı yapılmış mıdır?
7. MNC-TÜR'ün NATO'nun bölgesel caydırıcılık ve savunma planlamasındaki rolü nedir? Bu karargâhın faaliyetleri Türkiye'nin olası çatışma senaryolarına taraf olmasına yol açabilecek riskler taşımakta mıdır?

T.C.
MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI
Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : Z-88839574-610-2026/7061 - 6048344
Konu : Yazılı Soru Önergesi

16 Nisan 2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

7/42413

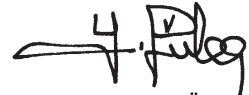
İlgi : 02.04.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1828355 sayılı yazınız.

Düzce Milletvekili Talih ÖZCAN tarafından TBMM Başkanlığına verilen ve Millî Savunma Bakanı tarafından cevap verilmesi talep edilen, 7/42413 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

1952 yılında NATO'ya üye olan Türkiye, ittifakın en büyük ikinci ordusuna sahiptir ve NATO komuta ve kuvvet yapısında önemli görev ve sorumluluklar üstlenmektedir. NATO'nun Savunma ve Caydırıcılık Konsepti'ne uygun olarak 2020 yılından itibaren plan ile komuta kontrol sistemlerinde; tehdidi caydırmak ve savunmaya geçişi kolaylaştırmak, NATO topraklarına karşı icra edilecek bir saldırıya karşı savunmayı güçlendirmek amacıyla değişikliğe gidilmiştir. Stratejik ve bölgesel planlar hazırlanmış ve bahse konu planları uygulayacak karargâhların tesis edilmesi öngörülmüştür.

Bu kapsamda, bölgesel bir Türk Kolordu Karargâhı tarafından ülkemizin savunmasının NATO kuvvetleri ile koordinesi ve gerektiğinde görevlendirilecek olan kuvvetlerin emir ve komutasının yürütülmesi planlanmıştır. Bahse konu karargâhın çok uluslu bir yapıya dönüştürülmesi millî makamlar tarafından uygun görülerek MNC-TÜR kurulumu 2024 yılında NATO makamlarına bildirilmiştir. Ülkemizin emrinde ve bir Türk general komutasında olacak şekilde Karargâh kurulum faaliyetlerine devam edilmekte olup sadece çekirdek personel atamaları yapılmıştır ve çok uluslu karargâh statüsü henüz onaylanmamıştır.

Arz ederim.

Yaşar GÜLER
Bakan

7.- Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'nun, TBMM Başkanlığına gelen yasama dokunulmazlığının kaldırılması istemlerine ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/42452)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **TBMM Başkanı Numan Kurtulmuş** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Ceylan AKÇA CUPOLO

Diyarbakır Milletvekili

Mevcut hukuki tablonun netleştirilmesini sağlayarak gelecekteki yasal düzenlemeler için nesnel bir zemin oluşturmak **bağlamında;**

1. TBMM Karma Komisyonu'nda bekleyen fezlekelerin siyasi partilere göre sayısal dağılımı nedir?
2. 2015 yılından bugüne kadar vekilliği düşürülen veya kesinleşmiş ceza nedeniyle Meclis'ten uzaklaştırılan milletvekillerinin tam listesi ve bu işlemlerin yasal gerekçeleri nelerdir?
3. Milletvekili sıfatına haiz olup bugüne kadar hakkında siyasi yasak talep edilen siyasetçi sayısı kaçtır?
4. Seçilmiş temsilcilerin önleyici gözaltı veya tutuklulukta geçirdikleri sürelerin, toplam milletvekilliği görev sürelerine oranı nedir?
5. Milletvekillerinin dokunulmazlığına rağmen sahada maruz kaldıkları müdahalelerle ilgili olarak Meclis Başkanlığına ve TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonuna yapılan şikayet sayısı kaçtır? Bu şikayetlerin takibi için yapılan girişimler nelerdir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

Sayı : Z-43452547-120.07.03-**1841896**
Konu : Soru Önergesi

20.04.2026

Sayın Ceylan AKÇA CUPOLO
Diyarbakır Milletvekili

İlgi : 25.03.2026 tarihli ve 7/42452 esas numaralı yazılı soru önergeniz.

TBMM Başkanlığına gelen yasama dokunulmazlığının kaldırılması istemlerine ilişkin ilgi önergenizde yer alan sorularınız ekte cevaplandırılmıştır.
Bilgilerinizi rica ederim.

Bekir BOZDAG
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanvekili

Ek: Soru Cevabı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI

EK

CEVAPLAR:

Cevap 1.- Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyonunda Bulunan Yasama Dokunulmazlığı Tezkerelerinin siyasi partilere ve bağımsız milletvekillerine göre sayıları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Sıra No	Siyasi Partinin Adı	Yasama Dokunulmazlığı Tezkeresine Konu Milletvekili Sayısı	Siyasi Partiler Bakımından Dosya Sayısı
1	Adalet ve Kalkınma Partisi	5	8
2	Cumhuriyet Halk Partisi	71	325
3	Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi	43	628
4	Milliyetçi Hareket Partisi	9	11
5	İYİ Parti	9	30
6	Yeni Yol Partisi	1	1
7	Türkiye İşçi Partisi	3	42
8	Demokratik Bölgeler Partisi	1	2
9	Bağımsız	3	5
Toplam		145	1052

Cevap 2., 3., 4. ve 5.- Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna 28'inci Yasama Döneminde milletvekilinin kendisinin kolluk kuvvetlerinden "kötü muamele" gördüğü iddiasını içeren başvuru sayısı 1'dir. Bahsi geçen başvuru, kolluk kuvvetlerinin kurdukları barikatlarla milletvekilinin etrafını sardığı ve İl Seçim Kuruluna dilekçe vermesini şiddetle engellediği iddialarıyla yapılmıştır. Başvuru hakkında iddia konusuna göre, 05.12.1990 tarihli ve 3686 sayılı İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kanunu'nun 5'inci maddesi uyarınca İçişleri Bakanlığından bilgi talep edilmiş ve Kurum cevap yazısı başvurana iletilmiştir.

Dilekçe No	Başvuran	Özet	İşlem Kodu
3178	CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır Milletvekili)	02.04.2024 tarihinde DEM Parti Bitlis İl Seçim Kuruluna itiraz dilekçesi vermek için giderken TOMA'lardan su ve gaz sıkılarak itiraz dilekçelerinin verilmesinin engellendiği iddia edilmektedir.	K1_Kötü Muamele

01.01.2015 tarihinden bu yana, Anayasa'nın 76'ncı maddesinin ikinci fıkrası, 83'üncü maddesinin ikinci fıkrası ve 84'üncü maddesinin ikinci fıkrası ile TBMM İçtüzüğü'nün 135 ve 136'ncı maddesinin ikinci fıkrasına istinaden kesin hüküm giyme nedeniyle; Van Milletvekili Figen YÜKSEKDAĞ ŞENOĞLU, Diyarbakır Milletvekili Nursel AYDOĞAN, Siirt Milletvekili Besime KONCA, Hakkari Milletvekili Ferhat ENCU, Muş Milletvekili Ahmet YILDIRIM, Şanlıurfa Milletvekili İbrahim AYHAN, Diyarbakır Milletvekili Osman BAYDEMİR, Hakkari Milletvekili Selma IRMAK, Hakkari Milletvekili Leyla GÜVEN, Diyarbakır Milletvekili Musa FARİSOĞULLARI ve İstanbul Milletvekili Şerafettin Can ATALAY'ın milletvekilliği düşmüştür.

01.01.2015 tarihinden bu yana, Anayasa'nın 84'üncü maddesinin dördüncü fıkrası ile TBMM İçtüzüğü'nün 135 ve 138'inci maddesine istinaden devamsızlık nedeniyle; Hakkari Milletvekili Faysal SARIYILDIZ, Şırnak Milletvekili Tuğba Hezer ÖZTÜRK, Ağrı Milletvekili Leyla ZANA ve Diyarbakır Milletvekili Semra GÜZEL'in milletvekilliği düşmüştür.

İstanbul Milletvekili Kadri Enis BERBEROĞLU'nun hakkındaki kesinleşmiş mahkeme kararı, Genel Kurulun 04.06.2020 tarihli 95'inci Birleşiminde bilgiye sunulmasıyla Anayasa'nın 76'ncı maddesinin ikinci fıkrası, 83'üncü maddesinin ikinci fıkrası ve 84'üncü maddesinin ikinci fıkrası ile TBMM İçtüzüğü'nün 135 ve 136'ncı maddesinin ikinci fıkrasına istinaden milletvekilliği sıfatı sona ermiştir. Ancak Anayasa Mahkemesinin kararı üzerine yerel mahkemenin 10/02/2021 tarihli yazısının, 11/02/2021 tarihli 46'ncı birleşimde Genel Kurulun bilgisine sunulmasıyla söz konusu milletvekili milletvekilliği sıfatını yeniden kazanmıştır.

Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk GERGERLİOĞLU'nun hakkındaki kesinleşmiş mahkeme kararı Genel Kurulun 17/03/2021 tarihli 60'ıncı Birleşiminde bilgiye sunulmasıyla Anayasa'nın 76'ncı maddesinin ikinci fıkrası, 83'üncü maddesinin ikinci fıkrası ve 84'üncü maddesinin ikinci fıkrası ile TBMM İçtüzüğü'nün 135 ve 136'ncı maddesinin ikinci fıkrasına istinaden milletvekilliği sıfatı sona ermiştir. Ancak Anayasa Mahkemesinin kararı üzerine yerel mahkemenin 14/07/2021 tarihli yazısının, 16/7/2021 tarihli 104'üncü birleşimde Genel Kurulun bilgisine sunulmasıyla söz konusu milletvekili milletvekilliği sıfatını yeniden kazanmıştır.

8.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, Katar'da şehit düşen Türk asker ve teknisyenleri için yapılan cenaze törenine ilişkin sorusu ve Millî Savunma Bakanı Yaşar Güler'in cevabı (7/42649)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda belirtilen sorularımın Anayasa'nın 98, TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri uyarınca Millî Savunma Bakanı Yaşar Güler tarafından yanıtlanmasını arz ederim. 24.03.2026

Dr. İlhami Özcan AYGUN
CHP Tekirdağ Milletvekili

Katar'da düşen helikopterde bulunan Türk şehitlerine yönelik cenaze töreninde yaşananlar, toplumumuzda büyük üzüntü yaratmıştır. Katar'da düzenlenen cenaze töreninde; naaşların ve Türk bayrağının yere konulduğu görüntü, Türkiye'deki resmi cenaze protokolüne de devlet geleneklerine de uymamaktadır. Törende Türkiye'nin Katar Büyükelçisi Mehmet Mustafa Göksu'nun da yer alması ve hiçbir itirazda bulunmaması düşündürücüdür.

- 1) Katar'daki helikopter kazasında şehit olan Hava Savunma Binbaşı Sinan Taştekin, ASELSAN teknisyenleri Süleyman Cemre Kahraman ve İsmail Enes Can için camideki cenaze namazında yapılan uygulama, kamuoyunda büyük rahatsızlık yaratmıştır. Türk bayrağına sarılı cenazelerin tabut kullanılmadan yere konulması, ayak hizasında yere bırakılması Türkiye'nin devlet geleneğine uygun değildir. Bu durum nasıl kabul edilmiştir?
- 2) Katar geleneği diye geçirtililemeyecek bu törene ilişkin olarak Katar'daki askeri ataşelik ve askeri görevliler neden itiraz etmemiştir?
- 3) Türk şehitlere Türk devlet geleneklerine uygun şekilde cenaze töreni yapılması için neden ısrarlı girişimde bulunulmamıştır?

T.C.
MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI
Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : Z-88839574-610-2026/7064-6049322
Konu : Yazılı Soru Önergesi

16 Nisan 2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

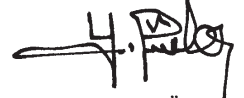
İlgi : 07.04.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1830748 sayılı yazınız.

Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan AYGUN tarafından TBMM Başkanlığına verilen ve Millî Savunma Bakanı tarafından cevap verilmesi talep edilen, 7/42649 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

Şehitlerimizin aziz naaşları, ev sahibi ülkenin kendi milli usullerine uygun olarak her iki ülkenin şehit personelinin onurlarına gerçekleştirdiği uğurlama törenlerini müteakip teslim alınmış ve usulüne uygun şekilde ülkemize nakledilmiştir.

Şehitlerimize yönelik tüm işlemler, ilgili mevzuat ve talimatlar çerçevesinde yürütülmüştür.

Arz ederim.

Yaşar GÜLER
Bakan

9.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir soru önergesinin cevabına ilişkin sorusu ve Millî Savunma Bakanı Yaşar Güler'in cevabı (7/42651)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Millî Savunma Bakanı Sayın Yaşar Güler** tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Ömer Faruk GERGERLİOĞLU

Kocaeli Milletvekili

03.02.2026 tarihli soru önergemde 28 Aralık 2011 tarihli ceridenin içeriği konusunda bilgi edinme talebime 23.03.2026 tarihinde bakanlığınızdan gelen cevapta bahse konu olay ile ilgili bilgi ve belgelerin 29 Temmuz 2016 tarihinde Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'na teslim edildiği iletildi fakat önergeme ilişkin bilgi ve belgelerin içeriği ile ilgili herhangi bir cevap verilmediğinden aşağıdaki soruları yineleyerek tekrar tarafınıza soru önergesi gönderme ihtiyacı hasıl olmuştur.

Bu bağlamda;

- 1) 28 Aralık 2011 tarihli bakanlığınızın ceride içeriği nelerdir?
- 2) 28 Aralık 2011 tarihli ceridedeki yazışma içerikleri nelerdir?
- 3) 34 kişinin yaşamını yitirdiği saldırıda uçaklara vur emri kim tarafından verilmiştir?

T.C.
MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI
Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Sayı : Z-88839574-610-2026/7066 - 6045910
Konu : Yazılı Soru Önergesi

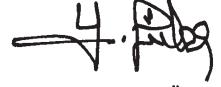
15 Nisan 2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 16.02.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1798708 sayılı yazınız.

Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk GERGERLİOĞLU tarafından TBMM Başkanlığına verilen ve Milli Savunma Bakanı tarafından cevap verilmesi talep edilen 7/42651 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

Yazılı soru önergesinde belirtilen konularla ilgili aynı içerikteki 7/39989 sayılı yazılı soru önergesine Bakanlığımızca 23.03.2026 tarihinde cevap verilmiştir.
Arz ederim.

Yaşar GÜLER
Bakan

10.- İstanbul Milletvekili Namık Tan'ın, 17 Mart 2026 tarihli Cumhurbaşkanlığı Kararı kapsamında transit geçmesine izin verilen askerî malzemelere ilişkin sorusu ve Ticaret Bakanı Ömer Bolat'ın cevabı (7/42671)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA,

Aşağıdaki sorularımın Ticaret Bakanı Ömer BOLAT tarafından Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü 96. Maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim. 19.03.2026

Namık TAN
İstanbul Milletvekili

17 Mart tarihli Resmî Gazete ile yürürlüğe giren 11068 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı, “Harp Araç ve Gereçleri ile Silah, Mühimmat ve Bunlara Ait Yedek Parçalar, Askeri Patlayıcı Maddeler, Bunlara Ait Teknolojilerin Türkiye Gümrük Bölgesinden Transit Geçişine ve Transit Ticaret Kapsamında Yeniden İhracatına İlişkin Karar” zamanlaması açısından kamuoyunda birtakım kaygılara ve şüphelere yol açmıştır. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığına bağlı Dezenformasyonla Mücadele Merkezi tarafından yapılan açıklama, kararın “harp araç ve gereçleri, silah, mühimmat ve askerî patlayıcı maddelerin Türkiye üzerinden transit geçişi serbest bırakmadığını; aksine bu işlemlerin Ticaret Bakanlığı tarafından verilecek uygunluk yazısına bağlanarak ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri doğrultusunda izne ve denetime tabi hale getirildiğini” beyan etse de; bu kararın Amerika Birleşik Devletleri ve İsrail’in 28 Şubat’tan itibaren İran’a yönelik aralıksız saldırıları ve İran’ın tüm Ortadoğu bölgesini etkileyen karşı saldırıları devam etmekteyken yayınlanması, basın yayın organlarında Cumhurbaşkanlığı’nın ABD ve İsrail operasyonlarına destek içerikli bir askeri sevkiyata hazırlık amaçlı olarak bu kararı aldığı iddia edilmiştir. Kamuoyundaki kaygıların ve şüphelerin giderilmesi bağlamında:

- 1) Daha önceki kanun ve yönetmeliklere ek olarak son Cumhurbaşkanlığı kararı, yabancı devletlerin Türkiye üzerinden harp araç gereçleri ve benzeri emtianın ticaretini veya sevkiyatını talep ettiği durumlarda bakanlığınız aslî yetkili izin mercii kabul etmektedir. Bu taleplere ilişkin olarak Millî Savunma Bakanlığı ile yürüttüğünüz ortak işişare çalışmaları bulunmakta mıdır veya bu bakanlıktan görüş alma talebiniz olmuş mudur?
- 2) Türkiye üzerinden gerçekleştirilecek harp araç gereçleri ve benzeri emtianın sevkiyatının ülkemize uzun veya kısa vadeli etkilerine dair bakanlığınızın bünyesinde yürütülen herhangi bir çalışma mevcut mudur?
- 3) Bakanlığınız Türkiye üzerinden harp araç gereçleri ve benzeri emtianın ticareti veya sevkiyatı konusunda verdiği izinleri hangi değerlendirmelere göre yapmaktadır? Sevkiyat ve ticaret işlemlerinin, Türkiye’nin ulusal güvenliğini doğrudan etkileyip etkilemeyeceğine dair dışarıdan görüş almıyorsanız, bakanlığınız içerisinde bu değerlendirmeleri yapacak bir birim bulunmakta mıdır? Şayet bu konuda özel bir biriminiz yoksa, oluşturmayı ve uzman istihdam etmeyi planlıyor musunuz?
- 4) Bugüne kadar ülkemiz üzerinden gerçekleşen harp araç gereçleri ve benzeri emtianın sevkiyatı konusunda Millî Savunma Bakanlığına yönelik bilgilendirme yaptınız mı?

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI

Sayı : E-69602026-610-00121131703 /00121374 4.86
Konu : Soru Önergesi (7/42671)

21.04.2026

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 07.04.2026 tarihli ve 43452547-120.07.04-E.1830748 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazıları ekinde yer alan, İstanbul Milletvekili Sayın Namık TAN tarafından verilen 7/42671 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmuştur.
Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Ömer BOLAT
Bakan

Ek: Soru Önergesi Cevabı

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI

İstanbul Milletvekili Sayın Namık TAN'a Ait 7/42671 Sayılı Yazılı Soru Önergesine İlişkin Cevaplar:

Bakanlığımız görev ve yetki alanına giren hususlar itibarıyla önergenize ilişkin cevaplarımıza aşağıda yer verilmiştir:

1-4) Bahse konu düzenlemenin hazırlanması aşamasında, aralarında Milli Savunma Bakanlığının da bulunduğu ilgili tüm kurumlarla toplantılar gerçekleştirilmiş olup, Bakanlığımızca hazırlanan mevzuat taslağı Milli Savunma Bakanlığı başta olmak üzere ilgili tüm kurumların görüşüne sunulmuş ve bu görüşler neticesinde nihai hale getirilen düzenleme Cumhurbaşkanlığına sevk edilmiştir.

Düzenlemenin uzun vadeli stratejik hedefi; askeri eşyaların ülkemiz üzerinden transit geçişinde hukuki belirliliği sağlamak, bürokratik gecikmeleri önlemek ve Türkiye'nin kontrol mekanizmalarını daha hızlı ve etkin bir şekilde işleterek ulusal ve uluslararası güvenliğin temini çabalarını artırmak suretiyle ticaretin en güvenli yapıldığı ülke olma hedefi yolunda ilerlemektir.

Düzenleme kapsamındaki tüm transit geçiş ve transit ticaret başvuruları Bakanlığımıza yapılmakta, Bakanlığımızca Dışişleri Bakanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı ve gerek görülmesi halinde ilgili diğer kurum ve kuruluşlardan sevkiyatta sakınca bulunup bulunmadığına yönelik görüşleri alınmaktadır. Sevkiyata izin verilebilmesi için görüşü sorulan tüm kurumların olumlu görüşü aranmaktadır. Herhangi bir kurumdan olumsuz görüş bildirilmesi halinde sevkiyata izin verilmemektedir.

Bununla birlikte, mezkûr düzenleme kapsamındaki tüm başvurular için Milli Savunma Bakanlığına da görüş sorulmakta olduğundan anılan Bakanlık her sevkiyata ilişkin bilgiye sahip bulunmaktadır.

1.- İstanbul Milletvekili Suat Özçağdaş ve 20 Milletvekilinin, eğitim kurumlarında şiddet olaylarının nedenlerinin araştırılarak okullarda fiziksel ve sosyal güvenliği tesis edecek bütüncül politikaların geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4004)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Şanlıurfa ve Kahramanmaraş'ta art arda yaşanan okul saldırılarında, içlerinde öğrencilerimizin, öğretmenlerimizin ve okul çalışanlarımızın olduğu 29 kişi yaralanmış, bir öğretmen ve 8 öğrencimiz hayatını kaybetmiştir. Okullarımızda gün geçtikçe artan ve ülkemize derin acılar yaşatan şiddet olaylarının, bu olaylara zemin hazırlayan; yoksulluk, güvenlik eksikliği, akran zorbalığı, şiddete özendiren televizyon dizileri ve sosyal medya içerikleri, yetersiz psikososyal destek hizmetleri, okul sosyal hizmet sistemi ve okul sağlık hizmeti yokluğu, bireysel silahlanma, madde kullanımı, suça sürüklenme ve yerleşen cezasızlık algısının temel nedenlerinin saptanması; toplumsal şiddet sarmalının eğitim ortamına etkilerinin araştırılarak; okulların güvenli, sağlıklı ve huzurlu alanlar haline getirilmesi için somut çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Hikmet Yılmaz Halıcı
İsparta Mv.

Gizem Özcan
Muğla Mv.

Suat Özçağdaş
İstanbul Milletvekili

Rifat T. Nettekavir
İzmir Mv.

Sent HRPACI
Denizli Mv.

Gökçe Göçen
İzmir Milletvekili

Bilal Bilici
Adana Mv

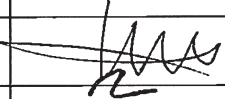
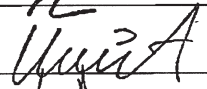
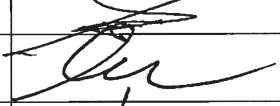
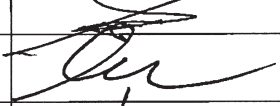
Semra Dinger
Antalya Mv.

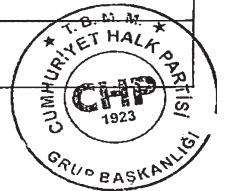
MURAT BAKAN
İZMİR Mv

Deniz Yavuzılmaz
Zonguldak Mv.

Sibel Trabzon
Sibel Trabzon

Adı-Soyadı	İli	İmza
ADAN KARASU	Sivas Mv.	
Yusuf İZAL	İzmir Mv.	
Mehmet GÜELMANER	HA-AY Mv.	
Nail GİLER	Kocaeli Mv.	
Seyit TORUN	ORDU Mv.	
Ali Özkan	K.Meraz	
Mahmut Topal	Sarıyer	
Türker Aras	Bolu	
Gamze TAŞCIAR	Ankara Mv.	
Gülizar BİGER KARACA	Denizli Mv.	

GENEL GEREKÇE

Ülkemizde korunmaya en çok ihtiyaç duyan kesim çocuklarımız ve çocuklarımızın gün içerisinde en çok vakitlerini geçirdikleri yer ise okullarımızdır. Maalesef okullarımız son yıllarda şiddetin merkezi haline gelmiş, ciddi güvenlik açıkları sebebiyle öğrencilerimiz, öğretmenlerimiz, okul çalışanlarımız yaralanmış ve hayatını kaybetmiştir. Yine MESEM'lerde çalışırken yaralanan çocuklarımız olmuş, 18 çocuğumuz ise hayatını kaybetmiştir. Çocuklarımızı; ihmalden, istismardan, şiddetten koruyamadığımız, can güvenliğini sağlayamadığımız okullar ve okul çevreleri kabul edilemez.

Defalarca dile getirdiğimiz, Meclis gündemine sunduğumuz somut öneriler ve çözümler gözardı edilmiş, okullarımıza; 65 bin uzman, deneyimli ve kadrolu güvenlik görevlisi, 75 bin okul sağlığı hemşiresi, 100 bin temizlik görevlisi, yeterli rehber öğretmen, teknik personel ve kütüphaneci ataması kabul edilmemiş; çocuklarımıza bir öğün ücretsiz yemek ve temiz içme suyu sağlanmamıştır. Okullarımız iktidar tarafından; bile isteye, göz göre göre fiilen korumasız bırakılmıştır. Ancak okullardaki güvenlik sorunu sadece fiziksel tedbirlerle sınırlı değildir. Derinleşen toplumsal eşitsizlikler doğrudan okullara yansımakta; yoksulluk, ayrımcılık, toplumsal huzursuzluk çocukların davranışlarını ve okul iklimini tahrip etmektedir. Buna rağmen güçlü bir okul sosyal hizmet sistemi kurulmamış, çocuklarımız yalnız bırakılmıştır.

Okullarımız ve çocuklarımız, ihtiyaç duydukları güçlü bir psikososyal destek sisteminden mahrumdur. Verilen sözlere rağmen yeterli rehber öğretmen ataması yapılmamış, risk altındaki çocuklara erken müdahale edilebilecek kurumsal bir mekanizma işletilmemiştir. Bu boşluğu ise toplumda giderek artan ve cezasızlıkla ödüllendirilen şiddet iklimi doldurmuştur. Televizyon dizilerinden sosyal medya paylaşımlarına, online oyunlardan kitle iletişim araçları içeriklerine kadar her alanda şiddetin özendirilmesi, bireysel silahlanmadaki kontrolsüz artış ve toplumda yerleşen cezasızlık algısı, çocukların ve gençlerin dünyasını doğrudan etkilemektedir.

Öte yandan; akran zorbalığı, madde kullanımı ve suça sürüklenme gibi hayati sorunlar karşısında önleyici programlar geliştirilmemekte, Rehberlik ve Araştırma Merkezleri (RAM) üzerinden verilen yönlendirme ve rehberlik hizmetleri etkin biçimde sunulmamakta, okul temelli rehberlik hizmetleri etkin biçimde işletilmemekte, psikososyal destek mekanizmaları güçlendirilmemekte ve risk altındaki çocuklarımız dikkate alınmamaktadır. Bu ihmallerin sonucunda, suça karışan çocuk sayısı her geçen yıl artmaktadır. Çocuklarımız okula açılmakta, hijyenik olmayan okul tuvaletlerinden su içmek zorunda kalmaktadır.

Defalarca sunduğumuz tekliflere rağmen "bir öğün okul yemeği ve temiz içme suyu" desteği hayata geçirilmemiştir. Okullarda sağlık hizmetlerinin yok sayılması da güvenlik krizini derinleştirmektedir. Acil durumlarda müdahale edecek bir sağlık görevlisinin dahi bulunmadığı okullarımız, okul kazalarına ve şiddet olaylarına karşı tamamen savunmasızdır.

Tüm bu nedenlerle; eğitimde şiddetin kök nedenlerini araştırmak, okulların fiziksel, sosyal ve ruhsal güvenliğini tesis edecek bütüncül politikaları geliştirmek amacıyla Anayasa'nın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

2.- Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekilleri Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç ve Manisa Milletvekili Erkan Akçay tarafından eğitim kurumlarında dijital mecralarda bulunan içeriklerden kaynaklanan şiddet, istismar ve olumsuz etkilerin araştırılarak çözüm önerileri geliştirilmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4005)

MİLLİYETÇİ HAREKET PARTİSİ
TBMM
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 889

25/04/2026

Konu :

TBMM BAŞKANLIĞI

Eğitim Kurumlarımızda Sanal Dünya Kaynaklı Şiddet, İstismar ve Olumsuz Etkilerin Araştırılarak Çözüm Önerilerinin Belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci maddesi ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

Erkan AKÇAY

Manisa Milletvekili
MHP Grup Başkanvekili

Filiz KILIÇ

Nevşehir Milletvekili
MHP Grup Başkanvekili

GEREKÇE

Dijital teknolojilerin hızla gelişmesi ve internet kullanımının yaygınlaşması, eğitim çağındaki çocuklarımızın ve gençlerimizin gündelik yaşam pratiklerini köklü biçimde değiştirmiştir. Akıllı telefonlar, sosyal medya platformları, çevrimiçi oyunlar ve video içerik servisleri, öğrencilerimizin zamanlarının önemli bir kısmını kapsar hale gelmiştir. Bu durum bilgiye erişim, öğrenme ve iletişim açısından fırsatlar sunmakla birlikte; denetimsiz, kontrolsüz ve bilinçsiz kullanım neticesinde bireysel, toplumsal ve pedagojik açıdan ciddi risk alanları doğurmaktadır.

Özellikle son yıllarda, sanal ortamda maruz kalınan şiddet içerikleri, siber zorbalık, dijital istismar, nefret söylemi ve bağımlılık yapıcı içeriklerin; çocuklar ve gençler üzerinde olumsuz etkiler meydana getirdiği, bu etkilerin zamanla gerçek hayata yansyarak okul ortamlarında şiddet eğilimlerini artırabildiği gözlemlenmektedir.

Ne yazık ki geçtiğimiz günlerde Şanlıurfa'da bir okulda meydana gelen saldırıda 16 kişi yaralanmış, Kahramanmaraş'ta bir okulda meydana gelen saldırıda ise 9 kişi hayatını kaybetmiş ve 13 kişi yaralanmıştır.

Ülkemizde örgün eğitimde, 15 milyondan fazlası devlet okullarında olmak üzere yaklaşık 17 milyon öğrenci eğitim görmektedir. Başta ilgili bakanlıklar olmak üzere Devletimizin bütün kurumları iş birliği içerisinde okullarımızın ve öğrencilerimizin güvenliğini sağlamak adına gerekli çabayı göstermektedir. Nitekim 16/04/2026 tarihinde, İçişleri Bakanı Mustafa Çiftçi ve Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in başkanlığında, valiler, il emniyet müdürleri, il jandarma komutanları ve il milli eğitim müdürlerinin katılımı ile güvenlik açısından okul ve çevreleri için alınacak önlemlerin gözden geçirildiği bir toplantı gerçekleştirilmiştir.

Yaşanan şiddet olayları, öğrencilerin davranışları ile dijital ortamda maruz kaldıkları içerikler arasındaki ilişkinin çok yönlü olarak incelenmesi gerektiğini göstermekte, konunun ciddiyetini ve alınması gereken tedbirlerin gerekliliğini açıkça ortaya koymaktadır. Bu tür olaylar, yalnızca bireysel vakalar olarak değil; daha geniş bir toplumsal ve yapısal sorunun yansıması olarak değerlendirilmelidir.

Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli, bu vahim gelişmelerin arka planındaki en büyük tehditlerden birine işaret ederek, dijitalleşmenin kontrolsüz yaygınlığı, sosyal medya mecralarının denetimsiz etkisi ve giderek derinleşen akran zorbalığının, çocuklarımızın ruh dünyasında telafisi güç tahribatlar meydana getirdiğini beyan etmiştir.

Sanal dünya kaynaklı risklerin artması; çocukların korunması, sağlıklı gelişimlerinin desteklenmesi ve eğitim ortamlarının güvenliğini sağlanması açısından bütüncül politikaların geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Bu kapsamda; ailelerin, eğitimcilerin ve ilgili kamu kurumlarının bilinçlendirilmesi, dijital içeriklerin denetimi, okul temelli psikososyal destek mekanizmalarının güçlendirilmesi ve önleyici politikaların hayata geçirilmesi büyük önem taşımaktadır. Sorunun nedenlerinin doğru tespit edilebilmesi ve etkili çözüm önerilerinin geliştirilebilmesi için konunun Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında kapsamlı olarak araştırılması gerekmektedir.

Bu itibarla; eğitim kurumlarında sanal dünya kaynaklı şiddet, istismar ve diğer olumsuz etkilerin nedenlerinin tespit edilmesi, mevcut durumun bütün yönleriyle analiz edilmesi, ulusal ve uluslararası iyi uygulama örneklerinin incelenmesi ve kalıcı çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci maddesi ile Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılması zaruri görülmektedir.

3.- İYİ Parti Grubu adına Grup Başkan Vekilleri Antalya Milletvekili Uğur Poyraz ve Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez tarafından Şanlıurfa ve Kahramanmaraş'ta bulunan okullarda meydana gelen silahlı saldırı olayları başta olmak üzere eğitim kurumlarında artış gösteren şiddet olaylarının nedenlerinin tüm boyutlarıyla araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4006)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Şanlıurfa'nın Siverek ilçesinde Ahmet Koyuncu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nde 14 Nisan 2026 tarihinde ve Kahramanmaraş'ın Onikişubat ilçesinde Ayser Çalık Ortaokulu'nda 15 Nisan 2026 tarihinde meydana gelen okul saldırıları başta olmak üzere, son dönemde eğitim kurumlarında artış gösteren silahlı ve bıçaklı şiddet olaylarının nedenlerinin, güvenlik zafiyetlerinin, eğitim sistemine ilişkin yapısal sorunların, silah erişiminin ve gençlere yönelik psikososyal risk faktörlerinin tüm boyutlarıyla araştırılması, konunun tüm boyutlarıyla ele alınacak olduğu müstakil bir kanun teklifi süreci ile yasama mercii aracılığıyla neticelendirilmesine yönelik gerekli çalışmaların yapılması amacıyla; Anayasa'nın 98'inci maddesi ile İçtüzük'ün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasını arz ve teklif ederiz.

Turhan ÇÖMEZ
Balıkesir Milletvekili
İYİ Parti Grup Başkanvekili

Uğur POYRAZ
Antalya Milletvekili
İYİ Parti Grup Başkanvekili

GEREKÇE

Son yıllarda ülkemizde eğitim kurumlarında meydana gelen şiddet olaylarında belirgin bir artış gözlemlenmektedir. Okulların güvenli ortam olma niteliği giderek zayıflamakta ve okullar öğrenciler, öğretmenler ve eğitim çalışanları açısından ciddi güvenlik risklerinin bulunduğu yerler haline gelmektedirler. Bu durum, yalnızca bireysel vakalarla açıklanamayacak ölçüde yaygınlaşmış ve yapısal bir sorun haline gelmiştir.

14 Nisan 2026 tarihinde Şanlıurfa'nın Siverek ilçesinde bulunan Ahmet Koyuncu Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nde, eski bir öğrenci tarafından gerçekleştirilen silahlı saldırı sonucunda çok sayıda öğrenci, öğretmen ve personel yaralanmıştır. Saldırganın olay öncesinde sosyal medya üzerinden tehdit içerikli paylaşımlarda bulunması, olayın planlı bir eylem olduğunu göstermektedir. Olay sonrasında bazı kamu görevlilerinin görevden uzaklaştırılması, okul güvenliği ve idari sorumluluklar açısından ciddi zafiyetlerin bulunduğuna işaret etmektedir.

Bu olayın hemen ertesi gününde, 15 Nisan 2026 tarihinde Kahramanmaraş'ın Onikişubat ilçesinde yer alan Ayser Çalık Ortaokulu'nda gerçekleşen saldırı ise çok daha ağır sonuçlar doğurmuştur. Okulun öğrencilerinden biri olan failin ateşli silahlarla gerçekleştirdiği saldırı sonucunda çok sayıda öğrenci ve bir öğretmen hayatını kaybetmiş, birçok kişi yaralanmıştır.

Olay öncesinde okulun fiziki ve yapısal güvenlik zafiyetlerinin veliler tarafından fark edildiği; bu kapsamda Okul Aile Birliği aracılığıyla okul yönetimine başvuruda bulunularak güvenlik önlemlerinin artırılması, özellikle okula bir güvenlik görevlisi tahsis edilmesi yönünde talepler iletiliği bilinmektedir. Ancak okul yönetimi, bütçe yetersizliği gerekçesiyle bu talebi karşılamamış; bunun üzerine Okul Aile Birliği'nin kendi imkanlarıyla güvenlik görevlisi temin etme yönündeki girişimi de mevzuata aykırılık gerekçesiyle reddedilmiştir.

Saldırganın birden fazla ateşli silahla okula girebilmiş olması, güvenlik önlemlerinin yetersizliğini ve çocuk yaşta silaha erişimin denetimi konusundaki eksiklikleri açık biçimde ortaya koymaktadır.

Son dönemde yaşanan benzer vakalar, okullarda şiddetin süreklilik kazandığını göstermektedir. Nitekim İstanbul'da Fatma Nur Çelik'in ders sırasında bıçaklanarak öldürülmesi ve İbrahim Oktugan'ın eski bir öğrenci tarafından silahla hedef alınması gibi vakalar, sorunun farklı boyutlarını gözler önüne sermektedir. Devlet okullarında öğretmenlerin ve öğrencilerin can güvenliğini doğrudan hedef alan ve yaşanan münferit olaylar olarak değerlendirilip üzerinde durulmayan bu hadiseler, son yaşanan olaylara giden yolda olayı

gerçekleştirenlere cesaret vermiştir. Okulların güvenliğindeki zafiyetler bu olaylar yaşandıktan sonra dahi ele alınmamış ve bakanlık devletin en temel görevlerinden olan öğrencinin güvenliğini sağlayacak tedbirleri almamıştır.

Bu gelişmeler, eğitim ortamlarında yaşanan şiddetin yalnızca bireysel davranışlarla açıklanamayacağını; daha geniş bir sosyal, ekonomik ve kurumsal çerçevede ele alınması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Okullarda yaşanan bu tür şiddet olaylarının arka planında birden fazla faktörün etkili olduğu değerlendirilmektedir. Öncelikle, eğitim kurumlarında fiziksel güvenlik önlemlerinin yeterliliği ciddi bir tartışma konusudur. Giriş-çıkış kontrollerinin etkinliği, güvenlik personeli uygulamaları, kamera sistemleri ve diğer koruyucu önlemlerin ülke genelinde eşit ve yeterli düzeyde uygulanıp uygulanmadığı belirsizdir. Bu durum, okullar arasında güvenlik açısından ciddi farklılıklar doğurmakta ve okulların güvenlik riskini artırmaktadır.

Kahramanmaraş'ta yaşanan olayda güvenlik kameraları düzgün çalışmamıştır. Yaşanan olayda birkaç saniyelik görüntünün ardından görüntüler kesilmiştir. Çocuk ilk eylemini gerçekleştirdikten sonra silah seslerini duyan okul yönetimi, elektrik trafosunda bir patlama olduğunu düşünerek sigortaları kapatmıştır. Sigortalar kapandığı için elektrikler ve dolayısıyla kameralar kesilmiştir. Normal şartlarda kamera sistemlerinde bulunması gereken kesintisiz güç kaynağı bu okulun sistemlerinde bulunmamaktadır. Çünkü okul yönetimi Millî Eğitim Bakanlığı'ndan kesintisiz güç kaynağı için düşük bir ödenek talep etmiş ancak bakanlık bu ödeneği vermemiştir.

Olay devam ederken de aileler okula gelmiştir. Olay sürerken 112 aranmış ancak dakikalarca beklenmesine rağmen gelen olmamıştır. Olay sürerken 112'ye ulaşmakta zorlanan vatandaşlar okulun etrafını sarmış ve ailelerin beyanına göre ambulans-polis gelmeden olay yerine gelmişlerdir. Acil durum ekiplerinin yetişememesinden kaynaklı olarak duruma vatandaşlar müdahale etmişlerdir.

Her iki okulun içinde bulunduğu güvenlik zafiyetleri ve olay sonrasında yaşananlar, bakanlığın okullardan gelen taleplere sessiz kalması ve acil durum ekiplerinin koordinasyonsuzluğunun vatandaşı sorumluluk almaya itmesinin yanı sıra çocukların silaha kolaylıkla erişimleri de üzerinde durulması gereken bir konudur. Çünkü çocukların ateşli silahlara ve kesici aletlere erişiminin kolaylığı, söz konusu olayların gerçekleşmesinde önemli bir faktör olarak öne çıkmaktadır. Özellikle ruhsatsız silah temininin bu kadar kolaylaşması Türkiye'deki asayiş sorununu her geçen gün derinleştirmektedir. Bu durum, sadece eğitim kurumları açısından değil, genel kamu güvenliği açısından da ciddi bir tehdit oluşturmaktadır.

Gençler arasında artan şiddet eğilimleri ve psikososyal sorunlar da dikkate alınması gereken bir diğer boyuttur. Okullarda rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetlerinin yetersizliği, risk altındaki öğrencilerin erken dönemde tespit edilmesini zorlaştırmakta; bu da potansiyel tehditlere karşı zamanında önlem alınamamasına yol açmaktadır.

Dizi ve gündüz kuşağı programlarındaki şiddet içeriklerinin etkileri de göz ardı edilemez. Mafya temalı diziler, intikam, aile içi çatışma ve psikolojik baskı sahneleriyle dolu yapımlar ile gündüz kuşağı programlarında şiddetin, kavgaların ve sağlıksız ilişki modellerinin rutin hale getirilmesi, gençlerde şiddeti “normal” ve “çözüm yolu” olarak algılamaya yol açmaktadır. Bu tür şiddet meseleleri RTÜK tarafından görmezden gelinirken, iktidarın politikalarına muhalif olan içeriklere karşı yoğun sansür uygulanması, medya denetimindeki çifte standardı açıkça ortaya koymakta ve toplumsal şiddet kültürünün yayılmasına dolaylı olarak katkı sağlamaktadır.

Son yıllarda gençler arasındaki şiddet eylemlerinde gözle görülür bir artış yaşanmaktadır. Bu tür olaylar gençlerin “şiddeti sorun çözme yöntemi” olarak algılamasına yol açmaktadır. Gençler arasında yaşanan olaylar, haliyle okullarda da cereyan etmekte ve eğitim kurumları şiddetin odak noktası haline gelmektedir. Toplumsal şiddet kültürünün sokaklardan okullara sıçraması, akran zorbalığı vakalarının artması ve günlük hayatta karşılaşılan gerilimlerin eğitim kurumlarında patlak vermesi, sorunun sadece eğitim politikalarıyla sınırlı olmadığını; daha geniş bir pencereden ele alınması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Disiplin süreçlerinin etkinliği ve okuldan uzaklaştırılan veya ilişkisi kesilen öğrencilerin izlenmesine yönelik mekanizmalar da bu çerçevede değerlendirilmelidir. Mevcut uygulamaların yetersizliği, bu öğrencilerin eğitim sistemi dışında kaldıktan sonra nasıl takip edildiği ve yeniden entegrasyon süreçlerinin nasıl yürütüldüğü önemli bir inceleme alanı olarak ortaya çıkmaktadır. Ayrıca farklı sosyo-kültürel arka planlara sahip öğrencilerin eğitim sistemine uyumu ve bu süreçte karşılaşılan sorunlar da güvenlik bağlamında ele alınmalıdır.

Öte yandan, Millî Eğitim Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı başta olmak üzere ilgili kurumların uzun yıllardır artan bu şiddet olaylarına karşı aldığı önlemlerin yetersizliği ve etkinliğinin ciddi şekilde sorgulanması gerekmektedir.

Geçmişte yaşanan benzer trajedilerden sonra somut ve kalıcı tedbirlerin alınmadığı, kurumlar arası koordinasyonun yetersiz kaldığı görülmektedir. Ayrıca muhalefet partileri tarafından konuya ilişkin hazırlanan önergeler ve kanun teklifleri de reddedilmektedir. Bu sistematik ihmal ve siyasi irade eksikliği, mevcut iktidarın eğitim ve güvenlik politikalarındaki zafiyetlerini gözler önüne sermekte ve benzer olayların tekrarlanmasına yol açmaktadır. Okul

müdürlerinin önceden savcılığa başvurmaya rağmen gerekli tedbirlerin alınmaması gibi örnekler önleyici mekanizmaların çöktüğünü açıkça ortaya koymaktadır.

Yine diğer taraftan Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminde yer alan ve kamuoyunda “torba yasa” olarak anılan kanun teklifi içerisinde; doğum iznine ilişkin düzenlemeler ile sosyal medya ve oyun platformlarına yönelik sınırlayıcı hükümler birlikte ele alınmaktadır. Ancak birbirinden mahiyet, kapsam ve etki alanı itibarıyla son derece farklı bu düzenlemelerin aynı teklif içerisinde değerlendirilmesi, yasama tekniği bakımından ciddi sakıncalar doğurmaktadır.

Nitekim söz konusu teklifin görüşmeleri sırasında sosyal medya ve dijital platformlara ilişkin düzenlemelerin, ailenin, çocukların ve gençlerin korunması gibi son derece hassas ve çok boyutlu bir alanı ilgilendirmesine rağmen, kapsamlı bir etki analizi yapılmaksızın, uzman görüşlerine yeterince başvurulmaksızın ve konuya özgü müstakil bir kanun çalışması yürütülmesi yönündeki öneriler dikkate alınmaksızın, genel ve yüzeysel değerlendirmelerle geçirildiği görülmüştür.

Teklif kapsamında yer alan 15 yaş altı bireylere yönelik sosyal medya kullanımının yasaklanmasına ilişkin yaklaşım; Anayasa ile güvence altına alınan ifade özgürlüğü ile maddi ve manevi varlığın geliştirilmesi hakları bakımından ciddi tartışmaları beraberinde getirmektedir. Bu noktada Anayasa’nın 14’üncü maddesinde açıkça ifade edildiği üzere temel hak ve hürriyetlerin ortadan kaldırılmasına veya ölçüsüz biçimde sınırlandırılmasına yol açabilecek yorum ve uygulamalardan kaçınılması esastır. Devlete yüklenen koruma ödevi, hak ve özgürlüklerin özünü zedeleyecek nitelikte bir müdahale yetkisi olarak değerlendirilemez.

Ayrıca dijital mecralarda çocukların korunması amacına yönelik olarak yalnızca yasaklayıcı tedbirlere başvurulması; uzun vadede sorunların çözümüne katkı sunmamakta, aksine daha derin ve kontrolsüz alanların oluşmasına zemin hazırlamaktadır. Bu çerçevede ebeveynlere yönelik dijital okuryazarlık eğitimlerinin yaygınlaştırılması, yaşa uygun içerik denetim mekanizmalarının geliştirilmesi ve platform bazlı sorumlulukların netleştirilmesi gibi yapısal önlemler hayata geçirilmeden getirilen sınırlamalar, eksik ve yetersiz kalacaktır. İktidarın eleştirel görüşlere karşı tavrı, Türk gençlerinin gelişim sürecinde kendilerini ifade etmek hususunda sahip olmaları gereken hürriyete de zarar vermektedir. Bu zararın ortadan kaldırılarak gençlere kendilerini ifade edecekleri alanlar bırakılmalı, yasakların gençleri korumayla sınırlı kalmayıp onların gelişimine engel olmasının önüne geçilmelidir. Aksi halde Türkiye’nin geleceği inşa etmek noktasındaki tasavvuru sekteye uğrayacaktır.

Bu itibarla söz konusu düzenlemelerin Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde başta Dijital Mecralar Komisyonu ile Adalet Komisyonu olmak üzere ilgili ihtisas komisyonlarında kapsamlı şekilde ele alınması, uzman görüşleri ve paydaş katkılarıyla olgunlaştırılması

gerekmektedir. Ancak iktidar partisi tarafından bu yöndeki öneriler reddedilmiş; konunun bürokratik görüşmelerle yeterince değerlendirildiği ve Meclis'in bu kapsamla yetinmesi gerektiği yönünde bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu tutum, milli iradenin tecelligâhı olan Gazi Meclis'in rolünü ve itibarını zedelemekte; böylesine hassas bir meselenin yüzeysel bir değerlendirmeye sınırlandırıldığını açıkça ortaya koymaktadır. Oysa ki bu mesele günlük siyasi tartışmaların ötesinde, toplumsal yapıyı, aile kurumunu ve gelecek nesilleri doğrudan ilgilendiren çok boyutlu bir politika alanıdır.

Şu açıktır ki sosyal medya ve dijital platformlara yönelik düzenlemelerin, tüm paydaşların katılımıyla, bilimsel veriler ve uzman görüşleri ışığında, ilgili ihtisas komisyonlarında etraflıca değerlendirilmesi ve müstakil bir kanun teklifi olarak ele alınması gerekmektedir. Mevcut yaklaşım ise bu gereklilikleri karşılamaktan uzak olup, yasama sürecinin niteliğini zedeleyen bir görünüm arz etmektedir. Söz konusu düzenlemelerin tüm yönleriyle incelenmesi, yasama sürecindeki eksiklik ve aksaklıkların ortaya konulması ve gerekli tedbirlerin belirlenmesi zorunluluk arz etmektedir.

Tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde; eğitim kurumlarında artan şiddet olaylarının nedenlerinin bütüncül bir yaklaşımla ele alınması, güvenlik zafiyetlerinin tespit edilmesi, risk faktörlerinin analiz edilmesi ve kalıcı çözüm yollarının geliştirilmesi büyük önem arz etmektedir. Bu çerçevede, okul güvenliği, silah erişimi, gençlerdeki psikososyal riskler, disiplin ve izleme mekanizmaları, sokaklardaki şiddet kültürü, iktidarın gençler üzerindeki baskı politikaları, medya ve dizi sektöründeki şiddet normalleşmesi ile kurumsal sorumlulukların ayrıntılı biçimde incelenmesi, benzer olayların tekrarının önlenmesi ve konunun tüm boyutlarıyla ele alınacağı müstakil bir kanun teklifi süreci ile yasama mercii aracılığıyla neticelendirilmesine yönelik gerekli çalışmaların yapılması amacıyla tüm tedbirlerin belirlenmesi için Meclis Araştırması açılması zaruri hale gelmiştir.

4.- Halkların Eşitlik ve Demokratik Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekilleri Kars Milletvekili Gülistan Kılıç Koçyiğit ve Muş Milletvekili Sezai Temelli tarafından suça sürüklenen çocukların durumunun tüm yönleriyle araştırılması ve çocuk odaklı bir koruma kanunu yapılması yolunda çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4007)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda belirtilen gerekçeler doğrultusunda, 14-15 Nisan 2026 tarihlerinde Şanlıurfa'nın Siverek ilçesi ile Kahramanmaraş'ta meydana gelen okul saldırılarının tüm boyutlarıyla araştırılması; eğitim sisteminde derinleşen yapısal sorunların, artan şiddet olgusunun ve çocukların güvenliğini tehdit eden koşulların ortaya çıkarılması; çocuk haklarının güvence altına alınmasına ilişkin mevcut mekanizmaların etkinliğinin değerlendirilmesi; ihmal ve sorumlulukların açığa çıkarılması ve benzer saldırıların önlenmesi amacıyla gerekli yapısal tedbirlerin belirlenmesi için Anayasa'nın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasını arz ve teklif ederiz.

Sezai TEMELLI

DEM Parti Grup Başkanvekili

Muş Milletvekili

Gülistan KILIÇ KOÇYİĞİT

DEM Parti Grup Başkanvekili

Kars Milletvekili

GEREKÇE

Bugün Türkiye'de çocuklar;

- Derinleşen yoksulluk ve güvencesizlik,
- Eğitime erişimde adaletsizlik ve eşitsizlik,
- Geleceksizlik duygusunun yaygınlaşması,
- Okullarda artan akran zorbalığı ve şiddet,
- Psikososyal destek mekanizmalarının yetersizliği,
- Güvenli olmayan okul ortamları,
- Kentleşme politikalarının yarattığı sosyal ayrışma,
- Gençler arasında artan madde bağımlılığı ve çeteleşme riski,
- Dijital bağımlılık ve sosyal izolasyon,
- Dijital mecralarda maruz kalınan riskler,
- Bireysel silahlı saldırıların yaygınlığı ve denetimsizliği nedeniyle çok boyutlu bir tehdit altında yaşamaktadır.

Söz konusu saldırılar, çocuk haklarının etkin biçimde hayata geçirilmesine yönelik erken uyarı ve önleyici mekanizmaların işletilmediğini; risk altındaki çocukların tespit edilemediğini ve gerekli sosyal destek süreçlerinin devreye sokulmadığını açıkça göstermektedir.

Özellikle son saldırılarda görüldüğü üzere, bireysel silahlara erişimin kolaylığı ve denetim mekanizmalarının yetersizliği, okul gibi en güvenli olması gereken kamusal alanların dahi ölümcül saldırılara açık hale gelmesine neden olmuştur. Kahramanmaraş'taki saldırıda bir çocuğun aile içindeki çok sayıda silaha erişebilmesi, bu denetim zafiyetini somut biçimde ortaya koymuştur. Bu durum, bir ebeveynin

münferit bir ihmali olmanın çok daha ötesinde kamusal denetim eksikliği zincirinin sonucudur.

Öte yandan, okullarda rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetlerinin yetersizliği; çocukların maruz bırakıldıkları şiddet, dışlanma ve yalnızlaşma gibi sorunların zamanında tespit edilmesini engellemektedir. Çocukların sosyal ve duygusal gelişimlerini destekleyen kamusal mekanizmaların zayıflatılması, bu tür saldırıların zeminini güçlendirmektedir.

Eğitim politikalarının belirlenme süreçlerinde demokratik katılımın zayıflatılması; eğitim emekçilerinin, akademisyenlerin ve toplumsal kesimlerin dışlanması da sorunları derinleştirmektedir. Merkezîyetçi ve ideolojik yaklaşımlar, eğitimin bilimsel ve pedagojik niteliğini zedelemekte; çocukların ihtiyaçlarına yanıt üretememektedir. Ayrıca çocuklara yönelik politikaların bütüncül bir yaklaşımdan yoksun olması; eğitim, sosyal hizmetler, sağlık ve yerel yönetimler arasında etkin bir koordinasyonun kurulamaması önemli bir yapısal sorun olarak karşımızda durmaktadır.

Yaşanan bu saldırılar aynı zamanda;

- Okullarda güvenlik anlayışının yalnızca fiziki önlemlerle sınırlı tutulmasının yetersizliğini,
- Psikososyal destek sistemlerinin eksikliğini,
- Eğitimde eşitsizliklerin yarattığı kırılganlığı,
- Şiddeti besleyen toplumsal ve siyasal dilin etkilerini açık biçimde ortaya koymuştur.

Bu nedenle söz konusu saldırıların;

- Silahlara erişim süreçleri ve denetim mekanizmalarındaki boşluklar,
- Okulların fiziksel ve idari güvenlik yapıları,
- Rehberlik ve psikososyal destek hizmetlerinin durumu ve kapasitesi,

- Risk altındaki çocukların tespitine yönelik mekanizmalar,
- Aile içi denetim ve destek sistemleri,
- Bireysel silahlanmanın çocuklar üzerindeki etkileri,
- Eğitim politikalarının çocukların ruhsal ve sosyal gelişimine ve şiddet üzerindeki etkileri,
- Toplumsal eşitsizliklerin ve yoksulluğun rolü,
- Çocuk haklarının sağlanmasına ilişkin kamusal yükümlülüklerin mevcut durumu başta olmak üzere tüm yönleriyle incelenmesi zorunludur.

Ayrıca, saldırılara ilişkin yürütülen idari ve adli süreçlerin şeffaflığı; kamu kurumlarının sorumluluğu ve olası ihmallerin tespiti; çocuk haklarının güvence altına alınmasına yönelik mevcut mevzuatın ve uygulamaların etkinliğinin değerlendirilmesi demokratik hesap verebilirlik açısından büyük önem taşımaktadır.

Çocukların yaşam hakkını korumak, güvenli ve eşitlikçi bir eğitim ortamı sağlamak devletin en temel yükümlülüklerinden biridir. Ancak mevcut tablo, bu yükümlülüğün yerine getirilmediğini açık biçimde göstermektedir. Çocukların güvenliğini sağlamak yalnızca güvenlikçi tedbirlerle mümkün değildir. Çocuk odaklı, hak temelli ve önleyici sosyal politikaların hayata geçirilmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda;

- Tüm okullarda erişilebilir ve nitelikli psikososyal destek mekanizmalarının kurulması,
- Çocuklara yönelik erken uyarı ve izleme sistemlerinin geliştirilmesi,
- Akran zorbalığı ve okul içi şiddete karşı bilimsel ve önleyici programların uygulanması,
- Bireysel silahlanmanın sıkı denetime tabi tutulması,
- Çocuk yoksulluğu ile mücadeleye yönelik kamusal politikaların güçlendirilmesi,

- Çocukların karar süreçlerine katılımını sağlayan demokratik mekanizmaların oluşturulması acil ve zorunlu adımlar olarak karşımızda durmaktadır.

Bu kapsamda kurulacak bir Meclis Araştırma Komisyonu;

- Gerçeklerin açığa çıkarılmasına,
- Siyasi ve idari sorumlulukların belirlenmesine,
- Eğitimde şiddeti önleyici bütünlüklü politikaların geliştirilmesine,
- Çocuk haklarının güvence altına alınmasına yönelik yapısal adımların atılmasına katkı sunacaktır.

Toplumsal barışın, ancak eşitlikçi, özgürlükçü ve hak temelli bir eğitim sistemiyle mümkün olduğu açıktır. Okulların güvenlikçi politikalarla değil; bilim, demokrasi ve toplumsal adalet ilkeleriyle güçlendirilmesi gerekmektedir. Çocukların yaşam hakkı ve üstün yararı, tüm kamu politikalarının merkezinde yer almak zorundadır. Bu sorumluluk ertelenemez ve devredilemez bir yükümlülüktür.

Bu bağlamda 14-15 Nisan 2026 tarihlerinde Şanlıurfa (Siverek) ve Kahramanmaraş'ta meydana gelen okul saldırılarının tüm yönleriyle, çocuk hakları merkezli perspektifle araştırılması; sorumluların tespiti ve benzer saldırıların önlenmesine yönelik kalıcı, bütünlüklü ve hak temelli politikaların oluşturulması amacıyla bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasını zorunludur.

5.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen ve 19 Milletvekilinin, son dönemlerde eğitim kurumlarında yaşanan şiddet olaylarının nedenlerinin tüm boyutlarıyla araştırılarak okullardaki güvenliğin sağlanması için alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4008)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Eğitim kurumlarında son dönemde yaşanan şiddet olayları, kamuoyunda derin bir endişe uyandırmıştır. Ancak bu vakaları yalnızca bir okul güvenliği sorunu olarak değerlendirmek, meselenin arka planındaki yapısal gerçekliğin göz ardı edilmesine yol açacaktır. Söz konusu tablo; çocuk koruma mekanizmalarının ve psikososyal destek hizmetlerinin yetersizliğinin yanı sıra, sosyokültürel alandaki tahribatı, aile kurumunun maruz kaldığı baskılar ile toplumsal ve kurumsal güven ortamındaki aşınmayı bir arada yansıtmaktadır. Okullarımızda görünür hâle gelen ve bir beşerî sermaye kaybına dönüşen bu şiddet sarmalının kök nedenlerinin araştırılması, kurumlar arası müdahale süreçlerindeki idari engellerin tespit edilerek çok disiplinli güvenlik ağlarının kurulması ve kalıcı kamu politikalarının geliştirilmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz. 21.04.2026

Bülent KAYA
Grup Başkanvekili
İstanbul Milletvekili

Selçuk ÖZDAĞ
Grup Başkanvekili
Muğla Milletvekili

Mehmet Emin EKMEN
Grup Başkanı
Mersin Milletvekili

GEREKÇE

Bir devletin çocuklarına karşı en temel yükümlülüğü, onlara güvenli bir büyüme ortamı sunmaktır. Bu yükümlülük sadece eğitim binalarının fiziki koşullarıyla değil; aile desteği, psikososyal hizmetler, kurumsal denetim ve hukukun işlerliğiyle anlam kazanır. Okullarımızda tecrübe edilen acı olaylar, bu aslı vazifenin ne ölçüde yerine getirildiğini sorgulatmaktadır.

Okul, şiddet sarmalının başladığı yer olmaktan ziyade, hayatın çeşitli katmanlarında biriken risklerin görünür olduğu bir mekandır. Derinleşen gelir adaletsizliğinin yarattığı öfke, kültürel bağların zayıflaması ve gençlerin sanal dünyanın denetimsiz ağlarına terk edilmesi, ülkemizde şedit bir iklim oluşturmaktadır. Sosyal dokudaki aşınmanın bir izdüşümü olarak ekranları işgal eden şiddet içerikli yapımlar ile değer yargılarını tahrip eden gündüz kuşağı programları ise; söz konusu iklimi her gün yeniden üreterek şiddeti sıradanlaştırmakta, çarpık rol modelleri meşrulaştırarak gençlerdeki kültürel yabancılaşmayı derinleştirmektedir. Giderek ağırlaşan ekonomik şartlar ile bu sosyolojik krizlerin arasına sıkışan aile kurumu, çocuğun manevi ihtiyaçlarına yanıt verebilecek kapasiteyi kaybetmektedir. Eğitim yuvalarındaki rehberlik hizmetleri hem nicelik hem nitelik bakımından mezkûr ihtiyacın çok gerisinde kalmaktadır. Risk altındaki çocukları erken dönemde fark edecek izleme sistemleri işlememektedir. Bahsettiğimiz bu konular, birbirinden bağımsız ve tesadüfî aksaklıklar değildir. Aksine bu tablo; hızla değişen toplumsal dinamikler karşısında kamu hizmetlerinin ve sistem mimarisinin yapısal bir tıkanıklık yaşadığının emareleridir.

Bir devlette kamu idaresinin hizmet niteliği; uzmanlığın, liyakatin ve hesap verebilirliğin ne ölçüde kurum kültürü hâline geldiğiyle doğrudan ilişkilidir. Okullarımızın güvenlik ve psikolojik destek gibi hayati gereksinimlerinin, kalıcı uzman kadrolar yerine geçici istihdam modelleriyle yönetilmeye çalışılması, idari önceliklerin toplumun asıl ihtiyaçlarından koptuğunu kanıtlamaktadır. Denetim mekanizmaları işlevsizleştğinde, sorumluluk alanları muğlaklaştığında ve devlet aklı sahadan uzaklaştığında; sağlıktan eğitime kadar her alanda benzer bir felç durumu yaşanır. Çocuk koruma mekanizmaları da bu idari sorunlardan azade kalamamıştır.

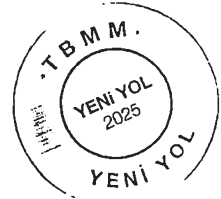
Ülkemizde bireyler arası güven duygusunun yüzde 14 seviyelerine kadar gerilediği, uluslararası ölçümlerle sabittir. Böylesi kırılğan bir toplumsal zeminde kurumsal güvenin de sarsılması, gençlik üzerinde somut bir karşılık bulmaktadır. Fırsat eşitliğinin işlemediğini fark eden, kamudan beklentisini yitirmiş ve ufkü daralmış bir genç, aidiyet bağlarını yavaş yavaş koparmaktadır. Bahsi geçen bu kopuş; önce sessiz bir yalnızlaşma süreci olarak belirmekte,

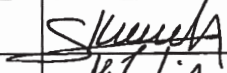
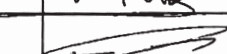
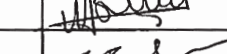
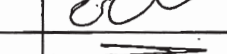

yaşam koşullarının da baskısıyla yıkıcı bir öfkeye ve nihayetinde kültürel reddediş üzerinden şiddete evrilmektedir. Geleceğe dair umudunu kaybeden zihinlerin, yasa dışı yapıları ve sokak çetelerini kendileri için bir çıkış yolu yahut yeni bir aile olarak konumlandırması, tehlikenin boyutunu büyütmektedir. Bütün bunlara; silaha ve uyuşturucu maddeye erişimin kolaylaştığı, cezasızlık algısının yerleştiği ve caydırıcı mekanizmaların yetersiz kaldığı bir zemin eklendiğinde, sürecin okullarımıza nasıl yansıdığı açıkça görülmektedir.

Mevcut vakalar bütüncül bir yaklaşımla ele alındığında karşımıza çıkan tablo; erken uyarı sistemlerinin çalışmadığını, zamanında müdahale edilemediğini, sorumlu merciler arasında etkin bir eşgüdüm kurulamadığını ve proaktif politikaların hayata geçirilemediğini göstermektedir. Bu vahim durum, giderek tırmanan şiddet olgusunun yalnızca rehberlik servislerinin inisiyatifine bırakılamayacağını; çocuk polisi, okul idaresi, sosyal hizmet uzmanları, okul psikoloğu ve okul sosyoloğunu da barındıran entegre bir müdahale ağının inşasını zorunlu kılmaktadır.

Şiddetin olağanlaştığı bir ekosistemde hiçbir asayiş tedbiri tek başına kalıcı çözüm sunamaz. Gerçek reçete; devlet kurumlarının itibarını yeniden tesis etmek, gençlerimizin yarınlara dair inancını yer gün yeniden inşa etmek ve yurttaş ile devlet arasındaki sözleşmeyi tahkim ederek hareket etmektir. Karşı karşıya kaldığımız bu tablonun aynı zamanda telafisi imkânsız bir beşeri sermaye kaybı doğurduğu gerçeğinden hareketle, konunun tüm veçheleriyle incelenmesi için Meclis Araştırması açılması zaruri görülmektedir.

MİLLETVEKİLİ ADI SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
SADULLAH KISACIK	ADANA	
İDRİS ŞAHİN	ANKARA	
MESUT DOĞAN	ANKARA	
SADULLAH ERGİN	ANKARA	
ŞERAFETTİN KILIÇ	ANTALYA	
CEMALETTİN KANİ TORUN	BURSA	
MEHMET ATMACA	BURSA	
SEMA SİLKİN ÜN	DENİZLİ	
ERTUĞRUL KAYA	GAZİANTEP	
NECMETTİN ÇALIŞKAN	HATAY	
BÜLENT KAYA	İSTANBUL	
ELİF ESEN	İSTANBUL	
HASAN KARAL	İSTANBUL	
MEDENİ YILMAZ	İSTANBUL	
MUSTAFA KAYA	İSTANBUL	
BİROL AYDIN	İSTANBUL	
MUSTAFA BİLİCİ	İZMİR	
MEHMET EMİN EKMEN	MERSİN	
SELÇUK ÖZDAĞ	MUĞLA	
MEHMET KARAMAN	SAMSUN	

6.- Sivas Milletvekili Abdullah Güler ve 58 Milletvekilinin, Çocukların dijital ortamda karşılaşabilecekleri risklerin çok boyutlu bir şekilde incelenerek mevcut durumun ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/4009)

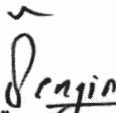
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çocukların şiddet faili haline gelmesi meselesi, yalnızca güvenlik tedbirleriyle sınırlandırmayacak kadar derin ve çok katmanlı bir sorundur. Ailede başlayan, dijital ortama maruz kalan ve eğitim ile okul hayatı başta olmak üzere sosyal çevrede görünür hale gelen bu süreç, ancak bütüncül bir yaklaşımla yönetilebilir. Kısa vadeli alınacak güvenlik önlemleri gerekli olmakla birlikte, kalıcı çözüm; dijital dünyayı çocuklar için güvenli hale getiren, aileyi güçlendiren, okul hayatını ve eğitim sistemini işlevsel kılan ve değer üretim mekanizmalarımızı yeniden inşa eden uzun vadeli politikalarla mümkündür.

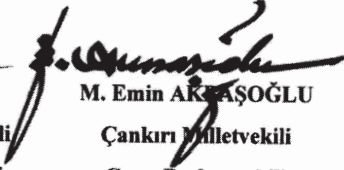
Bu itibarla, çocukların dijital ortamlarda karşılaşabilecekleri risklerin çok boyutlu bir şekilde ele alınarak mevcut durumun tüm yönleriyle belirlenmesi, sorun alanlarının tespit edilerek kalıcı, sürdürülebilir ve kapsayıcı çözüm önerileri ile önleyici ve uyarıcı mekanizmaların geliştirilmesi amacıyla Anayasanın 98 inci ve İçtüzüğün 104 üncü ve 105 inci maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Abdullah GÜLER
Sivas Milletvekili
Grup Başkanı

Özlem ZENGİN
İstanbul Milletvekili
Grup Başkanvekili

M. Emin AKBAŞOĞLU
Çankırı Milletvekili
Grup Başkanvekili

Abdulhamit GÜL
Gaziantep Milletvekili
Grup Başkanvekili

Leyla ŞAHİN USTA
Ankara Milletvekili
Grup Başkanvekili

Bahadır N. YENİŞEHİRLİOĞLU
Manisa Milletvekili
Grup Başkanvekili

GEREKÇE

Günümüz dünyasında modern yaşamın dayattığı hızlı tüketim odaklı yaşam tarzı, yüzyıllar boyunca edindiğimiz tecrübeler ışığında inşa ettiğimiz milli ve manevi kimliğimiz ile geleneksel değerlerimiz üzerinde derin etkiler yaratmaktadır. Geleneksel değerlerimizden uzaklaşmakta, şiddet unsurlarıyla yoğunlaştırılmış, yüzeysel ve kolay tüketilebilir bir kültür yaygınlaşmaktadır. Özellikle sosyal medya platformları, televizyon yayınları ve dijital oyunlar aracılığıyla gençlerimiz ve çocuklarımız bu kültürün doğrudan muhatabı haline gelmektedir. Modern yaşamın getirdiği yalnızlaşma, denetimsiz dijital içerik tüketimi ve sosyal medya etkisiyle şekillenen kimlik arayışı, çocukları şiddete daha açık hale getirebilmektedir.

Şiddetin görselleştirilmesi ve normalleştirilmesi, gerçek ile sanal arasındaki sınırları bulanıklaştırmakta; bireylerin şiddete karşı duyarlılığını azaltmaktadır. Televizyon programları, dijital içerikler ve oyunlar aracılığıyla sunulan şiddet, çoğu zaman eğlencenin bir unsuru olarak kurgulanmakta; bu durum gençlerimizin ve çocuklarımızın örnek şahsiyet algısını olumsuz yönde etkilemektedir. Şiddeti meşrulaştıran bu içerikler, özellikle gelişim çağındaki çocuklarımızın davranış kalıplarını kötü yönde şekillendirme potansiyeline sahiptir. Çocukların şiddet faili haline gelmesi, tek bir nedene indirgenemeyecek kadar çok katmanlı bir sürecin sonucudur. Ayrıca, şiddet olayları yalnızca ülkemize özgü olmayıp, dünyanın farklı coğrafyalarında da benzer biçimlerde yaşanmaktadır. Uluslararası kuruluşların raporları, okullarda şiddet olaylarının ve çocukların güvenliğini tehdit eden risklerin küresel ölçekte arttığını ortaya koymaktadır. Farklı ülkelerde meydana gelen okul içi şiddet vakaları, dijital içeriklerin etkisi, aile yapısındaki değişimler ve toplumsal dönüşümlerle benzerlik göstermekte; bu durum sorunun küresel bir boyut kazandığını ortaya koymaktadır.

Dijital ortamın kaotik ve kontrolsüz yapısı, çocukları şiddet içerikleri, zararlı davranış modelleri ve manipülatif yönlendirmelerle erken yaşta karşı karşıya bırakmaktadır. Özellikle kapalı iletişim grupları ve anonim etkileşim alanları, dış yönlendirmeye açıklığı artırarak akran baskısının dijital ortamda yeniden üretilmesine ve kimi durumlarda organize manipülasyonlara zemin hazırlamaktadır. Bu yapı, çocukların yalnızca bireysel düzeyde değil, daha geniş ve örgütlü etki ağları tarafından yönlendirilebildiği bir risk alanı üretmekte; hatta ve hatta bazı durumlarda dış kaynaklı yapıların ve istihbari nitelik taşıyan organizasyonların bu kırılgan alanlardan faydalanmasına da yol açmaktadır. Bu koşullar altında çocuklar, fiziksel bir ortamla sınırlı kalmaksızın günün her anında psikolojik baskı ve saldırıya maruz kalabilmekte; bu durum şiddetin hem yoğunluğunu hem de sürekliliğini artırmaktadır. Böylece dijital ortam, henüz gelişim sürecindeki bilişsel ve duygusal kapasite üzerinde doğrudan etkili olan yeni ve genişleyen bir risk alanı üretmektedir.

Çocukların şiddet faili haline gelmesi, tek bir nedene indirgenemeyecek kadar çok katmanlı bir sürecin sonucudur. Bu kapsamda, okullarda yaşanan hadiselerin tekrar yaşanmasının engellenmesine yönelik olarak bütüncül ve önleyici politikaların hayata geçirilmesi büyük önem arz etmektedir. Bu bağlamda, mevcut rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetlerinin güçlendirilmesi, erken uyarı ve müdahale mekanizmalarının etkinleştirilmesi, öğretmenlerin, şiddet eğilimlerini tanıma ve yönetme konusunda hizmet içi eğitimlerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Ayrıca, okullarda dijital okuryazarlık ve medya bilinci eğitimlerinin yaygınlaştırılması, öğrencilerin maruz kaldıkları içerikleri eleştirel süzgeçten geçirebilmelerini sağlayacaktır. Aile-okul iş birliğinin artırılması, risk altındaki öğrencilerin yakından izlenmesi ve sosyal, kültürel ve sportif faaliyetler ile milli ve manevi değerlerin günlük hayata tatbik edilmesi suretiyle gençlerin enerjilerinin olumlu alanlara yönlendirilmesi teşvik edilmelidir.

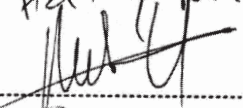
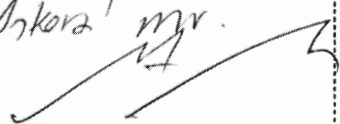
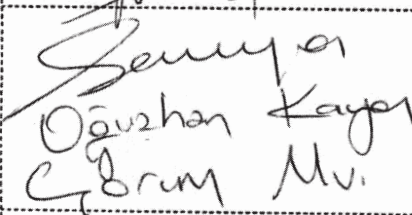
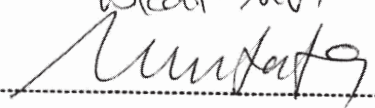
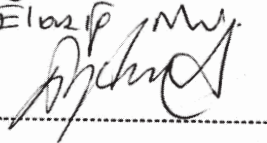
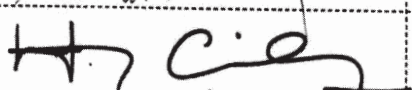
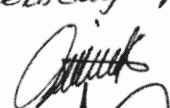
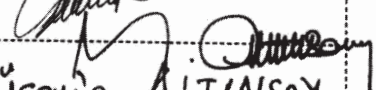
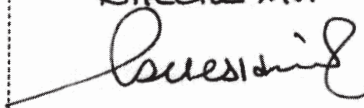
Son dönemde Kahramanmaraş ve Siverek’de meydana gelen ve ülkemizin geleceği, en kıymetli hazinemiz olan çocuklarımız ile fedakâr öğretmenlerimizin hayatlarını kaybetmesiyle

ve yaralanmasıyla sonuçlanan elim olaylar, kamuoyunu derinden sarsarak büyük hüzne sebep olmuş ve toplumumuzda onarılması güç derin yaralar açmıştır. Meydana gelen her bir olay, ortak geleceğimiz olan çocuklarımızın korunması adına hepimize büyük sorumluluklar yüklemektedir. Bu sorumlulukların yerine getirilebilmesi için, ilgili kamu kurumlarının ve tüm paydaşların iş birliği içinde hareket etmesi ve gerekli önleyici tedbirleri kararlılıkla hayata geçirmesi büyük önem taşımaktadır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda halihazırda görüşülmekte olan Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinde yer alan sosyal medya hizmet sunumunda onbeş yaş sınırı, dijital oyunlarda zorunlu yaş derecelendirmesi ve hem sosyal medya platformlarında hem de dijital oyunlarda ebeveyn kontrol araçlarına ilişkin düzenlemeler sorunların çözümüne ilişkin somut adımlarımızdır. Ayrıca, Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde kurulan ve suça sürüklenen çocuklara yönelik çalışmalar yürüten Çocukların Suça Sürüklenmesine Yol Açan Nedenlerin Tüm Boyutlarıyla İncelenerek Koruyucu ve Önleyici Mekanizmalar Geliştirilmesi ile Çocukların Toplumsal Yaşama Etkin Katılımlarının Sağlanması İçin Yapılması Gerekenlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu da çalışmalarını sürdürmektedir. Söz konusu komisyon; çocukların suça sürüklenmesine neden olan sosyal, ekonomik ve psikolojik etkenleri kapsamlı bir şekilde incelemekte, ilgili kurum ve uzmanların görüşlerini alarak çözüm odaklı politika önerileri geliştirmeyi amaçlamaktadır. Önergemiz ile de dijital dünyadan kaynaklanan çocuklara yönelik tehditlerin derinlemesine analiz edilmesi ile bütüncül bir yaklaşımla çözüm önerilerinin geliştirilmesine imkân sağlayacak yeni bir komisyonun kurulması önem arz etmektedir.

Sonuç olarak, çocukların şiddet faili haline gelmesi meselesi, yalnızca güvenlik tedbirleriyle sınırlandırılmayacak kadar derin ve çok katmanlı bir sorundur. Ailede başlayan, dijital ortama maruz kalan ve eğitim ile okul hayatı başta olmak üzere sosyal çevrede görünür hale gelen bu süreç, ancak bütüncül bir yaklaşımla yönetilebilir. Kısa vadeli alınacak güvenlik önlemleri gerekli olmakla birlikte, kalıcı çözüm; dijital dünyayı çocuklar için güvenli hale getiren, aileyi güçlendiren, okul hayatını ve eğitim sistemini işlevsel kılan ve değer üretim mekanizmalarımızı yeniden inşa eden uzun vadeli politikalarla mümkündür.

Bu itibarla, çocukların dijital ortamlarda karşılaşabilecekleri risklerin çok boyutlu bir şekilde ele alınarak mevcut durumun tüm yönleriyle belirlenmesi, sorun alanlarının tespit edilerek kalıcı, sürdürülebilir ve kapsayıcı çözüm önerileri ile önleyici ve uyarıcı mekanizmaların geliştirilmesi amacıyla Anayasanın 98 inci ve İhtüzüğün 104 üncü ve 105 inci maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Adnan Yeşilbal Hartay Mr. 	Must Alparslan Arkar Mr.
Senyer Öğüşen Kayı Çorum Mr. 	Murataş Arslan Tokat Mr.
Hürettin Alan İstanbul M.Ü. 	Ejder Acıkkapı Elazığ Mr.
 Hasan ÇİLEZİ Amasya Milletvekili	Gökdem Korkapıl Telirdağ Mr.
Emre ÇALIŞKAN Nevşehir Mr.	Müseyin ALTINSOY Aksaray Mr.
Halil BUDEMİR Bilecik Mr. 	Rümeysa KADAK İSTANBUL MİLLETVEKİLİ

Orhan YEGİD
Ankara Mv.

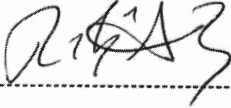

Sebnem BURJAN AKSOY

İzmir Mv.

Denizli Mv.
Nilgün ÖK

İstanbul Milletvekili
SEDAT GÖREN

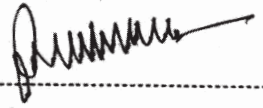
Y. Şeha Can
Lütfiye Şeha CAN
ANKARA MV.

Yusuf İzzet Altınhan
Bartın Mv.

C. H. Z. K. T.
Cevahir UZKURT
Niğde Milletvekili

Ensan AKSU
Samsun Milletvekili

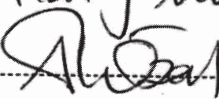

Fuat OKTAY
Ankara Mv.

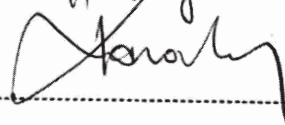
ÖZNEF ALDEMİR
TOKAT M.V.

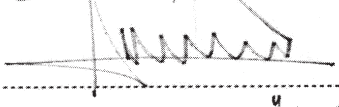
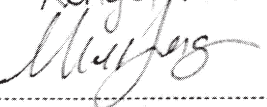
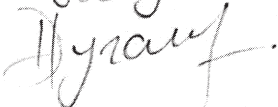
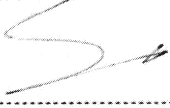
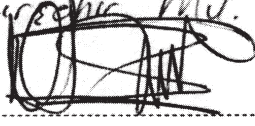
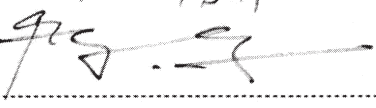

Abdulkadir ÖZEL
Hatay Mv.

Kenan KARAHAN
Hatay Mv.

Sunay Karamık Adana M. 	 Dr. Tuba KOKSAL Kahramanmaraş Milletvekili
ERTUĞRUL KOCACIK SAKARYA M. 	Seydi GÜLSOY Osmaniye M.
Hayman Hüseyin Hayman Hatay Milletvekili	MUSTAFA HAKAN ÖZER Konya M.
Ömer Ömer Bilal DEĞİRCİ Kahramanmaraş M. 	LÜTFİ BAYRAKTAR Sakarya M.
Orhan ALER Bartın M. 	YILMAZ KANAL SÖZÜCÜ
Namettin EKER Kırşehir M. 	Adem HILDIRIN İstanbul

İbrahim YURDUKİSENEN
Afyonkarahisar MV.

Hasan Arslan
Afyonkarahisar MV.

Serap YAZICI ÖZBUDUN
Antalya Milletvekili

Abdurrahim FIRAT
Erzurum MV.

İbrahim Ethem TAŞ
Antalya Milletvekili

İsa Mesih ŞAHİN
İstanbul MV.

Ali ŞAHİN
Gaziantep Milletvekili

Mehmet YILDIZ
Ankara Milletvekili

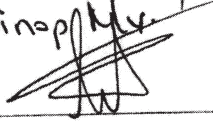
Cemiyet YÜKSEL
İstanbul MV.
Cemiyet Yücel

Yahya GELİK
İSTANBUL Milletvekili

Hulusi AKAR
KAYSERİ MV

İsmail Güneş
USAK MV.

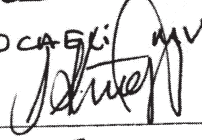
Nazım Maviş
Sinop M.V.

Haron Ekici
Zongu M.V.

R. Sezer Kaptırcıoğlu
Kocaeli M.V.

Şeyhan İbrahimović
Vatany M.V.

Dr. Ümmügölşen ÖZTÜRK
İstanbul Milletvekili
Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Sözcüsü

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dijital ve Sosyal Medyanın Çocuklar Üzerindeki Olumsuz Etkilerine İlişkin Meclis Araştırması Komisyonu açılmasına ilişkin Önergeye imzamı koyuyorum.

Gereğinin yapılmasını arz ederim. 21.04.2026

Dr. Ümmügölşen ÖZTÜRK
AK Parti İstanbul Milletvekili
Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Komisyonu Sözcüsü

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Görüşülmekte olan 263 sıra sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin çerçeve 22 nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Dr. Aylin Yaman
Ankara MU.

ASİA Z. YANIK EMEROĞLU
İSTANBUL

Murat ÇAN

Gülçen KİŞ
Neslihan MU.
Gökçe

Yöner Bethi Samir
Nergis

Naif Çiler
Hüseyin MU.

Eylen Ertay ERTUGMUR
Zeynep

Tahsin OCAKLI
Rafael

"**MADDE 22-** 5651 sayılı Kanunun ek 4 üncü maddesinin yedinci fıkrası aşağıdaki şekilde; onsekizinci fıkrasında yer alan "en geç üç ay" ibaresi "istenen bilgi ve belgelerin kapsamı, ölçeği değerlendirilmek suretiyle, Kurumun en çok otuz güne kadar tanıyacağı süre" şeklinde değiştirilmiş; ondokuzuncu fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiş; mevcut yirminci fıkrasına "ondokuzuncu" ibaresinden sonra gelmek üzere "yirminci, yirmibirinci ve yirmiüçüncü" ibaresi ve aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

"(7) Sosyal ağ sağlayıcı, içeriklerini "6+, 12+, 16+, 18+" yaş kategorilerine göre etiketlemekle, yaş doğrulama sistemleri kurmakla ve bunların güncelliğini sağlamakla yükümlüdür. Sosyal ağ sağlayıcı, buna uygun ayrıştırılmış hizmet sunmak ve yaşa uygunluk ile süre sınırı mekanizmalarını aktif hale getirmek dahil olmak üzere, gerekli tedbirleri alır. Sosyal ağ sağlayıcı, bu fıkra kapsamındaki çocuklar için acil yardım, ihbar, destek modüllerini kullanıma sürekli açık halde ve her an erişilebilir biçimde sistemde hazır tutar. Yaş doğrulama sisteminde biyometrik veriler yalnızca doğrulama amacıyla kullanılabilir ve veriler işlem tamamlandıktan sonra başka hiçbir amaç için işlenemez. Sosyal ağ sağlayıcı, bu fıkra uyarınca kullanıcılara yaş gruplarına göre sunduğu içerik, reklam ve hizmetlerde;

- Kullanıcının fiziksel, psikolojik ve duygusal gelişiminin korunması,
- Cinsel istismar ve ticari sömürü risklerinin önlenmesi,
- Sözleşme, kullanıcı ayarları ve veri politikaları gibi hususların anlaşılır sadelikte hazırlanması,
- Popülerliği ve virallliği teşvik eden tasarım özellikleri ile öneri algoritmaları ve onay gerektirmeyen içeriklere sınırsız erişim sağlayan uygulamaların kullanılmaması,
- Çocuklara hedeflenmiş veya kişiselleştirilmiş reklamların gösterilmemesi,
- Ebeveyn denetimli güvenli arama, sosyal medya profili oluşturma ve konum paylaşma uygulamaları oluşturulması,

g) Mahremiyet ve korunma hakları da dahil olmak üzere çocuk haklarının; ihlaline veya ihlaline neden olacak veya katkıda bulunacak şekilde içerik kullanılmasının önlenmesi,

h) Kullanıcıların, ebeveynlerin ve bunların haklarını korumakla yükümlü diğer sorumluların karşılaştıkları sorunlara hızlı ve etkili çözümler sağlanması,

g) Kullanıcıların, ebeveynlerin dijital riskler ve bağımlılık konularında dijital yoldan her an erişebileceği psikososyal destek hattının kurulması,

hususlarında gerekli tedbirleri alır. Sosyal ağ sağlayıcının bu fıkra kapsamındaki yaş kategorilerine uyumu ve aldığı tedbirler, Kurum bünyesinde kurulan bağımsız Dijital İçerik Denetim Merkezi tarafından denetlenir. Bu fıkra kapsamında alınan tedbirler, sosyal ağ sağlayıcının kendi internet sitesinde yayımlanır.”

“(20) Sosyal ağ sağlayıcı; açık, anlaşılır ve kullanıma elverişli ebeveyn kontrol araçları sağlar. Ebeveyn kontrol araçları;

- a) Hesap ayarlarının kontrol edilmesine,
- b) Satın alma, kiralama ve ücretli üyelik gibi ücrete dayalı işlemlerin ebeveyn iznine veya onayına tabi kılınmasına,
- c) Kullanım süresinin izlenmesi ve bu sürenin sınırlandırılmasına, ilişkin mekanizmaları içerir.”

“(21) On altı yaşını doldurmamış çocuklar, yedinci fıkrafta belirtilen yaş kategorileri dahilinde ayrıştırılmış ürünlerden alınan hizmet ve süre sınırı mekanizması dahilinde, ebeveynleri tarafından yirminci fıkra kapsamında belirlenecek belirli bir saat aralığında, dijital mecraları günlük altmış dakikadan fazla aktif olarak kullanamaz. İlgili sosyal ağ sağlayıcı, yirminci fıkra kapsamındaki süre sınırını ebeveynin ve çocuğun aktifleştirmesinden itibaren izler ve sınırlı süre sonunda çocuğun günlük hesabını kapatır. On altı yaşını doldurmamış çocuklar, saat 22.00-06.00 saatleri arasında, bu sosyal ağ sağlayıcılara erişim sağlayamaz ve dijital cihazları sosyal ağ sağlayıcılara erişim sağlamak amacıyla kullanamaz. Ancak eğitim amacıyla kullanılan içerik ve uygulamalar, bu fıkra kapsamındaki sınırlamadan muaftır.

(22) Sosyal ağ sağlayıcı, aldatıcı reklamları engelleyen tedbirleri alır. On altı yaşını doldurmamış çocukların internet ortamında geçirecekleri zaman içinde uygun içeriklerle karşılaşmaları sosyal ağ sağlayıcı, oyun sağlayıcı ve oyun dağıtıcısının sorumluluğudur.

(23) Madde kapsamında sosyal ağ sağlayıcı, oyun sağlayıcı ve oyun dağıtıcısının sunduğu içerikler, bu maddenin yedinci fıkrasında belirtilen yaş gruplarındaki çocukların gelişimini olumlu etkileyecek, eğitimine destek olacak uygunlukta olmak zorundadır. Sosyal ağ sağlayıcı, bu Kanun kapsamında yaptığı iyileştirmeleri ve aldığı tedbirleri okunabilir ve anlaşılabilir bir içerikle kendi sitesinde aylık raporla yayımlar.

(24) Bu maddenin yirmi, yirmibir, yirmiiki, yirmiüçüncü fıkralarında belirtilen sorumluluklarını yerine getirmeyenlere, ihlalin kapsamı, etki alanı ölçütü üzerinden bir milyon Türk lirası ile beş milyon Türk lirası arasında değişen idari para cezası Kurum tarafından uygulanır. Fiilin içerik sağlayıcıları tarafından, işlendiği tarihten itibaren geriye doğru bir takvim yılı içinde tekrarı hâlinde verilecek ceza yarı oranında

arttırılır. İhlalin üçüncü defa işlenmesi halinde sosyal ağ sağlayıcısının Türkiye'deki faaliyetlerine mahkeme kararıyla son verilir.

(25) Sosyal ağ sağlayıcı; yedinci fıkra kapsamındaki biyometrik veriler ile yirmi ve yirmibirinci fıkralarda geçen kullanıcı satınalma tercihleri ile kullanıma dair süre ve kullanım tercihleri dahil olmak üzere, tüm kişisel verilerin işlenmesiyle ilgili riskler, sonuçlar ve güvenceler hakkında, kullanıcılara yönelik özel koruma ayarları ve arayüz uygulamaları oluşturur. Bu kullanıcı gruplarının verilerinin asgari düzeyde işlenmesini sağlar ve herhangi bir sebeple üçüncü kişilere devredilmesini, satılmasını, paylaşılmasını engelleyecek tedbirleri alır.

(26) Sosyal ağ sağlayıcı; bu Kanun kapsamında, çocukların ve gençlerin internet ortamında korunmasını amaçlayan ve buna yönelik faaliyetlerde bulunmak üzere kendi bünyesinde çalışacak bir birimi bu fıkraı ihdas eden Kanunun yürürlük tarihinden itibaren üç ay içinde kurar. Bu birim, Kuruma madde kapsamında düzenli raporlama yapar, ebeveynlerin başvurularını ve mahkeme kararlarını maddede belirtilen süreler dahilinde karşılar.

(27) 15 yaşını doldurmamış çocukların yirmi dört saat içinde çevrim içi oyunlara erişimi en fazla altmış dakika ile sınırlandırılır. Oyun sağlayıcılar, bu süre sınırını yazılımlarında uygulamakla yükümlü olup oyun içeriklerini bu süre sınırıyla uyumlu biçimde düzenler.

(28) Sosyal ağ sağlayıcı, oyun sağlayıcı ve oyun dağıtıcı, 15 yaşını doldurmamış çocukları, önleyici halk sağlığı tedbirleri kapsamında sosyal medya, oyun içerikleri ve dijital platformlarda maruz kalacakları içeriklerle ilgili olarak korumak, geliştirmekle yükümlüdür. Fıkra kapsamındakilerin sorumluluğu yaş doğrulama, ebeveyn izni alma, uygun içerik üretme, sunma ve yayınlamayı içerir. Çocuklara yönelik dijital oyunlarda kumar, bahis dahil olmak üzere her türlü şans oyununu teşvik edici uygulamalar, reklamlar, talih ve tesadüfe dayalı ödül mekanizmaları ve zorunlu mikro ödemeler yasaktır.

(29) Fıkra kapsamındaki sosyal ağ sağlayıcı, oyun sağlayıcı ve oyun dağıtıcı, risk analiz raporları ile çocukların hangi etkilere maruz kalabileceklerini kamuoyuna açıklar; elde ettikleri veriler ve raporları Dijital Güvenlik Kurumuna sunar.

(30) Platformlar çocuklarla ilgili algoritmalarını şeffaf hale getirir ve düzenli olarak yayımlar.

(31) Oyun sağlayıcı ve oyun dağıtıcısı, 15 yaşını doldurmamış çocukların kişisel verilerini ve konum bilgilerini ticari amaçlarla işleyemez.

(32) Bu maddenin; yirmisekiz, yirmidokuz, otuz ve otuzbirinci fıkralarında belirtilen sorumluluklarını yerine getirmeyenlere, ihlalin niteliğine göre bir milyon Türk lirası ile beş milyon Türk lirası arasında idari para cezası uygulanır. Fiilin oyun sağlayıcı veya dağıtıcısı tarafından, işlendiği tarihten itibaren geriye doğru bir yıl içinde tekrarı halinde, verilecek ceza yarısı oranında arttırılır, üçüncü ihlalde ilgili oyun sağlayıcı veya oyun dağıtıcısının Türkiye'deki faaliyetlerine mahkeme kararıyla son verilir.

(33) Bu Kanun kapsamındaki sosyal ağ sağlayıcı, oyun sağlayıcısı veya oyun dağıtıcısının sunduğu hizmetler neticesinde meydana gelmesi ve suçun işlenmesinde internet ortamından yararlanıldığıının tespit edilmesi durumunda;

26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun

- a) 84 üncü maddesinde düzenlenen intihara yönlendirme,
- b) 103 üncü maddesinde düzenlenen çocukların cinsel istismarı,
- c) 134 üncü maddesinde düzenlenen özel hayatın gizliliğini ihlal,

- ç) 190 ncı maddesinde düzenlenen uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma,
- d) 194 üncü maddesinde düzenlenen sağlık için tehlikeli madde temini,
- e) 214 üncü maddesinde düzenlenen suç işlemeye tahrik,
- f) 226 ncı maddesinde düzenlenen müstehcenlik,
- g) 227 nci maddesinde düzenlenen fuhuş,
- suçlarında mağdurun ya da mağdurlardan en az birinin 18 yaşının doldurmamış olması durumunda, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(34) 15 yaşını doldurmamış çocuğa yönelik zararlı dijital içerik üreten yayanlara, üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası uygulanır. Bu suçu işleyenler hakkında 5237 sayılı Kanun kapsamında cezada indirim yapılmaz.

(35) 14/3/2007 tarihli ve 5602 sayılı Şans Oyunları Hasılatından Alınan Vergi, Fon ve Payların Düzenlenmesi Hakkında Kanun kapsamında şans oyunu tertip etme hak ve yetkisine sahip kurumlar ile bu hak ve yetkinin devredildiği kurum, kuruluş ve özel hukuk tüzel kişileri, Ek 4 üncü maddede belirtilen teknik altyapıları kurmakla yükümlüdür. Bu fıkra da belirtilenler, sonucu tesadüfe dayalı olarak belirlenen her türlü oyunlar ile müşterek bahislere erişimleri,

- a) Çocuk kullanıcılar ve 18 yaş altındaki tüm kullanıcılar için engellemekle,
- b) 18 yaş üstü kullanıcılar için özendirmemekle ve uyarmakla yükümlüdür.

Bu fıkraya aykırı davranan gerçek ve tüzel kişilere, ihlalin niteliğine ve etkisine göre 1 milyon Türk lirası ile 5 milyon Türk lirası arasında değişen idari para cezası verilir. Fiilin, işlendiği tarihten itibaren geriye doğru bir yıl içinde tekrarı hâlinde, kurum veya kuruluşun faaliyetlerine son verilir. 5602 sayılı Kanun hükümlerine aykırı olarak sanal kumar oynatıldığı tespit edilen internet siteleri Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından, mahkemeye başvurulmasının ardından verilecek yargı kararı doğrultusunda yirmi dört saat içinde erişime kapatılır."

Gerekçe:

Önergeyle madde metninde kapsamlı değişiklik getirilmektedir. Düzenlemeyle, devamı 23 üncü maddede belirtileceği üzere, başta 2018-2026 arasında TBMM bünyesinde kurulan araştırma komisyonlarının da tartıştığı başlıkların kanunlaşması hedeflenmektedir.

Teklif, diğer fıkralarıyla birlikte ele alındığında, çocuklara yönelik internet, sosyal medya yasaklarını bahane ederek, ileride seçim süreçlerine de etki edebilecek, kapsamlı internet ve sosyal medya yasaklarına dahi kapı aralayabilecek geniş hükümler içermektedir. Dolayısıyla teklifin öncelikli konusunun "çocuklarda dijital bağımlılık" olması için maddenin yeniden düzenlenmesi şarttır. Toptancı bir yasaktan ziyade bağımlılığı anlayan ve kamu kurumlarını, aileleri sürece katarak kademeli olarak çözen, çocukta dijital alan dışı yeni mecraları, geleneksel oyunları da çekici kılan bir alternatif bakış açısı gerekmektedir. Aksi halde sosyal medyadaki yasakçı anlayışın bir benzeri çocuklarda da sürececek; alternatif çözümü sunmadan sadece yasak getirerek gençleri ve çocukları hizaya getirebileceğini sanan bir yanılaşa düşecektir. Bunun için de sadece şirketlere, şahıslara sınırlar ve kurallar koyan

anlayışın ötesine geçilmelidir. Yasakçı bir zihniyet yerine kamu kurumlarının artan ödenekleri ve özgürlükçü anlayışlarıyla çocuklara alternatif mecraları, alternatif oyun alanlarını ve eğitsel süreçleri sunacağı bir dijital bağımlılıktan kurtulma modeli kamucu bir anlayışla getirilmelidir. Bu konuda 2018 yılından beri dört farklı meclis araştırma komisyonu farklı raporlarla konunun kapsamlı yönünü ortaya koysa da yeni kanun teklifi bu yasama hafızasından yeterince yararlanmamış; Bakanlık taslağıyla meclise bir kanun teklifi getirilmiştir.

a) Teklifin ilk cümlesiyle, 5651 sayılı Kanunun ek 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "9 uncu ve 9/A maddeleri kapsamındaki içeriklere yönelik olarak" ibaresinin Kanundan çıkarılması halinde, sadece çocuklara ilişkin bir yasal düzenleme yapılmayacaktır. Kanunun tamamına yönelik etki doğurulacaktır. Mevcut Kanunda mahkemelerin sadece "özel hayat sebebiyle içeriğe erişim engeli" kararı vermesi ya da da "içeriğin yayından kaldırılması" kararı vermesi halinde internet siteleri en geç 48 saat içinde başvurulara cevap verirken, yeni teklifle sadece bu iki halde değil, kanun kapsamındaki tüm durumlarda, günlük erişimi 1 milyonun üzerindeki yurtiçi ve yurtdışı kaynaklı sosyal ağ sağlayıcılarının tamamı, çocuklarla ilgili bir içerik olup olmadığına bakılmaksızın, olumlu ya da olumsuz cevap vermek zorunda olacaktır.

b) Teklifte geçen, **mevcut Kanunun dördüncü fıkrasına** yapılacak eklemeye, Türkiye'den günlük erişimi 1 milyon milyondan fazla olan yurt içi veya yurt dışı kaynaklı sosyal ağ sağlayıcının, kendisine bildirilen içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararlarına dair başvuru istatistiklerini ve kategorik bilgileri her 6 ayda bir Türkçe olarak BTK'ya sunma şartı doğrudan çocuklarla ilgili yayınlarla ilgili olmayıp tüm kanun kapsamındaki ağ sağlayıcıları kapsamaktadır. Dolayısıyla teklif, hedeflediği kitlenin ötesinde, bu kapsama giren tüm siteleri, sosyal medya alanlarını etkileyecektir. Teklifte, Türkiye'den günlük erişimi 10 milyon milyondan fazla olan yurt içi veya yurt dışı kaynaklı sosyal ağ sağlayıcılar da artık kanun gereği verilen "içerik çıkarılması" ve/veya "erişimin engellenmesi"ne dair başvuru ve kararların istatistiklerini, erişim engeli/içerik çıkarması verilmiş yayınların artık sitede yayımlanmadığına dair tedbirlerini 6 ayda bir BTK'ya Türkçe raporlamak zorunda olacaktır. Teklifin çocuklarla ilgili koruyucu ve düzenleyici önlemlerle ilgilenmesi gerekirken, sosyal medyada yeni içerik denetimlerine meydan verecek bir genişliğe yönelmesi sorunludur. Bu nedenle, dördüncü fıkraya ekleme getiren ilgili ibarenin tekliften çıkarılması önerilmektedir.

c) Önergeyle; **yedinci fıkra**da yeniden yazılmaktadır. Kanun teklifiyle getirilen ve yan unsurlarla, kapsamlı bir kamu politikasıyla desteklenmeyen 15 yaş sınırı doğru bulunmayarak, kademeli bir yaş sınırlaması ve ilerleyen fıkralarda kamu kurum ve kuruluşlarının da sürece aktif dahil edileceği bir önlem politikası önerilmiştir. Önergemizle, 15 yaş altındaki çocuklara sosyal ağ sağlayıcılarının hizmet sunumunun tümüyle yasaklanması yerine kapsamlı bir düzenleme getirilmektedir. Önergemizle, dijital içeriklerin yaşa uygun biçimde etiketlenmesi zorunluluğu getirilmektedir. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu bünyesinde kurulacak bağımsız bir "Dijital İçerik Denetim Merkezi'nin bu süreci denetlemesi hükme bağlanmıştır.

c) **On sekizinci fıkradaki değişiklik**, sosyal ağ sağlayıcılardan istenen bilgi ve belgelerin daha hızlı temini için düzenleme yapılmakta ancak ifade muğlak bırakılmaktadır. Önergeyle, BTK'nın sosyal ağ sağlayıcıdan isteyeceği evrakları teslim zorunluluğunun artık 3 aydan kısa olması kuralının daha açık yazılmasında yarar vardır. Gerekçede amaç açıklansa da madde yazımından idarenin sosyal ağ sağlayıcılara "15 güne kadar süre tanıyabileceği" sonucu çıktığı gibi, "idarenin sosyal ağ sağlayıcıya bildireceği ek sürenin 15 gün içinde karara bağlanacağı ve BTK'nın ağ sağlayıcıya bu bildirim 15 güne kadar yapacağı" sonucu da çıkmaktadır. İdareye süreyle ilgili tanınan takdir yetkisinin netleştirilmesinde yarar vardır, aksi halde aynı ölçekteki sosyal ağ sağlayıcılarından birine ek süre verilmekten, diğerinden derhal talepte bulunulabilecektir. Önergeyle, " "en geç üç ay" ibaresinin "istenen bilgi ve belgelerin kapsamı, ölçüğü değerlendirilmek suretiyle, Kurumun en çok otuz güne kadar tanıyacağı süre" olarak değiştirilmesi önerilmektedir.

d) Devamında, teklifte geçen 15 yaş sınırının aksine yaş kategorileri ayırma gidilmesi ve tümüyle yasaklayıcı bir anlayış yerine, **yirminci fıkradaki değişiklik**, sosyal ağ sağlayıcıların tüm içeriklerini ebeveynlerin denetimine ve kamu denetimine açık bir altyapıyla sunması amaçlanmıştır.

e) **21 inci fıkradaki değişiklik önergesiyle**; 16 yaşını doldurmamış çocuklar için sosyal ağ sağlayıcıların ve ebeveynlerin doğrudan takip edeceği zaman hakkı ve uyku dilimini içeren gece 22 ile sabah 6 saatleri arasında, eğitim portalları haricinde, dijital araçları kullanma yasağı getirilmekte; yirmibir ve yirmiyedinci fıkralarla günlük kullanım süresine 60 dakika sınırı konmaktadır.

Bu süre sınırı, TBMM'nin bu konudaki 2026 tarihli son araştırma komisyonu raporunun da tüm partilerce uzlaşılan önerisinde vardır ancak teklifte yer almamıştır. Kanun teklifleri, toplumsal sorunlarda yasamanın ortak hafızasını yok sayamaz. Bu bakımdan teklifimiz bir erişim yasağını ve 15 yaş altı için üyeliklerin tümüyle yasaklanmasını değil, yaş ve kullanım amacına göre ayrıntısı açıklanmış olan "dijital bağımlılıktan kademeli olarak uzaklaştırma" adımlarını ve kamu kurumlarının bu süreçte hangi görevleri üstleneceğini içermektedir.

Gerçek hayatta uygulanması zor görünen, hatta yasaklanan şeyi daha çekici kılabilecek sosyal medya ve oyun faaliyetinin 15 yaş altı için tümüyle erişiminin engellenmesi yerine denetimli, kontrollü, ebeveyn müdahalesine ve izlemesine açık, güvenli internet uygulaması gerekmektedir. Teklif ise tümüyle yasaklayan bir pencereden ve uygulanması zor bir yasak hükmünden hareket etmektedir.

-Oysa bu teklifle aynı gün, 4 Mart 2026'da 157 sayfalık taslak raporunu, şerhler olmaksızın TBMM Başkanına sunan Komisyonun AKP'li üyelerinin götürdüğü metinde, tam da bu teklifin tersine bir öneri yer almakta ve bu önerimizde bulunmaktadır. Mart 2026 tarihli Komisyonun Meclis Başkanına sunulan güncel önerisine göre; "ebeveyn denetimi"ne dair tespitler şöyledir (s. 71-72): "Dijital platformlarda çocuğun korunmasına yönelik olarak çocuk hesabı ve PIN sistemlerinin yanı sıra ebeveynlerin de dijital okuryazarlığa sahip olması önemlidir. (...) 0-3 yaş arasında bebeğin ekrana maruz kalmaması gerekmektedir. Buna rağmen bazı ebeveynlerin bu yaşlardaki çocuğu sakinleştirmek, yemek yedirmek veya oyalamak için ekrana maruz bıraktığı görülmektedir. 3-6 yaş arası dönemde ise çocuğun

medyayı bir ebeveyn rehberliğinde en fazla 30 dakika kullanması, tek başına kullanmaması önerilmektedir. 6-12 yaş aralığında da yine ebeveyn kontrolünde en fazla 1 saat olacak şekilde çocuğun medyayı eğitim faaliyetleri amacıyla kullanabilmesi gerekmektedir.” Görüldüğü üzere, güncel komisyon raporu yasaklamak yerine zaman dilimlerine yayarak internet kullanımını ve bilişim okuryazarlığını öne çıkarmaktadır. Teklif ise Meclis hafızasını son 8 yıldır yok saymayı sürdürmüştür.

f) 22nci fıkradaki önergemizle, sosyal ağ sağlayıcı, oyun dağıtıcı ve oyun sağlayıcı gerçek/tüzel kişiler, çocukların yaş gruplarına uygun içerikli, ebeveyn izni ve denetiminin süreçte her zaman aktif olacağı, aldatıcı reklamlardan arındırılmış bir içerik sunmakla ve bunu raporlamakla yükümlü olacaktır.

g) 23 üncü fıkradaki önergeyle; yaş gruplarına göre sunulacak içeriklerin çocukların eğitim ve psikosyal gelişimine aykırı olamayacağı, ilgili firmaların bu konuda içerik hazırlamakla yükümlü olacağı kuralı getirilmekte; bunlara dair kural ve içeriklerin ilgili sitede yayımı zorunlu tutulmakta; oyunların çocukların gelişimi ve eğitimine zarar verici içerikte olması halinde ceza öngörülmektedir.

h) 25 inci fıkradaki önergeyle; sosyal ağ sağlayıcının tüm kişisel verilerle ilgili teknik önlemleri alması, üçüncü kişilerle ticari amaçlı paylaşmaması; 26 ncı fıkra ile bu şirketlerin kendi içinde çocukların üstün yararını koruyacak bir teknik birimi kurması ve velilerle her an irtibat sağlayacak teknik altyapıyı geliştirmesi; 27nci fıkra ile sosyal ağ sağlayıcı, oyun sağlayıcı ve oyun dağıtıcının çocukları önleyici halk sağlığı tedbirleri kapsamında sosyal medya, oyun içerikleri ve dijital platformlarda maruz kalacakları içeriklerle ilgili olarak korumak, geliştirmekle yükümlü olacağı hükme bağlanmaktadır.

-Tahsili zor gözükene ve belli ihlaller karşısında ilgili sosyal ağ sağlayıcının, oyun üreticisi ve dağıtıcısının özsermayesine etki edecek kadar ağır ceza hükmü getirmek, hem uygulanması zor, hem de “sansür”ü baştan çağıran bir içerik taşımaktadır. Sosyal ağ sağlayıcıya ya da oyun üreticisine küresel cirosunun %3’ü kadar bir ceza kesmek, bunu ödemediği takdirde ek cezalar getirmek, bant daraltma kararına kadar gidecek yaptırımlar uygulamak, ihlal ile yaptırım arasındaki ölçülü, dengeli tutumu ortadan kaldırmak anlamını taşımaktadır. Kaldı ki cezayı ödemeyi kabul eden bir firmanın o tarihe kadar reklamlarının kesilmesine, erişiminin engellenmesine karar verilmiş olacaktır. İdare bu aşırı yetkiyi suiistimal edebilecek, cezayı ödeme kararı alan bir firma ise kesilen cezanın aniden yüzde 25’ini ödeyecektir. O halde, kesilen cezada yapılan %75’lik indirim düşünüldüğünde, bu kadar ağır yaptırımlara, sektörün bu parasal cezalar ve bant daraltması kararlarıyla dize getirilmeye çalışılması hatalıdır. Bu ağır cezai yaptırımlar ve hak ihlali yaratabilecek düzenlemeler yerine, önergemizle, ihlalin içeriği ve kapsamına göre değişen ölçülerde 1 ila 5 milyon TL aralığında değişen cezalar getirilmektedir.

-Ayrıca, çocukların oyun bağımlılığına karşı korunması amaçlanmakta, 16 yaş altı bireylerin oyun süresi sınırlandırılmakta ve oyun şirketlerine bu sürelerle uymada teknik kontrol yükümlülüğü getirilmektedir.

-Önergeyle; teklifte sıralanan belli suçların işlenmesi dijital yayınlar, oyunlar aracılığıyla gerçekleşmişse, bu suçla ilgili cezanın yarısı oranında artırılması ve indirim yapılmaması önerilmiştir.

-Önergeyle; kamuoyunda da tepkiyle karşılaşan teklifin yeni yirmiüçüncü fıkrasıyla getirilen ve daha önce yine ek 4 üncü madde yoluyla sansür ve engelleme olarak adlandırılan düzenlemenin benzer bant daraltma, reklam yasağı gibi hükümlerinin teklif metninden çıkarılması ve cezaların uygulanabilir tutarlara bağlanması önerilmiştir.

I) Eklenmesi önerilen 35 inci fıkrayla; sanal kumar ve yasa dışı şans oyunlarının çocuklar ve gençler üzerindeki olumsuz etkilerinin önüne geçilmesi amaçlanmıştır. Teklifin sanal kumar ve bahis konusunda çocukların erişimini engelleyen bir hükmü yoktur. Teklifle, 18 yaş altı kullanıcıların sanal kumara erişimi tamamen engellenmiş, 18 yaş üstü kullanıcılar için özendirmeme yükümlülüğü getirilmiştir. Sanal bahis, kumarı özendirmeme yükümlülüğünü 1 yıl içinde ihlal eden firmalara anlayış tanınmaması, faaliyetlerinin doğrudan sona erdirilmesi önerilmektedir.

263 S. Sayılı Kanun Teklifi'nin 23'üncü maddesi üzerinde Ankara Milletvekili Aylin Yaman ve arkadaşları tarafından verilen önergenin tam metni

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Görüşülmekte olan 2/3566 esas nolu Sosyal Hizmetler Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifinin 23 üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Dr. Aylin Yaman Ankara Mv. Cavit AKI Ankara Mv. Umut Akdoğan Ankara Mv.
İsmet Güneş Ankara Mv. Hasan Öztürk Bursa Mv. Mehmet Şakir Meşur HATAY M.V.
Gülcan KİS. - Hasan KİS. - Kadim Durnaz Tokat M.V.
Deniz Kulluğu İstanbul Mv. A. SİBEL YANIKÖMEROĞLU İSTANBUL
MADE 23- 5651 sayılı Kanun'a aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"EK MADDE 5- (1) Oyun platformu, oyun sağlayıcısı ile yapacağı sözleşmede belirtilen şartlar ve yaş içerikleri kapsamında, oyun sağlayıcısının beyanını dikkate alarak, yaş kriterlerine göre derecelendirmeye yükümlüdür. Oyun platformu, oyun sağlayıcısından gelen bildirimler dahilinde, oyun içeriklerini "6+, 12+, 16+, 18+" yaş kategorilerine göre etiketlemekle, yaş doğrulama sistemleri kurmakla ve bunların güncelliğini sağlamakla yükümlüdür.

(2) Oyun platformu, usulüne uygun olarak derecelendirilmeyen oyunları sunamaz, ancak derecelendirilmeyen oyunları bu fıkra da belirtilen en yüksek yaş kriterine göre derecelendirmek kaydıyla sunabilir. Oyun platformu içerik veya yer sağlayıcı olmasından doğan sorumluluk ve yükümlülükleri saklı kalmak kaydıyla, usulüne uygun olarak derecelendirilmeyen içerikleri çıkarmakla yükümlüdür.

(3) Oyun platformu, birinci fıkradaki yükümlülükleri kapsamında ayırtırılmış hizmet sunmak ve yaşa uygunluk ile süre sınırı mekanizmalarını aktif hale getirmek dahil olmak üzere gerekli tedbirleri alır. Oyun platformu, birinci fıkra kapsamında yaş kategorileri belirlenmiş çocuklar ve ebeveynleri için acil yardım, ihbar, destek modüllerini kullanıma sürekli açık halde ve her an erişilebilir biçimde sistemde hazır tutar.

(4) Birinci fıkra kapsamındaki yaş doğrulama sisteminde biyometrik veriler yalnızca doğrulama amacıyla kullanılabilir ve veriler işlem tamamlandıktan sonra başka hiçbir amaç için işlenemez. Oyun platformu, bu fıkra uyarınca kullanıcılara yaş gruplarına göre sunduğu içerik, reklam ve hizmetlerde;

- a) Kullanıcının fiziksel, psikolojik ve duygusal gelişiminin korunması,
 - b) Cinsel istismar ve ticari sömürü risklerinin önlenmesi,
 - c) Sözleşme, kullanıcı ayarları ve veri politikaları gibi hususların anlaşılır sadelikte hazırlanması,
 - d) Popülerliği ve virallliği teşvik eden tasarım özellikleri ile öneri algoritmaları ve onay gerektirmeyen içeriklere sınırsız erişim sağlayan uygulamaların kullanılmaması,
 - e) Dijital bağımlılığın zararlarına karşı uyarıcı kamu spotları haricinde, çocuklar hedeflenerek veya kişiselleştirilerek hazırlanmış ticari reklamların gösterilmemesi,
 - f) Ebeveyn denetimli güvenli arama, sosyal medya profili oluşturma ve konum paylaşma uygulamaları oluşturulması,
 - g) Mahremiyet ve korunma hakları da dahil olmak üzere çocuk haklarının; ihlaline veya ihlaline neden olacak veya katkıda bulunacak şekilde içerik kullanılmasının önlenmesi,
 - h) Kullanıcıların, ebeveynlerin ve bunların haklarını korumakla yükümlü diğer sorumluların karşılaştıkları sorunlara hızlı ve etkili çözümler sağlanması,
 - g) Kullanıcıların, ebeveynlerin dijital riskler ve bağımlılık konularında dijital yoldan her an erişebileceği psikososyal destek hattının kurulması,
- hususlarında gerekli tedbirleri alır. Oyun platformunun bu fıkra kapsamındaki yaş kategorilerine uyumu ve aldığı tedbirler, Kurum bünyesinde kurulan bağımsız Dijital İçerik Denetim Merkezi tarafından denetlenir. Bu fıkra kapsamında alınan tedbirler, oyun platformunun kendi internet sitesinde yayımlanır."
- (5) Türkiye'den günlük erişimi yüzbinden fazla olan yurt dışı kaynaklı oyun platformu; Kurum, Birlik, adli veya idari makamlarca gönderilecek tebligat, bildirim veya taleplerin gereği ile bu Kanun kapsamındaki diğer yükümlülüklerin yerine getirilmesini temin için Türkiye'de gerçek veya tüzel kişi temsilci belirlemekle ve bu temsilciye dair bilgileri Kuruma bildirmekle yükümlüdür. Oyun platformu, temsilcisinin iletişim bilgilerine kolayca görülebilecek ve doğrudan erişilebilecek şekilde internet sitesinde yer verir.
- (6) Oyun platformu; açık, anlaşılır ve kullanıma elverişli ebeveyn kontrol araçları sağlar. Ebeveyn kontrol araçları;
- a) Hesap ayarlarının kontrol edilmesine,
 - b) Satın alma, kiralama ve ücretli üyelik gibi ücrete dayalı işlemlerin ebeveyn iznine veya onayına tabi kılınmasına,
 - c) Oyun uygulamalarında günlük kullanım süresinin her durumda 60 dakikayı aşmamasına ve 22.00-06.00 saatleri arasında eğitim uygulamaları, portalları haricinde 16 yaşını doldurmamış çocuklar için bu uygulamalara hiçbir surette erişim sağlanamamasına
- ilişkin mekanizmaları içerir.

(7) Altıncı fıkra kapsamındaki ebeveyn kontrol araçlarında bulundurulması kaydıyla; on beş yaşını doldurmamış çocuklar, birinci fıkrada belirtilen yaş kategorileri dahilinde ayrıştırılmış ürünlerden alınan hizmet ve süre sınırı mekanizması dahilinde, ebeveynleri tarafından kontrol araçları üzerinden belirlenecek belirli bir sürede, oyunları günlük altmış dakikadan fazla aktif olarak kullanamaz.

(8) Oyun platformu, altıncı ve yedinci fıkrada belirlenmiş altmış dakika süre sınırını, çocuğun kullanımının aktifleştirilmesinden itibaren izler ve sınırlı süre sonunda çocuğun günlük hesabının kapatılmasına ilişkin teknik altyapıyı hazır tutar. On beş yaşını doldurmamış çocuklar, 22.00-06.00 saatleri arasında, bu oyun platformlarına erişim sağlayamaz ve dijital cihazları oyunlara erişim sağlamak amacıyla kullanamaz. Ancak eğitim amacıyla kullanılan içerik ve uygulamalar, bu fıkra kapsamındaki sınırlamadan muaftır.

(9) Oyun platformu, aldatıcı reklamları engelleyen tedbirleri alır. On beş yaşını doldurmamış çocukların bu platformlardaki oyunlarda geçirecekleri zaman içinde uygun içeriklerle karşılaşmaları oyun platformunun ve oyun sağlayıcının ortak sorumluluğudur.

(10) Madde kapsamındaki oyun içerikleri, bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen yaş gruplarındaki çocukların gelişimini olumlu etkileyici olmak zorundadır. Oyun platformu ve oyun sağlayıcısı, bu Kanun kapsamında yaptığı iyileştirmeleri ve aldığı tedbirleri okunabilir ve anlaşılabilir bir içerikle kendi sitelerinde aylık raporla yayımlar.

(11) Oyun platformu, bu madde kapsamındaki biyometrik veriler ile kullanıcı satınalma tercihleri ile kullanıma dair süre ve kullanım tercihleri dahil olmak üzere, tüm kişisel verilerin işlenmesiyle ilgili riskler, sonuçlar ve güvenceler hakkında, kullanıcılara yönelik özel koruma ayarları ve arayüz uygulamaları oluşturur. Bu kullanıcı gruplarının verilerinin asgari düzeyde işlenmesini sağlar ve herhangi bir sebeple üçüncü kişilere devredilmesini, satılmasını, paylaşılmasını engelleyecek tedbirleri alır.

(12) Oyun platformu, onbeş yaşını doldurmamış çocukların kişisel verilerini ve konum bilgilerini ticari amaçlarla işleyemez.

(13) Oyun platformu ve oyun sağlayıcısı; bu Kanun kapsamında, çocukların ve gençlerin oyun içeriklerinde korunmasını amaçlayan ve buna yönelik faaliyetlerde bulunmak üzere kendi bünyesinde çalışacak bir birimi bu fıkrayı ihdas eden Kanunun yürürlük tarihinden itibaren üç ay içinde kendi bünyesinde kurar. Bu birim, Kuruma madde kapsamında düzenli raporlama yapar, ebeveynlerin başvurularını ve mahkeme kararlarını maddede belirtilen süreler dahilinde karşılar.

(14) Oyun platformu, onbeş yaşını doldurmamış çocukları, oyunlarda maruz kalabilecekleri içeriklerle ilgili olarak önleyici halk sağlığı tedbirleri kapsamında korumak, geliştirmekle yükümlüdür. Fıkra kapsamındakilerin sorumluluğu; yaş doğrulama, birinci fıkra kapsamında yaş gruplarına göre etiketleme, ebeveyn izni alma, uygun içerik üretme, sunma ve yayınlamayı içerir. Bu fıkradaki sorumlulukların uygulanmasına ilişkin oyun platformunun yükümlülükleri Kurumun çıkaracağı yönetmelikle belirlenir.

(15) Çocuklara yönelik dijital oyunlarda kumar, bahis dahil olmak üzere her türlü şans oyununu teşvik edici uygulamalar, reklamlar, talih ve tesadüfe dayalı ödül mekanizmaları ve zorunlu mikro ödemeler yasaktır.

(16) Oyun platformu çocuklarla ilgili algoritmalarını şeffaf hale getirir ve düzenli olarak sitesinde yayımlar. Onüçüncü fıkra kapsamında yetkili birimini kuran oyun platformu, bünyesindeki oyunlarda çocukların hangi etkilere maruz kalabileceklerini, ikinci ve dördüncü fıkra kapsamındaki içerik denetimi sonuçlarını kendi sitesinde kamuoyuna açıklar; elde ettiği verileri üç ayda bir düzenli raporlayarak Dijital Güvenlik Kurumuna sunar.

(17) Kanunun ek 4 üncü maddesi kapsamında on beş yaşını doldurmamış çocukların sosyal ağ sağlayıcılarda geçirdikleri sürenin verimli hale getirilmesi, ebeveynlerin içerik denetimleri ve çocuklara yaklaşımlarının daha etkili biçimde kurulması, çocukların ağ sağlayıcıları bilinçli kullanımı; internet dışında artırılacak günlük zamanı verimli hale getirmek amacıyla, kamu kurum ve kuruluşları belli görevleri yerine getirir. Bu kapsamda;

a) Milli Eğitim Bakanlığı;

1) Okul Öncesi eğitimden başlayarak tüm eğitim kademelerinde dijital okuryazarlık, güvenli internet ve sosyal medya kullanımı derslerini müfredata eklemek,

2) Öğretmenlere dijital güvenlik ve çocuk hakları konularında düzenli eğitimler vermek,

3) Okullarda siber zorbalıkla mücadele programları uygulamak,

4) TÜİK tarafından yayımlanan Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması verileri doğrultusunda, bilişim teknolojilerinin, sosyal ağların etkili ve verimli kullanımı için okullarda eğitim vermek,

5) Yüksek Öğretim Kurumu, Gençlik ve Spor Bakanlığı ile eşgüdüm halinde, bilgi teknolojileri derslerinin interaktif ve uygulamalı yapıda düzenlenerek öğrencilerin internetin verimli yönlerinden faydalanmasını sağlayarak; hazır site yapımı, blog yazımı, program ve kodlama yazımı, çevrimiçi girişimcilik programlarının öğrenilmesi için aktif üreticilik derslerini vermek,

6) Hizmet içi eğitimlerle okullardaki rehber öğretmenlere güvenli, bilinçli internet ve bilişim bağımlılığına karşı beceri kazandırmak,

7) Okullarda bilinçli, güvenli, etkin ve amaca uygun internet kullanımı için, internet ortamındaki riskler hakkında farkındalık eğitimini birinci sınıflardan itibaren psikososyal gelişimlerine uygun kademeli eğitimleri hazırlamak,

8) Öğrencilere verilecek ödevlerin resmi, dijital, onaylanmış okul ve eğitim uygulamaları dışındaki diğer sosyal medya uygulamaları üzerinden yürütülmemesi için gerekli altyapıyı hazırlamak, eğitimcilere bu konuda bilgilendirme yapmak, ortak çalışmalarla yüz yüze iletişimin esas alınmasını sağlamak,

9) Aşırı teknoloji kullanımının, dijital bağımlılığın zararları konusunda riskleri ve önlemleri, yasal haklarını ve hak arama yollarını ebeveynlere aktaracak sürekli irtibat telefon hattı kurmak

ile yükümlüdür.

b) Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı;

1) Ebeveynlere yönelik çocukların güvenli teknoloji ve sosyal medya kullanımı konusunda eğitim programları düzenlemek,

2) Çocuk hakları ve dijital güvenlik konularında toplumu bilinçlendirme kampanyaları yürütmek,

- 3) Dijital bağımlılıkla mücadele merkezleri kurmak ve işletmek,
- 4) Gençlik ve Spor Bakanlığı ve yerel yönetimlerle eşgüdüm halinde, yıllık bütçelerde her kurum ve kuruluşun bütçe ödenekleri ve alt tertiplerinde açıkça belirtilmek suretiyle, kademeli olarak boşa çıkarılacak internet kullanımı zaman diliminde, öğrencilere; yurtlarda, yerel yönetimlere ait gençlik merkezlerinde, Bakanlıklara bağlı gençlik kamplarında ve yaz okullarında bağımlılıkla mücadele eğitimi vermek, okullarda ve kamplarda zeka sınıfı, okuma kulübü, sanat grubu kol faaliyetleri için müfredata seçimlik dersler eklemek,
- 5) Kreş ve bakımevi çocuklarına, mesai saatlerinde çocukların dijitale maruz bırakılmaları konusunda eğitim vermek,
- 6) Sosyal hizmet merkezleri, halk eğitim merkezleri, rehberlik ve araştırma merkezleri, gençlik ve sağlık merkezlerinde bilişim teknolojileri ve verimli internet kullanımı konularında eğitimler sunmak,
- 7) Oyun sağlayıcısı ve oyun dağıtıcısı gerçek ve tüzel kişilerle sürekli irtibat halini sağlayacak bir teknik dijital altyapı geliştirilerek, aşırı sürede oyun kullanımının önüne geçecek, tasarlanan oyunun belli süreler aşıldığında kendisini erişime kapatması yönünde önlem alınmasını sağlamak,
- 8) Bilişim teknolojilerinin kullanımına ilişkin akademik ve bilimsel araştırmaları özendirerek mali desteklemede bulunmak,
- 9) Siber zorbalık veya çevrim içi cinsel istismar mağdurlarına hızlı ve etkin müdahalede bulunabilecek dijital kriz destek hatlarının oluşturulması ve tanıtılması için sosyal ağ sağlayıcısını denetlemek ve haricen Bakanlık bünyesinde bir dijital destek hattı kurmak,
- 10) Kanun kapsamındaki sosyal ağ sağlayıcıları, oyun sağlayıcı ve dağıtıcısının içeriklerinde ebeveynlerin bildirim oluşturmalarına uygun bir altyapının kurulmasını; ebeveynlerin çocuk hesabı üzerinde tam yetkilerinin olup olmadığını ve ilgili kurumlardan gelen yıllık raporları, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu ile eşgüdüm halinde dijital bağımlılık etki analizleri yayımlayarak değerlendirmek ve denetlemek

ile yükümlüdür.

c) Gençlik ve Spor Bakanlığı;

- 1) Öğrencilerin toplu bulunduğu okul, yurt, gençlik merkezi ve gençlik kamplarında bilinçli teknoloji kullanımı için yarışma, etkinlik, ortak proje tasarımı geliştirmek ve uluslararası yarışmalara bu projeleri yönlendirmek;
- 2) İl, ilçe, mahalle, semt, köy düzeyinde çocuk ve gençlerin internetten boşa çıkarılacak zaman diliminde etkili, verimli aktivite ve grup çalışması yapabileceği, tematik parklar, spor ve oyun alanları inşa etmek,
- 3) Gençlik merkezlerinde gençleri hareketli yaşama, obeziteye karşı mücadeleye yönlendirecek spor etkinliklerinin gençlerin yeteneğine göre saptanmasını sağlamak,
- 4) İçişleri Bakanlığı, yerel yönetimler, mülki idare amirleriyle eşgüdüm halinde, trafiğe kapalı oyun sokakları belirlemek, bu sokakları toplu spor aktivitelerine haftanın belli günleri için ayırmak, geleneksel oyunların bu sokaklarda yaygınlaştırılmasını sağlamak ile yükümlüdür.

ç) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu;

- 1) Çocukların güvenli sosyal medya kullanımına yönelik kamu spotları hazırlamak ve yayınlamak,
- 2) Medya hizmet sağlayıcılarının çocuklara yönelik içeriklerini denetlemek,
- 3) Çocuk dostu içerik üretimini teşvik etmek ile yükümlüdür.
- 4) Sık erişim sağlanan sosyal ağ sağlayıcılara girişte uygun süreli zorunlu uyarı videoları konmasını, bu sağlayıcılardaki reklam içeriklerinin çocuklar yönünden denetimden geçmesini, oyunların açılmasından önce kısa süreli zorunlu izlenecek bilgilendirici reklam eklenmesini sağlar;
- 5) Sosyal medya platformlarında bağımlılık konulu aile öykülerinin uyarıcı içerikte izletilmesi, her türlü uyuşturucunun zararlarını anlatan görsellerde sosyal medya fenomenlerinin yer almasını, zararlı içerik yayan deep web ağları hakkında önlem alınmasını sağlar.

d) Yüksek Öğretim Kurulu;

- 1) Üniversitelerde, üniversitelerle birlikte, teknoloji bağımlılığına karşı müfredatın öğretmenlik, ebelik, hemşirelik, çocuk gelişimi, psikoloji, psikolojik danışmanlık, rehberlik, sosyal hizmetler ve sosyoloji bölümlerinin müfredatlarına eklenmesi için yükseköğretim kurumlarıyla hazırlıklar yapmak,
- 2) Üniversitelerin ilgili bölümlerinde teknoloji okuryazarlığı ve bilişim etiği eğitimlerini sağlamak için yükseköğretim kurumlarıyla hazırlıklar yapmak ile yükümlüdür.

e) Dijital Güvenlik Kurumu;

- 1) Bu maddeyi ihdas eden Kanunun yürürlük tarihinden itibaren altı ay içinde Cumhurbaşkanlığına bağlı olarak Dijital Güvenlik Kurumu kurulur.
- 2) Kurumun icra organı Dijital Güvenlik Kuruludur. Kurul; İçişleri Bakanlığı'ndan bir üye, Adalet Bakanlığı'ndan bir üye, Millî Eğitim Bakanlığı'ndan bir üye, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'ndan bir üye, Gençlik ve Spor Bakanlığı'ndan bir üye, Yükseköğretim Kurulu'ndan bir üye, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'ndan iki üye, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu'ndan iki üye, Türkiye Psikiyatri Derneği'nden iki üye, Türkiye Barolar Birliği'nden bir üye, İstanbul, Ankara ve Ege Üniversitesi senatolarınca seçilecek ve bu alanda uzman birer üye ve Cumhurbaşkanınca davet edilecek üç akademisyen olmak üzere toplam on dokuz üyeden oluşur. Kararlar, toplantıya katılanların oy çokluğuyla alınır, Kurula Kurum başkanı başkanlık eder.
- 3) Kurum raporlarını her yıl düzenli olarak aralık ayında Türkiye Büyük Millet Meclisi Dijital Mecralar Komisyonuna sunar.
- 4) Komisyon, Kurumun hazırladığı raporu en geç bir ay içinde görüşür ve öneriler listesini, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına yerine getirilmesi gereken son tarihi de belirtmek suretiyle gönderir.

5) Komisyon, raporda öneriler listesinde yer alan kurum ve kuruluşları yıl içinde en az iki defa TBMM'ye davet ederek uygulamaların hangi aşamada olduğu hakkında bilgi alır.

6) Kurumun çalışma usul ve esasları Cumhurbaşkanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

f) Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu;

1) Bu maddeyi ihdas eden Kanunun yürürlük tarihinden itibaren üç ay içinde, Kanun kapsamındaki sosyal ağ sağlayıcıları, oyun sağlayıcıları ve oyun dağıtıcıları, içeriklerini ve teknik altyapılarını bu Kanun kapsamında belirtilen yaş kategorilerine uygun olarak etiketler ve yaşa uygunluk, süre sınırı mekanizmalarını aktif hale getirir. Bu sınıflandırma, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu bünyesinde kurulacak bağımsız bir Dijital İçerik Denetim Merkezi tarafından denetlenir.

2) Dijital İçerik Denetim Merkezi, dijital teknoloji ve teknoloji bağımlılığı alanlarında çalışan sivil toplum örgütlerinden aday olanlar arasından TBMM Genel Kurulu'nca seçilecek 4 üye, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nca biri Bilgi Teknolojileri Kurumu'ndan olmak üzere alanında uzmanlardan seçilecek iki üye, Türkiye Barolar Birliği'nden iki üye, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu'ndan bir üye olmak üzere dokuz üyeden oluşur.

(18) Madde kapsamındaki sorumluluklarını yerine getirmeyenlere, ihlalin niteliğine göre bir milyon Türk lirası ile beş milyon Türk lirası arasında idari para cezası uygulanır. Fiilin oyun geliştirici veya oyun platformu tarafından işlendiği tarihten itibaren geriye doğru bir yıl içinde tekrarı halinde, verilecek ceza yarısı oranında artırılır; üçüncü ihlalde ilgili oyun platformunun veya oyun geliştiricisinin Türkiye'deki faaliyetlerine mahkeme kararıyla son verilebilir.

(19) Bu Kanun kapsamındaki oyun geliştiricisi veya oyun platformunun sunduğu hizmetler neticesinde meydana gelmesi ve suçun işlenmesinde internet ortamından yararlanıldığıнын tespit edilmesi durumunda;

26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun

a) 84 üncü maddesinde düzenlenen intihara yönlendirme,

b) 103 üncü maddesinde düzenlenen çocukların cinsel istismarı,

c) 134 üncü maddesinde düzenlenen özel hayatın gizliliğini ihlal,

ç) 190 ncı maddesinde düzenlenen uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma,

d) 194 üncü maddesinde düzenlenen sağlık için tehlikeli madde temini,

e) 214 üncü maddesinde düzenlenen suç işlemeye tahrik,

f) 226 ncı maddesinde düzenlenen müstehcenlik,

g) 227 nci maddesinde düzenlenen fuhuş,

suçlarında mağdurun ya da mağdurlardan en az birinin 18 yaşının doldurmamış olması durumunda, verilecek ceza yarı oranında artırılır.

(20) Kurum, oyun sağlayıcı veya oyun dağıtıcının bu Kanuna uyumuna ilişkin olarak oyun sağlayıcı ve oyun dağıtıcıdan kurumsal yapı, bilişim sistemleri, algoritmalar, veri işleme mekanizmaları ve ticari tutumlar dâhil olmak üzere, Kanunun uygulanmasıyla doğrudan ilgili açıklamaları talep edebilir. Oyun sağlayıcı ve oyun platformu, Kurum tarafından talep edilen bilgi ve belgeleri, bu bilgi ve belgelerin kapsamı, ölçeği değerlendirilmek suretiyle, Kurumun en çok onbeş güne kadar tanıyacağı süre içinde vermekle yükümlüdür.

(21) Maddede belirtilen sorumluluklarını yerine getirmeyen oyun platformuna veya oyun geliştiriciye, ihlalin kapsamı, etki alanı ölçütü üzerinden bir milyon Türk lirası ile beş milyon Türk lirası arasında değişen idari para cezası Kurum tarafından uygulanır. Fiilin işlendiği tarihten itibaren geriye doğru bir takvim yılı içinde tekrerrüü hâlinde verilecek ceza yarı oranında artırılır. İdari para cezası miktarı ihlalinin niteliği, ağırlığı, kullanıcılar üzerindeki etkisi veya meydana gelen zarar dikkate alınarak takdir edilir.

(22) İkinci kez verilen idari para cezasının tebliğinden itibaren otuz gün içinde bildirim konu yükümlülüğün yerine getirilmemesi hâlinde Başkan, oyun platformunun veya oyun platformunun ve Kurumun uyarısına rağmen ihlalde ısrar eden oyun geliştiricinin internet trafiği bant genişliğinin yüzde otuz oranında daraltılması için sulh ceza hâkimliğine başvurabilir. Başvurunun kabulüne ilişkin hâkim kararının uygulanmasından itibaren otuz gün içinde bildirim konu yükümlülüğün yerine getirilmemesi hâlinde Başkan, oyun platformunun internet trafiği bant genişliğinin yüzde elli oranına kadar daraltılması için sulh ceza hâkimliğine başvurabilir. Hâkim ikinci başvuru üzerine vereceği kararında, yüzde otuzdan düşük olmamak kaydıyla, sunulan hizmetin niteliğini de dikkate alarak daha düşük bir oran belirleyebilir. Bu kararlara karşı Başkan tarafından 5271 sayılı Kanun hükümlerine göre itiraz yoluna gidilebilir. Hâkim tarafından verilen kararlar erişim sağlayıcılara bildirilmek üzere Kuruma gönderilir. Kararların gereği, bildirimden itibaren en geç yirmidört saat içinde erişim sağlayıcıları tarafından yerine getirilir. Bildirime konu yükümlülüğün yerine getirilmesi hâlinde; verilen idari para cezalarının dörtte biri tahsil edilir ve hâkim kararları kendiliğinden hükümsüz kalır. İnternet trafiği bant genişliğine yapılan müdahalenin sona erdirilmesi için erişim sağlayıcılara Kurum tarafından bildirim yapılır.”

GEREKÇE

Önergeyle, özetle;

-Oyun sağlayıcısının Kurum Komisyonunda çıkarılan sorumluluklarının kısmen gözden geçirilmesi ve kanuni boşluk yaratılmaması için oyun platformu ile oyun üreticisi firmalarının sorumluluklarının, ilişkilerinin netleştirilmesi amaçlanmaktadır.

-Teklifin yeni hali kapsamında, oyun geliştiricisi ile oyun platformunun tarafı olacağı sözleşmede oyun sağlayıcısının da açıkça oyunda yaş derecelendirmesinde bilgisinin alınacağı teklife eklenmiştir. Bu bakımdan, sadece oyun platformunun yaş derecelendirmesinde tek yetkili olması doğru değildir.

-Komisyonunda değiştirildiği haliyle, ikinci ve üçüncü fıkrada, “oyun platformu”nun getirilmesi ve temsilcilik açma zorunluluğunun değişiklikle oyun platformuna verilmesi

düzenlemesi önergede korunmuş; belli hallerde ise oyun geliştiricisine yükümlülükler bu önergeyle getirilmiş; ihlalin mahkeme kararıyla yerine getirilmesi için tanınan kısa süre uzatılmıştır.

-Çocuklarda günlük oyun süresinin, veli izni aranmaksızın 60 dakika ile sınırlı olmasına; veli izni aranmaksızın, tüm oyunlarda çocukların gece 22.00-06.00 arasında ekrana erişimlerinin kapalı tutulmasına dönük teknik altyapının kurulmasına dair öneri getirilmiştir.

-Oyun platformunun yaş kategorilendirmesine ilişkin yapması gerekenler, idareye geniş takdir yetkisi bırakılmaksızın, temel hususlarıyla önergede sıralanmıştır.

-Yargı kararlarının derhal ve en geç 4 saat içinde uygulanması kuralı yerine tarafların gerekli itiraz ve değerlendirmeleri yapabilmeleri için 24 saat içinde yerine getirilmesi önerilmektedir.

-Ayrıca teklifin 22nci maddesinin Komisyonda değiştirilen halinde para cezalarının oyun sağlayıcılar bakımından %75 indirimle ödenmesi hali ortadan kaldırılmıştır. Ne var ki aynı ceza 23 üncü maddede oyun platformlarına kesilecek cezadaki indirimlerde kaldırılmamıştır. Benzer ihlale karşı aynı indirimlerin uygulanmaması eşitsizlik yaratabilecektir.

-Komisyonda değiştirilen haliyle BTK'nın oyun platformlarından algoritma ve şirket tutumlarına dair belge istemesi hükmü kaldırılmıştır. Bu ibarelerin geri getirilmesi önerilmektedir.

-Önergeyle, TBMM'nin son 8 yılda kurulmuş araştırma komisyonu metinlerinde uzlaşıyla alınan kararlarındaki ortak öneriler listesinin kanunlaşması sağlanarak, kamu kurum ve kuruluşlarına dijital bağımlılığa karşı somut görevler yüklenmektedir. Teklifin mevcut halinde meclis araştırma komisyonlarının önerileri yeterince dikkate alınmamıştır.

Ayrıntısına bakıldığında; önergeyle kamu kurum ve kuruluşlarının dijital bağımlılıkla mücadelede görevlerinin açıkça tanımlanması ve kısa sürede yerine getirilmesi amaçlanmaktadır. Kanun teklifi, kurum ve kuruluşlara BTK dışında bir görev ve yetki tanımlamamıştır. Oyun platformları ya da dağıtıcıları nezdinde sorumluluk ve yaptırımlar önermiştir. Ne var ki, TBMM'de 2018 yılından beri kurulan bu konudaki Meclis Araştırma Komisyonlarının 2018, 2020, 2026 yıllarındaki rapor ve tutanaklarının açıkça gösterdiği gibi, yasama hafızamızda her bir kamu kurumuna dijital bağımlılıkla mücadelede hangi tarihe kadar, hangi politikaları uygulamaya başlaması açıkça önerilmiştir ancak bugüne dek çoğu öneri hayata geçmemiştir.

İlgili komisyon raporlarında açıkça devlet kurumlarının yapması gerekenler listelenmiş ancak bu öneriler yürütme tarafından yıllardır dikkate alınmamıştır. Bu önerilerin birçoğu için yasama organı 2021 yılına dek hayata geçmesi önerisinde bulunsada dahi yürütme tarafında bu öneriler dikkate alınmamış, yasal hazırlıklar da yapılmamıştır. Önergeyle yasama hafızasında yer alan ve tüm partilerin uzlaştığı kurumsal reformun yaşama geçirilmesi amaçlanmaktadır.

Yasama hafızası dikkate alınmadan getirilen yeni teklif, bir kez daha Meclis araştırma komisyonlarının geçmişten bugüne kadar getirdiği önerileri ciddiye almamıştır. Önergeyle, 2018 yılından beri araştırma komisyonlarının tüm siyasi partilerin uzlaşısıyla aldığı ortak öneriler listesinin yasa gücüne kavuşması sağlanmaktadır. Bunun haricinde, teklifin diğer maddelerinde önerdiğimiz değişikliklerle uyumlu biçimde kamu kurum ve kuruluşlarına ek görevler

yüklenmektedir. Bu kapsamda Cumhurbaşkanlığı bünyesinde Dijital Güvenlik Kurumu kurulması, ayrıca BTK bünyesinde bir Dijital İçerik Denetim Merkezinin çalışması, düzenli raporlama ve denetim yapması, raporlarını TBMM ile paylaşması önerilmektedir.

2018 yılında yayımlanan ve bağımlılık türlerine karşı çözüm önerileri geliştiren Meclis Araştırma Komisyonunun bu teklifin konusuyla ilgili 16 başlıklı çözüm önerisi 8 yıldır hayata geçirilmemiştir. 8 yıl önceki rapora göre; "İnternet bağımlılığı tüm yönleriyle ortaya konmalı, psikometrik, klinik araçlar geliştirilmelidir. Bağımlılığı azaltmada ideal olan, talebi azaltmak, bireyi güçlendirme, onun hayatını zenginleştirmek, ona alternatif araçları sunmak, internete ihtiyaç bırakmamaktır. Ergenlik döneminde internet kullanımı sınırlanmalı, anne-babalara farkındalık eğitimi verilmeli, süre sınırı koymada yeni teknolojiler kullanılmalı, internet dışında neler yapılabileceğine dair imkanlar geliştirilmelidir. Teknolojinin bilinçli kullanımı için okullarda müfredat geliştirilmeli, farkındalık çalışmaları yapılmalı, ailelere eğitim verilmelidir. Güvenli internet uygulaması farklı araçlarla kamuoyuna doğru şekilde anlatılmalı. Bunun için 'faydalı kullanım, güvenli kullanım, bilinçli ve işlevsel kullanım, çevresel kullanım, stratejik kullanım, dürüst kullanım, sınırlı kullanım' konulu çerçeve kılavuz okullarda müfredata eklenmeli; eğlence amaçlı kullanım sınırlanmalıdır. 2 yaşın altında teknolojik cihaza maruz bırakılmamalıdır, ilk ve ortaokulda teknoloji kullanımı öğretilmeli, lisede bağımlılık eğitimi verilmelidir. Ergonomik, fiziksel, ruhsal sonuçlara dair eğitim verilmeli, MEB-EBA portalı üzerinden bilgi verilmelidir. Ailelerin çocukların internet ve oyun kullanımı izlediği, kullanım süresi ve zaman aralığını belirleyebildiği yazılımlar geliştirilmelidir. Okullarda beden eğitimi, resim ve müzik dersleri işlevsel hale gelmeli, öğrencilerde bilgisayar oyununa alternatif bir sanat ve spor dalı hobi haline dönüştürülmelidir. Ayrıca, 2018 tarihli komisyon raporu, sık erişim sağlanan site/uygulamalara girişte uygun süreli zorunlu uyarı videoları konmasını, reklam içeriklerinin denetimden geçmesini, oyunların açılmasından önce 4-5 saniyelik zorunlu izlenecek bilgilendirici reklam eklenmesini, 10 saniyelik kısa film hazırlanmasını, sosyal medya platformlarında bağımlılık konulu aile öykülerinin uyarıcı içerikte izletilmesini, her türlü uyuşturucunun zararlarını anlatan videolarda sosyal medya fenomenlerinin yer almasını, zararlı içerik yayan deep web ağları hakkında önlem alınmasını, içerik denetiminin artırılmasını önermiştir ancak bu öneriler de dikkate alınmamıştır.

-2018'deki Meclis araştırma Komisyonunun özgün tarafı, sadece sosyal ağ sağlayıcılarına ya da ailelere görev yüklememesi, kamu kurum ve kuruluşlarına, merkezi ve yerel yönetimlere de sorumluluklar önermesidir. Teklifte sosyal ağ sağlayıcılara ve ailelere sorumluluklar, haklar getirilirken, ağ sağlayıcılara cezalar ve denetimler artırılırken kamu kurumlarının sorumlulukları arka plana itilmiş, daha çok BTK'nın denetleyici ve verileri toplayıcı yetkisi üzerinde durulmuştur. Önergeyle bu eksikler giderilmektedir.

-2018'deki meclis araştırma komisyonu raporunda internet kullanımı ile ilgili en riskli dönemin ergenlik dönemi olduğu ve internet kullanımına sınır getirilmesi gerektiği; ebeveynlere farkındalık ve bilgilendirme eğitimleri verilmesi gerektiği anlatılmıştır. Teklifte ise sosyal ağ sağlayıcıların kuracağı teknik altyapıyla ailelerin her an erişebileceği ve kontrol edebileceği, uygulama ve oyunları satın alma konusunda ailelerin izin vereceği bir düzenlemeyle yetinilmiştir.